HENRY LAWSON

Povestiri din Australia

Editura Univers

CW

Clasicii

Literaturii Universale

Coperta de : *Vasile Socoliuc*

©HENRY LAWSON'S MATES
THE BEST OF HENRY LAWSON
Budget Books in association
with Lloyd O'Neil
1979

Toate drepturile asupra acestei versiuni
sînt rezervate Editurii UNIVERS.

Henry Lawson

POVESTIRI DIN AUSTRALIA

Traducere de ANGHEL GHIŢULESCU

București, 1986

Editura Univers

PÎRJOLUL DIN *BUSH* [1]

I

SQUATTER [2] ŞI *SELECTOR* [3]

Squatter-ul Wall era un om aspru. Se abătuseră asupra lui lungi ani de secetă şi pagube, apoi venise pacostea iepurilor — iepurii mişunau ca muştele pe *run* [4] şi tundeau totul ca-n palmă chiar şi acolo unde buruienile nesuculente ar fi salvat totuşi mii de oi — şi pe *squatter* îl costau sute de lire pentru construirea gardurilor de apărare împotriva lor, pentru plata vînătorilor cu capcane etc. adică destul ca să-l doboare. Apoi au venit la rînd socotelile cu banca şi tot pe atunci i-a murit şi soţia. Wall a fost năpădit de gînduri negre în legătură cu zilele ce aveau să vină ca şi cu cele care trecuseră, căpătînd asemenea toane încît copiii fugiră de acasă unul după altul, rămînînd locului numai Mary. Ea, doar cu ajutorul unui mulatru, avea grijă de toată gospodăria lăsată de izbeliştе. În anotimpurile bune veneau şi *selector*-ii.

Lumea îşi aducea aminte de Wall ca fiind un patron distins şi un om de ispravă, dar aşa ceva fusese înainte de zilele iepurilor, băncilor, sindicatelor şi „pastoraliştilor", adică a societăţilor pentru exploatarea păşunilor în locul *squatter*-ilor cinstiţi.

Run-urile erau în majoritate concesiuni de păşunat, pentru care *squatter*-ul plătea guvernului atîta sau atîta

---

Cititorul este rugat să consulte glosarul alfabetic de la sfîrşitul volumului, unde va găsi mai multe amănunte despre cuvintele folosite în limba engleză a australienilor, referitoare la realităţi australiene.

[1] Bush = hăţiş, dar şi numele dat, în general, imenselor teritorii pustii, pline de tufişuri, aflate în afara aşezărilor omeneşti.

[2] Squatter = ocupant al unui teren întins, pentru păşunatul animalelor.

[3] Selector = mic fermier îndeobşte ocupîndu-se cu agricultura.

[4] Run = suprafaţa pentru păşune.

pentru mila patrată (o chirie doar cu numele, de cele mai multe ori). Micile parcele numite *selections*[1] erau obținute pe aceste *run*-uri de mici fermieri cu condiția de a se stabili pe acel teren și de a-l plăti în rate. Dacă nu erai ruinat de secetă și plătiseși destule rate, terenul devenea proprietate. Scriitorul acestor rînduri este moștenitorul unui petic de pămînt prăfos de vreo trei sute de *acri*[2] *în scrub*[3], care a fost preluat acum vreo treizeci de ani, dar proprietar nu este nici azi.

Selector-ilor le era permis să ocupe teren pe *run*-uri sau parcele pastorale, ca și pe terenurile neocupate ale Coroanei și, cum ei alegeau cele mai bune postațe de teren, cu fața la un curs de apă dacă era posibil, aceste *selection*-uri reduc suprafața *run*-ului, așa că *squatter*-ilor le erau dragi *selector*-ii ca sarea-n ochi. Unui ins i se permite să „selecteze" numai o anumită suprafață de teren și i se pretinde prin lege să se stabilească acolo. Deci *squatter*-ii cumpărau atîtea terenuri libere cît le dădea mîna, selectau atît cît le permitea legea, iar uneori foloseau „selectori de paie" ca să-și aleagă din *run* anumite postațe de teren și să le țină pentru ei, *squatter*-ii. Se războiau cu *selector*-ii în fel și chip, iar în unele cazuri îi sîciiau și ii persecutau cu o diavolească ingeniozitate.

Ross era *selector* și un om foarte puternic fizicește. Era scund, vînjos, cu păr negru și barba creață (niței căruntă), sprîncene negre, stufoase, ochi negri străpungători, mîini noduroase cu palmele bătătorite și cu încăpățînare și curaj cît zece ca să înfrunte seceta și pe *squatter*. Ross selectase pe *run*-ul lui Wall, într-o buclă a apei curgătoare Sandy Creek, o frumoasă limbă de teren cu pămînt negru, mărginită de rambleuri netede, roșcate, în prelungirea coastelor colinei, loc pe care nimeni nu-l luase în seamă pînă acum și pe care el, cu ajutorul băieților, îl defrișase și îl împrejmuise în vreo doi ani, timp în care încheiase diferite contracte cu oamenii din *bush* de prin partea locurilor, ca să agonisească hrana pentru familie pînă la prima recoltă.

[1] Selection = mica așezare a selectorului (n.t.).

[2] Acru = aproximativ un pogon (n.t.).

[3] Scrub = numele dat hățișului din buruieni și arbori pitici, mărăcini (n.t.).

Wall nu fusese niciodată acuzat că recurge la oameni de paie sau că foloseşte metode perfide în relaţiile lui cu *selector*-ii, dar trecuse printr-atîtea şi fusese mîncat de multe gînduri negre, încît devenise un om foarte dur, aspru şi bănuitor, invers omului generos care fusese — aşa cum se întîmplă cu cei care pătrund în viaţă prea blînzi, prea liniştiţi şi cu prea multă încredere în natura omenească. Era un om înalt, ursuz. A poruncit băieţilor lui Ross să se cărăbănească de pe *run*, a închis în oborul său vitele lui Ross, înainte ca acesta să-şi fi terminat împrejmuirea, l-a dat în judecată pentru încălcare de proprietate, iar Ross a răspuns şi el cum a putut mai bine, ajungîndu-se pînă acolo că nu ar fi fost sănătos pentru nici unul din ei să-l întîlnească pe celălalt cu o puşcă în mînă. Închiderea în obor a vitelor *selector*-ului a dus la ultima ceartă strașnică între *squatter* şi fiul său Billy, o prăjină de om tare cumsecade. Tînărul era de părere că Australia este destul de mare ca să aibă loc toţi cîţi se aflau în ţara asta. Într-o zi, pe vremea secetei şi pe cînd era într-o stare de spirit extrem de amarnică, lui Wall îi ajunse la ureche vestea că nişte oi de-ale lui fuseseră puse pe goană de ciinii lui Ross în apropiere de *selection*-ul acestuia. Porunci lui Billy să ia un muncitor de la *station*[1]-ul lui şi să stea la pîndă lîngă *selection*-ul lui Ross toată noaptea ; dacă vitele lui Ross îşi trec botul dincoace de hotar, să le mîne la oborul de gloabă, aflat la vreo cincisprezece mile. În plus, de jur împrejurul *selection*-ului aceluia să presare bucăţi de carne otrăvită pentru ciini. Billy refuză net.

— Îi cunosc bine pe Ross şi pe băieţii lui, îi răspunse, şi nu cred să fi asmuţit ciinii după oi ; de fapt, n-au decît un căţel de Terra-Nova şi un dulău ciobănesc bătrîn, şchiop şi chior, care n-ar putea să se dea nici măcar la o muscă. Ei, tată, chestii de-alde d-astea se întîmplă de prea multă vreme. Ce importanţă au pentru noi cîteva nenorocite de pogoane de pămînt ? Ţara este destul de întinsă, slavă Domnului ; Ross este un om cumsecade. Lasă-l în pace să-şi termine gardul. Lucrează la împrejmuire cît

[1] Station = fermă mare, unde principala activitate este creşterea vitelor (n.t.).

poate de repede, și doar n-o să-și păzească vitele zi și noapte.

— Vrei să faci ce ți-am spus, ori nu ? zbieră Wall.

— Ei, dacă-i p-așa, apoi nu ! răspunse Billy. Doar n-o să mă furișez toată noaptea în jurul fermuliței lui și să pîndesc prilejul de a închide în obor vacile unui biet om.

A urmat o ceartă groaznică în spatele șopronului unde era strînsă lîna, iar situația arăta atît de rău încît Peter, muncitorul de la fermă, care era de față, își dezbrăcă haina și își suflecă mînecile cămășii, gata — cum a spus mai tîrziu — să-l „facă ghem", fie pe tată, fie pe fiu, dacă unul ar fi ridicat mîna asupra celuilalt.

— Tată ! zise Billy, aproape trecîndu-i supărarea cînd îl văzu pe taică-său cum tremură, cum gîfîie cuprins de patimă, tată, tu zici că ești englez ?

— Da ! urlă Wall, furios. Dar tu ce dracu socoți că ești ?

— Păi, dacă-i vorba p-așa, află că eu sînt australian, zise Billy, care se îndepărtă și plecă să-și caute calul. S-a îndreptat spre inima țării, și vreo doi ani a dus-o greu de tot în regiunile din nord-vest.

II

ROMEO ȘI JULIETA

Mary Wall avea douăzeci și cinci de ani. Era o fiică a *bush*-ului australian în fiecare inch [1] al trupului său înalt de aproape șase picioare [1]. Avea chipul alb-roz, ochii de un albastru întunecat, părul negru bătînd spre albastru și „cea mai aleasă înfățișare din toată regiunea", fie că mergea pe jos, fie că era pe cal. Era și cea mai bună călăreață (călărind fie pe șa, fie pe deșelate) și lumea zicea că arăta a băiețoi încă de copil ; cînd călărea, băiețoiul acela își înfofolea rochia sub el și galopa bărbătește prin *scrub* după cai și vite. Ea zicea că o să rămînă fată bătrînă.

[1] Inch (inci) = 2,54 cm ; a 12-a parte dintr-un picior (foot = 30,479 cm) și a 36-a parte dintr-un yard (0,914 m) (n.t.).

Odată a venit la fermă un *jackeroo* [1], rudă cu bancherul cu care avea legătură Wall. Era un spilcuit, cu educație multă și minte puțină, dar foarte fudul cu educația și perspectivele lui. Se uită la Mary cu vădită admirație, așa că tatăl ei începu să aibă speranțe tainice. Într-o seară tînărul fără experiență se afla la poarta curții, cînd Mary se apropie în trap mărunt pe murgul ei. Poarta era înaltă de vreo șase picioare și mai bine. Spilcuitul își scoase pălăria și dădu fuga să lase în jos drugii glisanți, dar Mary își struni calul, îl dădu cîțiva pași înapoi, iar nătărăul de-abia mai apucă să sară la o parte, că se auzi un tropot de copite pe drum și un „ha-ha-ha!" în aer, urmate de o bufnitură surdă pe pămînt : fata se și afla pe poteca din interiorul curții, într-un nor de praf.

După cîteva zile, numitul jackeroo se găsea întîmplător la circiuma lui Kelly, o „bombă" la margine de drum, uitîndu-se cum se băteau doi *bushmeni* [2], cînd veni și Mary. Fata îi cunoștea pe cei doi. Șfichiui calul, dădu buzna între ei și-i lovi cu cravașa și pe unul și pe altul.

— Să vă fie rușine! le strigă. Ba mai sînteți și oameni însurați!

Au fost, evident, impresionați căci după o oarecare ezitare, își strînseră mîinile și plecară acasă.

„Nu m-aș însura cu fata asta nici dacă mi s-ar oferi o mie de lire", spuse spilcuitul povestind aceste întîmplări unor prieteni de-ai lui din Sydney.

Mary zicea că și-ar lua un bărbat, dacă ar găsi unul

În zilele acelea nu exista nici un fel de viață în casa lui Wall, așa că Mary se ducea la toate reuniunile de dans care aveau loc în *bush*. Nici nu-i păsa că străbătea călare douăzeci ori treizeci de mile pînă la locul unde avea loc dansul, că țopăia toată noaptea și se înapoia tot călare a doua zi dimineața. La una din aceste dănțuieli s-a întîlnit cu tînărul Robert Ross, un flăcău zvelt, bine proporționat, cu vino-ncoace, cam de vîrsta ei. A dansat cu el, i-a plăcut de el și iar a mai dănțăluit cu el, iar băiatul a însoțit-o

[1] Jackeroo = tînăr trimis de familie în Australia „să capete experiență" (n.t.).

[2] Bushman (pl. bushmen) = om al *bush*-ului (n.t.).

călare o bună bucată de drum la înapoierea acasă. Povestea gîlcevii dintre cele două familii a ajuns, treptat, să fie şi ea abordată.

— Şeful, zise Robert referindu-se la taică-său, şeful este oricînd gata să lase trecutul să rămînă trecutului. Păcat că nu se termină o dată cu chestia asta.

— Da, zise şi Mary privindu-l (Bob părea foarte arătos cînd era pe cal), păcat !

S-au întîlnit de mai multe ori, iar la trecuta aniversare a zilei de naştere a prinţului moştenitor al Angliei, au plecat călare spre casă de la cursele de cai. Amîndoi aveau cai buni, aşa că se pomeniră cu mult înaintea celorlalţi pe drumul drept, larg, neted deschis între doi pereţi de *scrub*. Cu vremea, către amurg, au devenit foarte apropiaţi prieteni (Mary îi atrăsese atenţia cît de trist şi de frumos este soarele-n chindie. Şi caii deveniseră mai prietenoşi ; alergau şold la şold, îşi atingeau boturile, aşa că după o lungă tăcere în toiul conversaţiei, timp în care, în ce-l priveşte, Robert începuse să respire mai repede, flăcăul se aplecă pe neaşteptate, îi trecu braţul pe după mijloc şi dădu să o sărute. Fata se smuci înainte, ridică mîna cu cravaşa şi, instinctiv, Robert se ghemui. Dar fata îşi lăsă mîna mai jos şi cravaşa atinse coastele calului, care porni în goană înainte. Robert plecă în urmărirea ei — sau, mai, curînd, calul lui porni goana : i se părea că este vorba de luat la întrecere şi acceptase provocarea. Robert începu să strige, rugînd-o :

— Aşteaptă puţin, Mary ! Vreau să-ţi explic ! Vreau să-ţi cer iertare. Pentru Dumnezeu, ascultă-mă, Mary !

Dar Mary nu-l auzea. Poate chiar că interpreta greşit motivul acestei goane după ea, făcînd-o să se gîndească la cine ştie ce trăsătură diavolească în caracterul lui. Dar Robert era disperat de-a binelea. Îşi dădea seama că situaţia trebuie lămurită acum ori niciodată, aşa că dădu frîu liber calului. Dar calul fetei era mai rapid, aşa că Robert galopă vreo milă şi jumătate în colbul stîrnit de copitele calului din faţă ; dar iată că la poalele unui deal calul fetei se poticni şi Mary mai-mai să se prăvălească din şa, dar calul se opri, ca un animal bun ce era.

Robert descălecă, socotind instinctiv că este mai bine să se împace stînd în picioare, şi se apropie de Mary cu o mutră jalnică ; fetei îi căzuse cravaşa din mînă.

— Oh, Bob, îi zise, era cît pe-aci să mă prăvălesc ! şi alunecă jos de pe şa în braţele lui, unde rămase o bună bucată de vreme.

Se aşezară pe un buştean şi se odihniră, în vreme ce caii îşi căutau unul altuia botul, făcînd un schimb de păreri

După un timp Mary zise':

— Nu, Bob, n-are nici un rost să vorbim de căsătorie de pe acum. Îmi place de tine, Bob, dar niciodată nu m-aş putea mărita cu tine, atîta vreme cît lucrurile sînt aşa cum sînt între tatăl tău şi tatăl meu. Asta e ! Lasă-mă să mă duc pe cal, Bob. Acolo mă simt mai în siguranţă.

— De ce ? întrebă Bob.

— Hai, Bob, nu fi prost !

S-au mai întîlnit de multe ori ; ei îi plăcea de el.

III

BAŢUL DE CHIBRIT AL UNUI VAGABOND ŞI CE A MAI URMAT

Era ajunul Crăciunului şi pentru casa lui Wall, dar nu se mai aflau în curte cele vreo douăzeci de cabriolete, cei vreo douăzeci de cai şi vreo zece ciini străini, cum se întîmpla înainte vreme. Paharele şi garafele zăceau prăfuite pe bufetul masiv, vechi din sufragerie. În curte se afla un om mohorît, dus pe gînduri, rezemat de gard şi uitîndu-se la berbecii din ţarc, iar în bucătărie — o mulatră, care trebăluia ursuză, adîncită şi ea în gînduri. Mary plecase călare de dimineaţă, în vizită la o prietenă.

Era către sfîrşitul unei lungi perioade de secetă şi ţinutul se uscase ca iasca pe sute de mile în jur, preschimbînd terenul în mile şi mile de *scrub* încins de arşiţă „pustiu ca-n palmă" sau acoperit cu tufişuri de buruieni uscate. În unele locuri mai existau şi petice cu iarbă bună de păscut, dar trebuia să te uiţi de aproape ca să descoperi unde se vor fi găsind.

Tunsoarea oilor se terminase cu o zi mai înainte, dar prin ocoale se mai aflau un băiat negru, un muncitor de la fermă și vreo șapte-opt tunzători și trepăduși, ca și un căruțaș ; toți erau adăpostiți în colibele pentru muncitori și rămăseseră locului pînă după sărbători, să tundă oile răzlețite și să termine curățenia generală. Bătrînul Peter și un *jackeroo* plecaseră pe *run*, ca să se uite la un pîrjol care se zărea dincolo de Sandy Creek.

Se brodise ca un *swagman* [1] să vină la fermă în dimineața aceea, în căutare de lucru apoi cerînd ceva de mîncare. Faptul acesta l-a supărat pe Wall, așa că l-a poftit să-și ia tălpășița. Se întîmpla pentru prima dată cînd un *swagman* era izgonit de la *station* fără să i se dea de mîncare.

Călătorul cu traista a luat-o pe cărare înainte cale de cîteva mile, tot gîndindu-se la necazurile lui, și trecu peste Sandy Creek. Scăpără un băț de chibrit și-l aruncă într-un ghemotoc de iarbă uscată, lîngă o postață acoperită de bălării uscate care se întindea pînă la colinele acoperite tot cu iarbă uscată... și se îndepărtă în grabă.

Ați văzut vreodată un pîrjol în *bush* ? Nu limbile de flăcări întinzîndu-se vîjîind din vîrf de copac în vîrf de copac, ci focul de buruieni, șerpuind și fisiind pe o regiune plină de arbuști cu lemn tare.

Întreaga regiune se acoperă cu un ușor fum albăstrui, așa că nu mai ai cum să-ți dai seama în ce parte se îndreaptă incendiul. Noaptea îl vezi pe colinele îndepărtate aidoma străzilor iluminate din oraș. Vijîie prin scorburile arborilor uscați, făcîndu-i să semene cu niște coșuri de fabrică în amurg. Se cațără, atacînd fiecare bucățică de coajă pe trunchiurile diferitelor specii de eucalipt — cu lemnul tare ca fierul — și prăpădește ramurile. Și, dacă nimerește peste un grup de copaci recent descojiți, cu frunzele uscate încă atîrnînd pe crengi, focul va pîrîi din crăcă-n crăcă — o imitație frumoasă a unui incendiu dintr-o pădure cu lemn moale. Pîrjolul din *bush* parcurge sute de mile prin buruienile uscate, arzînd iarba pînă la rădăcină,

[1] Swagman = omul cu traistă, cel care pribegește prin *bush*, ducîndu-și tot avutul într-un *swag* (n.t.).

pîrlind orice tufă, dar lăsînd-o tot vie, căci tufărișul de eucalipt este cel mai greu de ucis. Unde nu există nici hățiș de arbori pipernicițI și regiunea pare stearpă pe multe mile, cum e drumul bătătorit, focul trece de-a curmezișul prin ea, devorînd invizibile fire de paie, frunze colbăite, smicele și țăndări de coajă de pe terenul răscopt de secetă. Auzi despre un incendiu aflat la mile întregi depărtare, iar a doua zi, călărind prin albia seacă a unui torent, auzi ceva sîsîind, trosnind și vezi pîrjolul care, ca un ușor fum albăstriu, înaintează aidoma șarpelui, în linii, drepte, linii curbe, lăsînd în urmă bușteni cuprinși de flăcări pe pămîntul înnegrit. Ați *auzit* vreodată un foc undeva unde pîrjolul nu urma să ajungă ? Este ceva drăcesc în felul cum trosnește și sisîie. Cînd boarea de vînt vine, să zicem, dinspre răsărit, focul gonește în jurul potecilor dinspre apus, peste făgașuri ferite — poate ajutat de o învolburare a vîntului — și se ivește pe culmea colinei, gata să se năpustească, la orice schimbare a direcției vîntului, asupra fermelor, a postaților cu grîu în pîrgă, pe un front de multe mile.

Proprietatea unui *selector* poate fi apărată de un pîrîu nisipos, ceva mai lat, în partea din față, și de drumuri defrișate pe o lățime mai mare, în partea din spate, dar la orice oră din zi sau din noapte poți auzi un strigăt dinspre cea mai îndepărtată parte a terenului cultivat cu grîu și atunci... „Oh, Doamne, grîul meu"...

Wall nu prea se sinchisea de pîrjol. Oile se aflau, cele mai multe, departe pe un *run* unde se mai găsea ceva iarbă verde ; iar malurile sterpe, abrupte, de-a lungul cursului de apă, erau cele mai potrivite paveze pentru a opri întinderea incendiului ; numai de garduri trebuia să se îngrijească.

Dar către seară Mary sosi acasă, călărind în obișnuitul ei galop amețitor.

— Tată ! îl strigă. Tată, adună oamenii și trimite-i îndată ! Pîrjolul amenință din toate părțile ferma lui Ross și are zece pogoane de grîu în spic și nu e nimeni la fermă decît el și Bob.

— De unde știi ? mormăi Wall. Apoi întrebă imediat, cuprins de o bănuială : Ai fost acolo ?

— Drumul spre casă mi-era pe-acolo.

— Bine... Lasă-l pe Ross să-şi vadă de ale lui ! rînji Wall.

— N-are cum face, tată ! Luptă toţi împotriva pîrjolului, dar pînă mîine dimineaţă o să ardă tot, tot ce au, dacă nu li se vine în ajutor. Pentru Dumnezeu, tată, poartă-te creştineşte şi trimite-le oamenii ! Gîndeşte-te că e Crăciunul, tată ! Doar nu vrei să vezi cum pîrjolul mistuie totul la un vecin !

— Ba vreau ! zbieră Wall. Aş vrea să-i văd pe toţi *selector*-ii din ţară cum le mistuie tot-tot pîrjolul, pînă şi... pînă şi coşmelia de locuinţă. Du calul în ţarc şi intră în casă ! Dacă cineva părăseşte ferma în noaptea asta, apoi nu mai are ce căuta înapoi ! (Se referea la coliba unde erau adăpostiţi muncitorii.)

— Dar... tată...

— Du calul în ţarc şi intră-n casă ! tună Wall.

— Nnnn... nu vreau !

— Cum ?... Se repezi spre ea ca şi cum ar fi vrut să o smulgă din şa, dar fata îşi smuci calul la o parte.

— Stai ! porunci bătrînul. Unde vrei să te duci ?

— Să-l ajut pe Ross, zise Mary. Nu are pe cine trimite după ajutor.

— Atunci ia-ţi şi tu drumul ca frate-tău ! urlă tatăl. Şi dacă o să-ţi mai arăţi vreodată mutra prin părţile astea, o să te izgonesc cu biciul de pe pămîntul meu !

— Plec, tată ! mai rosti Mary şi se îndepărtă în galop.

IV

PÎRJOLUL DE LA FERMA LUI ROSS

Ferma lui Ross era situată în colţul dintre poalele colinei şi pîrîiaş. Pîrjolul se prelinsese dinspre pîrîu, dar coasta de aici a colinei era destul de bine defrişată şi oamenii reuşiseră să-l oprească acolo ; totuşi focul se întinse dincolo de colină, lăţindu-se în sus şi în josul ei. Colina era acoperită cu *scrub* des şi iarbă uscată. Cîmpul cu grîu se înalţa pe colină, iar de-a lungul coamei acesteia se

afla o postață plină de hățișuri, cu numai o îngustă potecă laterală între *bush* și lunga întindere de iarbă uscată. Totul depindea numai de direcția vîntului. Mary zări pe Ross, pe doamna Ross și pe fata lor Jenny sus pe costișă, dincolo de gard, alergînd cu disperare încoace și încolo și bătînd focul cu tîrnuri făcute din lungi crengi verzi. Mary își lăsă calul slobod, dădu fuga în colibă și se uită repede în jur, să găsească ceva cu care să se îmbrace în locul costumului de călărie. Văzu doar cîteva rochii ușoare, de stambă imprimată. Intră atunci într-un șopron, care se brodi să fie chiar odaia lui Bob, și acolo găsi o pereche de pantaloni și o haină agățată pe perete.

Bob Ross, care lovea amarnic cu tîrnul de crengi marginea focului ce cobora de pe costișă spre dreapta lui, și pe jumătate înăbușit și orbit de fum, se izbi de cineva care era prea înalt ca să fie taică-său.

— Ei, cine este ? gîfîi băiatul, sufocîndu-se.

— Eu sînt, Bob, zise Mary, ridicînd creanga cu care lovea focul.

Bob se holbă, împietrit. Era atît de uimit, încît aproape că uită și de pîrjol, și de grîu. Bob nu era un neisprăvit... dar...

— Nu te zgîi așa la mine, Bob, izbucni Mary. O să ne căsătorim, așa că asta nu mai contează. Hai să salvăm grîul !

Nu era timp de pierdut. Adia acum o boare de vînt de peste colină, vînt ușor dar de ajuns pentru a întinde pîrjolul spre ei. O dată, cînd avură timp să-și mai tragă sufletul, Mary dădu fuga la pîrîiaș, să ia o gamelă de apă. Opriseră linia focului de-a lungul întregului perete al colinei, unde o fîșie de granit roșu ieșea la suprafață pînă la gard, și atunci crezură că lanul de grîu este salvat. Se adunară toți la un loc și Ross găsi prilejul să vadă mai bine cine e bărbatul străin și se holbă la Mary pe sub sprîncenele-i negre, stufoase. Mary, gîfîind și căutîndu-și respirația după eforturile făcute, își dădu seama de situație, exclamă doar un „oh !“ și fugi dincolo de potecă spre limba de granit. Simți o rafală de vînt și se uită spre colină. Gardul dinspre *bush* se termina aici într-un

unghi, întîlnind un alt gard — de sîrmă acesta — care se întindea pînă la cursul de apă. Pînă acolo se mai afla albia seacă, abia vizibilă, a unui torent, albie plină de ierburi și buruieni uscate. Privind în sus, Mary văzu flăcările coborînd repede pe colină. O luă la fugă înapoi, strigînd :

— Veniți repede încoace ! Pîrjolul a trecut de stîncă !

Să ne întoarcem la *station*. Wall se foi în sus și în jos pînă se mai răcori. Intră în casă și se așeză pe un scaun, dar degeaba. Își ridică privirea și văzu pe perete portretul soției sale moarte. Poate că întreaga lui viață de pînă acum i-a trecut clipă cu clipă prin fața ochilor... dar povestea asta nu este un studiu de psihologie.

Pentru el nu rămîneau deschise decît două căi : sau să dea înapoi, sau să continue drumul pe care apucase, adică să se excludă din rîndul oamenilor și să rămînă cunoscut ca „Wall cel josnic", „Wall cel meschin" sau „Nebunul de *squatter* Wall". Era un om greu de înțeles, posomorît, cu imaginație vie și inteligență peste obișnuit. Ajunsese acum la marea criză a vieții sale ruinate. Se urcă în vîrful unei movile de lîngă locuință și se uită la pîrjolul de pe costișă, deasupra fermei lui Ross. Cînd coborî, văzu un călăreț descălecînd în curte.

— Tu ești, Peter ?

— Da, boss [1]. Totul e-n ordine la garduri.

— Ai fost pîn-la alde Ross ?

— Nu. Totul trebuie să fie scrum la ora asta.

Wall păși încoace și-ncolo cîteva minute, apoi se opri brusc și strigă :

— Peter !

— Da, da ! i se răspunse dinspre colibe.

— Scoate toți oamenii ! zise Wall intrînd în șopron de unde ieși cu o șa în mînă.

Pîrjolul da năvală spre albia seacă a torentului, care abia se distingea. Asupra gardului viu se abătea o ploaie de scîntei care se prinseră de gard de două ori, dar de

[1] Boss = patron, șef, jupîn (n.t.).

fiecare dată focul fu stins de lumea de acolo. A treia oară însă izbucni, pîrîind în flăcări, de nu l-ar mai fi putut stinge nici o pompă de incendiu a pompierilor.

— S-a zis cu grîul. Am făcut tot ce-am putut, rosti Ross, aruncîndu-şi tîrnul înnegrit de flăcări. Se rezemă de un copac şi îşi acoperi ochii cu mîna plină de funingine.

În colţul acela grîul fusese semănat pe mici postaţe. În pămîntul de acolo se găseau multe cioturi de arbori şi rămăseseră multe fîşii nearate, deoarece plugul trecuse pe lîngă ele, de o parte şi de alta. Mary văzu o şansă în această situaţie şi se căţără dincolo de gard, strigînd :

— Vino-ncoace, Bob ! Tot mai putem salva grîul. Domnule Ross, dărîmaţi gardul de ici pînă colo ! se adresă apoi bătrînului, arătînd un punct dincolo de buza pîrjolului. Se năpustiră toţi asupra terenului ameninţat şi smulseră din rădăcini tulpinele de grîu care crescuseră printre buşteni. Focul sîsîia şi pîrîia în jur, tot înaintînd, şi chiar cînd era gata să-i depăşească spre lanul întins printr-o fîşie unde nu ajunseseră să smulgă grîul, se auzi un strigăt, apoi un tropot de copite pe terenul pietros, şi Mary îl văzu pe tatăl său venind în goana calului pe cărare, în fruntea a vreo zece oameni. Scoase un ţipăt de bucurie şi fugi spre colibă, de-a curmezişul lanului de grîu.

Wall şi oamenii lui săriră de pe cai, smulseră puieţi verzi de tufe din jur şi după douăzeci de minute de bătălie crîncenă cu focul, recolta de grîu era salvată, cu excepţia unei porţiuni de teren de vreun acru.

Cînd totul se sfîrşi, Ross se aşeză pe un butuc şi îşi lăsă capul în palme, în vreme ce umerii i se zguduiau în hohote de plîns.

Deodată simţi o mînă pe umăr ; se uită în sus şi-l văzu pe Wall.

— Să ne dăm mîna, Ross.

Era Crăciunul.

Chiar şi peste ani, cei de-ai casei o lua peste picior pe Mary, tot necăjind-o. „Tare grăbită mai erai să îmbraci pantaloni bărbăteşti, nu-i aşa, Mary ?“, „Şi unde mai pui că era chiar costumul de sărbătoare cu care Bob se ducea

la întîlniri ; nu era costumul ăla, Mary ?“, „Îţi venea ca turnat, nu-i aşa, Mary ?“, „Acum ai mai încăpea în el, Mary ?“

„Păi — îşi dădea cu părerea bătrînul Peter către nişte vechi prieteni, după ce chibzuise adînc — păi, nu este bine ca orice flăcău să-şi facă o idee despre talia nevestii chiar înainte de a se însura ?“

Şi bătrînul Peter era pus la punct că nu se mai satură să tot îndruge măscări.

POVESTEA SACULUI DE PRIBEGIE

Forma şi modul de alcătuire a unui *swag* [1] australian fac din acesta cel mai comod mijloc din lume pentru a duce o greutate în spinare. Am datoria să afirm că mă pricep destul de bine la căratul poverilor. Am dus în braţe copii care, cred, reprezintă cea mai grea, cea mai incomodă şi cea mai copleşitoare povară din lumea asta pentru un bărbat sau un flăcăiandru. Domnul aibă-le-n pază pe mamele care robotesc într-ale gospodăriei (şi adesea fac, în plus, şi muncă de bărbat în *bush*), ţinînd cu un braţ pruncul greu care ţipă cu gura pînă-la urechi. M-am cocoşat ducînd buşteni la ferme, cărînd pe ruptelea pari, corlate şi uluci de gard, scoase din făgaşe mocirloase, pline de bolovani (dar poate că pe atunci eram mai fericit); am cărat lopeţi, răngi de fier, berbeci grei pentru demolări, cîte zece-doisprezece izolatori (înşiraţi pe o funie de cînepă în jurul umerilor) — ca să nu mai pomenesc de raniţa soldăţească, lada cu crăpelniţă, oala de fiert şi pintenii de căţărat — cocoţat ziulica-ntreagă de-a lungul unei linii de telegraf pe teren pietros, accidentat în Noua Zeelandă şi în locuri unde omul trebuie să-şi facă meseria cu o mînă şi cu cealaltă să se ajute la căţărat; şi am luat parte la căratul în circă şi la trasul stîlpilor de telegraf peste coaste abrupte şi pereţi de stîncă, unde caii nu pot pătrunde. Am cărat un geamantan pe drumurile prăfuite, bătute de arşiţă, cînd încă eram un ageamiu în căutare de experienţă. Întrebaţi pe orice actor în pană care trebuie să se bizuie pe papucii proprii ca să călătorească dintr-un oraş într-altul! O să vă spună cît de incomod se dovedeşte a fi un geamantan, mai ales dacă

[1] Swag = sac specific australian, pentru cărat poveri în circă (n.t.).

cel în a cărui circă e cocoțat se întîmplă a fi un om zdrobit de durere. Am încercat metoda cu rucsacul — una dintre cele mai nesănătoase și mai indicate metode de a provoca omului dureri ; mi-am cărat catrafusele într-un sac mare de trei duble, aruncat pe umăr : pături, crăpelniță, bocanci de rezervă și poezii, toate îngrămădite una peste alta. Am încercat să duc o povară așezind-o pe cap, și m-am căptușit cu niște cîrcei care m-au ținut zile întregi la gît și de-a lungul șirii spinării. Am purtat în minte o povară pe care se cădea s-o împart cu directori de reviste și editori de cărți. La Londra am ajutat la căratul mobilei și bagajelor pînă sus, la ultimul etaj, și de la ultimul etaj pînă jos. Și luni de zile am cărat *swag*-ul pînă-n fundul Australiei. Asta era viață, în ciuda mizeriei, sărăciei, nemerniciei, vitregiei sorții, ca și în ciuda faptului că lumea ne socotea „vagabonzi". Asta era viața liberă, în mijlocul *oamenilor* din lumea întreagă !

Swag-ul australian s-a născut nu în altă parte, ci aici în Australia — această Mare Țară a Singurătății, a distanțelor nemaipomenite, a arșiței scînteietoare, țara lui Încrede-te-n tine, a lui Nu-te-da-bătut, a lui Ajută-ți tovarășul. Mormîntul multora din tragediile și comediile lumii acestia — mormînt fie el măreț, fie oricum altfel. Țara unde omul care nu-și găsește o slujbă poate să-și arunce în circă *swag*-ul în orașul Adelaide și s-o pornească pe potecuță, iar după ani să poposească într-o colibă de pe țărmul Golfului Australian, sau nimeni să nu mai audă de numele lui, ori să fie găsit un cadavru de poliția călare și să fie înmormîntat în *bush*, sau să nu fie găsit și înmormîntat niciodată — ce importanță mai are ?...

Țara pe care o iubesc mai presus de toate țările, nu pentru că a fost bună cu mine, ci pentru că m-am născut pe pămînt australian și că străinul care a fost tatăl meu a murit muncind aici, în rîndurile pionierilor australieni, și pentru multe ale lucruri. Australia ! patria mea ! Chiar și numai numele ei îmi pare o melodie. Domnul binecuvînteze Australia, de dragul marilor inimi din inima ei ! Domnul s-o păstreze neprihănită de păcatele, minciunile sociale, batjocura, mercantilismul nemilos, rușinile mîrșave ale lumii vechi ! Și hărăzească-mi cerul ca, dacă în timpul meu s-ar întîmpla ca fiii ei să fie chemați să lupte pentru

apărarea tinerei sale vieți și onoarei ei, eu să mor în primele rînduri și să fiu îngropat în pămînt australian.

Dar probabil că cele spuse de mine vor fi etichetate drept „sentimentalism fals, forțat, siropos" aici în Anglia, unde insipidul sentimentalism al music-hall-urilor și aplauzele primite de acesta din partea mulțimii e ceva suficient să îmbolnăvească un om sănătos și poate fi egalat numai de vulgaritatea music-hall-ului însuși. Așa că trec mai departe.

Pe vremea goanei spre terenurile aurifere s-a încercat rucsacul sau raniță cu băierile trecute peste piept, dar povara apăsa pe pieptul omului și-i tăia respirația, iar omul are nevoie să aibă plămînii liberi la drum lung și într-o atmosferă zăpușitoare, fără o adiere de vînt. S-a încercat apoi metoda „ham de cal" sau stilul manta militară răsucită în bandulieră — adică sac încolăcit peste umăr și petrecut apoi pe sub celălalt braț — dar s-a dovedit că ține prea cald pentru climatul australian și stilul acesta a fost abandonat o dată cu cizmele tip Wellington cu carîmbi înalți. Pînă de curînd graficienii și ziariștii australieni de la oraș — care știu tot atît de mult despre viața în *bush* pe cît știe guvernul din Anglia despre viața în coloniile britanice în general — păreau să fie de părere că *swag*-ul în formă de „ham de cal" există încă, iar unii desenatori puneau deseori în mîna *swagman*-ului și un băț, ca și cînd omul ar fi fost un vagabond din lumea civilizată, cu un ochi spre curte, de teama cîinilor. Că veni vorba, pesemne că graficienii englezi sînt convinși că bushmanul australian se naște în cizme tip Wellington atît de lustruite, încît poți să te bărbierești oglindindu-te în ele.

Swag-ul este compus de obicei dintr-o fîșie de foaie de cort sau dintr-o bucată de stambă (învelitoare pentru *swag* și adăpost pentru vreme rea; în Noua Zeelandă se folosește mușama sau stofă în patru ițe, impermeabilă), din vreo două pături, îndeobște, și de preferință, albastre, pentru că această culoare ascunde murdăria mai bine de oricare alta (de aici și numele de „albăstrica" pentru *swag*), iar miezul este compus din îmbrăcăminte diversă și mici efecte de rufărie personală. Cum „faci" ori „răsucești" *swag*-ul: întinzi pînza de cort sau stamba pe

jos, cu păturile în partea de sus ; către celălalt capăt, la vreo douăzeci de inci de margine, aranjezi de-a curmezișul cămașa și pantalonii de rezervă, bine împăturiți; botinele mai ușoare, legate toc la toc cu șireturile, cărțile, pachetele cu scrisori vechi, fotografiile sau toate fleacurile pe care le ai și vrei să le păstrezi, punga cu ace, ață, toc și cerneală, petice de rezervă pentru pantaloni și șireturi de ghete. Întinzi sau aranjezi grămada în așa fel încît să se poată răsuci uniform o dată cu *swag*-ul (unii împachetează grămada într-o față de pernă veche sau într-o bucată de pînză groasă), treci un pliseu peste pătură în toată lungimea, în ambele părți, încît să reducă suprafața *swag*-ului la, să zicem, trei picioare, astupi surplusul de la capăt cu un pliu interior peste grămăjoara de catrafuse și apoi înfășori totul către celălalt capăt, folosind genunchii și mintea, astfel încît *swag*-ul să devină un obiect rezistent, compact și artistic construit. Apoi, cu o bucată de vreo douăzeci de inci de la capătul liber, faci un pliu în interior, pe care îl tragi peste corpul *swag*-ului. Fac o propunere importantă : după forma și consistența celor aflate înăuntru, este indicată învelirea *swag*-ului cu o cîrpă oarecare, dar capetele lui să rămînă libere și să fie împăturite în interior în formă de guler, fără să fie legate. Strînge *swag*-ul cu trei-patru curelușe, după socoteala dumitale și potrivit proviziei de curelușe. De curelușa din partea superioară a pachetului — pentru că *swag*-ul stă într-o poziție mai mult sau mai puțin verticală, fie că este cărat în spinare pe poteca pribegiei, fie că este lăsat jos lîngă tejgheaua unei cîrciumi, sau rezemat de pereții ori stîlpii verandei unei cîrciumi — așadar, de curelușa superioară și de cea inferioară sau de cea imediată deasupra ei, leagă strîns capetele curelei pentru umăr (de obicei este preferat un ștergar, fiind mai moale pentru umăr), haina punîndu-se pe deasupra *swag*-ului, la spate, sub curcaua acestuia. De curelușa superioară, leagă băierile traistei — un săculeț de stambă cam de mărimea unei fețe de pernă în care găsești săcotei de zahăr și făină, pîine, carne, praf de copt și sare — săculeț pe care, cînd porți *swag*-ul pe umărul stîng, îl aduci pe partea dreaptă a pieptului, făcînd astfel cumpăna între *swag* și traistă. *Swagman*-ul își poate arunca *swag*-ul într-o poziție

aproape verticală de-a lungul şirii spinării, oricît de greu ar fi el, îl poate arunca de pe umeri fără să-i facă vînt, şi îl duce tot atît de uşor cum îţi porţi dumneata pardesiul. Unii bushmeni îşi aranjează catrafusele cu atîta iscusinţă şi într-o asemenea ordine într-un fel de harnaşament şi doar cu ajutorul curelelor, încît sînt în stare să desfăşoare *swag*-ul în aproximativ un minut, să-i deschidă catarămile şi să-l întindă ca şi cum ar fi un sul de hîrtie pentru tapetat pereţii... şi patul e gata întins pe pămînt, bocceluţa cu bulendre servind drept pernă. De-a lungul pribegiei, *swag*-ul este totdeauna folosit drept scaun ; e un scaun moale, aşa că pantalonii ţin mai mult. Şi cum colbul este în majoritatea cazurilor fin şi mătăsos pe lungile poteci din fundul ţării, bocancii durează şi ei uimitor de mult. Cincisprezece mile pe zi este media de parcurs cu *swag*-ul în spinare, dar de mers trebuie să mergi după cum ai la dispoziţie apa. Dacă cel mai apropiat puţ forat sau cisternă cu apă se află la cinci mile depărtare, iar următorul punct cu apă la douăzeci de mile dincolo de primul, atunci dumneata poposeşti în prima noapte la apa aflată la cinci mile, iar mîine la cea de la douăzeci de mile. Iar dacă sînt treizeci de mile, trebuie să le parcurgi pe toate. Pribegia cu sacul în spinare este variat şi pitoresc exprimată în Australia, ca „a lua în circă albăstrica", „a pleca la plimbare cu Matilda", „a-şi arunca pe Matilda în circă", „a lua darabana în circă", „a pleca în căutare de lucru", „a-şi pune în funcţie labele", şi „a pleca după şterpelit ceai şi zahăr". Dar cei mai mulţi tunzători de oi, care pribegesc în căutare de lucru, îşi zic acum „voiajori" şi spun că „sînt pe drum sau cu *swag*-ul în circă".

Acesta este *swag*-ul australian. L-au purtat oameni din lumea întreagă — lorzi şi chinezi umili, sfinţi şi martiri ai lumii noastre, ticăloşi, tîlhari şi ucigaşi, oameni şcoliţi şi mocofani care nu ştiau nici măcar numele să şi-l iscălească, nobili care s-au bătut pentru Polonia şi ocnaşi care se bătuseră împotriva oamenilor, femei şi destule alte femei deghizate în bărbaţi. *Swag*-ul australian a ţinut în inima lui scrisori şi ziare în toate limbile, onoarea marilor familii şi multe secrete naţionale, hîrtii care ar fi trimis la ocnă oameni buni cunoscuţi, suspuşi şi respectaţi, şi do-

vezi despre nevinovăția unor oameni ajunși nebuni prin temnițe, tragedii și comedii ale vieții, averi și hîrtii care asigurau titluri și averi, ori ultimii bănuți dintr-o avere pierdută, secrete vitale, fotografii de mame și iubiri moarte, portrete de femei frumoase, vechi scrisori sfîșietoare scrise de mîini de mult dispărute și manuscrisul transcris cu cerneală al multor cărți care ar fi putut ajunge celebre.

Greutatea unui *swag* variază de la cel relativ ușor, conținînd o pătură și o cămașă curată, pînă la „regele Alfred", cu cort și tot ce mai trebuie, ajungînd la o povară copleșitoare. Unii dintre vagabonzii de profesie, care se prefac doar că ar căuta de lucru, au mania să strîngă, de pe la colibele *selector*-ilor și tunzătorilor de oi, ca și din tărăboanțele pentru gunoaie, jalnice grămezi de vechituri, care niciodată n-ar putea fi de folos nici lor, nici altora. Iată inventarul conținutului pe care îl avea *swag*-ul unui bătrîn vagabond găsit mort pe potecă zăcînd cu fața în nisip, cu *swag*-ul înaintea lui și cu brațele larg întinse în lături, ca și cînd ar fi îmbrățișat mama țărînă sau ar fi făcut, cu ultima lui mișcare, semnul crucii către cerul arzător :

Vechi cort putred, în zdrențe. Pătură albastră murdară, cîrpită cu petice roșii și bucăți de stambă. Jumătate de „pătură albă", acum aproape neagră, cîrpită cu petice din materiale diferite, cusută cu o altă jumătate de pătură, roșie aceasta. Sac de trei duble, sfîșiat de sus pînă jos. Bucăți de pînză de sac. Parte dintr-o rochie. Două perechi de pantaloni putrezi din moleschin [1]. Un crac de pantalon. Spinarea unei cămăși. Jumătate de vestă. Două haine din postav țesut de mînă verzi, vechi și putrede, cîrpite cu petice de stambă înflorată. Pătură etc. Boccea mare cu petice aranjate după culoare, putrede toate. Gamelă găurită, conținînd strună de undiță, hîrtii, seu, ace, vată etc., cutii de marmeladă, flacoane de doctorii, așchii din coajă de plută, înșirate pe o sfoară care să fie legată în jurul pălăriei, ca să îndepărteze mușteleie (semn de nebunie în *bush*, pentru că așchiile de plută înnebunesc

[1] Moleschin = țesătură rezistentă de bumbac, foarte netedă și cu aspect de piele, cunoscută înainte de război și în țara noastră sub numele „piele de drac" (n.t.).

omul mai dihai decît ar face-o muștele). Trei ghete de mărimi diferite, toate pentru piciorul drept, și un papuc pentru stîngul. Ibric de cafea, fără coadă și fără gurgui. Cană de tinichea de o litră, plină cu tot felul de resturi ; cuțite și furculițe rupte, cu mînere de lemn arse, linguri etc., adunate din lăzile de gunoi ; și multe cuie ruginite, pentru a fi folosite — cred — drept nasturi de haină.

Pînză de fierăstrău ruptă, ciocan, obiecte de faianță sparte, vechi crăticioare, mic grătar ruginit, fără mîner, vechi pantofiori de copil, multe petice vechi de piele tăbăcită și de piele crudă, o bucată de roman dintr-o colecție ieftină, dicționar englez, mutilat, carte de gramatică și una de aritmetică, tabel aritmetic, carte de bucate, voluminos dicționar englez-diferite limbi străine, parte dintr-un volum de Shakespeare, carte în franceză, carte în germană, manual despre manierele elegante și cum să faci curte unei fete. Pereche botine grele cu elastic, cu carîmbii crăpați și scorojiți și cu tălpile petic peste petic din bucăți de talpă, de cauciuc de la galoși, din fier balot și caiele, încît pingeaua ajunsese să fie groasă de doi inci, iar cizmele să atîrne peste cinci pfunzi [1]. Dacă nu mă credeți, duceți-vă la muzeul din Melbourne unde, într-o vitrină la loc de cinste, puteți vedea o pereche asemănătoare de botine — poate aceeași pereche — cu eticheta : „Un exemplu al industriei coloniale". În inima *swag*-ului se găsea o pungă de zahăr, strîns legată la gură cu o coardă de bici, în care se mai afla o cămașă veche, răsucită foarte strîns și înfășurată de nenumărate ori cu o frînghie de uscat rufele pe care, presupun, o ducea cu el ca să aibă cu ce să se spînzure în cele din urmă, dacă i-o veni pofta să facă așa ceva. Cămașa era răsucită în jurul unui pachet de fotografii vechi și scrisori aproape ilizibile — una din partea unei femei care fusese, vizibil, o văduvă sensibilă și care declara în scrisoare că nu are de gînd să se recăsătorească și că s-a săturat de căsătorie și că are destul de robotit, frîngîndu-și degetele ca să-și țină o familie, fără să mai fie obligată să țină și un al doilea bărbat. Răspunsul ei era „definitiv și pentru totdeauna" și nu era nevoie să mai vină la ea ca să o ducă cu prețul. Dacă

[1] Pfund sau livră = măsură de greutate (453 gr) (n.t.).

mai vine, îl asmute pe Satan asupra lui. „Satan" era un cîine, presupun.

Scrisoarea începea cu „Dragă Bill", ca şi celelalte. Plicuri nu erau. Scrisorile nu erau trimise dintr-o localitate precizată, aşa că nu exista nici un mijloc ca cel mort să fie identificat. Poliţia l-a îngropat sub un eucalipt, iar un tînăr din poliţia călare a scrijelit pe copac cuvintele :

Pentru pomenirea lui

BILL

care a murit

PETER AL LUI MIDDLETON

I

PRIMUL NĂSCUT

Squatter-ul care trudește din greu poate fi găsit în Australia tot atît de des ca și micul fermier care trudește din greu. *Squatter*-ul australian nu este totdeauna acel puternic rege al linii, pe care scriitorii englezi și americani ca și alte persoane greșit informate și-l închipuie a fi. Creșterea animalelor depinde, în cel mai bun caz, de jocul norocului. Depinde, în primul rînd, de cum e vremea, iar aceasta nu depinde de nimic, cel puțin în provincia New South Wales.

Joe Middleton era unul dintre acei *squatter*-i care trudeau din greu. *Station*-ul lui era la o oarecare distanță spre apus de cea mai îndepărtată graniță atinsă de coloniștii obișnuiți, oploșiți mai de curînd. *Run*-ul lui se limita, pe vremea povestirii noastre, la vreo șase mile pătrate, iar numărul vitelor era proporțional cu suprafața de pășunat. Alături de Joe munceau fratele său Dave, apoi un ins de etate mijlocie, cunoscut sub numele de „Peter al lui Middleton" (care se afla în slujba familiei Middleton din vremurile despre care Joe de-abia își mai putea aduce aminte) și un bătrîn cioban indigen, cu nevastă-sa și doi copii.

Era în primul an al căsătoriei lui John. Se însurase cu o fată foarte obișnuită, în măsura în care fetele australiene sînt obișnuite, dar în ochii lui fata era un înger. Chiar că o adora.

Într-o după amiază zăpușitoare din toiul verii, toți cei ce munceau la *station*, cu excepția lui Dave Middleton, se strînseseră în fața ușii casei ; se citea pe chipurile lor

grave că este vorba de ceva neobișnuit. Parcă toți așteptau ceva sau pe cineva dinspre cîmpie. Bătrînul cioban negru, care asculta concentrat, cu capul înclinat înainte, își îndreptă brusc trupul și strigă :

— Aud șareta. Ba o și văd.

Țineți minte că negrii noștri australieni nu vorbesc totdeauna păsărească aceea care li se pune în circă de către scriitorii de povești.

Doar la cîtăva vreme după ce negrul Bill rosti aceste cuvinte, ceilalți, albii — sau, mai corect, brunii — puteau vedea, sau măcar auzi, vehicolul ce se apropia. În cele din urmă, departe, printre trunchiurile merilor pădureți australieni, văzură șareta apropiindu-se ; și, cu cît se apropia, cu atît era mai vădit că zbura cu o viteză amețitoare, caii galopînd întins tot timpul, în vreme ce șareta, înclinîndu-se cînd pe o roată, cînd pe cealaltă și hurducindu-se cînd peste o rădăcină, cînd peste un bolovan, părea aidoma unei ființe pe care au apucat-o năbădăile. În șaretă erau doi inși. Unul din ei era mătușa Palmer, o cumătră voinică, de vîrstă mijlocie (care uneori o făcea și pe moașa), iar celălalt era Dave Middleton, fratele lui Joe.

Șareta fu trasă pînă în fața ușii, aproape cu aceeași viteză, și oprită atît de brusc încît doamna Palmer își pierdu echilibrul, izbindu-se de partea dinapoi a calului. A fost imediat ajutată să coboare și, după ce și-a mai căpătat ceva răsuflare, o urmă pe negresa Mary în dormitor, unde tînăra doamnă Middleton zăcea în pat, arătînd foarte palidă și îngrozită. Calul, care fusese mînat cu atîta cruzime, tot mai gîfîia, cînd apăru o nouă șaretă, venind tot în goana cailor. Căruța aducea pe bătrînii Middleton, doamna și domnul, care locuiau tihniți într-o mică fermă, nu prea departe de locul unde se afla familia Palmer.

Imediat după ce o ajutase pe doamna Palmer să coboare, Dave Middleton sări și el jos din șaretă și, încălecînd pe un cal odihnit care-l aștepta gata înșeuat în curte, plecă prin hățiș într-o altă direcție decît cea dinspre care venise.

La o jumătate de oră după cele întîmplate, Joe Middleton se întoarse acasă, cu calul aproape mort de atîta goană. Auzind tropotul, maică-sa îi ieși în întîmpinare și el o întrebă înfrigurat :

— Cum se mai simte ?

— Ai dat de doctorul Wild ? îl întrebă mama.

— Nu, lua-l-ar dracu ! exclamă Joe încruntat. Îmi promisese pe cinstea lui că o să vină-ncoace miercuri și să rămînă aici pînă cînd Maggie se va simți bine de tot. Și uite că a plecat de la familia Dean... naiba știe încotro. Cred că s-a dus să se îmbete. Maggie ce face ?

— Acum a trecut totul. Copilul s-a născut. E băiat ; dar mama e foarte slăbită. Dave a adus-o la țanc pe doamna Palmer. E mai bine să-ți spun de la început că doamna Palmer zice că dacă n-aducem un doctor chiar în noapta asta, biata Maggie nu mai rezistă.

— Dumnezeule ! Și eu ce trebuie să fac ? strigă Joe, plin de disperare.

— Mai este vreun doctor prin apropiere ?

— Nu. Mai e doar unul la B... ; sînt patruzeci de mile pînă acolo. Dar și ăsta zace la pat cu piciorul rupt de la un accident cu cabrioleta. Unde-i Dave ?

— S-a dus la cîrciuma lui Black — răspunse ciobanul. Unul din băieții doamnei Palmer i-a spus că parcă cineva ar fi zis că doctorul Wild era acolo săptămîna trecută. E la cincisprezece mile de aici.

— Asta-i singura speranță care ne-a mai rămas ! exclamă Joe mohorît. De ce n-oi fi dus-o eu pe Maggie cu o lună de zile mai înainte într-un loc mai civilizat ?

Doctorul Wild era un tip de om foarte bine cunoscut printre locuitorii *bush*-ului din New South Wales și, deși medicii nu-l recunoșteau, înfierîndu-l ca fiind un șarlatan, competența lui era notorie. Oamenii hățișului aveau mare încredere în el și de multe ori străbăteau călare distanțe de necrezut pentru a-l aduce la căpătîiul unui prieten bolnav. Bea înfiorător, dar rareori nu mai era în stare să trateze un pacient ; uneori i se năzărea, totuși, să refuze cu încăpățînare de a se duce la o persoană bolnavă

şi atunci nici dracul nu l-ar mai fi putut face pe doctor să se clintească din loc. Dar în ciuda tuturor acestor cusururi, era un om generos, fapt care, fără îndoială, putea fi confirmat prin jurămînt de nenumăraţi localnici recunoscători din *bush*-ul atît de singuratic.

II

SINGURA SPERANŢĂ

Se lăsa noaptea, dar în starea tinerei femei nu interveni nici o schimbare ; şi nici un semn că ar putea fi găsit un doctor. Mulţi crescători de vite de la *station*-urile mai apropiate, care auziseră că Joe Middleton are necazuri, puseseră şaua pe cal şi galopaseră fără speranţă în lung şi în lat în căutarea unui doctor. Fiind în general oameni care nu prea ştiu ce-i boala, bushmenii o socotesc drept o treabă foarte serioasă chiar cînd se manifestă în cea mai blîndă formă. Important este, însă, faptul că tragerea lor de inimă ţinteşte totdeauna partea practică, acolo unde ea poate fi găsită. Odată, cînd se găsea pe *run* în căutarea unei vite răzleţite, Joe Middleton fusese trîntit rău de tot de cal. Galopurile ameţitoare care au avut loc în urma acestei întîmplări — calul venise acasă singur şi cu şaua goală — pînă cînd călăreţul a fost adus în patul lui şi pus sub îngrijirea unui medic, a fost un eveniment extraordinar chiar pentru *bush*.

Înainte de a sosi vremea cînd se putea socoti ca posibilă reîntoarcerea lui Dave Middleton, oamenii de la *station* îl căutau înfrigurati cu privirea, cu excepţia negrului şi a celor doi băieţi care plecaseră să bage oile în ţarc.

Pilcului de oameni i se adăugase şi Jimmy Howlett, bouarul, care tocmai venise cu un colac de sîrmă pentru gard şi cu provizii pentru Middleton. Jimmy stătea în lumina lunii, cu harapnicul în mînă, tot atît de preocupat ca soţul, străduindu-se să calculeze în minte, exact, timpul necesar ca Dave să se ducă şi să se întoarcă, ţinînd seama de distanţă, de obstacolele din cale şi de puterea calului.

Dar ora, socotită ca cea potrivită pentru înapoierea lui Dave, sosi fără Dave.

Moș Peter (cum i se zicea îndeobște, deși omul nu era chiar bătrîn) sta în picioare alături, posac ca totdeauna, cu pălăria trasă peste sprîncene și ochi, nevăzîndu-i-se din față nimic decît barba neagră, tăiată orizontal, din străfundul căreia ieșeau nori de fum dintr-un tutun foarte tare, produsul unei pipe de lut, scurtă, neagră.

Aproape toți pierduseră speranța să-l vadă pe Dave înapoindu-se în noaptea aceasta, cînd Peter își luă tacticos, încet pipa din gură și mormăi :

— Vine...

Apoi își vîrî din nou luleaua în gură și continuă să pîcîie.

Toți își ciuliră urechile dar nici unul nu auzea vreun zgomot.

— Urechea ta trebuie să fie foarte sensibilă pentru vîrsta pe care o ai, Peter. Noi nu auzim că vine Dave, comentă Jimmy Howlett.

— Cîinele lui aude, răspunse Peter.

Pipa fu din nou scoasă din gură și mușțiucul ei ciuntit se îndreptă spre cîinele lui Dave pentru paza vitelor. Dulăul se ridicase în picioare lîngă cușcă, cu urechile ciulite și privind plin de nerăbdare în direcția dincotro stăpînul lui era așteptat să apară.

În curînd se deslușî limpede un tropot de copite.

— Aud doi cai, exclamă agitat Jimmy Howlett.

— E numai unul, zise molcom Peter.

Trecură cîteva clipe și un călăreț singur apăru către sfîrșitul din depărtare al cîmpului.

— E doctorul Wild călare pe calul lui Dave, strigă Jimmy Howlett. Dave nu călărește așa.

— E Dave, zise Peter.

Își vîrî apoi pipa în gură, mai posac decît oricînd.

Dave ajunse în curte, aruncîndu-se obosit jos din șa, și rămase tăcut lîngă cal, fapt care nu prevestea nimic bun.

Joe Middleton nu zise nimic. Se trase mai la o parte. Pe chip i se citea o cumplită deznădejde.

— Nu-i acolo ? i se adresă în cele din urmă lui Dave Jimmy Howlett.

— Ba-i acolo, răspunse Dave iritat.

Nu era răspunsul așteptat, dar nimeni nu părea surprins.

— Beat ? întrebă Jimmy.

— Da.

Atunci Peter își scoase din nou pipa din gură și rosti o singură vorbă :

— Cît ?

— Ce dracu vrei să întrebi ? bombăni Dave, a cărui răbdare cu siguranță că fusese greu și mult pusă la încercare de mult priceputul, dar și prea bețivanul doctor al *bush*-ului.

— Cît de beat, explică Peter calm.

— Groaznic de beat, orb de beat, animalic de beat, mort de beat, blestemat de beat, dacă asta vrei să afli !

— Și ce-a zis doctorul ? mai întrebă Jimmy.

— A zis că-i bolnav, că are lumbago și că nu s-ar deplasa nici pentru regina Angliei. Zicea că și el trebuie doctoricit. Afurisit să fie ! Nu mai pot să vorbesc despre el.

— L-aș doctorici eu ! mormăi amenințător Jimmy, tîrînd prin iarbă lungul său harapnic pentru mînat boii și scuipînd cu dispreț.

Dave își întoarse capul și se îndreptă spre Joe, care discuta înfrigurat cu maică-sa în ușa bucătăriei. Le povesti că o oră întreagă a încercat să-l convingă pe doctorul Wild să vină încoace și că înainte de a părăsi circiuma, Black i-a promis solemn să-l aducă pe doctor imediat ce acesta nu se va mai încăpățîna.

Atunci se auzi un geamăt slab din camera unde se afla bolnava, urmat de glasul mătușii Palmer, care o striga pe doamna Middleton. Aceasta se duse imediat în casă.

Nimeni nu băgase seamă că Peter dispăruse, dar îl văzură ieșind imediat din ocolul vitelor, ducînd de căpăstru singurul cal odihnit care mai rămăsese. Jimmy Howlett se uită la el cu mai mult interes. Peter puse pe acest cal șaua de pe calul lui Dave, apoi intră în odaia de lîngă bucătărie care era cămăruța lui de culcare ; ieși apoi repede din cămăruță, în mînă cu un revolver înspăimîntător la vedere, și examină la lumina lunii butoiașul cu gloanțe, în fața tuturor. Aceștia își închipuiră o clipă că

omul şi-a pierdut minţile. Bătrînul Middleton se piti imediat după Howlett, iar negresa Mary, care venise la butoiul din colţ să ia un polonic de apă, scăpă polonicul din mînă şi dădu buzna în casă. Unul dintre băieţii negri se apropia agale în clipa aceea ; dar îndată ce ochiul său ager recunoscu arma, dispăru de parcă l-ar fi înghiţit pămîntul.

— Ce blestemăţie îţi trece prin minte, Peter ? întrebă Jimmy.

— Mă duc să-l aduc, răspunse Peter care, după ce îşi curăţi cu grijă pipa şi o vîrî într-o pungă de piele agăţată la centură, încălecă şi plecă în galop uşor.

Jimmy se uită după el pînă cînd calul dispăru la marginea cîmpiei. Apoi încolăci lungul harapnic pentru boi pînă cînd arătă ca un şarpe adormit, după care împinse în mijlocul colacului de frînghie codirişca de pin cu micul ei vîrf ascuţit, ca şi cum ar fi vîrît o spadă în teacă şi rosti cu un ton de absolută convingere :

— O să-l aducă !

III

DOCTORUL WILD

Peter spori gradat viteza calului prin poteca accidentată din hăţiş pînă, ajunse la galop întins. Avea de parcurs zece mile pînă la drumul principal şi apoi încă cinci pe acest drum, pînă la circiuma lui Black.

Cu cîtva timp înainte de plecarea lui Peter, atmosfera devenise foarte înăbuşitoare şi apăsătoare. Geana neagră a unui nor de furtună se ivise spre răsărit şi totul anunţa apropierea unei vijelii cu fulgere şi trăsnete. Şi nu peste mult furtuna se dezlănţui. Înainte ca Peter să fi străbătut şase mile din drum, norii se rostogoliră peste pămînt, acoperind luna şi o vijelie tipic australiană se abătu asupra ţinutului cu o ploaie torenţială, fulgere orbitoare şi tunete de se cutremura pămîntul. Peter călărea întins, oprindu-se doar din cînd în cînd pentru ca fulgerul să-i deslu-şească poteca dinainte.

Cîrciuma lui Black sau — după cum pretinde firma — „Oficiu poştal şi magazin general" se afla, cum am mai spus, la cinci mile mai departe de punctul unde poteca dinspre *station*-ul lui Middleton dădea în drum. Clădirea era în stilul obişnuit al construcţiilor din *bush*. La vreo două sute de yarzi de pîrîul care traversa drumul ceva mai departe se ridica un fel de staul construit din scînduri şi coajă de copac destul de mare ca să corespundă cerinţelor unei cîrciumi din *bush*.

Poate că cititorului nu-i vine să creadă că o cîrciumă cu rachiu prefăcut poate fiinţa aşa, la vedere, şi de multe ori fără autorizaţie, la un drum naţional principal pe care se văd mereu trecînd poliţişti călări. Dar, vedeţi dumneavoastră, poliţiştilor călări li se face sete aidoma celorlalţi oameni ; în plus, ei pot totdeauna să-şi potolească gratuit setea la aceste localuri ; şi iată că cititorul este pregătit să afle că în noaptea aceea doi cai soldăţeşti erau adăpostiţi în grajd, iar doi poliţişti erau adăpostiţi în camera din spate a cîrciumii, dormind duşi ca efect al paharelor cu băutură de proastă calitate, dar tare.

Doctorul Wild era un om înalt şi slab. Avea chip de hîrcă, păr negru, sprîncene negre stufoase, nas coroiat şi ochi ca de vultur. Nu dormea niciodată la băutură ; cînd se apuca de băut stătea pe un scăunel cu trei picioare în faţa focului. Ţinea genunchii strînşi în sus, cu tălpile petrecute pe după picioarele din faţă ale scăunelului, o mînă odihnindu-i-se pe un genunchi şi cu cotul celeilalte mîini (în care îşi sprijinea bărbia) ţinut pe celălalt genunchi. Se uita extrem de atent la foc unde fierbea o cratiţă neagră care emana un miros usturător de buruiene. Era ceva sinistru să-l vezi pe doctor cum îi cade lumina roşie a flăcărilor pe chipul ca de pasăre de pradă, cu ochi scînteietori. Ar fi putut fi Mefistofeles supraveghind pregătirea vreunei fierturi drăceşti.

Stătuse aşa cîtăva vreme, fără să mişte un deget, cînd uşa se deschise brusc şi Peter al lui Middleton, cu apa curgînd şiroaie de pe el, apăru în cameră. Doctorul îşi îndreptă ochii negri, sfredelitori către musafirul nepoftit (care se uita tăcut la el), îl privi o clipă şi apoi întrebă calm :

— Pe cine dracu' cauţi ?

— Pe dumneata.

— Şi de ce mă cauţi ?

— Să vii pîn-la nevasta lui Middleton. I-e rău, zise liniştit Peter.

— Nu viu ! urlă doctorul. Am adus pînă acum pe lume destui hoţi de cai. Apăi dacă mai vrea să vină unul, ducă-se dracului din partea mea. Şi acum, cară-te !

— Nu-ţi ieşi din balamale, zise Peter liniştit. Hoţul de cai a venit pe lume şi, ca să ştii, era cît p-aci s-o ucidă pe maică-sa. Dacă nu-ţi iei cutia de doctorii şi nu vii cu mine, jur pe Dumnezeul ăl mare că am să...

La vorbele acestea scoase revolverul şi-l ţinti spre capul doctorului. Apariţia revolverului avu darul să-l trezească subit pe Wild. Se ridică în picioare, îl privi o clipă mustrător pe Peter şi rosti încet şi convins :

— Bine. Dacă situaţia e atît de serioasă, recunosc şi eu că trebuie să viu.

Cum Peter era de aceeaşi părere, doctorul Wild începu să-şi pregătească farmacia portativă. Mai tîrziu a explicat în unul din momentele sale de trezie, că, după cîte îşi aminteşte, pistolarul nu l-a înspăimîntat ci „i-a adus aminte de cele trăite de el, mai demult în California şi cè fel de om ar fi putut ajunge", zicea el, spunînd apoi că „mai curînd a simţit cum i se moaie inima şi prin faţa ochilor i-au trecut ca un fulger vechile tablouri" ; şi-a adus aminte de vremurile cînd a strecurat trei pilule de plumb în „sticletele" care făcea cu ochiul unui pripăşit de curînd, aşezat în spatele lui (al doctorului) care povestea o poveste adevărată şi cum l-a obligat pe zisul „sticlete" să plătească o sută de dolari ca să-i extragă zisele pilule.

Nevasta lui Middleton este acum bunică.

Peter s-a stins aşa cum se sting cei de teapa lui ; a fost găsit mort pe priciul pe care dormea.

Bietul doctor Wild a murit într-o colibă de ciobani la Pîrîurile Seci. Ciobanii (oameni albi) l-au găsit „gol cum îl făcuse maică-sa şi cu pielea pe jumătate arsă de soare", repezindu-se mereu la nişte şerpi imaginari, într-un luminiş defrişat, numai ţărînă, într-o zi toridă, în flăcări.

În următoarele trei zile stăpînului colibei i-a fost dat să trăiască niște întîmplări stranii în legătură cu doctorul Wild ; chiar după ani obișnuia să le povestească, printre pufăiturile din lulea, calm și solemn, ca și cînd povestea ar fi fost mai curînd spre cinstea doctorului decît altminterea. Ciobanii au trimis după poliție și un doctor, și au trimis vorbă și lui Joe Middleton.

Doctorul Wild era conștient că i se apropie sfîrșitul. Întrevederea lui cu celălalt medic este semnificativă. „Ei, acum ți-ai dat seama cît de departe am ajuns", i-a spus la terminarea consultației ; „mi-ai adus rachiul ?" Celălalt medic i-l adusese. Joe Middleton a sosit cu trăsura descoperită, cu bănci pe margine, așternută cu cele mai moi saltele găsite la *station*. În inocența lui, mai adusese vreo duzină de sticle cu apă minerală. Doctorul Wild i-a strîns încet mîna lui Joe și, nițeluș mai tîrziu, „a trecut dincolo" (cum ar fi zis,) murmurînd „ceva care părea o poezie", într-o limbă necunoscută. Joe l-a adus pe mort acasă la *station*. „Pe cine-aduce patronul ?" întrebară tunzătorii de oi, cînd văzură trăsura apropiindu-se foarte încet și pe patron mergînd pe jos, în față, lîngă cai. „Pe doctorul Wild", zise unul care muncea la *station*. „Descoperiți-vă !"

L-au înmormîntat cu toată cinstea obișnuită în lumea *bush*-ului și i-au dăltuit numele pe o placă de eucalipt albastru — lemn care putrezește greu.

VAGABONZI

O baracă dreptunghiulară cu pereți din scînduri grialbastre din eucalipt cu lemn foarte tare, cioplite cu securea la capete și așezate orizontal între stîlpi rotunzi din trunchiuri de pomi tineri ; acoperiș înalt din veșnica tablă galvanizată. Un morman uriaș de gunoaie se înalță la vreo doi coți în dreapta ușii, care se deschide în mijlocul unuia din pereții laterali ; poate fi peretele din față sau cel din spate — nimic nu poate decide care. Două șiruri suprapuse de priciuri grosolane, se întind de-a lungul a trei laturi din interior. Cameră de dormit, mîncat, bucătărit și jocuri de noroc pentru treizeci de oameni, pe o suprafață de vreo optsprezece picioare pe patruzeci.

Trepădușii casei și tunzătorii foloseau baraca în comun pe timpul tunsorii. Către centrul încăperii se întindea o masă compusă din pari înfipți în pămînt, cu stinghii transversale între ei, pe care sînt fixate lăturoaie, cu partea rotundă în jos și suprafața netedă în sus, oferind cîteva locuri mai orizontale pentru farfuriile de supă ; de fiecare parte a mesei se află prăjini strîmbe, necojite, sprijinite pe capre scurte, ca să servească drept laviță. Prăjinile sînt netede, prin frecare, în dreptul locurilor mai orizontale de pe masă. Podeaua este plină cu tot felul de gunoaie vechi baloturi de lînă, ziare, bocanci, pantaloni pentru tunsoare făcuți ferfeniță, așternuturi grosolane etc., aruncate de pe priciurile cotrobăite în căutarea unor obiecte de negăsit — semn al unei plecări vesele și nerăbdătoare, cu ordinele de plată în buzunar, cînd se termină treaba și baraca e părăsită.

Spre apus se află un stăvilar, zăgăzuind o fîșie lată de apă tulbure, puțin adîncă, în care stau în picioare copaci uscați.

Mai departe, de-a lungul cursului de apă în sus, în hățiș se ridică un șopron pentru tunsoarea oilor — un schelet din stîlpi grosolani cu acoperiș din buruiene. Acest soi de șopron are avantajul de a fi mai răcoros decît cel cu acoperiș de tablă. Nu te apără de ploaie, dar tunzătorii nu lucrează în anotimpul ploios. Tunsoarea oilor, chiar pe o vreme doar numai puțin umedă, este socotită drept calea cea mai sigură și mai rapidă de a te căptuși cu cel mai urît soi de reumatism. Podeaua este acoperită cu gunoaiele căzute de la acoperiș, iar ici și colo mai vezi aruncată cîte o pereche de foarfece ruginite. Cîteva găleți cu catran uscat atîrnă agățate de pari, prinse în piroane. Strunga este foarte neregulată pe jos și trebuie să dea mult de furcă la măturat. Țarcurile sînt mărginite de pari rotunzi, strîmbi, înfipți în pămînt în linii neregulate ; întreaga construcție amintește de stilul „casă de păpuși" din copilăria noastră.

În față se află magazia de lînă, construită toată din tablă galvanizată, care răsărea orbitor de strălucitoare în inima *scrub*-ului, într-o zi toridă, scînteietoare de soare. Iertе Domnul păcatul celui ce a inventat tabla galvanizată și al lacomului de bani care a introdus-o în Australia, pentru că nu s-ar fi putut găsi un mai nepotrivit material de acoperișuri într-o țară cu atîta arșiță.

Montajele pentru spălatul lînii, fierberea săpunului și balotatul mărfii sînt ceva mai sus de dig. „Casa guvernamentală" se află la vreo milă de aici și nu este altceva decît o coșmelie din *bush*. Acest post aparține unei societăți. Și societatea aparține unei bănci, iar banca aparține, în majoritatea cazurilor, Angliei.

Scrub de *mulga* [1] de jur împrejur și, în mijlocul lui, pete de nisip roșcat acolo unde ar fi trebuit să fie iarbă.

E ajun de An nou. Vreo cinci, șase drumeți au poposit la baracă. Au nevoie de acest popas pentru că sînt douăzeci de mile de șes acoperit cu tufișuri de *gaiac* [2] de aici și pînă la minele statului, spre răsărit ; și vreo optsprezece mile de drum greu, nisipos defrișat spre nord-vest,

[1] Mulga = arbust țepos (n.t.).
[2] Gaiac = plantă medicinală (n.t.).

pînă la prima apă în această direcție. Cu excepția unuia, oamenii nu par la ananghie. Cel puțin nu în sensul în care era folosit de *swagmen*-ii din acele vremuri. Cel mai nenorocos din acel grup avusese trei săptămîni de lucru la o stînă, în sezonul trecut, și probabil că grupul dispunea de vreo cinci lire sterline. Toți sînt tunzători, sau cel puțin zic că sînt. Unii din ei sînt, poate, doar niște „bărbieri".

Acești oameni au un fel de speranță fermă că vor mai întîlni alți vagabonzi și se vor angaja undeva toți pentru tunsul oilor ; dar principala lor grijă este să viețuiască pînă la viitoarea tunsoare. Pentru aceasta este nevoie să vagabondeze în căutare de crăpelniță și să respecte regula — devenită aproape tradiție mitică — adică : o pintă de făină, o. bucățică de carne, ori zahăr și ceai, ca și să respecte bunăvoința bucătarilor, magazionerilor și paznicilor călări de la hotare. Poți conta să primești de-ale gurii numai *o dată* din același loc ; după ce ai primit trebuie să pribegești altundeva. Dacă nu poți face rost imediat ar trebui să-ți iei tălpășița, dar într-un stomac hămesit există multă energie. Dacă faci rost de o provizie suplimentară, poți sta locului o zi acordîndu-ți un răgaz. Ca să trăiești, trebuie să mergi. Încetarea mersului înseamnă moarte.

O excepție în acest grup este un nenorocit printre nenorociții *bush*-ului. Ar părea mai potrivit undeva pe teritoriul Sydneyului. Zace pe un fund de ladă din tablă galvanizată, cu o ruptură dintr-o pătură albastră drept pernă. E îmbrăcat cu un tricou albastru de bumbac, o pereche de pantaloni foarte vechi și foarte zdrențuiți și încălțat cu un bocanc și un papuc. A găsit papucul la ultima stînă, iar bocancul în lada de gunoi de aici. Cînd s-a dus și ultima lui pereche de încălțăminte a mers pe jos o sută și cincizeci de mile cu labele picioarelor în niște petice de pînză de sac de la un vechi balot de lînă, petice pungălite grosolan cu o sfoară. Nici pomeneală de petic sau încercare de cîrpeală pe undeva pe straiele sale ; asta e semn rău. Cînd un *swagman* renunță să-și mai cîrpească îmbrăcămintea ori să-i pună petice, starea lui e fără speranță. *Swag*-ul acestei excepții printre ceilalți era compus

din ruptura de pătură mai sus pomenită, făcută sul și legată cu fișii de zdrențe. Nu avea bidon ; își căra apa într-o oală de fiert ; și cum se descurca fără un săculeț, asta numai el poate ști. A citit fiecare petic de hîrtie din jur și acum zace într-o rînă, cu fața la perete și cu un braț aruncat pe după cap ; tricoul este rulat în sus pe burtă și lasă pielea dezgolită de la șale pînă la subsuori. Chipul îi era posomorît și aspru, ochii mici și vicleni, iar fruntea joasă îi era brăzdată de riduri urîte, în linie dreaptă. Vorbește puțin și rămîne încruntat cea mai mare parte din timp — bietul de el. Trebuie să fi fost, sau cel puțin *pare* să fi fost alt fel de om în condiții mai bune.

Un foarte bolnav ageamiu zace pe unul din priciuri. La această epavă se uită cu mare interes un scoțian din Bourke, blond-roșcat, arătînd cam nătîng ; este atent la fiece mișcare de parcă pînă acum nu ar mai fi văzut om bolnav. Oamenii stau tolăniți pe priciuri sau la umbra barăcii și se odihnesc, și citesc toate peticele de hîrtie murdare și hărtănite pe care le mai pot găsi scormonind prin gunoi, și dorm, și se trezesc scăldați de nădușeală, și mormăie împotriva zădufului.

Chiar *este* zăpușeală și două pisici de-ale tunzătorilor — una neagră și cealaltă albă — s-au cocoțat pe priciurile de sus ; limbuțele roșii le atîrnă afară din gură și ele gîfîie ca niște căței. Pisicile acestea trăiesc bine în timpul tunsorii și își duc viața cum pot în restul anului — așa cum își duc viața și trepădușii de pe lîngă casă. Parcă se bucură cînd sosește vreun călător. Devin mai familiare. Se încovrigă și se furișează, pline de afecțiune, printre picioarele mesei și picioarele oamenilor, torc, țin cozile sus în formă de catarg și asistă la pregătirea mesei cu interes pisicesc și aprobare, privind cu toată bucuria și toată mulțumirea cu care poate privi bucătăreala o pisică. Dumnezeu știe de cîte glezne obosite, prăfuite, fără ciorapi se vor fi frecat ele în viața lor.

Din cînd în cînd, cîte un ins își ia săcoteii pentru merinde și se duce pînă departe la *station* pentru un pic de făină, ori carne, ori ceai, ori zahăr, alegînd ora cînd, probabil, fermierul este plecat pe *run*. Bucătarul de aici e „băiat bun" din punctul de vedere al unui călător — prea bun ca să-și păstreze locul multă vreme.

Cîteodată vreunul aduce apă într-o gazorniță veche și spală o cămașă ori o pereche de pantaloni, vreo două perechi de ciorapi sau căpute zdrențuite (li se zice Prințul Albert). În felul acesta omul mai moaie rigiditatea acestor articole.

De trei ori pe zi, oalele înnegrite și ceainicele cu gurguiele scoțînd aburi sînt puse pe masă. Oamenii mănîncă indiferenți, ca și cum ar fi doar un obicei, o formalitate — o obișnuință care ar putea fi abandonat dacă această renunțare ar ajuta la ceva.

Omul care face excepție față de ceilalți din grup este auzit zicînd, fără să se adreseze cuiva anume, că ar da tot ce are pentru o mîncare ca lumea.

— Ai căpăta-o foarte ieftin, zău ! îi răspunde un tunzător irlandez mătăhălos. Vino și-mparte masa cu noi. Avem destulă mîncare.

Dar excepția înghite doar cîțiva dumicați, că pofta de mîncare îi trece ; pesemne că i s-a îngustat stomacul.

Bolnavul nu poate mînca defel și pare deranjat în sinea lui de clefăitul celorlalți.

Unul dintre ei este bucătar și azi dimineață se oferise, amabil, să coacă pîine pentru toți. Tovarășii de pribegie petrec acum pe seama lui, luîndu-l peste picior.

— Am auzit că e un bucătar murdar și puturos, zice unul, spunînd un adevăr veșnic.

— Ehei, răspunde bucătarul, într-o bună zi o să fiți fericiți dac-ați putea veni la mine să-mi cereți o pîntă de făină, cînd eu o să bucătăresc, iar voi o să vagabondați mereu.

Amurg. Cîțiva dintre oameni stau tolăniți după baracă, pentru a se bucura din plin de zefirul care adie dinspre apus. O masă compactă de nori de ploaie se ridică în partea aceea, dar nimeni nu zice că el se gîndește că are să plouă ; ba chiar nimeni nu se gîndește că s-ar putea cumva să fim stropiți de nițică ploaie. Nimeni afară de cel mai proaspăt *jackeroo* nu s-ar aventura să facă o atît de riscantă observație prostească. În afară de această regiune s-ar putea să pară și mai abitir că are să plouă în alte locuri, dar fără să cadă strop și să para multă vreme tot așa în majoritatea regiunilor.

În după amiaza aceasta, epava s-a dus la *station*-să capete vreo doctorie şi să se aleagă cu vreun sfat medical cunoscut de oamenii *bush*-ului. Scoţianul din Bourke îl ajută să-şi aranjeze *swag*-ul ; făcea aceasta cu respect şi atita sfiiciune de parcă ar fi fost de părere că îi este acordată o mare favoare, permiţîndu-i-se să atingă catrafusele unei asemenea curiozităţi. Mai tîrziu toţi au căzut de acord că a fost bună ideea ca epava să se ducă la *station* ; acolo o să capete vreo doctorie şi ceva mîncare ca să se mai întremeze, pentru că : „Probabil că ăi de acolo au să dea crăpelniţă mai curînd unui om bolnav decît unui vlăjgan care nu mai poate de bine".

Excepţia scormoneşte prin gunoaie pentru a găsi celălalt bocanc.

Oamenii devin mai sociabili şi se „sondează" unul pe altul ca să afle cine este înscris în vreun sindicat profesional, vorbesc despre apă, fac schimb de păreri despre care ar fi cele mai potrivite poteci pe unde se poate face rost de mîncare, discută despre greve şi-l blestemă pe *squatter* (e unicul subiect pe care îl înjură toţi), bodogănesc împotriva liderilor de sindicat şi spun amical minciuni unii altora. Există minciuni cu barbă ; minciuni despre cum poţi face rost de crăpelniţă ; dacă eşti şmecher ; minciuni despre drum-lung-cu-*swag*-greu-şi-fără-apă ; minciuni despre cum să tragi cele mai multe foloase de la *squatter* şi cum să păcăleşti pe şeful de echipă : minciuni despre mînatul cirezilor de vite, bătăi, curse de cai, jocuri de noroc şi chefuri. Minciuni *ad libitum* [1]. Orice adevărat buşman australian trebuie să-şi dea toată silinţa ca să spună o minciună mai gogonată decît cea spusă de ultimul mincinos din *bush*.

Irlandezul nu se poate decide uşor. A găsit azi dimineaţă o pereche de pantaloni în *scrub* şi nu se poate dumiri în mintea lui dacă sînt mai buni decît pantalonii pe care îi are pe el sau, dacă, mai degrabă, ai lui sînt mai arătoşi... admiţînd că se poate aşa ceva. Nu vrea să sporească inutil greutatea *swag*-ului, luînd cu sine amîndouă perechile de pantaloni. Îşi dă seama că pantalonii fuseseră aruncaţi după ce se terminase ultima tunsoare

[1] Expresie latină, însemnînd = la alegere, la bunul plac (n.t.).

de oi, dar atunci trebuie să fi zăcut în *scrub* o lungă perioadă de timp, supuşi intemperiilor. Chestiunea aceasta este importantă deoarece este foarte neplăcut ca, după ce ai cîrpit şi peticit o pereche de pantaloni vechi, să constaţi, la o zi-două de mers pe drumul pribegiei, că aceştia sînt mai putrezi decît perechea aruncată.

Urmează cîteva bombăneli în legătură cu apa de aici şi unul dintre ei pune la fiert oala cu apă pentru ceai. Apa este bine clocotită. Căni de tablă şi pungi de ceai se caută pe dibuitelea prin săculeţe, sînt duse la şopronul cu bucătărie şi fiecare om îşi umple cana ; irlandezul pune un deget pe buza cănii lui, ca să-şi dea seama dacă este plină, pentru că s-a făcut întuneric beznă şi nu mai sînt lemne ca să aţiţe focul. Te obişnuieşti repede cu felul acesta de a constata dacă o cană este plină cu apă clocotită, mai ales dacă ai obiceiul să apeşi jarul de tutun din pipă cu buricul degetului mare. Vechile opaiţe s-au stins toate, grăsimea din ele terminîndu-se.

Fiecare pipăie gura pungii de zahăr cu o mînă, în timp ce cu cealaltă ţine cana de coadă.

Irlandezul şi-a pierdut cutia de chibrituri şi pipăie după ea pe toată suprafaţa mesei, dar fără succes. Se chirceşte cu mîinile pe genunchi, se uită peste suprafaţa mesei în direcţia jarului din vatră şi zăreşte unde era obiectul.

A venit vremea să se retragă. Este beznă înăuntru şi nu-i lumină de lună nici afară. Fiecare trosnitură pare zgomotul unei fantome care dă tîrcoale, uitîndu-se prin baracă.

Unii din grup îşi vor înfăşura mîine *swag*-ul şi vor pleca ; alţii îşi vor mai acorda o zi de odihnă. Fiecare hotărîre este în legătură cu crăpelniţa.

DOI „MUSAFIRI DE SEARĂ"

Station-urile — sediile marilor ferme de oi din Australia — sînt situate la o distanţă de douăzeci pînă la o sută de mile una de alta, pentru ca păscutul oilor să se facă într-adevăr în interiorul hotarelor stabilite în imensul teren de păşunat. Tunsul oilor la fiecare stînă durează doar cîteva săptămîni pe an. Numărul de oameni necesari pentru această treabă variază potrivit mărimii fermei : de la trei la cinci oameni în stînele acoperite cu crăci ale micilor *cockatoes* [1] pînă la o sută cincizeci sau două sute de oameni cu totul la marile stîne mecanizate, acoperite cu tablă ondulată ale marilor companii pastorale.

Tunsul începe devreme în nordul Queenslandului, unde se poate face o „tunsoare de ianuarie" ; mai spre sud, poţi avea tunsori de februarie, martie sau aprilie şi aşa mai departe pînă în New South Wales, unde adesea tunsoarea durează pînă după Crăciun. Tunzătorii merg din stînă în stînă ; unii pribegesc un întreg sezon fără să facă rost de măcar un ţarc, ba un tunzător ghinionist poate merge călare sau pe jos timp de mai multe sezoane fără să aibă prilejul de a-şi vîrî mîna în lîna oilor. Situaţia aceasta explică existenţa „pietonului" cu sacul în cîrcă şi a „călăreţului" cu calul său de povară. Amîndoi duc viaţă grea. Tunzătorii australieni sînt cu siguranţă cei mai democratic şi poate şi cel mai independent, conştient şi generos grup muncitoresc din lume.

Tunzătorii angajaţi temporar la o stînă îşi aleg propriul lor bucătar, îl plătesc cu atîta pe cap de om şi îşi cumpără alimentele cu ridicata de la magazinul *station*-u-

[1] Cockatoo (plural cockatoes) = papagal. Numele dat micilor fermieri (n.t.).

lui. „Călătorii", adică tunzătorii în căutare de lucru, ca şi „trepăduşii", adică cei care fac de toate în jurul casei, sînt, bineînţeles, poftiţi să ia loc la masa tunzătorilor. În plus o oarecare raţie de ceai, carne, zahăr şi făină este asigurată călătorilor la majoritatea magazinelor existente pe lîngă *station*-urile din Australia de vest aşa că ar fi de mirare dacă nu s-ar ivi şi unii care numai se prefac a căuta de lucru. Haimanaua cu *swag*-ul în cîrcă îşi socoteşte în aşa fel timpul, mai ales pe vreme rea, încît să pice la stînă către asfinţitul soarelui; în felul acesta se asigură de un ceai, un adăpost pentru noapte, o gustare a doua zi dimineaţa şi ceva de-ale gurii de la bucătărie, să aibă la drum.

Brummy şi Swampy erau „musafiri de seară"[1]. Swampy era un puturos din fire — şi se mîndrea că este aşa ceva. Brummy se apucase de hoinăreală plin de ciudă şi din spirit de răzbunare împotriva lumii, cînd îşi aducea aminte de anii tinereţii irosiţi în muncă grea şi purtare cinstită.

Amîndoi erau scunzi şi zdraveni, amîndoi aveau bărbi hirsute, dar barba lui Brummy era de un negru colbăit, iar a lui Swampy de un roşu înfocat. Acesta se răsfăţa uneori şi cu o maimuţăreală de bărbierit, dar partea de jos a feţei rămînea mai mereu ca o postaţă barbară de mirişte nerasă cu un gard viu de mărăciniş în jurul ei.

Hoinăriseră multă vreme împreună. Cîteodată părea că se urăsc cu o ură ucigaşă, dar erau prea puturoşi ca să se încaiere. Uneori vagabondaseră unul lîngă altul ore întregi, alteori stăteau bosumflaţi zile întregi; unul grăbea pasul înainte, iar celălalt rămînea în urmă pînă se distanţau unul de altul la o milă-două: dar totdeauna unul căra oala de fiert sau zahărul sau altceva de care avea nevoie celălalt ca să se simtă bine, aşa că înspre asfinţitul soarelui erau iarăşi laolaltă. Pribegiseră multă vreme împreună şi poate că tocmai din pricina aceasta se urau. De multe ori se înţeleseseră să se despartă şi să pornească, fiecare, pe poteci diferite, şi uneori chiar se despărţiseră... pentru un timp. Se înţeleseseră şi cum să

[1] În engleza australiană *sundowners*, de la *sundown* = amurg (n.t.).

cerșească, și cerșeau cu rîndul. Luau cu ei mai multi săcotei, de rezervă, pentru merinde și dacă, de pildă, le lipsea zahăr, dar aveau destulă piine și destul ceai, Brummy sau Swampy se ducea la magazin, la coliba paznicului de hotar sau la coșmelia *selector*-ului, cu săculețul de zahăr în mînă și cu celelalte săculețe vîrîte, la noroc, sub piepții cămășii. Căpăta mai întîi zahărul și, dacă situația se arăta cît de cît favorabilă, ieșeau la iveală întîi săculețul pentru făină, apoi și cel pentru ceai. Și, înainte de a pleca, arunca la întîmplare o vorbă în vînt că el și tovarășul lui de drum n-au mai tras un fum de tutun de două zile. Nu scăpau niciodată nici un prilej. Iar după ce strînseseră cu milogeala mai multă crăpelniță de cît ar fi putut cără, fără oboseală, apoi făceau un popas de o zi, două pînă mîntuiau toată mîncarea. Uneori aveau chiar un funt de tutun, în porții mici, „împrumutate", așa cum fuseseră tăiate din pachetele sau păpușile de tutun de la călători cinstiți. Nu renunțau la nici o ocazie. Dacă un străin îi dădea lui Swampy păpușa lui de tutun. cu indicația să taie „de-o lulea plină", Swampy avea să taie cît socotea el de cuviință, ținîndu-l pe străin de vorbă, spionîndu-i tot timpul privirea și ținîndu-și podul palmei cît mai bine ascuns. Uneori, cînd își dădea seama că tăiase mai mult decît ar fi burdușit luleaua, băga mîna în buzunar — chipurile, ca să-și scoată pipa — și lăsa acolo o parte din tutun. Apoi îi trecea la rînd tovarășului lui de drum păpușa de tutun, îl ținea mai departe de vorbă pe străin, căutînd să-i distragă privirea sau atenția de la Brummy ca să-i dea acestuia prilejul să taie vreo două umpluturi de pipă și, poate, chiar să reteze un colț al păpușii și să-l strecoare în buzunar. Am auzit odată un bușman zicînd că numai un ticălos s-ar putea face vinovat de o asemenea șmecherie cu tutunul — că, probabil, este cel mai josnic truc de care poate fi în stare un om — pentru că în felul acesta *se anulează șansa viitorului* swagman *nevoiaș care s-ar adresa victimei ca să capete niței tutun.*

Cînd Brummy și Swampy ajungeau la o tîrlă unde tunsul oilor era în toi, mai întîi se interesau, cu oarecare

aparență de îngrijorare, dacă au norocul să poată fi angajați și ei ; dacă șopronul avea destui oameni la lucru, începeau să boscorodească despre vremurile acestea grele, să se întrebe unde o să ajungă țara asta, să sporovăiască despre nevestele și copiii lăsați la Sydney, să blesteme pe *squatter* și guvernul, iar a doua zi să primească ceva provizii de la bucătar și să plece cu ochii triști. Dacă, dimpotrivă, în șopron mai era loc de lucru pentru unul sau chiar pentru amîndoi, iar patronul le zicea să treacă la treabă a doua zi dimineața, atunci ei nu spuneau nimic bucătarului dacă puteau ascunde vestea și apoi a doua zi, după gustarea de dimineață, plecau pur și simplu.

Uneori, pe la începutul vremii secetoase, cînd bălăriile uscate se întindeau ca iasca pe sute de mile, așa că un băț de chibrit aprins, aruncat din neglijență ar fi dat foc întregii regiuni, Swampy dădea peste vreun foarte sever *squatter* sau administrator cu privirea rece, și atunci conversația se ducea cam așa :

Swampy : Bună ziua, jupîne !

Bosul : 'Ziua.

Swampy : Ceva de lucru ?

Bosul : Nu. Am terminat tot ce ne-a trebuit și nu mai începem altceva decît peste două săptămîni.

Swampy : Rost de o bucățică de carne ?

Bosul : Nu. Nu tai nimic pînă sîmbătă.

Swampy : Vreo pintă de făină ?

Bosul : Nu-u-u. Mi-ar trebui și mie.

Swampy : Un pic de ceai ori de zahăr, boss ?

Bosul : Nu. Al'ceva.

Swampy : O fărîmă de tutun, boss. N-am mai tras un fum de o săptămînă.

Bosul : Nu. N-am destul nici pentru mine pînă vine camionul.

Swampy : Ei, bine. Straşnică arşiţă, nu-i aşa, boss ?

Bosul : Mda... e arşiţă.

Swampy : Cîmpu-i foarte uscat, nu-i aşa ?

Bosul : Da. Aşa pare.

Swampy : Un pîrjol ar fi ceva foarte prost acum.

Bosul : Poftim ?

Swampy : Da-a-a... Dar eu sînt foarte atent la chibrituri şi foc cînd sînt pe drum.

Bosul : Zău ?

Swampy : Da... Niciodată nu aprind focul aproape de buruieni. Mă duc în mijlocul potecii. Ăla e locul cel mai sigur. Şi totdeauna sting focul înainte să plec de la locul de popas. Dacă n-am apă să vărs pe el, acopăr jarul şi cenuşa cu ţărînă. Şi cînd te gîndeşti că unii sînt atît de neglijenţi cu chibriturile chiar cînd îşi aprind luleaua... (pauză ; rămînere pe gînduri).

Bosul : Sînt şi d-ăştia ?

Swampy : Da-a-a ! Uite, eu, după ce îmi aprind luleaua în drum pe vreme secetoasă, totdeauna frec apoi în mînă capul băţului de chibrit şi pe urmă îl arunc în ţărînă. Niciodată nu arunc un băţ de chibrit aprins. Dar unii călători sînt atît de neglijenţi ! Un tip dintr-ăştia este în stare să-şi aprindă luleaua şi să arunce alături chibritul aprins fără să se gîndească, iar chibritul poate să cadă într-un smoc de iarbă uscată, şi atunci... îţi dai seama (vînturîndu-şi braţele) : sute de mile de iarbă pîrjolită şi mii de oi moarte de foame. Unii tipi sînt atît de neglijenţi... niciodată nu se gîndesc la ce fac. Ba mai mult : nu le pasă chiar dacă ar da foc la toată regiunea.

Bosul (scărpinîndu-se în cap, adîncit în gînduri) : Aha... hm !... Poţi să te duci pînă la magazin, să faci rost de ceva de-ale gurii. Vînzătorul o să-ţi dea şi un pumn de tutun...

Odată, cînd nu aveau nici făină, nici carne, Brummy şi Swampy au dat peste alţi doi călători, poposiţi lîngă un pîrîu, care erau şi ei lipsiţi de făină şi carne. Unul din ei îşi încercase norocul în tabăra unor topometri, aflată ceva mai în urmă, dar fără succes. Bucătarul topometrilor zisese că nu avea nici el de ajuns făină şi carne. Încercă şi Brummy, dar nu avu noroc. Atunci Swampy spuse că se duce *el* să încerce. Şi a fost norocul lui că bucătarul tocmai era pe cale să facă pîine ; scosese făină într-un castron mare, presărase praf de copt şi sare, amestecase şi tocmai plecase la pîrîiaş să aducă o oală de apă, cînd sosi Swampy. Cît lipsi bucătarul, Swampy goli castronul cu

făină în săculeţul lui, şterse lună castronul, îl puse la loc şi ascunse săculeţul cu făină după un copac ceva mai departe. Apoi aşteptă în picioare, ţinînd în mînă un săculeţ gol. Cînd se întoarse, bucătarul se uită la castronul gol, lăsă încet oala cu apă pe pămînt, se scărpină în cap şi iarăşi se holbă năucit la castron.

— Să fiu al naibii dacă nu credeam c-am scos făina ! zise plin de uimire.

— Ce vrei să spui, prietene ? întrebă Swampy.

— Păi cum ?... Aş fi jurat că am scos un castron plin cu făină şi am amestecat înainte ca să mă duc după apă, răspunse bucătarul, uitîndu-se fix la castron. Ciudat lucru cum de poate mintea să-ţi joace uneori asemenea renghi !

— Da, zise Swampy, arătînd mare interes faţă de astfel de cazuri, în vreme ce bucătarul scotea din nou un castron cu făină dintr-un sac aflat în fundul cortului. Da, este foarte ciudat. Mi s-a întîmplat şi mie. Eu cred că de vină este zăpuşeala asta care ne cam scoate mintea din balamale.

— Eşti bucătar şi tu ? întrebă bucătarul topografilor.

— Păi da ! Am făcut meseria asta pe vremuri, dar m-am lăsat de ea. Acum umblu după „răzleţite". (Oile rătăcite din turmă, lipsă la adunarea lor, găsite după aceea în afara terenurilor obişnuite şi tunse după tunsoarea celorlalte).

Pe urmă s-a lăsat cu poveşti şi Swampy ciupi de la bucătar cîte „o fărîmă" de carne, de ceai şi de zahăr, neuitînd nici „un pumn de făină, dacă ai putea să te lipseşti de ea".

— Îmi pare rău, dar nu pot să-ţi dau decît vreo pintă. Ducem şi noi lipsă.

— Ei, sînt mulţumit şi cu atît ! zise Swampy, vîrînd alimentele în săculeţul de rezervă. Îţi mulţumesc ! Bună ziua !

— Bună ziua, răspunse bucătarul.

Acesta îşi continuă apoi treaba şi Swampy plecă, înşfăcînd săculeţul cu făina de după copac cînd trecu pe lîngă el şi avînd grijă să stea bine pitit prin grupul de copaci

dintre el şi tabăra topografilor, ca nu cumva să se întîmple ca bucătarul să arunce vreo privire spre el şi să observe volumul crescut al poverii lui, ceea ce l-ar fi putut face să capete idei noi despre tulburările sale mintale.

Aproape orice buşman are măcar o superstiţie ori o idee fixă care îl persecută multă vreme, după cum orice buşman are cel puţin un cuvînt special găsit în dicţionar pe care îl foloseşte toată viaţa. Brummy avea ideea — Domnul ştie cum de-i intrase în cap ! — că ar fi ajuns actor dacă ai lui nu ar fi fost atît de ignoranţi. Era convins că are chipul şi alura unui actor, că putea să imite vocea oricărui om şi avea un uimitor control asupra muşchilor feţei.

Ajunseseră la un *station* sărac, ştiut de toţi ca atare, unde se găsea ca administrator şi patron de magazin un scoţian. Brummy se duse, în felul firesc cum arăta, la „Localul guvernamental", stătu de vorbă cu negustorul, pomeni despre un tovarăş de drum bolnav şi căpătă ceva făină şi carne. Au poposit apoi ceva mai departe la pîrîu, iar a doua zi dimineaţa Brummy purcese la bărbierit.

— Ce naiba faci, Brummy ? întrebă Swampy cu gura căscată de uimire.

— Aşteaptă şi-o să vezi, mormăi Brummy impunător şi impresionant, ca şi cînd ar fi urmat să-i taie lui Swampy beregata după ce-şi va fi terminat bărbieritul. Îşi rase barba şi favoriţii, îşi puse o pălărie şi o haină care erau ale lui Swampy, îşi schimbă glasul, îşi lăsă umerii în jos şi se îndreptă şchiopătînd spre *station*, tîrîndu-şi un picior paralizat. Dădu peste bucătar şi căpătă cîteva bucăţele de zahăr nerafinat, o felie de carne prăjită şi un pachet cu praf de copt. Apoi îl văzu pe patron şi atacă chestiunea tutunului. Scoţianul se uită la el şi ascultă cu oarecare urmă de interes spectacolul oferit, apoi zise :

— Ei, şi-acu, gata. E-n regulă ! Dar nu era nevoie să te ostenească ca să-ţi dai barba jos, că acuş-acuş vine vremea rece. Şi-apoi flenderiţele prietenului nu-ţi vin bine, sînt prea strîmte ; nu ţi se potriveşte nici piciorul beteag — pentru şchiopătat îţi trebuie mult antrenament. Ei, ai căpătat ceai şi zahăr ?

Brummy trebuie să fi atins cumva coarda simțitoare din inima acestui bătrîn scoțian, dar lipsa acestuia de emoție l-a cam tulburat sau, mai curînd, îi fusese zdruncinată o credință adînc înrădăcinată în el. În orice caz, multe zile după aceea l-a lăsat numai pe Brummy să umble după pomanageală.

Dar odată, într-un sezon prost, s-au trezit la mare ananghie... chiar pentru de-alde Brummy și Swampy. Vagabondaseră hămesiți pe un lung drum al pribegiei și nu întîlniseră decît niște ageamii — *jackerooes* — nenorociți, izgoniți din orașe de vremurile grele și care vagabondau disperați spre regiunile vestice. Nu mai aveau nici tutun, iar pantalonii le erau atît de jerpeliți în tur încît atunci cînd se duceau cu milogeala undeva unde era și o femeie, făceau cale-ntoarsă, mergînd pieziș ca să nu li se vadă spatele și-și continuau drumul pe furiș — deși nici Brummy, nici Swampy nu erau deloc ceremonioși în ce privește îmbrăcămintea sau felul cum arată în fața altuia. Era absolut necesar să facă rost de o liră, două, așa că se hotărîră să se apuce de muncă pentru vreo două săptămîni. Asta nu putea să-i îmbolnăvească și-apoi mai cunoșteau și ei ceva nou în viața lor.

Au bătut la poarta *station*-ului West-o'-Sunday și s-a întîmplat ca bossul să aibă nevoie de un „trepăduș", care să strîngă lîna și să mătură podelele pentru tunzători.

— Pot să angajez pe *unul* dintre voi, le spuse. Înțelegeți-vă între voi și începeți treaba mîine dimineață.

Brummy și Swampy se traseră mai la o parte să se sfătuiască.

— Ascultă la mine, bătrîne Brummy, începu Swampy foarte cordial, am fost tovarăși multă vreme pînă azi și am împărțit totul și la bine și la rău. Tu te-ai purtat totdeauna cinstit cu mine și vreau ca și eu să mă port frumos și cinstit cu tine ; așa că n-am să-ți stau *eu* în cale. Ia tu slujba asta și eu o să mă mulțumesc doar cu o pereche de pantaloni și cu cîteva fire de tutun din cînd în cînd. Asta e ! Eu nu văd nimic mai frumos și mai cinstit!

— Da, răspunse Brummy necăjit. Dar tu totdeauna m-ai părăsit cînd eu rămîneam la lucru undeva;

— Jur că n-o să se mai întîmple ! se grăbi Swampy să zică. Dar dacă tu eşti atît de foarte sensibil şi bănuitor la adresa mea, uite : *tu* o să primeşti slujba asta şi eu o iau pe următoarea care se va mai ivi. Îţi convine ?

Brummy rămase bosumflat pe gînduri, apoi zise brusc:

— Uite ce e ! Hai să ne-mpăcăm şi să terminăm cu mofturile astea sentimentale. O să spun ce-o să fac : îţi las ţie slujba şi eu îmi caut norocul în altă parte. Poate că miine bossul o să vrea pe altcineva. Ei, eşti fericit ?

Dar Swampy nu arăta a fi nici recunoscător, nici fericit.

— Bine, mormăi Brummy, din toate cîte... de cînd merg cu tine, tu... La urma urmei, ce naiba doreşti ? Ce anume poate să-ţi fie pe plac ? Asta-i tot ce-vreau să aflu de la tine !... Hei ! N-ai gură ?...

— Hai să tragem la rişcă !

— În regulă ! zise Brummy oftînd din băierile inimii şi începu să se scotocească prin buzunare după doi vechi gologani pe care îi avea. Dar Swampy intrase de mai multă vreme la o oarecare bănuială, cum că unul din bănuţi avea pe amîndouă feţele cap, şi nu era deloc sigur că celălalt ban nu ar avea pe amîndouă feţele stema. În plus, îl mai bănuia pe Brummy că are o oarecare îndemînare la „împalmat", aşa că rupse o surcică dintr-un vreasc, o scuipă pe o faţă şi o aruncă în sus strigînd :

— Ciripeşte : ud ori uscat ?

— Uscat ! zise imediat Brummy. Avea el teoria că partea udă a unei surcele, fiind probabil mai grea, are mai multe şanse, atunci cînd cade, să fie cea de dedesubt ; dar de data aceasta, surcica a căzut de trei ori la rînd cu partea udă în sus. Brummy ignoră mîna întinsă de Swampy pentru a-l felicita din toată inima, iar a doua zi se prezentă la lucru în tîrlă. Swampy poposi jos la pîrîu, iar Brummy îl aprovizionă cu o pereche de pantaloni ieftini de moleschin, mîncare şi tutun. Munca la tîrlă se termină în vreo trei săptămîni şi cei doi „musafiri de seară" porniră din nou pe poteca vagabondajului, Brummy cu două lire sterline în buzunar, deoarece îşi schimbase chiar la *station* ordinul de plată în bancnote.

Acum însă în inimile celor doi drumeți apărură suspiciunea, invidia și neîncrederea. Brummy devenise un capitalist umflat în pene, mîndru și nerăbdător să se descotorosească de Swampy — sau cel puțin așa gîndea Swampy. Se mai gîndise și că ultimul gest pe care l-ar fi făcut Brummy ar fi fost să împartă „materialul" cu el.

— Ascultă, Brummy, îi zise cu ton de reproș, noi am împărțit între noi tot, tot, și tu...

— Banii nu i-am împărțit niciodată ! i-o tăie hotărît Brummy.

— Crezi că aș dori blestemații tăi de bani ? replică Swampy plin de indignare. Ți-am cerut cumva măcar un penny ? Hai, zi !

— N-ai fi căpătat nimic nici dac-ai fi cerut, răspunse Brummy intransigent. Ia ascultă, continuă neînduplecat, nu te-am ținut eu pe tutun și nu ți-am cumpărat eu pantalonii ăștia splendizi ? Ce tot mă mai bați la cap ?

— Ei, își continuă ideea Swampy, tot ce aș fi avut de zis este doar ca să mă lași să păstrez eu o liră pentru cazul că tu ai pierde-o pe cealaltă — știi cît de neglijent ești și cum îți pierzi lucrușoarele ; sau pentru cazul că ți s-ar întîmpla ceva...

— Uite că n-o să pierd nimic, dacă gîndul ăsta te macină, replică Brummy. Și apoi n-o să mi se întîmple nimic... Nu uita ce ți-am spus !...

— Astea-s mulțumirile pe care le primesc că ți-am lăsat ție slujbulița mea strălucită, izbucni sălbatic Swampy. N-o să mai fiu prostul de sensibil care am fost, te asigur !

Brummy plecă mut mai departe și Swampy rămase în urmă. Mormăia încruntat, și e de rău cînd un om mormăie în *bush*. Era ceva obișnuit pentru el să se simtă dezgustat de Brummy. Păi el s-a purtat totdeauna corect, cinstit cu Brummy dar ăla s-a purtat mereu ca un laș. Așa ceva nu mai merge. Trebuie să aibă și el o satisfacție. N-o să mai fie prost. Dacă Brummy este un puturos de ticălos ca să se poarte atît de mîrșav cu un prieten, păi Swampy are să i-o plătească ; o să aștepte pînă o să adoarmă, o să-i șterpelească „materialul" și... valea ! La urma urmei slujba i se cuvenea lui, Swampy, așa că tot lui îi aparțin și banii. Și o să-și capete dreptul lui !

Brummy, care căra cu el oala de fiert, mai merse singur o bună bucată de drum pînă cînd poposi şi aprinse focul. Au băut ceaiul fără să schimbe o vorbă şi îşi pîciiră lulele separat, pînă cînd Brummy se pregăti de culcare. De obicei dormeau pe pămîntul gol, doar cu cîteva frunze aşternute sub ei, sau pe nisip dacă era aşa ceva, fiecare înfăşurat în pătura lui şi punîndu-şi drept pernă maldărul de boarfe în plus sau, mai curînd, de zdrenţe. Swampy se tolăni şi se prefăcu imediat că doarme, dar rămase treaz, spionînd şi ascultînd răsuflarea lui Brummy. Cînd socoti că totul este în regulă se tîrî cu grijă şi îşi vîrî mîna sub capul lui Brummy, dar jerpelitul carnet al acestuia — în care păstra vechi misive scrise de mînă femeiască — nu erau acolo. Toată ziua următoare Swampy îl observă cu atenţie pe Brummy ori de cîte ori îşi vîra mîinile în buzunare, încercînd să descopere în care din ele îşi ţinea bancnotele. Brummy păru toată ziua foarte vesel şi prietenos, ba chiar atent faţă de prietenul său, iar Swampy se prefăcu şi el că ar fi fericit. Sporovăiră mai mult decît în oricare altă zi. De obicei Brummy dormea buştean, aşa că în noaptea aceea Swampy se tîrî cu grijă pînă la el şi îi pipăi toate buzunarele, dar fără succes. A doua zi Brummy părea nemaipomenit de bine dispus. Se apropiau de oraşul Bourke unde aveau de gînd să colinde prin cîrciumi o săptămînă, două. În cea de-a treia noapte Swampy aşteptă pînă către miezul nopţii şi apoi îl scotoci pe Brummy palmă cu palmă pînă unde putea ajunge, apoi îl gîdilă la nas cu un fir de iarbă pînă se întoarse pe partea cealaltă, îşi plimbă mîinile şi pe această parte a trupului pînă la tălpile picioarelor (Brummy dormea încălţat cu ciorapii), căută şi în bocanci, în oala de fiert şi în săculeţele cu de-ale gurii, pipăi prin fiecare smoc de iarbă din jurul taberei şi pe sub fiecare tufiş, chiar şi mai încolo într-un ciot găunos şi ceva mai sus, într-o scorbură ; dar de carnet, nici urmă. Nu se putea ca Brummy să fi pierdut banii şi să fi tăinuit această întîmplare — pentru că s-ar fi întors să-i caute imediat ce ar fi observat. Poate că o fi aruncat carnetul şi şi-o fi cusut banii undeva prin îmbrăcăminte. Swampy se tîrî înapoi la el, pipăi pe la căptuşeala pălăriei şi tocmai îşi mişca mîna spre pieptul lui cînd Brummy

începu brusc să sforăie și Swampy se opri imediat. Se tîrî înapoi la culcușul lui, respirînd scurt dar din greu. Îi trecu prin minte că sforăitul acela putea fi o amenințare. Îl cuprinse bănuiala că Brummy putuse să fie treaz în tot timpul căutărilor sale, și aceasta îl durea.

A doua zi Brummy fu de-a dreptul neserios. În orice altă situație Swampy ar fi pus purtarea celuilalt pe seama unei „pale de soare", dar acum era cuprins tot mai puternic de convingerea că Brummy știa de ce rămăsese el treaz în ultimele trei nopți ; și cu cît se gîndea mai mult, cu atît necazul îi era mai mare, pînă cînd în cele din urmă nu putu să mai îndure.

— Ascultă, Brummy, îi zise el verde-n față, unde dracu' îți blestemații tăi de bîștari ? Am încercat să dau de ei de cînd am plecat de la West-o'-Sunday.

— Știu c-ai încercat, Swampy ! zise plin de duioșie Brummy, ca și cînd ar fi socotit că Swampy făcuse tot ce se putea mai bun și mai bine în interesul prieteniei lor.

— *Știu* că știai ! exclamă triumfător Swampy. Dar unde mama dracului i-ai ascuns ?

— Sub căpătîiul tău, Swampy, bătrînule, răspunse voios Brummy.

Swampy s-a simțit jignit la culme. S-a descărcat, servindu-se de limbajul folosit îndeobște de bouari pe vremurile bune, cînd se foiau încoace și încolo pe lîngă vitele înjugate și le cotonogeau cu pari rupți din hățișuri și răngi de fier, urlînd la boi să urnească din loc un car împovărat cu încărcătură grea, împotmolit în băltoaca formată în albia unui curs de apă mocirlos.

— Nu-i nimic, Swampy, zise Brummy căutînd să-l calmeze, cînd prietenul său se opri cîteva clipe ca să-și aducă aminte de niște înjurături și mai cumplite. Nu-i nimic ! Nu tu ești cel vinovat !...

Dar la Bourke s-au despărțit. El, Swampy, se purtase totdeauna cinstit și sincer față de Brummy, împărțind frățește tot, tot. Făcuse pentru tovarășul lui de drum tot ce poate face un om pentru un prieten, căutase să se acomodeze cu el, să-l suporte ; îl culesese de pe drumul pribegiei și-l învățase tot ce știa el. Brummy ar fi rămas de

multe ori flămînd dacă nu ar fi existat el, Swampy ; el, Swampy, îl învățase cum să „se zbată". Îndurase multe de la Brummy, dar cu nerecunoștința nu putea să se împace. Nu-i plăcea șmecheria meschină și suspiciunea, iar cînd un prieten hapsîn devenea suspicios chiar față de vechiul său prieten și nu mai avea încredere în el, ținînd ascunși blestemații lui de bîștari, apoi chiar că sosise vremea să-l părăsească !

CUMNATA LUI BRIGHTEN

Jim se născuse *pe* Gulgong, New South Wales. Obişnuiam să zicem *pe* Gulgong — iar bătrînii căutători de aur zic şi azi că au fost *pe* Gulgong — deşi minele de aur au fost secătuite cu ani în urmă şi localitatea este acum doar un tîrguşor plin de praf în inima hăţişurilor. Gulgong este, pare-mi-se, rezultatul ultimului val al iureşului din „zilele furtunoase“ [1] — şi tare mohorît şi urît mai arăta pe vremea cînd eram şi eu pe acolo. Expresia cu *pe* venea de la aceea că oamenii erau *pe* terenul sau zăcămintele aurifere. Bineînţeles că mina de aur se afla sub pămînt şi lucrările de exploatare erau efectuate tot sub pămînt ; dar noi trăiam (sau muream de foame) *pe* el.

Mary şi cu mine eram căsătoriţi de vreo doi ani cînd a sosit pe lume Jim. Că veni vorba : numele lui nu era Jim ci „John Henry“, după numele unui unchi care-i fusese naş ; dar noi i-am zis „Jim“ încă de la născare (ba chiar mai dinainte), pentru că Jim este un nume foarte popular în *bush* şi mulţi dintre prietenii mei se cheamă Jim. *Bush*-ul este plin de blînzi pierde-vară, pe nume Jim.

Locuiam într-o cocioabă veche, acoperită cu un fel de şindrilă, care fusese cîrciumă ţinută fără autorizaţie de un şmecher, cu băuturi bine prefăcute — şi Dumnezeu mai ştie ce — în vremea de fericire a Gulgongului. Făceam şi eu un pic de săpături după aur (mai degrabă scotoceam prin mine părăsite), un pic de tunsoare de oi, un pic de construcţii de garduri, un pic de dulgherie ca la ţară, ceva foraj de puţuri — orice, ca să am ce arunca în oala de fiert.

Am avut multe necazuri cu Jim cînd i-au ieşit dinţii. Se simţea rău ori de cîte ori îi ieşea vreunul şi pentru cei

[1] Goana frenetică în căutarea terenurilor aurifere (n.t.).

mai mulţi a fost nevoie de o incizie, căci altminterea nu puteam scăpa din încurcătură. Mi-aduc aminte că i-am făcut incizia pentru unul, dar gingia s-a prins la loc înainte ca dintele să iasă, aşa că a trebuit să o mai crestăm o dată. Era un băieţel mic şi viteaz ; după prima incizie nu a mai scîncit deloc atunci cînd doctorul îi cresta gingia ; se învăţase să zică doar un „taa" cînd treaba era terminată şi ţinea morţiş să ia bisturiul cu el acasă.

Prima criză văzută de noi la Jim a fost şi cea mai rea. Îi luasem cu mine pe soţie şi pe Jim în cortul de tabără la un zăgaz pe care aveam să-l construim la Cattle Creek ; aveam doi oameni la lucru cu mine şi un flăcăiandru care avea grijă de camionul cu benă basculantă ; o luasem pe Mary ca bucătăreasă pentru noi toţi. Noroc că terminasem contractul şi ne înapoiasem la Gulgong, unde se putea găsi un doctor, cînd m-a lovit năpasta. Tocmai poposisem în casă cu tot calabalîcul, cu toate marafeturile ca să ne aciuăm peste noapte ; dacă trecuse o oră de cînd ne înapoiasem, cînd Jim a avut pentru prima dată un acces de boala copiilor.

Aţi văzut vreodată un copil cuprins de convulsii ? Desigur că n-aţi vrea să mai vedeţi niciodată ; parcă diavolul şi-ar bate joc de nervii oamenilor. Fixasem paturile în podea şi pusesem oalele la fiert ; voiam să fac niţel ceai şi mai pusesem şi o bucată de carne conservată să stea la fiert peste noapte, cînd Jim (toată ziua fusese indispus şi maică-sa încerca acum să-l liniştească şi să facă nani) — deci : cînd Jim a ţipat de două ori. Mai plînsese el de multe ori şi eu eram mort de oboseală şi tare necăjit (pentru nişte bani pe care mi-i datora cineva), că altfel aş fi observat îndată că în felul cum ţipa copilul era ceva neobişnuit. Aşa s-a făcut că nici nu m-am întors spre ei pînă am auzit-o pe Mary strigînd : „Joe ! Joe !". Ştiţi cum ţipă o femeie cînd odrasla îi este în primejdie ori se află pe moarte : scurt, ascuţit, groaznic. „Joe ! Uite ! Uite ! Oh, Doamne, copilaşul nostru ! Pregăteşte baia ! Repede ! Repede ! E boala copiilor !"

Jim era îndoit spre spate ca un arc, ţeapăn ca jugul boilor, în braţele mumă-si, iar globii ochilor erau nemişcaţi

şi daţi peste cap. Am văzut scena aceasta de două ori mai tîrziu şi n-aş vrea s-o mai văd vreodată.

Mă împiedicam de tot felul de catrafuse cînd umblam să pregătesc baia şi apa caldă, şi iată că o vecină a dat buzna în casă. L-a strigat pe bărbatu-său şi i-a spus să se ducă după doctor, dar mai înainte de sosirea doctorului dînsa şi Mary îl băgară pe copil într-o baie caldă şi aşa l-au scăpat.

Vecina mi-a înjghebat un pat provizoriu în camera alăturată, şi dînsa a rămas cu Mary toată noaptea ; dar a trecut multă vreme pînă mi-au trecut din urechi ţipetele lui Jim şi Mary şi am aţipit.

Fiţi siguri că am ţinut focul aprins şi o oală cu apă fierbinte pe el multe nopţi după această întîmplare. Dar (totdeauna se întîmplă aşa !) a venit o noapte cînd teama se mai destrămase şi eu eram prea ostenit ca să mă mai necăjesc cu focul, iar în noaptea aceea Jim ne-a luat pe neaşteptate. Grămada de lemne de foc se terminase. Am rupt un scaun nou ca să ţin focul aprins şi a trebuit să alerg un sfert de milă după apă ; dar accesul ăsta nu a fost atît de rău ca primul şi o scoaserăm la cap.

Nu aţi văzut niciodată un copil cuprins de convulsii ? Ei, atunci nici să nu doriţi să vedeţi. Poate fi vorba doar de cîteva clipe, dar care par minute lungi ; şi peste o jumătate de oră, copilul poate să rîdă şi să se joace cu tine, ori să fie întins mort la pămînt. Necazul acesta m-a tulburat rău de tot. Eu am fost totdeauna un om încordat, plin de nerv. După ce Jim a suferit primul acces, ori de cîte ori plîngea, se răsucea pe o rînă sau se întindea în timpul nopţii, săream ca ars în picioare. Îi pipăiam mereu fruntea cînd era întuneric, ca să-mi dau seama dacă are febră, ori îi pipăiam mîinile şi picioarele ca să mă conving că nu sînt înţepenite. Mary şi cu mine rîdeam de multe ori de aceste lucruri... dar numai după ce le făceam. Am încercat să mă culc în altă cameră, dar nopţi la rînd după primul atac al lui Jim, de-abia aţipeam că-l şi auzeam foarte clar ţipînd şi o auzeam imediat şi pe Mary strigînd „Joe ! Joe !“ — scurt, ascuţit, groaznic — şi săream în picioare dînd buzna în odaia lor, ca să-i văd că dorm liniştiţi. După aceea îi pipăiam lui Joe capul, îi as-

cultam răsuflarea ca nu cumva să dea semne de boală, controlam focul şi pe urmă mă duceam înapoi în pat, încercînd să adorm. În primele cîteva nopţi, aşa mi-am petrecut nopticica întreagă şi mă simţeam uşurat cînd se crăpa de ziuă. Primul lucru pe care îl făceam apoi era să mă duc să mă conving că totul era în regulă ; apoi dormeam pînă către seară dacă era duminică ori nu aveam de lucru. Dar în vremea aceea mă simţeam extenuat : eram necăjit pentru nişte bani datoraţi pe un şopron de lînă, pe care-l construisem dar nu mi se plătise ; pe lîngă acestea, eu fusesem destul de zurbagiu înainte de a o fi întîlnit pe Mary.

Luptam din greu pe atunci, zbătîndu-mă pentru ceva mai bine. Atît Mary cît şi eu eram născuţi pentru o viaţă mai bună, şi iată pentru ce viaţa pe care o duceam ni se părea atît de grea pentru noi.

Jim se dezvoltase destul de bine o vreme ; ne obişnuisem să nu-l pierdem din ochi şi să-i facem incizii la timp cînd îi ieşeau dinţii.

Eram îndurerat şi trist văzînd cum un dinte îi creşte zîmbat, iar el slăbea tot mai tare, şi era palid, cu ochi mari şi parcă de om matur — cînd ar fi trebuit să se îngraşe, să aibă pielea trandafirie, ca orice prunc normal de fericit, iar eu să-l scot mîndru la plimbare. Ne ziceam : „O să se însănătoşească bine de tot cînd i-or ieşi dinţii cîineşti" ; dar caninii nu i-au ieşit decît după doi ani. „O să se facă bine de tot cînd i-or ieşi dinţii de doi ani" ; dar aceştia nu i-au ieşit decît cînd mergea pe trei ani.

Era un minunat flăcău mititel. Ei, da... Ştiu şi eu despre părinţii care cred că odrasla lor este cea mai reuşită din lume. Dacă băiatul tău este mic pentru vîrsta lui, prietenii îţi vor spune că din copiii mici se fac oamenii voinici ; că este un copil sclipitor, inteligent — şi că este mai bine să ai un copil sclipitor, inteligent, decît un cocoloş de grăsime, mare şi moliu. Dacă băiatul tău este greu de cap şi moliu, apoi îţi zic că din băieţii cei mai molii răsar oamenii cei mai deştepţi — şi aşa mai departe. Nu am ţinut niciodată seama de asemenea baliverne, ci le-am preţuit la adevărata lor valoare. Totuşi cred că nu am văzut niciodată un copil ca Jim cînd mergea pe doi ani. Era slăbiciunea tuturor ; mai curînd... era răzgîiat de toţi.

Eu am ideile mele în ce privește educația unui copil. Socot că Mary era prea moale față de Jim. Zicea ea : „Pune asta (indiferent ce) mai încolo, Joe, să n-o ajungă Jim", iar eu ziceam : „Nu ! Las-o acolo și fă-l să priceapă că nu trebuie să umble cu ea. Dă-i să mănînce fără să-i spui baliverne și culcă-l la oră fixă", mai ziceam. Mary și cu mine ne-am ciondănit de multe ori din pricina lui Jim. Ea îmi tot arunca în față că eu uit că Jim e doar un copil ; dar eu o țineam una și bună că un copil trebuie educat încă din prima săptămînă ; și cred și acuma că eu aveam dreptate.

Dar, la urma urmei, ce poți face ? Vezi un băiat crescut ca la carte cum devine o secătură. Și un altul prost educat, lăsat să crească singur, ca buruiana — cum se zice — transformîndu-se într-un om de nădejde. Și apoi, cînd un copil e mai plăpînd — și îl poți pierde oricînd — nu-ți vine să-l plesnești, chiar dacă mai tîrziu ți-ar putea deveni un mic dușman, așa cum se întîmplă adesea cu copiii plăpînzi. Închipuie-ți că i-ai tras copilului o chelfăneală strașnică și că în aceeași noapte e apucat de convulsii sau altceva și moare... Cum o să te simți după aceea ? Niciodată nu știi ce efect ai putea avea asupra lui, așa cum nu știi nici cum o femeie sau alta va spune sau va face cutare lucru.

Mi-era tare drag Jim și eram prieteni la cataramă. Uneori stăteam și mă întrebam mirat la ce naiba s-o fi gîndind și alteori, mai adesea, vorbele lui mă puneau în încurcătură. Cînd împlinise doi ani a vrut o lulea mai mult decît orice altceva, și i-am meșterit o pipă de lut, iar el avea să stea jos lîngă mine pe pragul prispei sau pe un buștean de la grămada de lemne, în răcoarea serii, și să tot sugă din lulea și să încerce să scuipe cînd mă vedea pe mine scuipînd. Părea să fi priceput că o lulea goală și rece nu era chiar ceea ce ar fi dorit el ; ba, mai mult, părea și că își dă seama că el nu trebuie să fumeze ; dar se folosea de orice lucru cît se putea de bine. Dacă spărgea o lulea de lut, apoi nu-și dorea o alta și avea să se lase cu tărăboi. Vechea lulea trebuia să fie, cum-necum, dreasă într-un fel, legată cu sfoară sau cu sîrmă. Dacă eu mă tundeam, dorea și el să-și taie părul ; și mereu era

neliniştit văzîndu-mă că mă bărbieresc, ca şi cum ar fi crezut că asta era ceva rău, înainte de a dori ca şi el să se bărbierească. Într-o zi l-am săpunit cu clăbuc şi m-am făcut că-l bărbieresc. A stat smirnă, solemn ca un porumbel de casă, dar părea că nu apreciază această operaţie — probabil că avea destulă minte să-şi dea seama că nu este ceva real. Se pipăi pe obraz, se uită foarte aspru la clăbucul pe care îl răzuiam şi scînci : „Nu sîndze, tati!"

De obicei mă tăiam destul de des pentru că sînt mereu nerăbdător cînd mă bărbieresc.

Apoi se ducea la maică-sa să discute despre isprava lui. Dînsa îi înţelegea mai bine limba lui păsărească.

Dar nu totdeauna era uşor să te descurci cu el. Uneori rămînea cu privirea ţintă la flăcările focului, cu căpşorul nitel aplecat într-o parte, şi eu îl pindeam şi mă tot miram la ce s-o fi gîndind (tot aşa cum te-ai întreba la ce s-o fi gîndind un chinez), pînă cînd mi se părea că este un omuleţ cu cel puţin douăzeci de ani mai bătrîn decît mine : uneori cînd mă mişcam sau vorbeam, el îmi arunca o privire ca şi cum ar fi vrut să vadă ce naiba face nătărăul ăsta de tătic al lui.

Îmi căşunase mie că la copiii mai tăcuţi, mai serioşi, există în ei ceva oriental sau asiatic — ceva mai vechi decît civilizaţia noastră sau religia. Odată am încercat să explic ideea mea unei femei despre care aveam impresia că mă va înţelege, dar se întîmplase ca şi ea să aibă un copil mai tăcut, cu ochi foarte oblici de părea un pui de tătar. Cred că aspectul lui mi-a adus aminte, fără să vreau, de infernala mea teorie şi am căutat să o pun în valoare fără să-mi dau seama ce fac. Oricum, m-am trezit amestecat într-o tevatură cu femeia şi bărbatul ei, ba şi cu toate rubedeniile lor. Nu mi-a fost uşor să scap cu faţa curată, dînd mereu şi mereu explicaţii, dar dandanaua tot nu s-a terminat. În regiunea asta se aflau şi nişte chinezi.

Am făcut rost de un contract bunicel pentru construirea unui gard în partea din faţă a unui loc de păşunat, de vreo zece mile, lîngă Gulgong, şi am executat lucrarea bine.

Calea ferată ajunsese pînă la rîul Gudgegong, la vreo douăzeci de mile de Gulgong şi două sute de la coasta oceanului, astfel încît cărăuşia era o treabă bună pe atunci. Aveam o pereche de cai de povară, pe care îi înhămam la camionul cu benă rabatabilă cînd aveam de amplasat bazine de apă sau cine ştie ce alte treburi în *bush*. Am cumpărat ieftin o rablă de furgon, l-am cîrpit de mîntuială cu mîna mea, l-am botezat „Tot ăla" şi am început să fac cărăuşie de la punctul terminus al căii ferate spre Gulgong şi mai departe, pe drumurile şi potecile din *bush*, care se ramifică în evantai prin mărăcinişurile *scrub*-ului uscat către vreun tîrg cu o singură cîrciumă sau către un *station* de vite ori de oi, pînă departe în sălbăticiunea imensă şi sinistră. Nu aveam cine ştie cîte animale de tracţiune. Aveam doi cai vînjoşi pentru înhămat la hulube ; un mînz pitic pe care îl cumpărasem de la ocolul de ecarisaj pe treizeci de şilingi ; un cal sprinten de cabrioletă ; o bătrînă iapă sură, cu pete albe şi roşcate, ca o vacă australiană pusă la îngrăşat şi cu tragerea de inimă a unei bătrîne spălătorese cînd munceşte ; şi un cal care alergase, pe vremea lui, la diligenţele firmei Cobb & Co. Mai aveam o pereche de cai care nu erau ai mei. Îmi fuseseră lăsaţi la muncă doar pe mîncare, în anotimpul secetos. Şi mai aveam tot felul de hamuri pe care le cîrpeam şi le puneam întărituri doar cu mîna mea. Aveam o mică herghelie amestecată, dar nu speteam caii cu poveri grele, făceam treburile destul de repede şi bine, iar tarifele pentru transport erau mari. Aşa că îmi mergea bine.

Înainte să mă apuc de cărăuşie, ori de cîte ori agoniseam cîteva lire mă apucam să sap un puţ de mină pe undeva, căutînd aur. Dar Mary nu mă lăsa în pace pînă nu mă făcea să renunţ în urma atîtor discuţii şi iar discuţii.

Îmi pusesem în gînd să iaü o mică *selection* — o mică fermă pe care un prieten o împrejmuise şi o defrişase, iar după aceea îi dăduse cu piciorul — la vreo treizeci de mile spre apus de Gulgong, într-o regiune numită Lahey's Creek (De jur împrejur toate locurile erau numite Lahey Creek, sau Spicer's Flat, sau Ryan's Crossing sau alte ase-

menea nume [1]). Cred că mereu am avut o înclinație către cai și către a face rost de o fărimă de mîncare. Totdeauna însă mi-a fost frică să-mi duc copiii și pe Mary prea departe de un doctor sau de o femeie de treabă din imediata vecinătate. Dar la Lahey's Creek se mutase ceva lume și, mai ales, venise un frate mai mic al nevesti-mi — o tînără secătură (se numea tot Jim, dar noi i-am zis Jimmy, mai ales ca să păstrăm locul lui Jim al nostru deoarece lui nu-i plăcea numele Jimmy sau James). A venit să stea cu noi fără să ne întrebe și eu mi-am zis că aici la Lahey's Creek o să găsească destul de lucru ca să nu se apuce de blestemății. Nu puteai să te bizui prea mult pe el — nici nu-i trecea prin minte să facă o cursă de vreo cinci sute de mile ca „să vadă cum arată țara" — dar era atașat de Mary și avea să-i țină de urît pînă cînd aș fi găsit vreo femeie mai bună ca să-i țină companie cînd eram la drum. El va fi pentru Mary și un apărător împotriva tunzătorilor de oi sau a „musafirilor de seară", cuprinși de delirium tremens [2], care s-ar fi abătut spre ferma noastră, mergînd pe două cărări, după un chef. Mary avea și o soră căsătorită, care venise la Gulgong cu puțin mai înainte ca noi să ne mutăm de acolo. Ca să se acomodeze, nimic nu putea fi mai plăcut pentru ea și soțul ei decît să-l lăsăm la dînșii pe micul Jim pentru o lună, două, pînă cînd aveam să ne instalăm la Lahey's Creek. Erau căsătoriți de curînd.

Mary urma să vină cu cabrioleta la Gulgong către sfîrșitul lunii și să-l ia pe Jim acasă. Dar cînd sosi vremea, nevesti-mi nu-i era prea bine și, în plus, roțile cabrioletei se slăbiseră și eu nu aveam timp să scurtez colacele și să le mai strîng, așa că l-am lăsat pe Jim să mai rămînă la ei vreo săptămînă, două, pînă s-a întîmplat ca eu să trec prin Gulgong cu o mică încărcătură de făină, luată de dincolo de rîu, și să o apuc pe drumul spre Lahey's Creek. Drumurile erau bune, vremea splendidă — nici urmă de ploaie, și aveam și o pînză gudronată la nevoie — iar pe drum aveam de făcut doar un popas pentru o noapte ;

[1] Toate numele sînt compuse dintr-un substantiv propriu și unul comun : Rîul lui Lahey, Cîmpul lui Spicer, Răspîntia lui Ryan (n.t.).

[2] Criză caracteristică alcoolicilor cronici (n.t.).

așa că m-am hotărît să-l iau cu mine pe Jim acasă, în furgon.

Pe atunci Jim avea în jur de trei ani și era o ființă ciudată. Era atît de serios că uneori mă înspăimînta ; îmi venea să zic că parcă ar fi ceva supranatural cu el. Totuși, niciodată n-am zis în legătură cu vreun copil prea serios din fire că maturitatea lui l-ar împiedica să trăiască. Era totdeauna vorba de vampirica Baba Hîrca (și alte apariții nu atît de bătrîne și nici atît de vampirice) care îi bîntuie și zgîlțîie pe părinți cu vorbe ca „Niciodată n-o să-l vedeți mare pe copilul ăsta ; e prea deștept pentru anii lui !" La dracu cu asemenea vorbe ! zic eu.

Dar eu chiar că-mi ziceam că Jim era prea deștept pentru anii lui și uneori vorbeam cu Mary că băiatul trebuie ținut din scurt, că nu trebuie lăsat să vorbească prea mult cu căutătorii de aur și cu indivizii deșirați și slabi care rătăcesc prin *bush* și-și priponesc caii la marginea fermei mele în după-amiezele de duminică.

Nu sînt de acord cu părinții care sporovăiesc veșnic despre copiii lor ; ți se face lehamite tot auzindu-i. În general odraslele lor sînt niște pui de drac și ajung, mai mult ca sigur, niște vagabonzi.

Dar în ciuda celor spuse, eu cred într-adevăr că micuțul Jim, cînd avea trei ani, era în toate privințele cel mai minunat fîrtat din cîți am cunoscut.

În prima oră de drum mi-a povestit toate întîmplările pe care le trăise la mătușă-sa.

— Dar mă răsfățau prea mult, tati ! îmi spuse solemn ca un urs australian. Și pe lîngă asta, un copil trebuie să fie prieten cu părinții.

Duceam cu mine și un cățel ciobănesc pentru un bouar pe care îl cunoșteam și cățelul a ocupat mult din timpul lui Jim.

Uneori mă zguduia cu felul lui de a vorbi ; alteori trebuia să-mi întorc capul și să tușesc sau să strig la cai, ca să-mi înăbuș hohotul de rîs. Odată, cînd tocmai mă stăpîneam așa, îmi zise :

— Ce tot smucești din umeri și tușești, și mormăi, și o ții întruna așa, tati ? Mai bine spune-mi ceva.

— Ce să-ți spun, Jim ?

— Ceva de tăifăsuială.

Aşa că i-am sporovăit tot ce-mi trecea prin minte. Şi trebuia să împodobesc povestea, credeţi-mă, dar să nu fac prea mult apel la imaginaţie, pentru că Jim începea cu mine un interogatoriu de procuror teribil cînd îl apucau toanele ; şi nu se gîndea de două ori ca să-ţi trîntească verde-n faţă că baţi cîmpii. Odată mi-a zis :

— Îmi pare bine că mă iei cu tine acasă, tati. Ai să-l cunoşti şi tu pe Jim.

— Ce ? ! am zis.

— Ai să ajungi să-l cunoşti şi tu pe Jim.

— Păi, acum nu te cunosc ?

— Nu, nu mă cunoşti. Acasă n-ai avut timp niciodată să-l cunoşti pe Jim.

Şi, privind înapoi la anii trecuţi, mi-am dat seama că ăsta era adevărul crud: Am fost totdeauna conştient în sufletul meu că acesta era adevărul ; dar a fost ca o lovitură pentru mine cînd mi l-a spus Jim. Vedeţi dumneavoastră, mă zbăteam din greu de vreun an ; iar cînd stăteam acasă vreo zi, două, eram prea preocupat ori prea obosit şi necăjit, ori plin de planuri pentru viitor ca să-l bag prea mult în seamă pe Jim. Mary îmi vorbea uneori despre aceasta. „Niciodată nu te interesează copilul — îmi zicea. Ai putea şi tu, cu siguranţă, să-ţi găseşti cîteva minute şi pentru el într-o seară. La ce-ţi foloseşte să te necăjeşti şi stai morocănos, toată vremea dus pe gînduri? O să-ţi pocnească creierii într-o bună zi şi, dacă o să scapi doar cu atît, o să te înveţi minte. O să ajungi un moş şi Jim un flăcău înainte să-ţi dai seama că ai avut şi tu un copil. Dar atunci o să fie prea tîrziu.

Astfel de vorbe spuse de Mary mă cam deranjau şi mă iritau mereu, deoarece ştiam şi eu prea bine că aşa era. Dar niciodată nu m-am lăsat prins de griji pentru mine, ci numai de griji pentru Mary şi copii. Şi de multe ori, cu trecerea zilelor, îmi ziceam : „Am să-l bag mai mult în seamă pe Jim, iar pentru Mary am să-mi găsesc mai mult timp imediat ce s-or mai descurca ţiţele". Şi zilele grele veneau una după alta, veneau săptămîni, veneau luni şi ani ! Ei, păi ? !...

Cînd situaţia o apuca spre mai rău, Mary avea obiceiul să-mi zică : „De ce nu vorbeşti şi cu mine, Joe ? De

ce nu-mi spui și mie la ce te gîndești, în loc să te închizi în tine și să te adîncești în gînduri negre, măcinîndu-ți sufletul ? Îmi este foarte greu văzîndu-te așa. Mai că-mi vine să cred că te-ai săturat de mine, că ești un egoist. Poate că și eu sînt supărată și-ți arunc vorbe grele cînd tu ești necăjit. Dar de unde vrei să știu dacă tu nu-mi spui nimic ?

Dar eu credeam că ea nu m-ar înțelege.

Acum Jim și cu mine călătoream de-a lungul drumului pustiu, croit prin *bush*, și peste coline, cunoscîndu-ne unul pe altul tot mai bine, împrietenindu-ne, și moțăind, pe cînd crengile eucaliptilor se împreunau ici și colo deasupra capetelor noastre, iar pete zdrențuite cînd de soare, cînd de umbră treceau una după alta peste cai, peste noi, peste fundătoarea din față a furgonului, peste încărcătură, rămînînd apoi din nou pe drumul alb, plin de praf. Înainte de apusul soarelui făcusem vreo cincisprezece mile prin drumul pustiu din *bush* ; am poposit la Ryan's Crossing, lîngă Sandy Creek, să mînem acolo peste noapte. Am tras furgonul mai la o parte și am deshămat caii. Jim voia să mă ajute, dar l-am convins să stea cocoțat pe încărcătură ; pentru că unul din cai — un murg nărăvaș, cu ochi sîngerii — lovea cu piciorul ; unui om îi rupsese piciorul. Am pus sacii de alimente agățați în afara hulubelor, iar traistele cu pleavă și zoană pentru cai între ele. Acolo stăteau acum îngrămădiți caii, cu crupele spre miază-noapte, spre miază-zi și spre apus, cu boturile vîrîte în traistele cu hrană pentru ei, mestecînd, rumegînd și dînd din coadă. Știți că noi, cărăușii, folosim hulube duble pentru fiecare cal, două perechi una lîngă alta, și punem saci între ele, lăsînd ca locurile libere dintre saci să servească drept conovețe, unde caii își vîră capetele ca să mănînce. Am aruncat jumătate din pînza gudronată peste cele două roți dintr-o parte ale furgonului, lăsînd cealaltă parte întinsă pe pămînt ca să ne ferească de eventuala umezeală, realizînd astfel atît o podea cît și o perdea împotriva vîntului. Am așternut apoi saci goi, pături și blana de opossum lîngă roți ca să aranjez un culcuș pentru Jim și cățel și am scos lădița care servise drept ambalaj pentru sticle cu băuturi spirtoase și pe care noi

o foloseam ca să păstrăm în ea de-ale gurii, am mai scos tigaia şi oala de fiert şi am aprins un foc straşnic dintr-un buştean la îndemînă şi în curînd totul arăta foarte bine. Ryan's Cross era un loc de popas minunat. Rămăsei în picioare cu pipa în gură, cu mîinile la spate, cu spatele spre foc şi sorbii priveliştea.

Reedy Creek curgea la vale de-a lungul poalelor dinspre apus ale unei coline. Malurile rîului erau aici abrupte, adînci, pline de verdeaţă, iar apa curgea limpede peste pragurile de granit, bolovani de piatră roşi de curent şi pietriş. În spatele nostru se întindea un şes trist, acoperit, acei noduroşi, răsuciţi, cu coajă cenuşie, uscaţi şi aproape putrezi „meri indigeni" (tot atît de „meri" ca şi cum ursul indigen ar fi „urs"), precum şi o limbă de drum rău, plin de colb nisipos, care mă făcea totdeauna fericit dacă reuşeam s-o depăşesc cît mai repede în sezonul ploilor. Către rîu, în partea stîngă privind dinspre noi, se întindea mlaştina acoperită cu trestii, de unde se auzea orăcăitul broaştelor, iar dincolo de rîu, colinele acoperite de *scrub*-ul întunecat se terminau în rîpi abrupte pînă la malul rîului şi drumul principal care desena un fel de hotar, ducînd spre vest, peste o „şa" printre coline, către Dubbo. Într-un loc numit Cobborah, drumul spre Lahey's Creek se bifurca, străbătînd ţinuturi mohorîte pline de dezolanţi „meri" australieni şi eucalipţi cu coaja cleioasă, spre stînga, dincolo de răspîntie. Toate aceste poteci răspîndite în evantai de la Gudgegong erau cuprinse într-o mare potcoavă făcută de linia ferată Great Western şi oferea puţine şanse micilor cărăuşi, acum cînd diligenţele firmei Cobb & Co, cu echipaje puternice şi furgoane se deplasau pînă la punctul terminus al marii căi ferate din vest. De-a lungul rîului creşteau sumedenie de arbori casuarina [1], iar un pîlc falnic dintre ei străjuia un smîrc aflat cu puţin înainte de răspîntie. Casuarina are un trunchi cu coajă zgrunţuroasă, ca ulmul din Anglia, dar cu crengile mult mai lungi şi la mai mare înălţime, iar frunzele sînt înguste şi mlădioase. Kendall, poetul australian, le zice „harpele eoliene ale casuarinei". Aceşti copaci şopotesc

[1] În engleza australiană, casuarina se numeşte „she-oak" adică stejar feminin (n.t.).

trist tot timpul ; este vorba mai de grabă de un oftat decît de un șuierat sau foșnet al copacului bătut de vînt. Îi auzi mereu oftînd, chiar dacă nu se simte nici o adiere de vînt. E tot așa cum se întîmplă cu sîrmele de telegraf ; lipește-ți urechea de un stîlp de telegraf într-o zi calmă, fără o adiere de vînt și vei auzi vîjîitul de departe al sîrmelor. Dar casuarinele nu au legătură între ele la distanță, unde s-ar putea să bată vîntul ; și casuarina nu vîjîie cînd e vijelie ci doar oftează ceva mai tare sau mai încet, așa cum bate vîntul, și niciodată nu pare să suie peste sau să coboare sub un anumit ton — aidoma unei harpe uriașe care a fost acordată cu toate coardele la unison. Îmi plăcea să am o teorie proprie în sensul că aceste casuarine primesc glasul vîntului, glas care li se transmite, ca să zic așa, la telefon, prin adîncul pămîntului.

Se întîmplă să mă uit în jur și iată-l pe Jim (credeam că stă pe pînza gudronată, jucîndu-se cu potaia de cățel) ; dar nu ; Jim stătea în picioare chiar lîngă mine, cu picioarele larg desfăcute, cu mîinile la spate și întors cu spinarea spre foc.

Își ținea capul ceva aplecat într-o parte. În ochii lui căprui, mari citeai o expresie atît de matură, de ai fi zis că este un copil de o sută de ani, sau că asculta ce-și șoptesc casuarinele, înțelegînd copacii așa cum înțelege un părinte copilul lui.

— Tati ! izbucni pe neașteptate, tati, tu crezi că eu am să cresc mare pînă oi ajunge bărbat ?

— Dar... de ce mă întrebi, Jim ? gîfîii, simțind cum mi se pune un nod în gît.

— Pentru că eu nu vreau așa ceva.

Nu găseam nimic să-i răspund ca să-i combat părerea. Eram alarmat. Dar îmi amintii că în copilărie *și eu* mă înspăimîntam că am să ajung mare.

— Jim, zisei ca să rup tăcerea, auzi tu, Jim, ce spun casuarinele ?

— Nu, nu aud. Ce, copacii vorbesc ?

— Da, răspunsei fără să stau pe gînduri.

— Și ce spun ? mă întrebă.

Am luat găleata și am coborît la rîu să aduc nițică apă pentru ceai. Credeam că Jim o să vină după mine cu o

căniță de tablă de-a lui, dar n-a făcut așa ; cînd m-am înapoiat la foc ședea din nou pe blana de opossum, dezmierdînd cățelul. Am prăjit niște slănină cu ouă pe care le luasem din lădiță. Jim însă îmi strigă cîntat :

— Nu face prea multă mîncare, tati ; s-ar putea să nu-mi fie foame.

În cinstea lui Jim, am scos farfuriile de tablă, cănile și celelalte dintr-un săculeț nou, pentru făină, și am întins masa. Jim stătea rezemat de pături, uitîndu-se tăcut la cățel. Mi-am zis că o fi tare obosit, așa că am împins lîngă el, în chip de măsuță, lădița în care fuseseră ambalate sticle cu băutură spirtoasă și am așezat farfuria pe ea. Dar de-abia a băgat mîncare în gură de vreo două ori, că-mi zise :

— Nu mi-e foame, tati, mănînci tu tot.

M-am indispus. Niciodată nu m-am împăcat cu situația de a-l vedea pe copilul meu că întoarce capul de la mîncare. La Gulgong gazdele îi dăduseră să mănînce o conservă de somon și mă temui să nu i se fi aplecat. Eu totdeauna am fost împotriva alimentelor conservate la cutie.

— Ți-e rău, Jim ? îl întrebai.

— Nu, tati, nu mi-e rău... da' nu știu ce-i cu mine..

— Vrei un pic de ceai, puișor ?

— Da, tati.

I-am dat ceai amestecat cu nițel lapte pe care-l luasem într-o sticlă de la mătușă-sa pentru el. Sorbi de două, trei ori, apoi lăsă cana pe lădiță.

— Jim e ostenit, tati, îmi mai zise.

L-am întins pe pături și am dichisit mai bine tabăra pentru noapte. Se cam răcorise, așa că am aranjat pînza gudronată de jur împrejur. Foaia era destul de mare — acoperea toată încărcătura, oricît de înaltă ar fi fost — așa că o puteam da jos toată, fără teamă că sacii cu făină s-ar putea rostogoli peste balustrada furgonului. Lui Jim i-am înjghebat un pat confortabil sub inima căruții, înspre înapoi. Cînd m-am dus să-l iau în brațe ca să-l aduc aici, zăcea întins pe spate, privind sus spre stele, pe jumătate visător, pe jumătate fermecat, fapt care nu-mi

plăcea. Ori de cîte ori Jim părea extrem de serios ori de duios, era primejdie.

— Cum te mai simţi, puişor ?

Îmi păru că trecuse un minut pînă cînd m-a auzit şi şi-a luat ochii de la stele.

— Jim e mai bine, tati. Apoi adăogă ceva aducînd a „stelele se uită la mine", aşa că îmi zisei că e pe jumătate adormit. I-am descheiat hăinuţa, i-am scos bocancii din picioare şi i-am pus sub furgon, ca să se simtă comod băiatul la noapte.

— Pupă-mă, pa, pa, noapte bună, tatata, îmi zise.

Nu aş fi vrut să-l aud rostind vorbele astea. Era semn rău. Pe cînd mă îndreptam spre foc, mă strigă iarăşi :

— Ce e, Jim ?

— Dă-mi jucărelele mele şi căţelul, te rog, tati.

Acum mă speriai. Jucăriile lui erau cîteva fleacuri pe care le luase cu el de la Gulgong şi îmi reaminteam că ultima dată cînd avusese convulsii îşi luase la el în pat toate jucăriile şi o pisicuţă. Şi „pa, pa, noapte bună" şi „tatata" erau vorbe pe limba lui cînd avea vreo doi ani. Crezusem că a uitat vorbele astea şi iată că şi le adusese aminte.

— Ţi-e destul de cald, Jim ?

— Da, tati.

Începui să mă plimb încoace şi încolo... Aşa făceam cînd eram necăjit.

Acum eram îngrozit din pricina lui Jim, dar încercam să ascund acest lucru pînă şi faţă de mine. Deodată, brusc, mă strigă iar şi eu îl întrebai imediat :

— Ce e, Jim ?

— Ia păturile de pe mine, tă'icule ! lui Jim îi e rău. (Fusese învăţat să spună „tăticu").

De data asta m-au cuprins toate spaimele. Îmi amintii de un vecin de-al nostru a cărui fetiţă era pe moarte (înghiţise un ac) şi care cînd trăgea să moară spusese mai-că-si :

— Ia păturile de pe mine, mămico, mor...

Şi nu-mi puteam şterge vorbele astea din minte.

Dădui la o parte marginea blănii de opossum şi-i pipăii lui Jim fruntea. Mi se păru destul de rece.

— Ce te doare, puiule ?

Nici un răspuns o bună bucată de vreme, apoi rosti cu un glas ce părea al unuia care vorbește în somn.

— Încalță-mă iar cu bocancii, tati, vreau să merg la mămica.

Îi luai mînuța în mîna mea și-l potolii pentru cîtva timp. Apoi aţipi... Un somn neliniștit, cu toată ființa cuprinsă de friguri.

Am luat găleata pe care o foloseam pentru adăpatul cailor și o pusei la foc. Am dat apoi fuga la rîu cu gazorniţa mare și am adus-o plină cu apă rece, lăsînd-o la îndemînă. Am luat cazmaua (noi, căruțașii, avem mereu o cazma cu care să săpăm pentru despotmolirea roților afundate în mîlul bălților pe vreme ploioasă), și am săpat o groapă peste care am tras un colț al pînzii gudronate, așa încît fundul gropii să-mi folosească drept albie de baie la mare nevoie. Aveam și o cutie de muștar și eram hotărît să mă bat nebunește pentru Jim dacă venea moartea.

Mă oprii sub inima căruței și-i pusei mîna pe frunte. Căpșorul îi ardea ca jeraticul, iar pielea îi era uscată, fără pic de sudoare.

Atunci îmi pierdui firea și începui să orbecăi, poticnindu-mă, cînd înainte, cînd înapoi între furgon și vatra cu foc, repetînd întruna ceea ce o auzeam pe Mary zicînd cînd ne zbăteam, acum, în urmă, pentru Jim : „Doamne, nu-mi lua copilașul ! Doamne, nu-mi lua copilașul !“ Eu nu am avut niciodată prea multă încredere în medici, dar acum, Doamne !, tare aș fi vrut să am un doctor la îndemînă. Dar cel mai apropiat doctor se găsea la vreo cincisprezece mile de aici.

Îmi lăsai capul pe spate și-mi ţintii privirea la crengile copacilor, plin de disperare. Ei bine, să acordaţi mult credit celor ce am să vă spun, deși cei mai mulţi dintre buşmeni vor crede, pentru că orice se poate întîmpla noaptea în *bush !* Ei, bine, se prea poate ca eu să fi fost cu nervii zdruncinaţi, sau poate să fi fost vorba de un petic de cer conturat printre crengile ce se mișcau încet, ori de fumul siniliu care se înălța de la foc. Dar am văzut statura unei femei, toată în alb, care pluti în jos, tot mai în jos, aproape de vîrfurile copacilor, arătă spre drum și

apoi filfîi în sus, tot mai sus și dispăru, arătind mereu către drum. M-am gîndit că o fi murit Mary. Dar deodată mi-a fulgerat prin gînd...

La vreo patru cinci mile pe drum în sus, dincolo de „șa", se afla o veche șandrama de circiumă, care fusese han la mijlocul drumului, înainte ca linia de cale ferată să fi ajuns la Dubbo și să fi înghițit astfel tot traficul cu diligența pe aceste vechi drumuri prin *bush*. Acolo locuia unul, pe nume Brighten. Era *selector;* făcea un pic de agricultură și vindea cît putea băuturi spirtoase, prefăcute, fără a avea autorizație. Era și însurat — dar asta nu interesează. Mă gîndisem la ei, dar nevastă-sa era o femeie epuizată, searbădă, infantilă și amîndoi erau destul de „năuci" din pricina greutăților și singurătății, așa că nu păreau oameni care să-mi fie de vreun folos. Ceea ce interesează este că auzisem vorbind niște femei din Gulgong despre o soră a nevestii lui Brighten, care venise de curînd ca să stea cu ei ; fusese infirmieră șefă la un spital — ziceau femeile ; și se mai spuneau multe povești în legătură cu ea. Unii ziceau că a fost dată afară pentru că ar fi reclamat pe niște doctori — sau că a pățit-o și ea odată cu ei — nu-mi mai aduc aminte cum o fi fost. Dar faptul că o orășeancă venea să stea într-un asemenea loc și cu asemenea oameni era de-ajuns pentru gura femeilor dintr-un tîrg aflat la douăzeci de mile mai departe ; trebuie să fi fost însă ceva neobișnuit în legătură cu ea, pentru că altfel oamenii din *bush* nu ar fi vorbit atît de mult despre dînsa și nu i s-ar pomeni numele atît de departe ; iar eu voiam acum să găsesc o femeie neobișnuită. Așa raționam în clipele acelea, gîndind ca fulgerul, în vreme ce îngenuncheam lîngă Jim, aflat între roțile din spate ale furgonului.

Aveam o bătrînă iapă de curse pe care o foloseam ca mîrțoagă de călărie pe lîngă perechile de cai care trăgeau la ham. Într-o clipită am pus șaua și căpăstrul pe ea ; i-am legat la gură un sac plin cu zoană, am scuturat sacul ca umplutura să ajungă la amîndouă capetele și îl aruncai pe oblîncul șeii, ca să-i servească lui Jim drept pernă sau tampon între el și șa. Pe el îl înfășurai într-o pătură și mă cățărai în șa cu el în brațe.

În clipa următoare ne poticneam pe malul abrupt, coborînd spre rîu, apoi tropăind și împroșcînd apa la trecerea prin vad, ca după aceea să ne opintim ca să ne cățărăm pe malul celălalt. V-am mai spus că iapa fusese animal de curse, dar avea tignafes — așa că urma să alerge cu respirația tăiată după ce va fi parcurs prima jumătate de milă. Avea vechiul instinct al cursei, în toată puterea lui ; ori de cîte ori călăream alături de alt călăreț trebuia să o strunesc strașnic, pentru că altfel îl întrecea imediat fugind mai repede, sau se oprea brusc. Alerga domol, întins, fără zdruncinări ; era cel mai comod cal pe care am călărit în viața mea. Alerga așa cum fug roțile pe șine, cu o mică balansare din cînd în cînd — aidoma unui vagon de cale ferată — cînd se așternea la drum.

Sacul umplut cu zoană alunecoase de pe oblîncul șeii — la traversarea rîului, cred — așa că dădui drumul căpăstrului, luîndu-l în brațe pe Jim și ținîndu-l lipit de mine tot drumul, ca pe un bebeluș. Puneți la încercare pe cel mai viguros om, care nu este obișnuit cu așa ceva, dîndu-i să țină cinci minute în brațe un copil în aceeași poziție... și Jim era destul de greu... Dar în noaptea aceea eu nu am simțit nici o durere în brațe ; cred că dispăruse înainte ca eu să fi fost în starea de a o simți. Acasă boscorodeam de multe ori pentru că mi se cerea să țin copilul în brațe cîteva minute. Nu pot să-mi rumeg gîndurile în voie și să dădăcesc un copil în același timp.

Era o fantomatică noapte cu lună plină. Nu există în toată lumea copaci atît de fantomatici ca cei din *bush*-ul australian într-o noapte cu lună sau înainte de revărsarea zorilor. Petele bine conturate ale luminii de lună căzînd printre crengile zdrențuite, contorsionate ale arborilor ; coaja alb-albăstruie a frasinilor indigeni ; un copac uscat, golaș, cu coaja crestată pentru adunatul rășinii, un ciot alb, țîșnind din pămînt ici și colo, iar petele de lumină și umbră de-a lungul drumului îți pot sugera orice, de la silueta unui bou bălțat pînă la un cadavru țeapăn, aruncat în mijlocul drumului. Drumurile și potecile din *bush* par — la lumina lunii — mai drepte și mai libere decît în realitate ; atunci trebuie să te lași în seama calului. Uneori trunchiul alb, despuiat al unui eucalipt fibros, de

pe care a fost jupuită o bucată de coajă, apare ca o fantomă din *bush*-ul întunecat ; şi pe toate acestea — sclipiri de rouă sau de chiciură, după anotimp. Din cînd în cînd, un cogeamite cangur sur, care îşi căutase hrana pe un petic verde de dincolo de rîu, o zbugheşte cu un top-top, gonind departe spre poalele colinei.

Bush-ul părea plin de fantome în noaptea asta ; toate aveau acelaşi drum cu mine, dar erau lăsate în urmă de goana iepii. O dată mă oprii ca să mă uit la Jim. Mă lăsai mai pe spate şi iapa se propti şi ea pe toate patru picioarele — fusese crescută la o fermă şi dresată să se oprească brusc. Îl pipăii pe Jim pe mîini şi pe frunte. Ardea ca focul de febră. Mă aplecai înainte şi bătrîna iapă îşi reluă cursa. M-am trezit zicînd tare (Mary şi cu mine rîdeam de multe ori după trecerea crizei) : „Nu-i înţepenit ! Jim nu-i înţepenit !“ (Cuvintele păreau rostite chiar de marea mea groază), „Nu-i înţepenit !“, pînă cînd iapa o luă repede la goană.

Mă gîndeam că iapa face tot ce poate, că asta pare a fi cea mai grea cursă a ei, cînd o văzui tresărind speriată şi porni într-o goană întinsă, aidoma unui vagonet tras de cablu care alunecă liniştit şi este înhăţat brusc de ştanţa de cuplare. Aşa se întîmpla totdeauna cînd eu călăream pe ea iar din spate se ivea un cal străin — vechiul instinct al unui cal de curse. Şi eu am *simţit* acum acelaşi lucru. Am simţit că un cal străin *este* alături ! Şi atunci vorbele dădură buzna afară din mine arătînd limpede grozăvia ; mă pomenii rostind : „Moartea merge călare în noaptea asta !... Moartea galopează în noaptea asta !... Moartea a venit călare în noaptea asta !“ pînă cînd vorbele se pierdură în tropotul de copite. Mai cred că bătrîna iapă simţise şi ea calul negru alături de ea şi voia ori să-l întrecă în cursă, ori să-şi dea sufletul.

Eram înnebunit de nerăbdare şi groază. Îmi amintesc că-mi ziceam mereu : „După ce trece şi asta, am să fiu mai bun cu Mary ! O să-l bag mai mult în seamă pe Jim !“ şi multe de-astea.

Nu ştiu cum şi-a intrat în normal bătrîna iapă după ultima „şfichiuitură“. Trebuie să-şi fi încetinit pasul, dar eu nu am observat. Îl ţineam pe Jim lipit de mine şi

strîngeam șaua cu genunchii ca într-o menghină. Îmi amintesc că șaua era smucită brusc din pricina salturilor disperate ale iepei, de îmi ziceam că chinga o să cedeze. Ajunsesem pe coama defileului și coboram acum spre un făgaș numit Dead Man's Hollow [1] : acolo, în spatele unei fantomatice porțiuni de teren defrișat care începea chiar de la drum și unde se găseau cîteva șipote brăzdînd pămîntul negru, se ridica o construcție lungă, joasă, dreptunghiulară, cu ferestre oarbe sparte la vîrfurile de coamă ale acoperișului țuguiat : acoperișul era din șindrilă ; de la el cobora oblic o verandă aproape pînă la nivelul pervazelor de la ferestre. Era ceva sinistru în legătură cu casa asta, îmi zisei ; semăna cu pălăria unui client al închisorilor, trasă pe ochi. Locul părea părăsit și bîntuit de arătări. Nu zării nici o lumină, din pricina luminii lunii. Iapa făcu un ocol pe la colțul terenului defrișat, ca să-și taie drum direct spre șandrama. Și pe cînd se străduia să străbată o bucată de pămînt mocirlos, inima mi se zbătea tare la cuvintele : „Casa-i părăsită ! Au plecat toți de aici ! Casa-i părăsită !" Iapa ocoli clădirea ajungînd în spatele ei, găsi drum între poarta din spate și o mare bucătărie construită din scînduri negeluite și scoarță de copac. Cineva strigă dinăuntru :

— Cine-i ?

— Eu sînt : Joe Wilson. O caut pe cumnata dumitale. Am adus băiatul... e bolnav... trage să moară...

Brighten ieși în curte, trăgîndu-și în sus pantalonii.

— Ce băiat ? întrebă.

— Băiatul ăsta ! Ține-l, să descalec și eu ! țipai la el.

— Ce-i cu băiatul ? întrebă Brighten, ezitînd.

Și, pe cînd mă pregăteam să trec piciorul peste șa, Jim își lăsă căpșorul să cadă cu ceafa pe brațul meu, întepeni și îi văzui globii ochilor dîndu-se peste cap și albul ochilor sclipind în bătaia razelor de lună.

Am simțit atunci că mă trec fiori prin tot trupul și că mi se face rău de la stomac, dar capul îmi rămînea limpede ; ciudată senzație, nu-i așa ? Nu știu cum de nu m-am prăbușit la pămînt, ci am dat buzna în bucătărie ca să pregătesc o baie. Simțeam doar că sosise ce era mai

[1] „Vîlceaua (sau groapa) mortului" (n.t.).

rău și aș fi vrut ca totul să fi trecut. M-am gîndit pînă și la Mary și la înmormîntare.

Atunci o femeie ieși repede din casă ; o femeie înaltă, cu trăsături aspre. Era îmbrăcată într-un fel de capot și cu picioarele goale. Puse mîna pe Jim, i se uită la față apoi mi-l smulse din brațe și se duse fuga la bucătărie. Eu, după ea. Spre marele nostru noroc, în bucătărie erau puse la fiert într-o gazoriță încăpătoare, cîrpe murdare — otrepe de spălat vasele și altele asemenea.

Cumnata lui Brighten scoase o albie de sub masă, smulse gazoriția din cîrligul în care era agățată și vărsă în albie apa cu otrepe cu tot, luă repede o cană cu apă rece dintr-un colț, o vărsă în albie amestecînd-o cu apa clocotită și încercă apa cu mîna, în timp ce-l ținea pe Jim sprijinit pe șold cu cealaltă mînă. Nu vreau să mai spun cum arăta băiatul. Îl puse în picioare în albie și începu să toarne apă pe el, sfîșiindu-i îmbrăcămintea printre plescăiturile cu apă.

— Dă-mi cutia cu muștar — aia de pe poliția de colo ! îmi strigă.

Scoase capacul cutiei lovindu-l de buza albiei și continuă să-l stropească și să-l plesnească tare cu palma pe Jim.

A durat o veșnicie. Dar cu mine cum era ? Ei bine, în viața mea nu mi-au fost mai limpezi gîndurile. Mă simțeam indiferent — parcă mi-a plăcut să găsesc o scuză ca să plec afară pînă se va fi terminat totul. Mă gîndeam la Mary și la înmormîntare — și doream ca totul să se fi întîmplat în trecut. Toate astea îmi treceau prin minte ca fulgerul, ca și cînd ar fi fost reale. Simțeam că va urma o mare despovărare și doream doar ca înmormîntarea să fi avut loc cu luni în urmă. Mă simțeam, ei, da ! simțeam că sînt absolut egoist. Mă gîndeam numai la mine.

Cumnata lui Brighten îl împroșca cu apă și îl plesnea violent cu palma pe Jim — destul de violent ca să-i rupă șira spinării, gîndeam — și după vreo jumătate de oră se termină... Mădularele lui Jim se înmuiară, trupul îi lunecă în albie și pupilele ochilor îi apărură din nou. Ochii nu mai erau dați peste cap ; păreau fără expresie ca ochii unui nou născut, dar băiețelul se întorsese în lumea noastră.

Mă prăbuşii pe scaunul de lîngă masă.

— E bine acum, zise femeia. I-a trecut. Doar nu era să-l las să moară.

Eu însă mă gîndeam : „I-a trecut, dar o să-l apuce iar. Aş vrea să-i fi trecut pentru totdeauna. Nu mai pot îndura !"

O strigă pe soră-sa, doamna Brighten, o biată femeiuşcă spălăcită, puţintică la trup, neajutorată, care forfotea alergînd cînd afară, cînd înăuntru, smiorcăindu-se mereu.

— Vino-ncoa, Jessie, îi strigă. Adă-mi pătura albă de pe patul meu. Tu, Brighten, ia de la foc cîteva lemne şi astupă cu ceva crăpătura de colo să nu mai fie curent.

Brighten — un omuleţ scund, păros, cu nimic expresiv afară de favoriţi — venise mereu la bucătărie aducînd de la stiva de lemne vreascuri şi buturugi pentru foc. Duse acum lemnele afară, astupă crăpătura, se duse în casă şi aduse o sticlă neagră [1], luă o cană de pe poliţă şi le aşeză pe amîndouă lîngă cotul meu.

Doamna Brighten începu să pregătească masa de seară sau gustarea de dimineaţă sau ce-ar mai fi putut să fie la ora aceea. Avea o faţă de masă curată şi o întinse cu grijă. Observasem că toate vasele de tinichea erau frecate de strălucean (vechi cutii de cafea, de muştar şi alte asemenea, folosite drept zaharniţe, cutii de ceai, solniţe), iar bucătăria era cît se poate de curată. Femeia aceasta părea tare priceputâ la lucruri mărunte. Cunoşteam o femeie în *bush*, palidă, istovită, care-şi punea tot sufletul — sau ce-i mai rămăsese din el — în lustruirea unor vechi tinichele, care te orbeau apoi cu strălucirea lor.

Nu sînt deloc amator de carne conservată, udeală şi ceai sorbit în grabă. Aşa că am rămas mai departe trăgînd cu coada ochiului la cumnata lui Brighten — cînd nu se uita ea încoace. Era o femeie înaltă, cu mîini şi picioare mari dar bine făcute, proporţionate, pe măsura trupului. O femeie frumoasă, de vreo patruzeci de ani, aş zice. Avea bărbia patrată şi gura cu buze subţiri, drepte, afară de o încercare de a se lăsa în jos la colţuri, lucru ce m-a făcut să-mi închipui (cam ăm închipuiri ciudate)

[1] Sticlă neagră = sticlă cu băutură tare (n.t.).

că acesta fusese un semn de slăbiciune pe vremea dinainte de a se maturiza și a deveni dură. Acum nu mai dădea nici un semn de slăbiciune. Avea ochi aspri, de un cenușiu închis și păr negru-albăstrui. Nu vorbise cu mine deloc. Nu m-a întrebat cum de s-a îmbolnăvit băiatul, nici cum l-am adus aici și nici cine ori ce sînt... pînă a doua zi seara la ora ceaiului...

Acum stătea jos în capul oaselor, cu Jim înfofolit în pătură și întins pe genunchii ei, cu o mînă sub capul lui și cealaltă sprijinită ușor pe el, și îl legăna cu duioșie.

Se uita dusă pe gînduri drept înainte, așa cum văzusem o cusătoreasă obosită, cu lucrul în poală, privind mută în trecut. Și poate că Jim era chiar lucrul din poală, după cum părea că se gîndește la el. Din cînd în cînd își încrunta fruntea și clipea din ochi.

Deodată se uită în jur și rosti cu un ton ca și cînd eu aș fi fost bărbatul ei și ea nu se prea sinchisește de mine :

— Ce nu bagi ceva în gură ?

— Poftim ?

— Mănîncă ceva.

Sorbii puțin ceai și mai aruncai pe furiș o privire către ea. Începeam să mă simt mai în apele mele și-l vream din nou pe Jim, acum cînd culoarea începea să-i revină în obraji și nu mai arăta ca un cadavru, nefirese de țeapăn și cu ochii dați peste cap. Simții un nod în gît și mă gîndii să-i mulțumesc. Aruncai din nou o privire spre eà.

Se uita fix, cu ochii mari, drept înainte. Niciodată nu văzusem chipul unei femei schimbîndu-se atît de brusc ; niciodată nu văzusem în ochii unei femei o privire atît de pierdută, de deznădăjduită. Apoi coșul pieptului i se ridică de două ori într-un oftat cutremurător ; își trăgea greu aer în piept, ca un cal doborît ; două broboane mari de lacrimi se rostogoliră pe obraji din ochii-i mari, larg deschiși, ca niște picături de ploaie pe chipul unei stane de piatră. Și așa, la lumina focului, lacrimile păreau colorate cu sînge.

Îmi îndreptai repede privirea în altă parte ; mă simțeam și eu plin pînă peste cap. Și deodată (nu observasem că se întorsese spre mine) femeia zise :

— Du-te de te culcă !

— Poftim ?...

Chipul îi era acum tot aşa cum îi fusese înainte de a o podidi lacrimile.

— Du-te de te culcă. Ţi s-a aşternut pat pe o canapea în casă.

— Dar... caii... căruţa... trebuie să...

— Ce ?

— Caii şi căruţa. Am lăsat totul la locul de popas. Trebuie să văd ce-i cu...

— Bine. Brighten o să se ducă pînă acolo şi să aducă totul încoace, mîine dimineaţă. Ori o să trimită mulatrul. Acum du-te de te culcă şi odihneşte-te. Cu băiatul o să fie bine. Am eu grijă.

Am ieşit afară — te simţeai despovărat ieşind în aer liber — şi m-am uitat după iapă. Brighten îi dăduse nişte grăunţe şi zoană într-o cutie de lumînări, dar iapa nu putea să mănînce. Stătea în picioare şi se odihnea, păstrîndu-şi echilibrul sprijinindu-se cînd pe piciorul stîng dinapoi, cînd pe cel drept, cu botul deasupra cutiei şi suspina. O apucai cu amîndouă braţele de gît, îmi îngropai faţa în coama stufoasă şi izbucnii în plîns — al doilea plîns al meu, primul fiind pe cînd eram copil.

Cînd mă pregăteam să intru înăuntru o auzii pe cumnata lui Brighten rostind aspru şi repezit :

— Ia asta de-aici, Jessie.

Şi imediat o văzui pe doamna Brighten intrînd în casă cu sticla neagră.

Luna apusese dincolo de lanţul colinelor. M-am oprit cîteva clipe între casă şi bucătărie şi mă uitai pe furiş prin geamul bucătăriei. Femeia plecase de lîngă foc şi stătea pe un scaun lîngă masă. Era aplecată peste Jim, pe care îl ţinea lipit de dînsa şi-l legăna.

M-am culcat şi am dormit pînă a doua zi după amiază. M-am trezit tocmai cînd am mai putut prinde sfîrşitul unei conversaţii între Jim şi cumnata lui Brighten. El îi cerea să vină acasă la noi şi dînsa îi promitea că are să vină.

— Acum, zicea Jim, vreau la mămţica cu „Tot ăla".

— Cu ce ?

— Eeei, cu „Tot ăla", furgonul.

Restul după amiezii l-am petrecut scormonind cu bătrînul Brighten prin făgaşul de rîu, după nişte „semne" găsite de el, cum că aici ar exista aur. Era inutil să încerc să-l trag de limbă în legătură cu cumnată-sa. Brighten era vulpoi bătrîn şi învăţase pe vremea vagabondajului prin *bush* şi a furtului de vite, să nu-l intereseze nimic şi să nu ştie nimic despre treburile altora. Că veni vorba : eu am observat că de obicei cu cît vorbeşti mai mult cu un om de nimic şi îl auzi vorbind, cu atît mai mult îţi dispare repulsia faţă de el.

Niciodată nu am văzut la o femeie asemenea schimbare cum am văzut în seara aceasta la cumnata lui Brighten. Era veselă, şi încîntătoare, şi părea cu zece ani mai tînără. Se agita prin toată casa şi o ajuta şi pe soră-sa să pregătească ceaiul. A scos la iveală nişte vechi farfurii şi ceşti de porţelan pe care doamna Brighten le ţinea împachetate şi ascunse undeva, şi aranjă o masă cum rar mi-a fost dat să mai văd în altă parte. Îl sprijinise pe Jim între nişte perne şi se juca cu el şi-i făcea goange ca o fetiţă mai mare cu un copil. Descrise oraşul Sydney şi viaţa din Sydney cum nu mai auzisem pînă atunci vorbindu-se despre acest oraş. Iar despre viaţa din *bush* şi trecutele vremuri ale căutătorilor de aur ştia aproape tot atît cît ştiam şi eu. Ne-a ţinut pe bătrînul Brighten şi pe mine cu vorba şi cu rîsul pînă aproape de miezul nopţii. Şi părea că şi dînsa înţelege tot ce povesteam eu. Dacă voia să explice ceva nevăzut de noi, zicea „păi, este aşa ca..." şi găsea imediat exact ce trebuia spus ca să înţelegem. Un *squatter* cu faţa foarte rotundă, îmbujorată ca focul şi cu o pălărie de plută se abătuse pe acolo în cursul după amiezii ; ea a zis despre el că era „ca o ciupercă pusă pe o lună care răsare". Mie mi-a dat multe sfaturi bune în legătură cu copiii.

A doua zi dimineaţa a fost din nou liniştită. Eu am pus hamurile pe cai iar dînsa l-a îmbrăcat pe Jim, i-a dat să mănînce şi i-a făcut un culcuş confortabil pe încărcătura din furgon, cu blana de opossum şi o pernă de rezervă. Chiar ea s-a urcat pe roată, ca să aranjeze totul cu mîinile ei. Apoi a sosit momentul delicat. Mai că în-

cepusem să-i vorbesc, dar mi-am schimbat gîndul şi începui să-mi fac de lucru cu aranjarea hamurilor pe cai, apoi iarăşi mă prefăcui că sînt gata să plec şi să-i zic rămas-bun. În cele din urmă femeia îl luă pe Jim în braţe, îl sărută şi-l urcă pe roată. Dar el îşi încolăci strîns braţele pe după gîtul ei şi o sărută — gest pe care rareori îl făcea faţă de altcineva afară de maică-sa, pentru că nu era copil, cum se spune, pupăcios ; mie doar îmi întindea obrazul, în felul lui serios. Trecui în cealaltă parte a încărcăturii să-l iau în braţe din braţele ei.

— Poftim, prinde-l, zise femeia.

Îl văzui pe Jim cum i se face gura pungă cînd îl luai în sus. La vîrsta aceea Jim plîngea rareori, indiferent cît de tare îl durea. Pierdui cîtva timp instalîndu-l cît mai comod.

— Mai bine pleacă o dată. Hai, că doar vrei să ajungi repede acasă cu băiatul ! zise ea.

Mă dădui jos din căruţă şi o ocolii ca să ajung unde stătea dînsa. Am ridicat mîna şi încercai să vorbesc, dar glasul îmi suna ca bucşa roţii unui furgon de la o osie neunsă. Renunţai la vorbă şi doar îi strînsei mîna.

— E-n regulă, îmi zise dînsa, după care o podidiră lacrimile, mă apucă brusc de umăr şi mă sărută, adăugînd : Pleacă. Eşti şi tu doar un biet copil. Ai grijă de băiatul ăsta, fii bun cu nevastă-ta şi ai grijă şi de tine.

— Vii să ne faci o vizită ?

— Odată şi-odată, îmi răspunse.

Îndemnai caii să pornească şi mai privii o dată în jur. Femeia se uita în sus la Jim care îi făcea semne cu mîna din vîrful încărcăturii. Şi văzui din nou că în ochi i se aşterne acea privire epuizată, înfometată, deznădăjduită, în ciuda lacrimilor.

Cînd am stat de vorbă cu Mary am mai ajustat şi am mai scurtat povestea, că nu voiam să o indispun. Dar la cîtva timp după ce îl adusesem la noi de la Gulgong pe Jim şi aveam de stat cîtva timp acasă, Mary o ţinu una şi bună că trebuie să se ducă la crişma lui Bfighten să o vadă pe cumnata acestuia. Aşa că într-o dimineaţă James a luat-o cu şareta şi au plecat în vizită. Era cale lungă

şi au rămas peste noapte la alde Brighten, venind înapoi de-abia a doua zi, tîrziu către seară. M-am descurcat singur, „prefăcînd casa într-o cocină", cum avea obicei să zică Mary, şi trăgeam la aghioase pe o canapea cînd au sosit. Primul lucru pe care mi-l amintesc a fost o uşoară atingere a ceva pe capul meu, apoi o sărutare, ca imediat să o aud pe Mary zicînd : „Bietul meu băiat ! Bietul meu băiat !"

Am sărit din pat ca ars. Mi-am zis că iar i s-a făcut rău lui Jim. Dar se pare că Mary zicea aşa de mine. Pe urmă a început să-mi smulgă peri albi din cap şi să-i pună într-o cutie de chibrituri goală... să vadă de cîţi a mai făcut rost. Obişnuia aşa ceva cînd se simţea niţeluş mai liniştită. Nu ştiu ce i-o fi spus ea cumnatei lui Brighten şi ce-i va fi spus aceasta ei, dar Mary a fost extraordinar de amabilă şi blajină în următoarele cîteva zile.

BOGG DIN GEEBUNG

La postul local de poliție, unde obiectul acestei schițe era adus periodic împreună cu alții — toți beți criță —, își dase prenumele „James" ; asta, ca o simplă convenienţă şi pentru a îndeplini formalităţile înainte de a fi amendat cu patruzeci de şilingi (pe care nu i-a plătit niciodată) şi condamnat la o lună de „temniță grea" (pentru care el născocea tot felul de combinaţii ca să o facă cît mai uşoară cu putinţă). Golanii din localitate îi ziceau „Grog", un foarte nimerit nume ținînd seama de toate considerentele. Dar pentru gazeta locală *Geebung Times* a fost pînă în ziua morții doar „binecunoscutul individ numit Bogg". Este posibil ca antipatia ziarului să fi fost justificată datorită faptului că Bogg se strecurase într-o zi în redacție complet zăpăcit, în absența redactorilor plecați la masă, şi corectase un şpalt cu revizia articolului de fond pentru săptămîna viitoare, punînd semne de întrebare în paranteze şi trimiteri cu „vezi şpaltul cu prima corectură", în dreptul celor mai înflorate fraze şi citate ale directorului, scriind pe margine cîteva sfaturi pentru tipografi pentru a lăsa „albitură egală între rînduri". A mai corectat două citate latineşti şi a adăogat cîteva idei ale sale într-o franţuzească perfectă.

Dar nimănui, în afara directorului lui *Times,* nu i-a trecut vreodată prin minte că s-ar fi găsit ceva ieşit din comun în capul acela hirsut, nepieptănat care era dus uneori „la răcoare", pînă cînd un tînăr medic englez veni să-şi facă meseria la Geebung. Într-o seară doctorul şi directorul băncii locale împreună cu alți cîțiva au intrat la barul „Digger's Arms", unde Bogg stîrmocea într-un colț întunecos, mormăind de unul singur ca de obicei ; paharul de bere îi era pe jumătate vărsat pe masă şi pe

podea. Curînd urechea doctorului fu izbită de nişte vorbe lălăite de beţiv. Se întoarse surprins şi se uită atent la Bogg. Beţivul continuă cîtăva vreme bolboroseala şi apoi începu să îngaime sfîrşitul unui refren de cîntec. Doctorul se duse către masa unde şedea Bogg, luă şi el loc în colţul retras şi îl privi atent cîteva minute pe beţiv. Dar glasul acestuia se stinse, capul i se lăsă încet pe braţele-i încrucişate şi nu se mai auzi nimic, afară de pic-picul lichidului din paharul răsturnat care se prelingea de pe masă pe bancă şi de pe bancă pe podea.

Doctorul se sculă şi se înapoie, cu faţa gravă, la prieteni.

— Te interesează Bogg ? întrebă directorul de bancă.

— Da, răspunse doctorul.

— Ce tot bolborosea ?

— Era un pasaj din Homer.

— Ce-e-e ?

Doctorul repetă răspunsul.

— Adică vrei să zici că ăsta ştie greaca veche ?

— Da, zise trist doctorul. Este, ori trebuie să fi fost, un erudit în limbile clasice.

Directorului de bancă îi trebui multă vreme să mistuie această afirmaţie, apoi întrebă :

— Şi ce cîntec mormăia ?

— O, e un cîntec vechi pe care obişnuiam să-l cîntăm noi, cei care studiam la Universitatea din Dublin, zise doctorul.

În zilele sale de trezie Bogg scormonea prin vechile gropi de gunoi sau se ducea să taie din tufişuri ţăruşi pentru garduri, ceea ce îi ajungea să nu rămînă dator la nimeni. Straniu lucru : în ciuda năravului de a bea, avea nume bun, ca orice alt locuitor al oraşului. Era foarte nesociabil şi rar sta de vorbă cu cineva, fie că era beat, fie că era treaz. Dar un „musafir de seară", obosit şi fără o leţcaie, era sigur că va găsi ceva de-ale gurii şi un adăpost în coliba singuratică de printre gropile de gunoi, a lui Bogg.

S-a întîmplat ca într-o noapte întunecoasă, o şleahtă de golani, negăsind altceva mai bun ca să se distreze, îşi croiră drum printre mormanele de gunoi către cocioaba

singuratică, din coajă de copac, ca să-l sperie pe Bogg făcînd pe fantomele. Înainte de a începe jocul, conducătorul derbedeilor se uită printr-o crăpătură a peretelui din scoarță de copac, ca să cunoască perfect situația în colibă. Nu văzu prea mult, dar ceea ce vedea păru să-l intereseze pentru că rămase pe loc pînă cînd ceilalți derbedei începură să dea semne de nerăbdare. Bogg era așezat în fața măsuței grosolane, cu coatele sprijinite și cu fruntea lăsată în palme. Pe masă, în fața lui, erau întinse cîteva lucruri — așa cum scriu romancierele și poetele — și așa cum cinicii înverșunați poartă adesea lîngă cinicele și amăritele lor inimi. Era vorba de obișnuita scrisoare îngălbenită de trecerea anilor, fotografia unei fete, ceva care semăna a floare presată și, bineînțeles, o șuviță de păr. Deodată Bogg își încrucișă mîinile asupra acestor lucruri și își lăsă fața în jos, tot mai jos, pînă cînd nebănuitul spion nu mai văzu nimic afară de părul hîrsut, năclăit al bețivului, arătînd și mai sălbăticit în lumina nesigură a opaițului cu seu.

Derbedeul se îndepărtă de cocioabă și făcu semn celorlalți să vină după el.

— Ce s-a-ntîmplat ? întrebă unul după ce se mai îndepărtară, iar șeful bandei răspunse :

— Plecăm, și-l lăsăm în pace, asta e !

La aceste vorbe se auziră cîteva exclamații de nemulțumire și i se cerură explicații, dar tartorul își descheie un nasture de la haină, scuipă în palme și zise :

— Îl lăsăm pe Bogg în pace, asta e !

Așa că plecară și îl lăsară pe Bogg în pace.

După cîteva zile în *Geebung Times* apăru următoarea notiță : „Un binecunoscut individ pe nume Bogg a fost găsit înecat în rîu duminica trecută ; pălăria și haina au fost găsite pe mal. La o oră tîrzie din noapte unul din membrii redacției noastre văzuse pe cineva mergînd încet de-a lungul rîului, dar era prea întuneric ca să poată identifica persoana".

Noi presupunem că persoana la care se referea gazeta era Bogg, dar, bineînțeles, nu sîntem siguri. După toate probabilitățile, el trebuie să fi fost. Sigur, era vorba de o sinucidere, și insul, fiind „un binecunoscut individ",

avea destule motive să comită acest gest. Poate că el o fi fost cel care mergea prin beznă pe malul riului gîndindu-se la aceste motive, atunci cînd fusese văzut de ziarist. Ciudat lucru : lumea ştie prea puţine despre viaţa şi necazurile unor „binecunoscuţi indivizi“ de felul acesta, indiferent de cum îi cheamă şi... hei ! dar nu există nici un motiv care să ne oblige a mai plictisi pe cititor sau a mai ocupa spaţiul tipăriturii cu povestea despre un binecunoscut individ, pe nume Bogg...

DORMITUL PE STRADĂ ŞI DORMITUL ÎN TABĂRĂ

Cel puţin două sute de bieţi calici au fost număraţi noaptea trecută dormind afară pe trotuarele străzilor principale din Sydney — maldăre groteşti de zdrenţe zăcind sub şoproanele vechiului tîrg de fructe şi ale magazinelor de pe York Street, cu capetele sprijinite de ziduri şi picioarele la rigolă. Ploua în noaptea aceea şi era frig, iar cei care nu găseau de lucru fuseseră izgoniţi din Hide Park şi de pe maidanele pustii de şiroaiele ce picurau din copaci, izgoniţi de pe băncile ude şi de pe iarba înecată de băltoace, izgoniţi de ploaie, de frig şi de vînt. Unii aveau straturi de ziare vechi cu care să se învelească, alţii nu aveau nimic. Doi erau prieteni şi împărţeau în doi ziarul *Herald*. Unul avea o fişie de hîrtie de împachetat, iar altul (norocosul de el !) avea un sac — singurul dintre toţi care avea un sac. Toţi se închirceau cît era cu putinţă în zdrenţele lor şi... încercau să doarmă. Se pare că şobolanii îi luau drept gunoaie şi o ştergeau repede numai cînd vreunul dintre vagabonzi se mişca neliniştit, ori tuşea, ori ofta... sau cînd trecea pe acolo vreun poliţist.

Vreo doi se ridicau în picioare din cînd în cînd şi cotrobăiau prin cutiile în care fusese ambalată făină, de pe trotuarul din faţa magazinelor, dar se pare că nu găseau nimic. Fără îndoială le chiorăiau maţele şi doreau să vadă dacă nu ar putea face rost de ceva bun de mîncat, înainte de a primi tichete de la sindicat. Tot aşa cotrobăiau şi şobolanii.

Unii oameni nu pot dormi prea bine cu burta goală... cel puţin la început ; dar obişnuinţa te învaţă. La Londra de multe ori adorm pe vecie. Încă nu şi la Sydney — ni se spune.

Din cînd în cînd cîte unul din proscrişii noştri îşi întinde mădularele înţepenite ca să dezmorţească, dar frigul îl obliga iarăşi să se chircească. Probabil că şi trotuarul era prea tare în dreptul încheieturii oaselor. Oamenii nu puteau să-şi scurme gropi şi nu găseau nici locuri mai moi pentru şolduri, aşa cum ai posibilitatea să faci sau să găseşti în tabără, acolo, departe. Şi apoi pietrele caldarîmului au vîrfuri răutăcioase şi băltoace neplăcute, pentru că pavajul este foarte inegal.

Din cînd în cînd apare Legea, care priveşte necruţător la şomerul culcat. Aceştia nu par deloc frumuseţi tolănite pe o canapea. Se pare că Legea îi socoate gunoi care nu trebuie depozitat aici şi pentru prezenţa căruia cineva trebuie tras la răspundere de către Inspectoratul ordinei publice. Cel puţin aceasta este expresia de pe chipul poliţistului.

Şi iată că oameni ai muncii australieni se află întinşi pe jos la ora două din noapte pe străzile Sydney-ului, încercînd să ciupească un pic de somn înainte ca circulaţia să înceapă şi să le desfiinţeze patul.

Dormitul afară, sub cerul liber, nu înseamnă nimic pentru oamenii *bush*-ului, nici pe departe ; dar a-ţi găsi un culcuş pe străzile oraşului şi a dormi în tabără în *bush* — iată două lucruri foarte diferite. În *bush* poţi să aprinzi un foc, să pui oala la fiert şi să-ţi faci un ceai... dacă ai cu ce. De asemenea îţi poţi frige un cotlet (în oraş nu zburdă oi). Poţi avea o mîncare curată, îţi poţi scoate cămaşa ca s-o speli, ba să te speli şi tu — dacă ai apă destulă — ca să te simţi înviorat şi curat. Poţi să fluieri şi poţi şi să cînţi în tabără, să faci poezii, să respiri aer curat şi să te zgîieşti la stelele veşnice, care-l împiedică pe călătorul solitar să înnebunească, aşa cum stă în tabăra singuratică în mijlocul cîmpiei. Independenţa ta e şi mai perfectă decît dacă ai avea un rînd de case în Australia ; nu eşti la cheremul nici unui poliţist. Nimeni nu te supraveghează afară de Dumnezeu — iar Dumnezeu nu te dă afară de unde eşti. Dumnezeu supraveghează şi pe cei ce dorm pe străzi, dar nu-i apără ca să nu fie mutaţi din loc sau puşi pe goană.

Cu şomerul din oraş situaţia este cu totul alta. Proscrisul din oraş nu poate aprinde un foc şi pune o oală la fiert — chiar dacă are aşa ceva — pentru că imediat este izgonit, deoarece a încercat să provoace un incendiu sau să provoace dezordine, ori sub bănuiala că este un individ nesănătos la minte. Dacă se despoaie de cămaşă ca s-o spele ori dacă vrea să se ducă să înoate, poate fi înhăţat pentru că-şi expune indecent mădularele, şi chiar e posibil să fie biciuit. Nu poate cînta sau fluiera noaptea la culcuşul lui de pe trotuar pentru că, dacă ar face aşa ceva ar fi instantaneu arestat pentru comportare huliganică. El nici nu vede multe stele şi îndeobşte este prea hămesit ca să mai poată face poezii. Îi este permis doar să doarmă şi să sufere pe trotuar, iar cînd poliţistul găseşte orele tîrzii apăsîndu-l din greu, acesta poate să-l smulgă din rădăcina de aici pe şomer, cu o lovitură de picior, şi să-l expedieze mai departe... sau să-l aresteze sub învinuirea că se află acolo cu intenţia de a comite o fărădelege ; iar cînd bietul chiriaş al trotuarelor se trezeşte dimineaţa, nu are cum să-şi ia în cîrcă *swag*-ul şi să pornească pe poteca pribegiei prin *bush ;* trebuie să se milogească după ceva de-ale gurii la vreo uşă de serviciu sau la vreun restaurant şi apoi să stea jos într-un parc, sau să se plimbe în cerc, şi iar în cerc, mereu acelaşi vechi şi deznădăjduit cerc, ziua întreagă. Pentru omul sărman nu există mai rea închisoare ca oraşul.

Aproape orice ins întîlnit de un călător prin *bush* este la fel de murdar şi de zdrenţuit ca el şi tot atît de lefter. În oraş însă aproape orice om întîlnit de bietul şomer este un filfizon sau, cel puţin, un ins bine îmbrăcat, iar şomerul *se simte* murdar, umil, degradat prin contrast... şi dispreţuit.

Şi nu se poate împiedica să nu se considere un infractor. Poate fi doar o închipuire, dar i se pare că orice poliţist îl priveşte bănuitor, ceea ce este ceva groaznic pentru un om sensibil.

Odată grupul nostru nu a avut adăpost pentru o noapte. Nu mai ştiu cît tutun am fumat, pe cîte bănci ne-am aşezat sau cîte mile am parcurs înainte de a se

crăpa de ziuă. Dar ne aducem aminte toți că ne simțeam ca niște răufăcători, că ni se părea că fiecare polițist se uită bănuitor la noi ; în cele din urmă am început să tragem pe furiș cu coada ochiului la orice polițist ceea ce, poate, îl făcea și mai bănuitor, așa că, pînă la urmă ne simțeam atît de prost că am rupt-o la fugă și... am intrat pe șase luni la mititica.

Acum vreo trei ani, iarna, un ins, al cărui nume nu interesează, ținea o prăvălioară în Sydney, pe Elisabeth Street. Era samsar pentru hoteluri, încasator de datorii scadente, comisionar, colector de abonamente și așa mai departe — cîte ceva din fiecare — dar era om cu inima largă. Avea și un partener. Mîncau la birou, pregătindu-și masa la o lampă cu gaz. În fiecare zi Omul-al-cărui-nume-nu-interesează aduna cu grijă resturile de mîncare, mai adăuga o felie-două de pîine cu unt, împacheta totul într-o foaie de ziar și, după ce se lăsa întunericul, punea pachetul pe bordura unei sculpturi în piatră de la clădirea din față, peste stradă. Dimineața pachetul nu mai era acolo. O nălucă venea noaptea și o lua. Așa s-au petrecut lucrurile luni în șir, pînă cînd într-o seară Omul-al-cărui-nume-nu-interesează uită să mai lase pachetul și nu și-a mai adus aminte de el pînă s-a culcat. I-a părut rău, așa că în cele din urmă se hotărî să se scoale și să ducă afară resturile de mîncare. Se făcuse de miezul nopții. Era curios să vadă arătarea, așa că a așteptat pînă a sosit. Nu era fratele său pierdut de mult, ci un bătrîn tovarăș de-al lui de pe vremuri.

Hai să terminăm cu o scenetă :

Acțiunea se petrece pe Cheiul circular, dincolo de șoproanele magaziilor de mărfuri. Numărul obișnuit de maldăre ale mizeriei — învelite mai mult sau mai puțin cu fișii murdare de ziar — zac înșirate de-a lungul zidurilor, sub lumina fantomatică a becurilor electrice. Ora — curînd după miezul nopții. Dintre mormanele de zdrențe se ridică în capul oaselor un bătrîn. Își scoate cu grijă pantalonii și apoi se sprijină de perete, rămînînd numai în cămașă, examinează cu delicatețe turul pantalonilor.

Îi scutură imediat, îi împătureşte cu mare grijă, îi împachetează într-o bucată de ziar şi îi aşază jos, acolo unde avea să-şi pună capul. Avea picioare lungi, păroase şi barbă mare, căruntă. Dintr-o legăturică plină de zdrenţe trage o altă pereche de pantaloni, numai petice şi hartane, în care îşi căută cu mare grijă drum trupului.

Apoi se lungi la pămînt, aranjă foile de ziar pe genunchi, îşi lăsă căruntu-i cap hirsut pe preţiosul costum de sărbătoare şi... îl fură somnul.

— Trebuie să faci ceva, Ernie ! Știi în ce situație sînt. Pare că ție puțin îți pasă. Trebuie să faci ceva !

Stowsher se aplecă și mai mult lîngă tocul ușii, slinos de atîta murdărie, și se uită amenințător pe sub borul pălăriei. Scena se petrece într-o cameră mică, scundă, cu aer îmbîcsit, cu ușa spre Aleea Jones. Femeia era așezată la o masă și cosea ; era o făptură slabă, palidă, cu ochi lipsiți de vigoare, lipsiți de culoare. Părea tot atît de mohorîtă ca și lucrurile din jur.

— Păi de ce nu te duci la o femeie d-aia și să termini cu povestea asta ?

Cu o mișcare ușoară a mîinii femeia dădu la o parte colțul feței de masă cu care era acoperit un costumaș neterminat de cusut și se apucă să lucreze iar la el.

— Dar tu știi foarte bine, Ernie, că nu am mai cîștigat un ban, spuse ea cu blîndețe. De unde să fac rost de bani pentru așa ceva ?

— Cine ți-a cerut să faci tu rost de bani ?

Fata nu răspunse, păstrînd mai departe tăcerea femeii care s-a hotărît să facă ceva în ciuda tuturor motivelor și argumentelor ce s-ar putea găsi împotriva intenției sale.

— Bine, și altceva ce mai vrei ? întrebă Stowsher care sta ca pe ghimpi.

— Nu l-am putea păstra ? întrebă fata, lăsîndu-și încet capul în jos.

— Și pe urmă ? întrebă îmbufnat Stowsher care cam bănuise ce avea să urmeze. Apoi, înjurînd de nerăbdare, continuă : Acum o să te apuce năbădăile !.

Fața netezi colțul feței de masă cu hăinuța de copil.

— N-o să coste nimic, Ernie. Am să fiu mîndră de el, o să-l ţiu curat şi o să-l îmbrac ca pe un prinţişor. O să arate altfel decît oricare alt puşti. N-are să semene deloc cu mormolocii ăştia murdari, bolnăvicioşi de pe-aici. O să semene leit cu tine, Ernie ; ştiu sigur că o să semene cu tine. Eu o să am grijă de el zi şi noapte şi am să-l cresc sănătos şi puternic. O să-i formăm de la început muşchii lui cei mititei, Ernie, şi cînd o mai creşte ceva o să poată să-i buşească pe toţi. N-o să prea fie de cheltuit mult cu el şi o să muncesc din toate puterile şi o să-i port de grijă, dacă vrei şi tu. Şi o să fii şi tu mîndru de el, Ernie, ştiu eu c-o să fii !

Stowsher rîcîi pragul uşii cu piciorul ; dar fie că era emoţionat, fie că îi era teamă de năbădăile ei, rămase cu adevărat calm ca un înţelept ; nu doar se prefăcea.

— Ţi-aduci aminte de ziua cînd te-am cunoscut, Ernie ? întrebă fata pe neaşteptate.

— Ei, şi ce-i cu asta ? răspunse bărbatul, uitîndu-se la ea încruntat şi oarecum stingherit.

— Ai intrat în salonul bufetului Cricketers' Arms şi ai avut o vorbă cu o şleahtă care se legase de bătrînul tău.

— Ei, şi eu i-am altoit.

— Ştiu că i-ai altoit bine de tot. Pe trei i-ai pus la pămînt unul după altul, dar doi erau mai spătoşi ca tine.

— Da ! Şi cînd şleahta iar s-a strîns, am terminat şi cu ceilalţi, zise Stowsher, îmbunîndu-se la amintirea scenei.

— Şi de ziua cînd ai venit acasă şi l-ai prins pe proprietarul casei ameninţînd ca un cîine pe bătrîna maică-ta...

— Da. Am încasat trei luni pentru buclucul ăla. Dar a meritat ! reflectă bărbatul, adăugînd : Numai că în timp ce eu eram la zdup, bătrîna ar fi trebuit să-l ţină pe bătăuş departe de băutură... Dar ce legătură au toate astea cu povestea cealaltă ?...

— Ei, poate că *el* o să te apere şi o să se bată pentru tine într-o bună zi, Ernie. Cînd o să îmbătrîneşti şi n-o să mai ai putere şi n-o să ai pe altul să te sprijine.

Chestiunea devenea de-a dreptul jenantă pentru Stowsher. Nu că discuţia l-ar fi emoţionat cumva, ci pen-

tru că nu-i plăcea să fie amestecat într-o discuție socotită „moliie".

— Ei, mucles ! zise bărbatul ca să o aline. Pune-ți pălăria că vreau să te fac o plimbare.

Fata se ridică în grabă, dar se opri imediat, aducîndu-și aminte că nu este o politică prea bună să dai dovadă de nerăbdare față de o invitație din partea lui Ernie.

— Dar... știi... nu-mi prea place să ies în lume în situația asta. Nu se poate ca tu... cred că nu ți-ar plăcea să ieși cu mine în lume așa cum sînt acum, Ernie !...

— De ce nu ? Ce-i cu băşcălia asta ?

— Prietenii tăi au să vadă și... și...

— Și ce ?

— Ar putea să observe că...

— Ei, și ce dac-o să observe ? Ba chiar vreau ca să se gînească ? Vii o dată ori ba ? Hai, valea ! N-o să stîrmocesc aici ziua-ntreagă !

Se plimbară către colina Flagstaff.

Vreo doi, trei inși, care stăteau pe vine lîngă colțul cîrciumii, îl salutară :

— Baftă, Stowsher !

— Ho, mă, că puțiți a băutură pîn-aici. Turnați-vă apă pe scăfîrlie !

— Stowsher începe să dea de bănuit ! zise unul pe șoptite.

— Și-o mai face și pe nebunul, zise altul. Aș vrea să am și eu norocul ăsta.

Cei doi ajunseră la o cărare pe lîngă o rîpă abruptă.

— N-o mai lua așa de repede la deal, Ernie ; știi că nu pot să mă țin după tine.

— În regulă, Liz. Uitasem. Ce nu mi-ai spus de la-nceput ?

Fata se lupta cu sine să rămînă tăcută în cea mai mare parte a drumului, avertizată de instinct ca orice femeie care a cîștigat numai cu vorba o bătălie.

O dată se uită înapoi peste umăr, chicotind :

— Ptiu ! Zău de nu mi s-a părut că prichindelul se zbenguie în urma noastră !

Cînd o părăsi în pragul casei Stowsher îi zise :

— Uite, Liz, ia d-aici o juma' de liră. Cumpără-ți ce vrei cu ea. Pap-o toată. Mîine am să mai ciupesc eu un ciubuc și o să viu mîine seară să te văd.

Fata părea din nou fisticită ; nu părea în apele ei.

— Ernie !

— Ei, ce mai e ?

— Da' dac-o fi fetiță, Ernie ?

Stowsher se smuci la o parte.

— Pentru Dumnezeu ! Tacă-ți fleanca ! Tu mereu dai pe-alături. Mai ai ceva de zis ? Dacă mai ai, apăi zi, înainte ca să tragi obloanele.

— Nu mai am de zis, Ernie... Hai, nu mă săruți ? Eu sînt mulțumită...

— Mulțumită ?... Hm !... Doar n-oi vrea ca țîncul meu să vie pe lume așa cum a venit tatăl lui, nu-i așa ? Mai bine hai cu mine în una din zilele astea să ne cununăm. Doar n-oi vrea să te frămînți cu tot felul de fleacuri și să mă bați la cap cu ele.

— Oh, Ernie, chiar vrei așa ceva ?...

Și își aruncă brațele pe după gîtul lui și se prăbuși epuizată.

— Cu bine, Liz! Acu' nu mai face prostii ! Mi-e de-ajuns. Ține ciocul sus, fetițo ! Nu uita : mîine seară ! Apoi adăugă în grabă : Ar fi trebuit să-ți dai seama că eu nu sînt tip d-ăia !... Și plecă brusc.

Liz era foarte fericită.

COLONIST ÎN FUND DE ȚARĂ

Pînă în ziua de azi, cea mai mare pacoste din Australia este omul care bate cîmpii cu aiureli despre colonizarea la țară și te agață pe stradă expunîndu-ți un plan special de-al lui. În general un asemenea om nu știe nimic despre ce trăncănește. Există în Sydney un om numit Tom Hopkins, care odată a vrut să devină colonist la țară ; uneori îl poți convinge să-și deschidă gura despre asta. Se descurca foarte bine la oraș, cu ani în urmă, pînă i-a cășunat că ar fi posibil să se descurce și mai bine departe, în fund de țară. Atunci a aranjat cu drăguța lui să-i rămînă credincioasă și să-l aștepte, că el are să se ducă în vest să înjghebe un cămin. În acest stadiu drăguța dispare din poveste.

A „selecționat" un teren la Dry Hole Creek și luni de zile a tot așteptat sosirea topometrilor guvernului ca să fixeze hotarele : dar nu au venit și cum nu avea nici un motiv să creadă că ar putea să vină în următorii zece ani, rîcîi pe spetitelea și trase gard la întîmplare, inaugurînd opera de fermier.

Oare cititorul știe ce înseamnă „a rîcîi pe spetitelea" ? Tom știe. Pe postața lui de pămînt a găsit cei mai mari, mai uriți și mai inutili copaci, ca și cel mai mare număr de buturugi de neclintit înfipte în pămînt. A început-fără a avea experiență, sau avînd prea puțină experiență, dar cu capul doldora de sfaturi de la oameni care știau mai puțin decît el despre treburile la o fermă. Găsi un teren mai moale între două cioturi de rădăcină lîngă primul eucalipt, săpă o groapă strîmtă, neregulată, adînci vizuina pînă ajunse la un nivel unde rădăcina avea un diametru ceva mai puțin de patru picioare și nu era chiar atît de tare cum este cremenea. Apoi descoperi că nu mai are spațiul necesar să mînuiască toporul, așa că mai săpă și mai scoase o tonă-

două de pămînt... şi apoi lăsă totul baltă. A doua zi începu să sape un puţ ca de mină în cealaltă parte a eucaliptului ; dar după aceea îi străfulgeră prin minte, pe cînd pufăia o pipă, că ar fi foarte bună ideea de a da foc copacului. Pentru foc avea destule trunchiuri şi vreascuri împrăştiate în jur. Aşa că mai lărgi ceva săpătura, rostogoli în ea cîţiva buşteni şi le dădu foc... fără alt rezultat decît pîrlirea rădăcinilor.

Tom perseveră. Puse hamul pe cal, tîrî pînă aici toate trunchiurile de copac căzute pe o rază de o jumătate de milă şi le stivui lîngă eucalipt, în partea dincotro bătea vîntul. Şi în cursul nopţii focul a dat peste un loc mai moale al copacului şi arborele a ars pînă la vreo şase picioare de la suprafaţa pămîntului, prăbuşindu-se apoi peste un gard de hotar al *run*-ului unui *squatter*, lăsînd cel mai urît soi de ciot asupra căruia să se concentreze atenţia noului *selector* ; ceea ce acesta a şi făcut o săptămînă încheiată. A aşteptat pînă s-a răcit groapa şi apoi a purces la treabă cu cazmaua, lopata şi toporul. Dar chiar acum cînd lucra cu ele, mintea îi era ocupată cu diferite scheme de maşinării, aşa cum sînt publicate în diferitele reviste săptămînale pentru agricultori, ca să poată smulge fără prea mare strădanie buştenii din pămînt. Se gîndi că ar putea obţine niscaiva grinzi şi corlate din acest copac, dar descoperi curînd dovada care-l făcu să-şi dea seama că un drug de fontă s-ar despica mai repede şi în forme mai regulate. Scoase cîteva rădăcini mai de suprafaţă din cealaltă parte a *selection*-ului şi rupse cea mai mare parte din lanţurile de tras încercînd să le smulgă şi din pămînt cu calul său putere... pentru că rădăcinile aveau ramificaţii răspîndite adînc în pămînt. Cu timpul a defrişat o postaţă în decurs de mai multe sezoane şi rupse mai multe brăzdare de plug decît ar fi putut cumpăra.

Între timp *squatter*-ul nu stătea cu mîinile-n sîn. Cortul lui Tom a fost jefuit de cîteva ori şi coliba i-a ars de două ori pînă la pămînt. Apoi a fost dat în judecată că a ucis pentru proprie folosinţă un juncan şi nişte oi aflate la păscut pe *run*, dar a scăpat cu bine datorită în primul rînd faptului că între *squatter* şi judecătorul de pace existau deosebiri de vederi pe chestiuni de religie şi politică.

Tom ară și semănă grîu dar nu a răsărit nimic de luat în seamă — pămîntul era prea sterp ; deci cără gunoi de grajd de la orașul cel mai apropiat — erau șase mile pînă acolo — îngrășă pămîntul, semănă o altă cultură și se rugă să vină ploaia. A venit. S-a format un puhoi care a ras toată cultura de la fermă : cîteva pogoane de pămînt cu îngrășăminte împreună cu întinderi considerabile din pămîntul propriu zis de la suprafață ; în schimb puhoaiele aduseseră destul nisip ca să se făurească în acel loc o plajă, nisip care se depuse pe tot terenul în grosime de vreo șase inci. Puhoiul mai smulse și un gard pe vreo jumătate de milă de-a lungul malului pîrîului și îl depuse într-o vîlcea, trei mile mai la vale, aflată pe un *selection* al unui *„selector* de paie" și gardul a fost imediat confiscat.

Tom nu s-a dat bătut : era om energic. Defrișă alături o altă bucată de teren și semănă mai mult grîu. Dar boabele erau infectate de mălură sau de rugina grîului, așa că la vînzare fu plătit cu circa trei șilingi bușelul [1]. Atunci semănă lucernă și ovăz și cumpără cîteva vaci ; își pusese în cap să înjghebeze o lăptărie. Mai întîi vacile s-au îmbolnăvit de ochi, iar Tom se duse la un neamț țanțoș să capete povață și făcu așa cum i se spusese. Suflă alaun pisat printr-o țeavă de hîrtie în ochii bolnavi, dar o parte din pulbere fu aruncată și în ochii lor de fornăiturile vitelor. A tămăduit ochii vitelor, dar s-a ales el cu o infecție la ochi, așa că o săptămînă și mai bine nu putea deosebi coada unei vaci de a alteia. Stătea într-un ungher întunecos în cort, gemea și oblojea cu apă caldă genele lipite. Neamțul rămase la el, îl hrăni cu mîna lui și îl îngriji.

Apoi vacilor cu lapte li s-au inflamat ugerele și Tom își punea viața în joc — și viața lui depindea acum de propriile lui mîini — cînd le mulgea. A scos cu bine la cap povestea și... untul a scăzut la patru penny funtul. El și țanțoșul mai înainte pomenit făcură unele aranjamente ca să-și trimită untul pe o piață mai bună ; dar vacile se molipsiră de o altă boală, cunoscută local sub numele de „ploorer", adică pleurezie.

[1] Bușel (bushel) = unitate de măsură (capacitate, nu greutate) pentru grîne, egal cu 36,35 litri ; aproximativ, banița românească (n.t.).

Tom se duse iarăşi după sfaturi, pe care apoi le respectă cu sfinţenie. Spintecă urechile vacilor, le tăie cozile la jumătate ca să lase sînge şi le turnă litri din doctoria „alinarea durerilor" prin nări. Dar vacile refuzau să facă orice efort, afară, poate, de a se scula în picioare să dea cu coarnele în fermier, cînd acesta încerca să le aţiţe pofta de mîncare întinzîndu-le felii de dovleac neajuns să dea în copt. Muriră pe rînd în pace, dar fără încetare, pînă ce se stinseră toate, afară de anumită vacă stearpă, nărăvaşă, mare şi slabă, cu ochi bălani şi multă sprinteneală la săritul peste gard, cunoscută de cei de prin partea locului sub numele de „Regina Elisabeta".

Tom o împuşcă pe Regina Elisabeta şi îşi îndreptă din nou atenţia spre agricultură. Dar caii de la plug căpătară o boală pe care teutonul o numea „ştrangulare". Supuse caii unui tratament după sfaturile neamţului Jacob... şi caii muriră.

Nici atunci Tom nu se dădu bătut ; era plin de curaj omul ăsta. Împrumută o matahală de cal de povară dărîmat, doar cu obligaţia de a-i asigura hrana, îl cuplă cu bătrîna lui gloabă de călărie şi purcese la terminarea arăturii. Perechea nu a avut succes. Ori de cîte ori genunchii aflaţi la ananghie ai mîrţoagei îşi luau avînt, omul se poticnea şi trăgea calul mai mărunţel spre plug, aşa că ceva se rupea. Atunci Tom da drumul la sudălmi pînă se răcorea, dregea ruptura cu sîrmă sau cu fişii de cîrpă, îşi umplea buzunarele cu pietre ca să aibă cu ce arunca în cai şi începea din nou să are. În cele din urmă a tocmit copilul unui nătărău „*selector* de paie" să mîne caii. Puştiul muncea cît putea : smucea puternic înainte caii de căpăstru, îi împungea cu băţul din spate, zvîrlea cu pietre în ei, apoi tăie un copăcel, îşi adună toate puterile şi lovi sălbatic cînd calul cel mic ori celălalt dădeau semne că are de gînd să se urnească din loc dar... nu reuşi niciodată să-i facă pe cei doi cai să pornească şi să tragă în acelaşi timp. În plus piciul era obraznic şi *selector*-ul se supără ; începu să suduie băiatul şi caii, *selector*-ul, *squatter*-ul şi Australia. Da, sudui Australia. Puştiul îi întoarse sudălmile, fu muştruluit şi fugi imediat acasă, venind înapoi cu taică-său.

Apoi dulăul nătărăului se năpusti la cîinele *selector*-ului şi întîmplarea aceasta precipită lucrurile. Poate că nătărăul ar fi plecat dacă nu ar fi venit nevastă-sa cu băiatul lor cel mare şi cine se mai afla dintre ai familiei. Începură toţi să dea în Tom. Femeia era cea mai înverşunată. Cîinele *selector*-ului îl făcu harcea-parcea pe celălalt cîine şi apoi sări în ajutorul stăpînului, salvîndu-l la timp... căci altfel Tom Hopkins nu ar fi trăit să ajungă locatarul unui azil de nebuni.

În anul următor se întîmplă ca la fermuliţa lui Tom, ca şi prin alte părţi, să crească iarbă bună. Se gîndi atunci că n-ar fi rău să facă rost de nişte oiţe pirpirii şi să le îngraşe pentru tîrg ; pe vremea aceea oile se vindeau cu şapte şilingi şi şase penny duzina. Tom cumpără vreo două sute de oi, dar *squatter*-ul postă lîngă gardul fermuliţei un om cu nişte cîini pe care să-i asmută asupra oilor imediat ce ar fi scos botul dincolo de gard. (Gardul lui Tom nu era pentru oi). Cîinii fugăreau oile şi prin *selection*, pînă în partea cealaltă, unde un alt om era pregătit să le fugărească înapoi.

Cîinele lui Tom făcu tot ce-i stătea în putinţă. Dar se îmbolnăvi după ce sfîrtecă şi pe cel de-al patrulea cîine capitalist şi, ca urmare, muri şi el. Marionetele *squatter*-ului frecaseră cîinele acela cu otravă înainte de a-l asmuţi ; era singurul mijloc de a se descotorosi de dulăul lui Tom.

Tom îşi zise că poate doi inşi vor face mai bine faţă acestui joc şi încercă. Dar nepotu-său care întîmplător plecase din oraş într-o vizită, fu arestat la instigaţia *squatter*-ului pentru un pretins furt de oi şi condamnat la doi ani de temniţă grea. Timp în care şi *selector*-ul primi şase luni, pentru că a atacat pe *squatter* cu intenţia de a-i pricinui grave vătămări corporale ceea ce, la drept vorbind, el făcuse mai mult decît numai să aibă intenţia, dacă un nas spart, o falcă scrîntită şi pierderea cîtorva dinţi (din partea *squatter*-ului) pot îndreptăţi o asemenea acuzaţie. Între timp *squatter*-ul se împăcase cu judecătorul local şi ajunsese să-i fie şocru.

Cînd Tom a fost eliberat, puţine lucruri mai rămăseseră pentru care ar fi avut de ce să trăiască. Dar şi-a găsit o meserie — să meşterească garduri, a agonisit cîteva lire

și se pregătea să se stabilească tot la țară. În anul următor își făcu rost de o „coniță" și de cîteva vaci. „Coniță" l-a jefuit și a fugit cu un *selector* de paie, iar vacile au murit în timpul secetei sau au fost puse sub lacăt de *squatter* cînd se duceau la rîu să se adape. Apoi Tom luă cu arendă o livadă din susul pîrîului, dar grindina i-a distrus toate fructele. S-a întîmplat ca neamțul să fie de față la această nenorocire, fiindcă Jacob căuta adăpost în coliba lui Tom, cînd se înapoia de la oraș. Tom stătea în picioare, rezemat de tocul ușii, în bătaia grindinii. Avea ochii foarte holbați și uscați, iar trasul aerului în piept se transforma într-un oftat neîncetat, cu sughițuri. Jacob îl lăsă acolo unde era și el se așeză jos, undeva înăuntru, cu o expresie de somnambul și chipu-i țeapăn gîndindu-se, poate, la copilărie sau la țara lui de baștină. Cînd se termină potopul îl luă pe Tom pe un scaun lîngă el și-i zise :

— Tu aștepți aici, Tom. Eu trebuie dus acasă pentru adus ceva. Tu rămîi liniștit aici și aștepți doizeci minute.

Apoi încălecă și porni spre casă, bodogănind : „Aist om trebuie plîngi !... Aist om trebuie plîngi !..."

Se înapoie înainte să fi trecut douăzeci de minute, cu o sticlă de vin și o trompetă sub manta. Turnă vinul în două căni de cîte o pintă, îl convinse pe Tom să bea, bău și el, apoi luă trompeta, se duse la ușă unde rămase în picioare și cîntă un marș nemțesc în ploaia care continua și după ce furtuna încetase. Grindina se abătuse și asupra livezii lui și era și el, Jacob, un om ruinat. Tom a plîns, ceea ce a fost foarte bine. Era cam deprimat, dar își găsi din nou o ocupație cu meșteritul de garduri, și tocmai se gîndea să planteze cîțiva butuci de viță de vie și cîțiva pomi fructiferi, cînd topometrii guvernului — de care și uitase — înviară pe neașteptate și făcură măsurători, descoperind că situarea justă a *selection*-ului este peste cîteva coame de deal, dincolo de pîrîu. Tom își zise că l-a păscut norocul neplantînd livada și se pregăti să-și mute casa și gardurile la noul amplasament. Dar cînd ajunse la punctul acesta interveni *squatter*-ul ; intră în posesia fermei cu tot ce se afla pe ea, iar pe *selector* îl dădu în judecată pentru uzurpare, pretinzînd daune-interese în valoare de două mii și cinci sute de lire.

Tom a fost primit la balamucul din Parramatta în anul următor, iar *squatter*-ul a fost trimis tot acolo o vară mai tîrziu. Fusese ruinat de secetă, de iepuri, de bănci și de o tragere pe sfoară cu baloturile de lînă. Cei doi s-au împrietenit la cataramă și au avut nenumărate discuții amicale privind posibilitatea de a distruge, cu dinamită — sau indiferent cu ce alt mijloc — băierile cerului și a da cale liberă ploii în anotimpul secetos.

Tom a fost lăsat afară după cîțiva ani. Bocăne de multă vreme pe străzile diferitelor mahalale. Rareori este văzut ziua, iar noaptea este zărit de cele mai multe ori trebăluind cu o cotigă și un felinar. Spune mereu că marea lui părere de rău rămîne faptul că nu s-a constatat, înainte de a se hotărî să plece la țară, că nu este în toate mințile.

I-A FOST DOR DE-ACASĂ

Străinul intră în băcănia de la colțul străzii cu aerul cuiva care a venit acasă după mulți ani ca să dea ochi cu altcineva care va fi bucuros să dea ochi cu el. Își aruncă *swag*-ul de pe umăr și îl așeză în picioare lîngă perete, cu mare grijă. Apoi își sprijini cotul pe tejghea, își trecu ușor mîna peste barbă și zîmbi strengărește la negustor care-i zîmbi și el imediat, puțin cam nedumerit.

— Bună seara, zise băcanul.

— Bună seara.

Pauză.

— Frumoasă zi, mai zise băcanul.

Pauză.

— ...Pot să-ți fiu cu ceva de folos ?

— Da. Spune-i bătrînului că-i aici un fîrtat care vrea să schimbe cîteva clipe o vorbă cu el.

— Bătrînul ?... Care bătrîn ?

— Ei, Hake, cine altcineva, bătrînul Ben Hake ! Nu-i acasă ?

Băcanul zîmbi.

— Hake nu mai e aici. Eu sînt în locul lui.

— Cum asta ?

— Uite-așa. Mi-a vîndut prăvălia de vreo zece ani.

— Așa... Cred c-o să dau de el pe undeva pe aici prin oraș...

— Cred că nu. A plecat din Australia după ce a lichidat tot. Și apoi... a murit.

— A murit ? ! A murit bătrînul Ben Hake ?

— Da. Deci îl cunoșteai ?

Străinul păru că își pierduse bună parte din încrederea în sine. Se întoarse cu o latură spre tejghea, își sprijini cotul pe ea și se uită de-a lungul Căii Amurgului.

— Poți să-mi dai vreo juma' de funt de ținte ? zise cu glas liniștit, apoi continuă : Crezi că tînărul Hake o mai fi prin oraș ?

— Nu mai este. A plecat toată familia. Mi se pare că unul din băieți are slujbă la Sydney în prezent.

— Presupun că alde Lachlan mai sînt încă pe aici !

— Nu, nu mai sînt. Bătrînii au murit acum vreo cinci ani ; băieții sînt în Queensland, iar fetele sînt amîndouă măritate și locuiesc în Sydney.

— Hei, văd că v-a tras cale ferată pe aici.

— Da, de vreo șase ani.

— Vremurile s-au cam schimbat.

— Da, s-au schimbat.

— Poți... poți să-mi spui pe unde să dau de bătrînul Jimmy Howlett ?

— Jimmy Howlett ? Jimmy Howlett ? N-am auzit niciodată de numele ăsta. Ce era ?

— Ei, era bouar. Făcea cărăușie spre munți înainte de a se trage calea ferată.

— Poate înainte de a mă aciua eu aici. Acum nu-i nimeni cu numele ăsta nici aici și nici primprejur.

— Eh, bine... Acum nici nu mai am curaj să te întreb dacă îi cunoști pe alde Duggan !...

— Ba uite că-i cunosc. Bătrînul a murit și el, iar familia a plecat de aici, Dumnezeu știe încotro. Nu-i nici o pagubă cu plecarea lor, dacă stăm să ne gîndim. Băieții intraseră în bucluc. Cred că apucaseră pe căi rele. Aici aveau nume prost.

— Cum se poate ? Hm, erau oameni de treabă... cel puțin bătrînul Malachi Duggan și băiatul lui mai mare... Poți să-mi dai și vreo doi pfunzi de zahăr ?

— S-a făcut. Cred că a trecut multă vreme de cînd nu ai mai fost pe aici.

— Cincisprezece ani.

— Cum așa ?

— Ei, da. Cred că nu mai pot întreba de nimeni pe care să-l cunoști...

— Nici chiar așa, răspunse băcanul zîmbind. Eu zic să mai întrebi.

— Bine ! Crezi că aș mai putea da de alte Wild tot pe acolo unde locuiau pe vremuri ?

— Alde Wild ? Nu mai locuiesc acolo. Bătrînul a murit și...

— Și unde e Jim ? Doar n-o fi murit și el !

— Nu. S-a însurat și s-a mutat la Sydney.

Pauză lungă.

— Ai putea să... rosti după cîtva timp străinul, șovăind,... vreau să zic, o cunoști pe Mary, Mary Wild ?

— Mary ? răspunse zîmbitor băcanul. Păi Mary Wild era numele de fată al nevesti-mi. Ai vrea s-o vezi ?

— Nu, nu ! Poate că nici nu mă mai ține minte !

Întinse grăbit mîna după *swag* și și-l aruncă pe umăr.

— Hei, trebuie să mă cărăbănesc.

— Nu vrei să faci un popas aici de sărbătorile Crăciunului ?

— Nu. Nu mai există nimic aici care să mă poată ține pe loc... Plec mai departe. Aveam de gînd să mai petrec un Crăciun aici... de fapt pentru asta am făcut un ocol lung, față de drumul pe care trebuia să-l țin... Îmi pusesem de gînd să mai petrec doar un Crăciun cu bătrînul Ben Hake și alți flăcăi — dar nu știam că s-au mutat departe spre apus. Bătrîna școală a *bush*-ului își trage răsuflarea să moară...

În ochi îi licărea un zîmbet, dar buzele i se contractaseră.

— ...S-au schimbat lucrurile. Casele vechi sînt aproape aceleași, iar vechile firme au nevoie să mai fie ceva dichisite și ceva vopsite — așa cum au avut totdeauna nevoie. Și mai există și gardul acela de uluci pe care eu și Ben Hake, și Jimmy Howlett l-am durat acum vreo douăzeci de ani. Eu am pribegit și am călătorit pe multe dru-

muri de atunci încoace. Dar lucrurile s-au schimbat ; ori măcar oamenii... Hei, trebuie să plec. Nu mai e nimic aici care să mă țină pe loc. Îmi strîng catrafusele și pornesc din nou pe potecă. E mai răcoare dacă pribegești noaptea.

— Da, azi a fost destul zăduf.

— Chiar că a fost. Ei, cu bine !

— Bună ziua. Sărbători fericite !

— Ce spui ? Ah, da ! La fel și dumitale. Cu bine !

— Bună ziua !

Ieși din prăvălie și pași mai departe pe Calea Amurgului...

Brook lăsă în jos drugii glisanți, grei și incomozi, iar vitele, doar pielea și osul de ele, ieșiră ezitînd și împleticindu-se, fapt care făcea și mai mare îmbulzeala în fața porții, după care se împrăștiau printre merii pădureți de-a lungul povîrnișului. Întîi ieși o indolentă vacă bătrînă, roșcată, ciolănoasă, urmată de o vacă bălană, colbăită, apoi doi viței flocoși, semidezvoltați — care dovedeau că își pierduseră încă de pe acum orice interes de a mai trăi — iar după ei cîțiva vițeluși sugari, cu păr lins, lucitor și tare voioși ; veneau la rînd trei vaci plictisite, cu ugerele scofîlcite și foalele supte, apoi o junincă stearpă, costelivă — roșcată, bine înțeles — cu ochii aproape scurși și un corn strîmb (era cunoscută pentru marea ei agilitate, de sărea gardul cu două corlate, și căreia i se zicea „Regina Elisabeta") ; după ea venea o vacă bună de lapte, de culoare gălbuie — o tînără mamă mulțumită și mîndră — căznindu-se să tragă cu grijă după ea pe primul ei vițel, care se încăpățîna să se țină agățat de o țîță, cu capul între picioarele ei dinapoi. La urmă de tot venea inevitabilul buhai roșcat, care scurmă țărîna cu copita și scoase un stupid mu-u-u-uuu cînd adulmecă drugul de la poartă.

Brook mai manevrase de multe ori drugii pe vremuri — acum cincisprezece ani — poate aceiași drugi, pentru că eucaliptul fibros are lemn foarte tare și rezistă mult. Și treaba pe care o făcea acum îi aducea trecutul tot mai aproape, poate chiar mai aproape decît ar fi dorit așa ceva. Nu-i plăcea să-și aducă aminte de nenorocita aceea de viață în sărăcie la *selection*. Simțea mai mult dispreț decît milă pentru băiețașul de atunci, înapoiat, nefericit, care lăsa aici drugii în jos ca să iasă vitele.

Petrecuse aceşti cincisprezece ani din urmă în diferite oraşe, iar acum venise aici îmboldit mai mult de curiozitate decît de altceva, dorind să-şi petreacă în linişte cîteva zile libere. Tatăl îi murise, alte rude plecaseră şi el lăsase un administrator la vechiul *selection*.

Brook rămase sprijinit cu cotul pe traversa superioară a gardului, în porţiunea de lîngă poartă, şi se uita cum trec vitele, dus pe gînduri, pînă cînd Lizzie, nepoata administratorului, împinse buhaiul roşcat rămas mai în urmă, uitîndu-se grav la el (la Brook, nu la buhai) ; Brook se rezemă cu spinarea de gard şi se uită la ea. Nu prea avea la ce să privească mai mult : o fată de nouăsprezece ani, bondoacă, sfrijită, modestă, cu ochi căprui cam inexpresivi, cîrlionţi negri şi pistrui ; nu avea o înfăţişare care să atragă atenţia. Purta o rochie prost croită, din stambă imprimată, şi era încălţată cu o pereche de ghete bărbăteşti cu elastic în părţi, prea largi cu cîteva numere pentru piciorul ei. Se pregătea să intre la o şcoală de învăţători, adică să atingă culmea ambiţiei tineretului de prin părţile locului.

Băiatul o studie cîtva timp apoi se întoarse să pună la loc drugii. Drugul de jos intră exact în lăcaşul lui, dar cel de sus se înţepenise şi rezista de parcă ar fi fost prins în piroane. Îl smuci în sus şi-n jos, apoi încoace şi-ncolo, îl prinse cu tot braţul şi îl trase vîrtos. Dar parcă s-ar fi chinuit cu unul din stîlpii înfipţi în pămînt. Apoi ridică sus de tot capul mobil şi îl lăsă să cadă, sărind înapoi în acelaşi timp, din faţa drugului. Această manevră deşteperi drugul, dar cînd îl ridică din nou şi-i dădu drumul, alunecă atît de uşor şi de repede pe cant,încît celălalt capăt ieşi din ulucul lui şi căzu jos, zdrelind genunchiul lui Brook. Acesta înjură de cîteva ori şi apoi fixă drugul. Întîmpină acelaşi necaz şi cu celălalt capăt al drugului, dar pînă la urmă reuşi. Apoi plecă, frecîndu-şi genunchiul.

Lizzie nici nu zîmbise pe toată durata întîmplării. Se uitase serioasă la el tot timpul.

— Te-ai lovit la genunchi ? îl întrebă, fără să arate că ar fi impresionată.

— Nu eu m-am lovit ; drugul m-a lovit.

Fata rămase pe gînduri cîtăva vreme şi apoi întrebă dacă îl doare.

Băiatul răspunse scurt că nu-l doare.

— Toți drugii pe care trebuie să-i fixezi sînt răi și scîrboși, remarcă fata după ce se gîndi ceva mai mult.

Brook era de acord, așa că se îndreptară spre casă. La jumătatea povîrnișului era un lăstăriș de puieți, cu o buturugă mare în el. Brook se opri și îi zise :

— Hai să stăm jos niței, să ne odihnim. Ia loc, Lizzie.

Fata îi dădu ascultare cu cea mai mare seriozitate. N-a scos nici unul nici un cuvînt o bucată de vreme. Fata sta cu mîinile împreunate în poală, privind îngîndurată spre coama dealului, care începuse să fie spălăcită de amurg. Părea mai frumoasă în amurg și același lucru se petrecea cu toată priveliștea. Și nu se pierdea nimic din frumusețe nici cînd întunericul ascunse în întregime amănuntele priveliștei.

Brook se întreba mirat la ce s-o fi gîndind fata. Tăcerea și a unuia și a celuilalt nu-i stingherea totuși ; dar lui nu prea îi convenea așa ceva acum, așa că întrerupse brusc tăcerea :

— Ei, știi că trebuie să plec mîine ?

— Trebuie ?

— Da.

Fata rămase pe gînduri cîtăva vreme și apoi îl întrebă dacă îi pare bine că pleacă.

— Hm, nu știu. Ție-ți pare rău că plec, Lizzie ?

Fata rămase pe gînduri mult mai multă vreme și apoi zise că da, îi pare rău.

Băiatul se trase mai aproape de ea și își petrecu brusc brațul pe după mijlocul ei. Fata parcă nu era deloc tulburată ; privea, tot visătoare, la orizontul colinelor, dar capul i se înclină ușor spre el.

— Lizzie, tu ai iubit pe cineva ?... Apoi anticipînd răspunsul obișnuit, continuă : Bineînțeles cu excepția tatălui, a mamei și a altora de acest fel... Apoi întrebă repede, direct : Vreau să zic, tu ai avut vreun iubit ?

Fata se adînci în gînduri apoi spuse că nu a avut.

Pauză lungă, iar el — om de la oraș — răsuflă din adînc ; nu fata. Băiatul se foi agitat și zise :

— Lizzie... Lizzie... Știi tu ce-i dragostea ?

Ea medită asupra acestei probleme cîteva minute, rezultatul fiind răspunsul : crede că ştie.

— Lizzie ! Crezi că pe mine m-ai putea iubi ?

La această întrebare fata păru că nu mai poate găsi răspuns. Aşa că el o cuprinse cu amîndouă braţele şi o sărută apăsat şi lung pe buze.

Acum fata era tulburată... Acum prinsese bujori în obraji : Se zbătu şi sări în picioare, tremurînd.

— Trebuie să plecăm acum ! zise repede fata. Trebuie să ne cheme la ceai.

Băiatul se ridică şi el în picioare şi îi prinse amîndouă mîinile în mîinile lui.

— Mai e destul timp, Lizzie...

— Domnule Broo-ook-ă-ă-ă !... Li-i-i-zzi-i-i !... Veniţi la ceai, zbieră un copil de pe pragul casei.

— Uite că trebuie să plecăm !

— Ei, mai ne pot aştepta un minut. Lizzie, nu-ţi fie frică. (Şi aplecînd capul spre ea) : Lizzie, pune braţele pe după gîtul meu şi sărută-mă. Acum ! Fă cum îţi zic, Lizzie. Nu ne poate vedea nimeni. (Şi o trase în hăţiş). Acum, Lizzie !

Fata îi ascultă porunca, aşa cum face un copil înfricoşat.

— Şi, acum, trebuie să plecăm ! gîfîi fata, cu respiraţia tăiată în urma unei asemenea îmbrăţişări.

— Lizzie, după ceai vrei să vii să ne plimbăm ?

— Nu ştiu. Nu-ţi promit. Cred că nu ar fi bine. Şi nici mătuşă-mi nu i-ar plăcea dacă ar şti ce vreau să fac.

— Lasă mătuşa-n pace. Am s-o ţin eu locului cu ceva. Facem o plimbare pînă la casa învăţătorului. O să fie lună plină.

— Nu-mi place să promit. Poate că tata şi mama nu ar...

— Ei, dar de ce ţi-e frică ? Ce-i ceva rău într-o plimbare ?... (Apoi în şoaptă) : Promite-mi Lizzie !... Hai, promite-mi, Lizzie !

Fata se codea.

— Promite-mi, Lizzie. Mîine plec departe... Poate că n-am să te mai văd niciodată... Nu-i aşa că vii, Lizzie ? Va fi cea din urmă convorbire a noastră. Promite-mi, Lizzie... Ei, păi dacă tu nu vrei, eu nu te forţez. Vrei să vii, ori nu ?

— Da — a...
— Încă un sărut şi te duc acasă.
Era aproape noapte întunecoasă.

A doua zi, Brook s-a sculat dis-de-dimineaţă, ca să dea fetei o mînă de ajutor la mulsul vacilor. În curte erau două găleţi şubrede. Brook nu uitase cum se mulge o vacă, dar treaba aceasta nu-i făcea nici o plăcere. Îi aducea prea aproape trecutul.

Din cînd în cînd schimba direcţia privirii, rezema capul de burta vacii şi se uita la Lizzie cum lucrează. Şi de fiecare dată ea, ca şi cînd ar fi ascultat de o forţă căreia nu-i putea rezista, îşi întorcea privirile spre el... pentru că urechea îi sesiza pauza pe care el o făcea la mulsoare. Pe chipul fetei se citea uimire, ca şi cînd în viaţa ei s-ar fi petrecut ceva de care nu-şi dădea seama : curiozitate pentru tot ce era în legătură cu el.

Cînd găleata puţin încăpătoare se umplea, băiatul o urma cu găleata lui în căşăria mică, durată din scoarţă de copac. Ea ţinea întinsă pînza care îi servea drept strecurătoare în timp ce el turna laptele în covată, iar cînd se scurgeau şi ultimele picături gurile lor se împreunau.

Cără el, în locul ei, hîrdăul cu zer pentru porcii din cocină şi o ajută să hrănească din mînă un viţeluş. Prindea animalul de ceafă, îi vîra degetul arătător în gură şi îi apăsa botul într-o gazorniţă plină cu lapte smîntînit. Viţelul sugea, crezînd că a dat peste o ţiţă. Şi în felul acesta era învăţat cu laptele degresat. Dar viţeii au un obicei instinctiv : să împungă cu botul ugerul, ca să reamintească mamei să lase lapte ; şi aşa făcea din cînd în cînd şi viţelul acesta, împroşcîndu-l pe Brook cu laptele smîntînit şi zdrelindu-i încheietura mîinii de buza ascuţită a gazorniţei. El arunca viţelului cîteva sudălmi blînde, iar Lizzie zîmbea tristă şi gravă.

Brook nu a plecat în ziua aceea şi nici în următoarea, ci a luat diligenţa abia în a treia zi. El şi Lizzie au găsit un cotlon mai liniştit, unde să-şi ia rămas bun. Fata simţea o oarecare emoţie pentru prima sau, poate, a doua, hai să să zicem pentru a treia oară în săptămîna aceasta a vie-

ţii ei. Fuseseră împreună, sub lumina lunii, în fiecare seară. (Brook fusese cincisprezece ani prin oraşe.)

Se uitaseră foarte puţin unul la altul în dimineaţa aceasta şi vorbiseră şi mai puţin.

Cînd diligenţa porni, Brook întoarse capul şi o văzu pe Lizzie stînd la fereastra bucătăriei. Fata îşi flutură mîna — cu deznădejde, i se păru băiatului. Îşi suflecase mînecile şi lui Brook i se păru ciudat de alb şi de atrăgător deasupra cercului de piele arsă şi de soare de la încheietură. Pînă acum nu băgase de seamă aşa ceva. Şi chipul părea şi el mult mai cu vino-ncoace, dar poate că era doar un efect de umbră şi lumină, din cauza geamului.

Se mai uită încă o dată înapoi cînd diligenţa trecu pe după colul gardului, tocmai la timp ca s-o vadă îngropîndu-şi faţa în palme cu un gest pătimaş care la ea nu părea firesc.

Brook ajunse la oraş în seara următoare şi, deoarece era după ora de închidere a localurilor, intră, ezitînd, printr-o uşă laterală în salonul luminat al unui bar special.

Se zice că atunci, în anul acela, Lizzie a rămas cu inima zdrobită. Dar lumea de azi nu mai crede în asemenea poveşti.

CÎND APUNEA SOARELE

Jack Drew stătea pe buza puțului de mină, cu mîna pe frînghie și piciorul în bucla ei de jos, gata să se lase coborît în adînc. Tom, fratele lui mai mare, stătea în picioare la manivela dintr-o parte a troliului, iar un al treilea ortac la manivela din cealaltă parte. Jack se opri o clipă, înainte de a fi lăsat, bălăbănindu-se, în adîncime, se uită la frate-său și apoi îi întinse spontan mîna :

— Doar n-o să rămîi așa pînă o apune soarele, nu, Tom ?

Dar Tom rămase cu amîndouă mîinile pe manivela troliului și nu zise nimic.

— Dați-mi drumul !

Îl lăsară jos, în fundul puțului de mină, iar Tom își puse pe umăr cazmaua fără să scoată o vorbă și se duse la cort. Găsi gata aranjată farfuria de tablă, cana și alte obiecte pe masa grosolană din scîndură de sub șopronul din *bush*. Ceaiul era gata fiert, varza și cartofii tăiați în felii erau puși într-o oală lîngă foc. Găsi slănina și costița gata prăjite, într-o farfurie acoperită cu alta, în cuptorul bucătăriei de campanie. Se așeză la masă, dar nu putu să mănînce. Se considera un om josnic. Lipsa de experiență și caracterul impulsiv al fratelui său îl făcuseră să ajungă la ceartă azi dimineață. Dar Jack a recunoscut toate acestea și și-a cerut iertare cînd a încercat prima dată să șteargă cele întîmplate. Tom se plimba de colo-colo și încercă să fumeze. Nu putea șterge din auz rugămintea de acum cîteva clipe a lui Jack : „...doar n-o să stai așa pînă o apune soarele, nu, Tom ?“ Se trezi uitîndu-se la soare. Mai era ceva mai puțin de două ore pînă să asfințească. Se gîndi la vorbele bătrînului poet — ebreu, sau chinez ? El nu era credincios

așa că puțin îi păsa de ce naționalitate o fi fost poetul. Vorbele poetului antic începură să-l persecute : „Nu lăsa ca soarele să apună peste mînia ta... Nu lăsa ca soarele să apună peste mînia ta..."

Versul dădea un sfat bun, sănătos ; căci oamenii iuți la mînie sînt de cele mai multe ori și foarte sensibili, iar dacă lasă ca peste supărarea lor să apună soarele, aceasta îi face să se simtă prăbușiți în ei înșiși, neputînd să se mai odihnească toată noaptea.

Tom se sculă brusc în picioare, gata să se ducă la *claim*[1], dar se opri, se așeză din nou pe scaun și încercă să se liniștească, pufăind din pipă. El îl înțelegea totdeauna pe frate-său, dar frate-său nu-l înțelegea pe el — și de-aici : rîca. Deodată îi trecu prin minte cît de necăjit o fi fiind Jack din pricina gîlcevii de azi dimineață și că n-o să-l mai tragă inima la muncă. Poate că era ros de gînduri acolo în fundul tranșeei jilave și întunecate. Tom avea în suflet ceva din caracteristicile femeii bătrîne, grijulii, în pofida purtării sale nesociabile și a toanelor. Aproape că se hotărîse să se ducă iar înapoi, acolo, jos, sub un pretext oarecare, cînd ortacul strigă de la buza puțului :

— Tom ! Tom ! Repede-ncoace, Tom !

Tom simți un junghi puternic în inimă și porni în goană spre puț, sărind ca un cangur. Toți căutătorii de aur din apropiere, care auziseră strigătul, ajunseră îndată la fața locului. Dintr-o aruncătură de ochi văzură ce se întîmplase. Era o nebunie să cobori într-o asemenea tranșee de mină, pe un teren atît de nesigur, fără ca mai înainte pereții să-i fi fost consolidați cu scînduri. *Pereții puțului se povîrneau unul spre altul, astupînd galeria.*

Tom sări în față și strigă prin crevasă :

— Spre galeria nouă, Jack ! Spre frontul de lucru ! Acolo ești ferit de surpătură !

Apoi se adresă săpătorilor :

— Căutați la mina veche. Aduceți o vînturătoare de pămînt și unelte. O să-l dezgropăm !

Cîteva minute mai tîrziu o vînturătoare fu scoasă afară dintr-o mină părăsită din apropiere, unde din fericire era

[1] Claim = lot de pămînt dat în concesiune pentru exploatarea subsolului (n.t.).

lăsat și vîrtejul troliului, pentru eventual lăcărit, stăpînii lor găsindu-se acum în vechea galerie. Tom știa toate acestea, pentru că el și ortacii lui munciseră foarte aproape de mina veche.

Se lăsă în genunchi pe lutul jilav din fața lui și începu să muncească nebunește. Refuză să mai treacă cineva la schimb cu el și din mîinile-i puternice lăsa cazmaua doar ca să apuce lopata cu care dădea la o parte argila sfărîmicioasă de la picioarele lui. Își dădea seama că are de săpat vreo șase picioare, poate opt, și mai știa că în noua galerie aerul nu putea fi suficient multă vreme, chiar dacă pereții noului front de lucru nu se vor fi surpat și ei, strivindu-i fratele. Broboane mari de sudoare se prelingeau de pe fruntea lui Tom și respirația începu să-i fie tăiată de sughițuri gîtuite, dar omul continuă să lovească puternic, sălbatic în pămîntul din fața lui. Șanțul înainta vizibil. O singură dată se opri pentru o clipă, ca să asculte, și atunci auzi limpede pocnitura unei pietre sau unelte, cu care era lovit peretele dinspre sfîrșitul noii galerii.

Jack trăia !

Tom săpă pînă cînd pămîntul de pe cazma căzu deodată și făcu loc unei găuri de mărimea unei farfurii în galeria de mină de sub el.

— Slavă Domnului ! se auzi un glas nefiresc, răgușit, din cealaltă parte a găurii.

— Sănătos, Jack ?

— Da, bătrîne. Ai sosit la țanc. Mi-am găsit greu un loc unde să fiu ferit, dar sînt aproape sufocat.

Stătea încovoiat, sprijinindu-se de peretele din fund al noii galerii.

Tom scăpă cazmaua din mînă și se prăbuși pe spate, peste omul dinapoia lui.

— Doamne, mă doare tot spatele ! țipă.

Deodată se încordă încercînd să se ridice în genunchi și apoi căzu pe mîini, cu fața-n jos. Se tîrî cu greu către borta din fundul șanțului care da în galerie.

— Jack ! gîfîi înecîndu-se, Jack !

— Sînt aici, bătrîne, ce se-ntîmplă ?

— Nu mă mai ține inima, Jack !... Întinde mîna... mai repede... soarele e pe cale să apună...

Mîna lui Jack apăru prin borta din pămînt. Tom o înşfăcă şi apoi se prăbuşi cu faţa în pămîntul proaspăt săpat :

Cei din faţă mai mult îl tîrîră decît îl duseră pe şus din şanţ. Şanţul avea boltă deasupra şi bolta era prea joasă, aşa că erau nevoiţi să stea aplecaţi. Îl duseră la buza puţului şi îl întinseră acolo, legat de mijloc cu frînghia.

Cîteva alte lovituri de cazma şi Jack, ajutîndu-se de mîini şi de picioare, scăpă din închisoarea de sub pămînt, ieşi la suprafaţă şi îngenunche pe iarbă, lîngă trupul fratelui. Căutătorii de aur se strînseră în jurul lor şi-şi luară pălăriile de pe cap.

Soarele apunea...

ÎMBLÎNZITORUL DE CAI NĂRĂVAȘI

Sîmbătă după amiază.

Vreo zece, doisprezece pămînteni de-ai *bush*-ului, adunați de pretutindeni, cei mai mulți dintre ei înalți, sfrijiți și indolenți, stăteau fără rost pe lîngă un han clădit din scînduri și scoarță de copac la marginea *scrub*-ului, lîngă Capertee Camp (o tabără pentru căruțași), cînd poștalionul plin al firmei Cobb & Co, plus cîțiva inși agățați de vehicul, se precipită în toată splendoarea lui pe panta care ocolește Crown Ridge, îndreptîndu-se spre haltă, după o etapă de douăsprezece mile. Cîteva gloabe de cai colbăiți, vînoși, prost îngrijiți erau legați la gard sau de puieții de arbore de primprejur. Caii de poștă odihniți erau gata pregătiți, într-o curte de lîngă crîșmă. Cînd poștalionul se cătără pe malul din apropierea rîului, la poalele costișei, șase dintre bușmeni își dezlipiră călciiele de lîngă stîlpii verandei și de pe podeaua ei de lut, ca și de lîngă pereții grosolani din lăturoaie de care stăteau rezemați, venind lîngă grupul de vreo patru, cinci oameni din jurul unui ins. Acesta sta în picioare, cu spinarea rezemată de stîlpul de la colțul curții, cu picioarele întinse mai în față și contemplîndu-și bombeurile botinelor lui noi, cu elastic în părți, strînse bine pe picior ; fluiera încet. Era un flăcău zvelt, bine făcut, drăguț, cu pantaloni de călărie din catifea reiată, jambiere și un brîu de postav albastru ; nasul avea tăietură greco-romană, ochii erau albaștri, iar părul lucios, negru și creț îi cădea pe frunte de sub buza unei pălării noi din fibre de palmier, cochet dată pe spate.

— Ei, Jack, te-nvoiești la o liră ? întrebă unul.

— Să mă ia naiba, dacă mă-nvoiesc ! răspunse flăcăul de lîngă stîlp. Accept numai la cinci lire... Nici un bănuț mai puțin.

Jim își luă pălăria în mînă, colindă pe la fiecare și șilingii începură să se adune. Cheta se termină cu vreo treizeci de șilingi.

Jack privi cu dispreț în fundul pălăriei, arătînd pentru prima dată o oarecare îngrijorare, cînd exclamă :

— Nu v-ați găsit omul cu mine. Ce credeți voi că am să-mi pun la bătaie blestemata mea de jungheturâ pentru blestemata voastră de distracție și asta numai pentru treizeci de blestemați de șilingi ? Încalec pe blestematul ăsta de cal numai pentru un cearșaf de cinci și vreau să simt în buzunar blestemații de bani înainte să încep.

Între timp poștalionul ajunsese la poarta circiumii. Avea vreo douăzeci de pasageri — în interior, pe capră lîngă surugiu, pe ușa rabatabilă de la spate și agățați de acoperișul trăsurii — majoritatea lume din Sydney, ducîndu-se la cursele de cai de la Mudgee. Coborîră și intrară în crîșmă cu surugiul ca să dea de dușcă un păhărel, în vreme ce grăjdarii aveau să schimbe caii. Bușmenii începură să vorbească mai tare, ciorovăindu-se într-una.

Unul dintre pasageri era un tip înalt, bine legat, vesel, — un om de treabă, amator de curse, ba pesemne, chiar proprietar de cai de curse după toate aparențele. Avea fața rotundă, roșie și dolofană și purta o pălărie albă, din scoarță de plută.

— Ce-au de împărțit flăcăii de-afară ? îl întrebă pe circiumar.

— Ei, se ciorovăiesc cu unul ca să-l convingă să încalece pe un cal, răspunse circiumarul. Flăcăul ăla țanțoș, cu brîu albastru, este Flash Jack [1], specialist în îmblînzirea cailor ; și ăilalți pretind că au adus aici pe campionul cailor nărăvași din toată regiunea asta — calul ăla murg din țarc.

Tipul amator de curse se simți imediat interesat de poveste și ieși afară la bușmeni.

— Hei, băieți, ce aveți de împărțit ? îi întrebă vesel.

---

[1] Flash Jack — Jack Fulgerul (n.t.).

— De, ne ciorovăim şi noi niţel ca cineva să încalece pe blestematul ăla de murg de colo, din colţul ţarcului, — şi arătă cu mîna un cal murg, neţesălat, izolat într-un colţ al ţarcului prin nişte prăjini făcute din arbori tineri. Flash Jack de colo pretinde că el ar fi ăl mai prima îmblînzitor de cai de pe meleagurile astea şi Flash Jack cică el îl îmblînzeşte chiar de la prima încercare.

— Ce-i cu calul ăsta ? întrebă omul înalt, cu faţa purpurie. Pare destul de blînd. Ce mai, aş putea şi eu să încalec pe el.

— Crezi matale ? răspunse Jim, care avea hălăciuga de păr proptită drept în sus şi pe chip o expresie plină de inocenţă şi de mirare. Pare blînd, hai ? Păi ar trebui ca matale să te pricepi mai bine la cai şi să nu te laşi dus de prima impresie. Acuma pare destul de liniştit că nu-i nimeni lîngă el ; dar ia să fi fost aici acum vreun ceas ! Calul ăsta, pînă acum, a ucis doi oameni, i-a mutat umărul din loc unui al treilea, băşca un picior rupt al altuia. Astăzi, şase dintre noi ne-am irosit toată dimineaţa tot fugărindu-l ca să putem pune şaua pe el ; dar acum Flash Jack vrea să-i vină de hac.

— Ho, ho ! exclamă voios Flash Jack. Am zis că numai pentru un cearşaf de cinci lire încalec pe blestematul ăsta de cal şi-l scot afară din ţarc. Că doar n-o să-mi pun la bătaie frumuseţea mea de junghetură, pentru distracţia voastră.

— A mai zis c-o să-ncalece şi o să călărească pe el în ţarc pentru o liră, interveni Jim.

— Şi să mă pomenesc strivit între el şi ulucele gardului ! răspunse Flash Jack. Aş fi nebun. Mai curînd îmi încerc norocul afară, prin *scrub*, că-s destule bălării de jur împrejur.

— Bine, şi cît ceri pentru asta ? întrebă omul cu pălărie de plută.

— Cinci, asta am zis, răspunse Jack nepăsător. Şi să am blestemaţii de gologani în buzunar, înainte să sar pe blestematul ăsta de cal.

— Ţi-e teamă că o să plecăm de aici fără să-ţi plătim ? întrebă unul dintre pasagerii care se strînseseră roată în jurul lor.

— Mi-e teamă că nărăvaşul ăsta o s-o ia razna cu mine, fără să-mi fi încasat gologanii, zise Flash Jack. Cunosc bine calul. Are gura ca de fier în zăbală ; nu-l poţi struni. O să mă trezesc în douăzeci de minute la poalele costişei de la Crown Ridge cu capul spart ! Ce şansă aş mai avea să-mi încasez banii ?

— Doar n-oi vrea să-i capeţi acum ! fu de părere unul dintre pasageri. Uite ce : lăsăm cele cinci lire la crîşmar, pentru îngropăciune.

Flash Jack nu băgă de seamă sugestia pasagerului. Îşi plimbă privirea spre botine şi începu să fluiere încet.

— În regulă ! zise omul cu pălăria de plută, băgîndu-şi mîna în buzunar. Deschid eu cheta, cu o liră. Grăbiţi-vă la cheţă, băieţi !

Cele cinci lire fură strînse.

— Pun la bătaie o liră contra o juma' de liră că n-o să se ţină pe cal zece minute ! strigă Jim către tovarăşii lui, imediat ce văzu că evenimentul avea să se petreacă. Pasagerii făcură şi ei pariuri între ei. Flash Jack, după ce vîrî banii în buzunarul pantalonilor, trase prăjinile de la colţ şi duse calul în mijlocul ţarcului.

— Bleg ca o vacă bătrînă ! zise cu dezgust, rîzînd în hohote, unul dintre pasageri. Cred că-i o cacialma !

— Aşteaptă niţel, se adresă Jim pasagerului. Aşteaptă şi-o să vezi.

Au aşteptat şi au văzut.

Flash Jack încălecă tacticos pe nărăvaş, ieşi în trap uşor din ţarc şi porni brusc în galop pe după colţul crîşmei, pătrunzînd în *scrub*, care îl înghiţi mai repede şi mai definitiv decît ar fi făcut apele mării.

Cei mai mulţi dintre buşmeni săriră pe cai şi îl urmară pe Flash Jack pînă ajunseră într-un luminiş din *scrub*, la distanţă sănătoasă de cîrciumă. Acolo descălecară, se rezemară de copaci sau de propriii lor cai şi începură să rîdă în hohote.

La han mai era timp doar pentru încă o duşcă. Surugiul se urcă pe capră şi strigă „Îmbarcarea !", aşa cum obiş-

nuieşte de fiecare dată. Pasagerii se cățărară la locurile lor, adînciți în gînduri. După ce parcurseră o milă, două, omul cu pălărie de plută făcu o remarcă plină de adevăr :

— Blestemaţii ăştia de buşmeni au la dispoziţie prea mult timp de gîndit.

Buşmenii se înapoiară la crîşmă de îndată ce poştalionul se pierdu din vedere şi purceseră „să facă praf" cele cinci lire.

Am prins din urmă un bătrîn *swagman* străbătînd cîmpia şi a mers cu noi pînă am dat de o umbră unde ne puteam opri ca să tragem o pipă. Trăncăneam verzi şi uscate despre oameni pierduţi în *bush* sau plecaţi departe şi despre care s-a auzit că ar fi murit.

— Ei da ! — zise bătrînul *swagman* în timp ce îşi aruncă *swag*-ul la umbră, se aşeză pe el şi începu să-şi caute ustensilele pentru fumat — ei, da, rar un bătrîn buşman în viaţă sau mort, în cazul povestirii mele, care să nu fi fost mort de cîteva ori în viaţa lui, sau să se fi crezut că este mort, ceea ce e totuna pentru o bună bucată de vreme. Cînd eram mai tînăr în *bush* se găseau tot atîţia oameni despre care se zicea că sînt morţi, pe cît erau oameni morţi despre care se credea că trăiesc. În ziua de azi e cam altfel, cu atîţia ageamii care pleacă departe şi se prăpădesc în ţara asta secetoasă pe care nu o cunosc şi nu ştiu nimic despre ea şi uneori mor de sete la cîţiva paşi de o apă. Dar chiar şi azi, cînd aud că un bătrîn fîrtat de-al meu a murit, nu mă prea întristez şi nici nu-mi pun panglică neagră la pălărie ; ştiu că aproape sigur o să se ivească din nou pe lume, stînd destul de prost cu băutura şi încercînd să împrumute de la cineva o juma' de coroană.

Şi eu am fost mort de cîteva ori, după care mi-am dat seama că prietenii mă regretaseră atît de mult şi că eu fusesem, la urma urmei, un tip atît de bun — asta după ce murisem — încît mi-a părut rău că n-am rămas mort. Vedeţi, eu mă număr printre oamenii care sînt mai bine trataţi de către prieteni şi se vorbeşte mai bine despre ei cînd... cînd sînt morţi.

Ei, dar nu ţineţi seama de cele ce spun... Şi cum veni vorba de uciderea unor buşmeni înainte de le fi bătut cea-

sul, mi-aduc aminte de cîteva cazuri pe care le-am aflat. Cele mai multe s-au petrecut în vest, dincolo de încrengăturile munţilor. Era pe-acolo un bouar, pe nume Billy Nowlett. Avea un mic *selection* pe care îl gospodărea cu întreaga familie şi mai făcea şi ceva cărăuşie de la staţia terminus a căii ferate pînă la *station*-urile din fundul regiunii. O dată a plecat cu o încărcătură de mărfuri şi nu s-a mai auzit nimic despre el atît de multă vreme, încît nevastă-sa a intrat la gînduri. Şi iată că primeşte o scrisoare de la un cîrciumar de pe drumul spre Coonamble în care i se spunea că Billy a murit. Altcineva i-a scris văduvei interesîndu-se de camion şi de boi, dar cîrciumarul i-a mai scris că Billy băuse şi carul, şi boii înainte să moară, şi-i mai spunea că-şi băuse şi banii cîştigaţi cu cărăuşia ; cîrciumarul mai trimise alături de scrisoare, şi o bancnotă de cinci lire sterline, ceea ce a fost considerat drept un gest foarte frumos din partea lui.

Ei, şi văduva s-a zbătut mai departe şi a gospodărit totul fără bărbatu-său, aşa cum s-ar fi gospodărit şi zbătut dacă ar fi fost şi el — ba, poate, chiar ceva mai bine. Un bătrîn căutător de aur începu să pice seara şi să se aşeze lîngă vatra văduvei, să toarne verzi şi uscate, să o consoleze, să fumeze şi să rămînă dus pe gînduri. Şi tocmai cînd începuse să sporovăiască mai puţin, dar să fumeze şi să stea mai mult pe gînduri, iată că se iveşte şi Billy Nowlett în persoană, înapoiat din călătorie cu carul plin de mărfuri pentru o fermă de oi. Se dusese în fundul regiunii pe alt drum şi scrisoarea trimisă nevesti-si se rătăcise. Billy nu s-a mirat aflînd că e mort — mai fusese ucis mai înainte — dar s-a minunat de cele cinci lire.

Vedeţi voi, trebuie să fi fost vorba de alt bouar care murise. Billy a povestit că pe drumul către Coonamble era un cîrciumar bătrîn, care îl confunda mereu cu un alt bouar — şi îl confunda şi pe ălălalt bouar cu el, Billy — pentru că nu putea în ruptul capului să deosebească pe unul de altul ; prezenta lui Billy note de plată pe care celălalt nu le achitase, şi celuilalt note de plată neachitate de Billy şi, în general, încurca în aşa hal borcanele, încît mai că Billy ar fi dorit ca unul dintre ei să fie mort. Cel mai nostim lucru în toată tărăşenia asta este că cei doi nu

semănau deloc, nu aveau nimic comun unul cu celălalt. De multe ori dai peste asemenea aiuriți, loviți de vreo boală a vederii încît nu-și pot da seama de deosebirile dintre doi oameni între care nu există nici un pic de asemănare.

Mai e și cazul tînărului Joe Swallow. A fost găsit mort, strivit de un copac ars pînă la rădăcină, în Dead Man's Gully [1], „mort fără posibilitate de identificare", s-a zis, și a fost înmormîntat chiar în acel loc. Încet, încet, după ce a fost îngropat, fantoma lui a început să bîntuie făgașul ; ori măcar toată pojiția de școlari au văzut fantoma. Ba cu greu ai mai fi putut găsi chiar o persoană adultă care să nu cunoască o altă persoană ce văzuse fantoma — iar cealaltă persoană era totdeauna cineva cumpătat, căreia nu i-ar fi trecut prin minte să toarne o minciună.

Dar tocmai cînd fantoma era pe cale să se stabilească în făgaș și să-și vadă de treburile ei acolo, Joe a venit înapoi și atunci lumea începu să recunoască deschis că un altul fusese ucis acolo și că, deci, fantoma este a altuia ; iar unii înșî începură să-și aducă aminte că, deși poate crezuseră că cel ucis de copac acolo era Joe, apoi nici o clipă nu au crezut că ar putea fi vorba și de stafia lui Joe.

Și apoi a mai fost și cazul lui Brummy Usen — cred că lumea îi pronunță așa numele Hughison — tîlharul din *bush ;* fusese împușcat de bătrînul domn S... din E..., pe cînd încerca să jefuiască locuința bătrînului. Se povestește ceva despre asta într-o cărțulie cu titlul „Jaf cu mîna armată", deși toate numele sînt schimbate. Altă dată o să vă povestesc cum a fost dezgropat mortul la anchetă și cum a fost iar înmormîntat. Brummy ăsta muncea de obicei la un cîrciumar ; era angajat să lucreze la un joagăr pe care îl avea cîrciumarul. Și acest cîrciumar și fata lui au identificat cadavrul după un tatuaj pe brațul drept : o femeie, cu o ramură în mînă ; o să vă mai povestesc altă dată cum a fost atunci. Fata și-a adus aminte cum se uita la femeia din tatuaj, care mergea încoace și încolo pe brațul lui Brummy cînd acesta lucra la joagăr— uite-așa : sus-jos, sus-jos — fățuind capetele buștenilor. Așa că tîlharul mort din *bush* a fost cercetat în fața unui juriu și s-a stabilit că

[1] Făgașul mortului (n.t.).

Brummy Usen fusese ucis în mod justificat. A fost îngropat din nou, cu murdăria de pe el, cu petele de sînge şi numai în vestă.

După toate probabilităţile însă nu era vorba de acelaşi om. Pentru că adevăratul Brummy s-a întors mai tîrziu pe acolo ; dar nu i-a stat în putinţă să dovedească lumii că nu este mort. Cei mai mulţi dintre coloniştii erau ţărani englezi, veniţi din regiunile Kent şi Yorkshire ; cei mai încăpăţînaţi oameni din lume, cu idei fixe, cînd le intra ceva în cap. Şi le intrase în cap că Brummy Usen fusese împuşcat în timp ce încerca să-i vină de hac bătrînului domn S..., că fusese ucis şi că fusese înmormîntat.

Dar nevasta cîrciumarului cu joagărul îl cunoştea şi ea. El s-a dus la ea şi ea l-a recunoscut imediat. Îi intrase ei în cap de la început că cel împuşcat nu era Brummy — şi ţinea morţiş la această idee, pentru că era la fel de încăpăţînată în ideile ei fixe ca şi vecinii ei şi a avut destule ciorovăieli cu ei din pricina asta. Avea să se certe pentru părerea ei pînă în ziua cînd avea să moară, ba şi atunci avea să glăsuiască o dată cu ultima suflare : „Ba nu a fost Brummy Usen". Şi nici nu părea să fi fost. El era alt soi de om. Nu era destul de îndrăzneţ ca să poată fi tîlhar al *bush*-ului ; era un om mult mai cumsecade decît cel ce fusese înmormîntat ca fiind el. Şi apoi pe braţul lui Brummy era tatuată un alt fel de femeie, care ţinea un alt fel de ramură în mînă. Dar, vedeţi voi, Brummy se ţinuse mai tot timpul departe de lume şi nimeni nu îl cunoştea mai îndeaproape ; pe lîngă asta, cei mai mulţi din cei de faţă la anchetă erau destul de afumaţi, cu excepţia fetei, dar ea era prea speriată ca să-şi mai poată da seama bine ce anume declară ; erau toţi în starea asta, deoarece stîrvul era în starea în care era.

Ei, şi Brummy a mai stîrmocit pe acolo o bună bucată de vreme şi a încercat să dovedească oricui că nu se dă drept altul, dar nimeni n-a vrut să-l creadă. El dorea doar să-şi capete nişte rămăşiţe de simbrie datorate de unul, de altul.

S-a adresat poliţiei, dar cei de acolo erau tot aşa de încăpăţînaţi ca ceilalţi ; şi apoi ţineau la propria lor demnitate pe care erau datori să şi-o apere.

„Dacă nu sînt Brummy, atunci cine naiba sînt ?“ avea el să zică.

I se răspundea atunci că cel ce știe cine este era chiar el. Așa că lăsă totul baltă.

Pînă la urmă și-a zis că nu prea are importanță pe ce drum o să apuce. Și a plecat de acolo — Domnul știe încotro — ca să-și croiască o nouă viață, cred.

Călătorul pufăia din pipă, dus pe gînduri : acum își suflecă liniștit mîneca dreaptă și se scărpină pe braț.

Și pe acest braț văzurăm toți un tatuaj care reprezenta o femeie, ținînd în sus o ramură.

Luarăm din nou drumul pribegiei, alături de el, către un *station* — gîndindu-ne foarte adînc și simțindu-ne nu prea la largul nostru.

Dacă ne gîndeam mai bine, bătrînul trebuie să fi fost un mincinos groaznic.

RETRIMITERE PRIN POȘTĂ

Există un obicei răspîndit mai ales în Australasia [1] — la drept vorbind, poate și în alte părți ale lumii — despre care, credem, merită să se scrie. S-ar putea să fie un obicei nu prea onorabil, privit din punctul de vedere al unui director sau proprietar de ziar, ori din punctul de vedere (dacă există așa ceva) al deținătorilor de acțiuni în acest domeniu ; în orice caz este un vechi și bun obicei, căruia timpul îi acordă onoare. Poate că,, din mai multe motive, este răspîndit mai ales printre săpătorii la minele de aur decît la bușmenii de azi, așezați la casele lor... Din acest punct de vedere, săracul, deznădăjduitul, pribeagul *swaggie* nu contează, pentru că el nu are nici mijloacele necesare și nici prilejul de a onora acest obicei ; și apoi deplasările sale sînt prea trist de nesigure ca să-i permită de a fi onorat de acest obicei. Ne referim la obiceiul de a retrimite prin poștă ziarele și revistele de la un ortac la altul.

Bill își capătă gazeta și o citește conștiincios de la primul la ultimul rînd, la lumina unei lumînări sau a opaițului cu seu, stînd tolănit pe spate în colibă sau cort, cu luleaua în gură ; sau, și mai bine, într-o după-amiază de duminică, atunci cînd se culcă pe iarbă, la umbră, fudul și mulțumit, îmbrăcat cu perechea de pantaloni de moleschin, cămașă curată și încălțat cu ciorapi curați. Cînd termină cititul gazetei, atunci — dacă nu este imediat luată în primire de altcineva — o aranjează cu prima pagină deasupra, o împăturește și o pune bine undeva unde știe el că o va găsi. De obicei gazeta este reținută în felul următor :

[1] Australasia = nume dat ansamblului geografic format din Australia, Noua Zeelandă și Noua Guinee (n.t.).

— Dă-mi şi mie gazeta asta, Bill, să-mi arunc ochii pe ea după ce termini tu de citit, zice Jack.

— Chiar adineauri i-am promis-o lui Bob. Poţi s-o iei după ce termină el, zice Bill.

Şi cînd, în cele din urmă publicaţia este împrumutată, Bill zice :

— Nu uita să-mi dai înapoi gazeta cînd o termini. Nu lăsa pe Cutare sau Cutărică să o găbjească ; altfel, am toate şansele să nu mai dau ochii cu ea.

Dar ceilalţi Cutare sau Cutărică primesc şi ei, la rîndul lor, gazeta, după ce sînt trimişi la Bill să o ceară.

— Cere-i-o lui Bill ; eu i-am cerut-o lui, zice Jack primului Cutare.

Şi cînd, în cele din urmă, Bill îşi capătă înapoi gazeta — ceea ce de multe ori se întîmplă după nenumărate bombăneli, acuzaţii, contraziceri şi tăgade caracteristice *bush*-ului — Bill aranjează din nou la locul lor foile, sever şi cu mare grijă, împătureşte gazeta şi o vîră sus de tot lîngă grindă ori o ascunde după un stîlp sau o scîndură, sau chiar sub pernă unde să fie ferită de alţii. El vrea să trimită această gazetă lui Jim.

Dar Bill nu se pricepe bine la împăturit şi prea puţin sau deloc la ambalare. Împătureşte şi reîmpătureşte ziarul de mai multe ori şi în diferite feluri, dar primul rezultat este adesea şi cel mai reuşit, aşa că în cele din urmă este cel adoptat. Pachetul pare mai curînd urît făcut decît bine aranjat, dar Bill pune ceva greu pe el, ca şi cum nu l-ar lăsa să-şi ia zborul, şi caută în jur un capăt de sfoară ca să-l lege. Uneori îl leagă strîns la mijloc, uneori la ambele capete ; alteori lasă sfoara să alunece printre foi şi înnoadă aşa cum este sau în al doilea fel, şi în toate felurile ca să fie sigur că nu se mai deznoadă — ceea ce nu se întîmplă totdeauna aşa. Dacă nu găseşte un cap de sfoară destul de lung, înnoadă două crîmpeie cap la cap şi supune rezultatul unui examen destul de sever. Şi dacă fibra i se pare prea subţire sau folosise aţă, atunci face şnur în două. Apoi se necăjeşte tot căutînd cine i-a şterpelit călimara sau dacă ştie cumva pe unde o fi tocul. Iar după ce face rost de ele, scrie adresa, căznindu-se să fie exactă, pe

marginea foii ziarului... uneori în două-trei locuri. Trebuie să se și gîndească un pic înainte de a scrie ; și, poate că după ce va scrie, se va scărpina în cap cu un deget mînjit de cerneală și se va uita la adresă cu un fel de surpriză prietenoasă, pasivă. Bătrînul său prieten Jim a fost totdeauna pentru el pur și simplu Jim, nimic altceva ; dar, ca să ajungă la Jim, ziarul acesta trebuie adresat :

D-lui JAMES MITCHELL

la stimatul J. W. DOWELL

Mannigrub Station

și așa mai departe. „Mitchell" i se părea ceva ciudat — pentru o clipă Bill nu putu înțelege despre ce era vorba — și tot așa stăteau lucrurile și cu „James".

Cam peste o săptămînă, chiar dacă se găsește în regiunea Coolgardie, sau departe în nordul Queenslandului, ori la doborît copaci în Maoriland, Jim face o plimbare, după ceai, pînă la oficiul poștal, pentru cursa de noapte. Nu așteaptă nici o scrisoare de nicăieri, dar s-ar putea să fie vreo gazetă de la Bill. De obicei Bill îi trimite o gazetă. Foarte rar și-au scris ortacii ăștia.

Există unele chestiuni asupra cărora, firește, Bill și Jim nu pot cădea de acord ; subiecte pe care le discutaseră pe vremuri mult de tot, cu glas tare și în repetate rînduri. Și se întîmpla ca uneori Bill să descopere în gazetă un articol sau un paragraf cu care este de acord și, ca să zic așa, aplaudă o părere prea-îndrăgită de el, fiind, în același timp, împotriva unei păreri susținute de Jim. Atunci Bill o subliniază, chicotind cu satisfacție, și face patru cruci la cele patru colțuri — și poate încă una de o parte și o alta de cealaltă parte — și trimite lui Jim gazeta. Bill presupune că, aproape sigur, bătrînul său Jim se va simți strîns cu ușa. Crucile nu au caracter ornamental și nu sînt trasate artistic, dar sînt foarte vizibile. Poate că Jim le observă mai întîi chiar pe contrapagină și întoarce foaia ca să vadă despre ce este vorba. Și cînd citește, pe chip îi apare un zîmbet prietenos ; bietul Bill, bătrînul, a rămas pînă azi același nătărău și încăpățînat dintotdeauna, ajun-

gînd pînă la toanele lui de pe vremuri. Pentru Jim este acum destul de greu ca să-l poată combate cu vorba, pentru că se afla prea departe de el. Dar dacă este foarte nerăbdător ca să discute subiectul, atunci se așterne la scris, folosind toate vechile sale argumente pentru a dovedi că cel ce a scris acel flecușteț este un imbecil. Acesta era unul din puținele motive care îi făceau să-și mai scrie din cînd în cînd. Ori, dimpotrivă, Jim avea să aștepte pînă dădea peste un paragraf dintr-o altă gazetă, care era de partea lui în disputa între ei și, mai ales, după părerea lui dădea de pămînt cu nimicurile omului din gazeta lui Bill. Atunci Jim subliniază, rînjind, paragraful cu mai multe cruci și trimite această gazetă lui Bill. Amîndoi sînt democrați — bătrînii ăștia de ortaci mai mereu sînt democrați — și uneori unul din ei dă peste un articol sau un poem emoționant, îl subliniază ca semn că îl aprobă și-l trimite celuilalt. Sau poate descoperă o glumă bună sau anunțul mortuar al unui vechi tovarăș de pribegie. Ce val de simțăminte și de amintiri poate provoca în toată țara un mic paragraf !

Jim este un păcătos și un zeflemist, iar Bill este un vechi liber-cugetător, serios, migălos, respectabil ; în consecință uneori primesc, în pachetul trimis prin poștă, un veritabil „strigăt de război" sau o broșurică — uneori expediate doar în glumă.

Cu mulți ani mai înainte Bill și Jim erau amorezați lulea de un trandafir al *bush*-ului sau de un crin al terenurilor aurifere — hai să-i zicem Lily King. Amîndoi îi făceau curte în același timp și s-au certat pentru ea — poate se vor fi și bătut — și au stat despărțiți de ea ani de zile. Dar toate astea au fost pe vremuri... Poate că fata îl iubea pe Bill, poate că îl iubea pe Jim... poate pe amîndoi ; sau poate că nici dînsa nu-și dădea prea bine seama pe cine iubește. Poate că nu-l iubea pe nici unul din ei, ci doar îi ducea de nas pe amîndoi.

Oricum ar fi, fapt este că nu s-a măritat nici cu unul, nici cu celălalt. S-a căsătorit cu un altul — să-i zicem Jim Smith. Și iată că acum, după ani, Bill dă peste o notiță într-un ziar local, anunțînd cam așa :

La 10 iulie în casa sa Eureka Cottage, din Tally Town, str. Ballarat, soția lui James Smith a născut doi gemeni (băiat și fată) ; toți trei sînt sănătoși.

Apoi Bill, zîmbind trist, o însemnează cu cruci mari și trimite mai departe ziarul lui Jim. Pe urmă Bill se așază și se gîndește, și fumează, și tot se gîndește pînă ce focul se stinge și aproape uită cu totul de peticul acela pe care trebuie să-l pună la pantaloni.

Și, poate, departe în fundul Aucklandului, pe terenurile pline de eucalipți Jim citește notița, zîmbind ; apoi devine serios, se așază și scurmă mecanic cu o creangă de eucalipt în focul care mai pîlpîie... și se gîndește. Gîndurile lui sînt departe, în anii de demult, palide și minunate, minunate și palide. Pentru că durerile vechi, șterse din suflet și totuși persistente, ies la iveală și lovesc inima unui bărbat, aidoma soției necredincioase care vine încă o dată înapoi, cade în genunchi în fața lui și ridică în sus brațele-i tremurătoare și se roagă cu ochii scăldați în lacrimi țintiți spre el, pledînd pentru dragostea simțită de ea prea tîrziu.

Se presupune că ar fi ceva de lucrarea ta, dacă se întîmplă să fie publicată într-o revistă de limba engleză, să fie publicată și în formă de carte și reprodusă în presa din provincie, să fii tămîiat de critică sau chiar să fii tăiat în bucăți bine de tot și cu severitate. Dar la urma urmei, dacă stăm și ne gîndim, tare am vrea să vedem cît mai curînd o lucrare de-a noastră însemnată cu cruci mari trase cu cerneală pe mototolita și murdara fișie de hîrtie pe care Bill sau Jim o primește, fiindu-i trimisă de un vechi tovarăș de-al lui — gazetă care călătorește mii de mile, mîzgălită toată cu adrese mînjite și legată cu o sfoară.

CONTROLORUL DE IMPOZITE INDIRECTE

Harry Chatswood, angajat cu căruța la poștă (și făcînd cîteva alte meserii) era în cursă de la, să zicem, Georgeville la Groydon, ducînd scrisori, colete și numai un pasager — un voiajor comercial care se arătase a fi un om nesociabil și un „încuiat" în diferite alte privințe. Aproape la jumătatea drumului pînă la hanul aflat la jumătatea distanței dintre cele două localități, Harry ajunse din urmă pe „bătrînul Jack", un om din partea locului (există mulți alți înși numiți „Bătrînul Jack") și îl invită în căruță, ca și cum un asemenea gest este ceva de la sine înțeles.

— Hei, tu ești, Jack ? strigă în întunericul ce începea să se lase.

— Da, Harry.

— Fă-te-ncoa' !

Harry avea inimă bună și, dacă putea, lua în căruță pe oricine.

Bătrînul Jack se cățără pe capră între Harry și pasager, care sta bățos — ca și cînd ar fi fost în picioare deși era așezat — înfofolit în manta și își încheia nasturul de sub bărbie în tăcere și cu vădită nemulțumire. Bătrînul Jack își puse luleaua în funcțiune și mormăi, și tăifăsui și schimbă mulțumit tot felul de amabilități specifice *bush*-ului cu Harry. Și tot așa pînă ajunseră într-un loc de unde se vedea un foc în bătătura unei coșmelii din fața lor.

— Stai să mă dau jos aici, Harry, zise Bătrînul Jack cam stingherit. Sînt dator mătușii. Mac pai'șpe șilingi și n-am bani la mine. Mai de mult am tras un chef la ea și nu m-a uitat. D-aia nu vreau să dau ochii cu ea. O iau pe jos peste pășunea asta, așa că mă poți lua în căruță dincolo de casă.

Harry rămase o clipă pe gînduri apoi îi zise :

— Stai liniștit, Jack. Aranjez eu.

Se aplecă și bagă mîna în buzunarul pantalonilor, ținînd hățurile cu cealaltă, și scoase un pumn de monede de argint. Își coborî mîna pînă la lumina felinarului căruței, separă din grămadă cîțiva bani de argint cu o mare iuțeală de mînă — sau iuțeală de degete — și întinse către Bătrînul Jack cei patrusprezece șilingi.

— Poftim, Jack, o să mi-i dai altă dată.

— Mulțumesc, Harry, mormăi Jack, vîrîndu-și banii în buzunar.

Era o noapte friguroasă, așa că perspectiva unei crîșme îl mai desmorți pe pasager. Își mai ușură necazul cu cîteva mîrîituri la adresa vremii și a drumului, care fură primite cu frățească înțelegere de ceilalți. Caii lui Harry se opriră din proprie inițiativă în fața casei, o coșmelie ca o cocoașă, construită din scînduri grosolane și scoarță de copac, văruită, de tipul caselor de colonist din vremuri trecute, cu o ușă de scînduri în mijlocul peretelui, cu o fereastră urduroasă de o parte a ușii, și o alta, prohibitiv de oarbă în cealaltă parte, ca și cum dincolo de ele ar fi locuit moartea. Poate că așa o fi și fost cazul. O dată ușa deschisă, se strecura un fir de lumină de lampă și de foc aprins, care contură marginile căruței de poștă și calul roțaș din apropiere, îngropînd restul căruței, cu felinar cu tot, în bezna *bush*-ului.

— Tu ești, Harry ? se auzi un glas cu intonații ca cele ale eroinei din „Profesiunea doamnei Warren" [1].

— Eu sînt.

Apăru o femeie îndesată, agresivă. Era destul de rumenă la față și se comporta, se foia și vorbea ca și cum ar fi fost cineva la oraș în anii trecuți și se aruncase departe în *bush* ca să facă bani într-un mod misterios ; se căsătorise sau trăia cu cineva — ori lăsa să se presupună că s-a căsătorit — de ochii lumii și continua să facă parale prin mijloace tainice. În orice caz, era „Mătușa Mac" pentru oamenii din *bush*, dar la oraș, la bancă și la magazinele cu care avea de a face era *Doamna* Mac și avea totdeauna la dispoziție un scaun pentru ea, oferit imediat. Într-adevăr, era conița nu a altuia, ci a bătrînului Maç, că-

[1] *Profesiunea doamnei Warren* — piesă de Bernard Shaw (n.t.).

ruțașul de faimă legendară și fost concurent în meserie al lui Harry Chatswood. De aici se trăgea, poate, ezitarea lui Harry mai de mult de a face popas la ea și mai explica și generozitatea lui de acum față de bătrînul Jack.

Doamna, sau Mătușa Mac vindea băuturi răcoritoare, inclusiv în meniul unei cine sărăcăcioase, ca în *bush*, cină servită pasagerilor la optsprezece penny de persoană; răcoritoarele erau servite dintr-o sticlă de limonadă sau de apă gazoasă cu ghimber, pistruiată toată cu murdării de muște calde în anotimpul cald, aflată într-o vitrină expusă la soare și plină și ea de murdărie de muscă. Se mai găseau conserve de carne de vacă, pîine cu unt, ceai și (cel mai bun lucru, dacă știai de el) o oală caracteristică *bush*-ului plină cu cafea, pusă pe jăraticul din fața vetrei, pentru nopțile reci și umede. Ca supliment la toate acestea mai exista și ceai rece pe care, cînd se stabilea încrederea între client și patroană sau vreunul din clienți era cunoștință veche, cîrciumăreasa îl servea în taină, în cești fără farfurioară — fapt pentru care uneori își cerea scuze — cești pe care le lua la ea în dormitorul lugubru pentru a le umple și a le reumple, turnînd, la lumina lumînării, din niște oale ascunse, cu intenții criminale parcă, în cel mai întunecat și mai de nepătruns colț. Ai fi zis că te afli în cel mai josnic local de la oraș, loc unde nu s-ar fi căzut să fii.

Harry și pasagerii lui coborîră și-și întinseră picioarele să le dezmorțească. Pe cînd Bătrînul Jack răspundea cu prudență la o întrebare șoptită în grabă de pasager, Harry profită de prilej ca să-i facă semn cu cotul doamnei Mac și să-i șoptească la ureche :

— Atenție, doamnă Mac !... Controlor fiscal... Accize... [1].

— La dracu' cu el ! șopti și ea.

— Așa-a-a-a !

— În regulă, Harry. Mucles ! Am eu grijă de el, lua-l-ar dracu' ! continuă în șoaptă femeia.

După ce se încălzi la focul de lemne din vatra mare, călătorul sorbi hulpav o înghițitură de cafea, mușcă de

[1] Accize = impozite indirecte care se percep în unele țări pe bunuri de consum, mai ales pe băuturi spirtoase (n.t.).

două, trei ori din pîine și carne și, acum pe deplin dezmorțit, se întinse și zise :

— Ei, doamnă Mac, nu mai ai și altceva să ne oferi ?

— Și ce altceva ai mai dori ? îl plezni patroana. Pentru dumneata nu-i de ajuns pîine și carne ?

— Da... dar... dar... știi matale, continuă el încurcîndu-se în vorbe.

— Știu ?... Știu eu ?... *Ce știu eu ? !* O pauză, apoi brusc : Ce vorbă-i asta ?

— Fără supărare, doamnă Mac, fără supărare... Dar ai cumva ceva ca... o băuturică mai acătări, să ne dai cîte un păhăruț ?

— Băutură ! Pentru de-alde matale nu-i destul de bună cafeaua ? Am plătit-o două lire și juma' chilu' și laptele e proaspăt, chiar în seara asta am muls vaca... și apa e apă de ploaie, nu din gîrlă !

— Dar... dar... știi ce vreau să zic, doamnă Mac...

— Eu nu știu ce vrei să zici ! La ce te gîndești ? Te-am mai întrebat și-nainte. Unde bați, omule ? Dă-i drumu' !

— Ei, mă gîndesc la un pic de băuturică pe cinste ! zise înțepat mușteriul și adăugă : Fără supărare... dacă nu te deranjează...

— O-o-o-o ! izbucni patroana, ca și cînd i s-ar fi aprins o lumină în creier. Cauți o blestemată de băutură spirtoasă ? Ei, bine, o să-ți spun pentru prima și ultima oară că noi nu ținem nici o picătură de băutură spirtoasă, pe cinste sau proastă, în această casă. E o casă cinstită și omul meu face din greu cărăușie cinstită ! Ți-ar arăta el dacă ar fi acasă în noaptea asta friguroasă, bietul de el ! Nici un fel de păcătoasă băutură spirtoasă nu intră în casa asta, și nici nu iese din ea, așa să știi !

— Ușurel, ușurel, doamnă Mac, sîntem prieteni, n-am vrut deloc să te ofensez ; dar noaptea-i friguroasă și mi-am zis că ne-ai putea aduce vreo sticluță... ca doctorie... știi cît de multe se întîmplă în *bush* ; pentru caz de accident... ori pentru mușcătură de șarpe...

— Doctorie ! ?... Și ce am putea noi să facem cu doctoria ? La mine nu-i spital particular de cinci

guinee [1] consultația. Noi sîntem oameni cinstiți, sănătoși, să știi matale ! Am o sticluță cu picături calmante, dacă dorești așa ceva, și un pachet cu săruri, pe undeva... dacă dorești... poate că ți-ar ajuta la ceva. Mai am și o sticluță cu apă pentru ochi și ceva care să-ți torni în ureche dacă te doare... Poate că dorești și una, și alta, înainte să pleci mai departe.

— Dar, doamnă Mac...

— Să nu mai vorbim de așa ceva ! zise cîrciumăreasa. Îți spun eu că dacă tînjești după o băutură, trebuie să mai mergi pai'șpe mile pînă la crîșma din oraș. Uite că ți se răcește cafeaua și eu o servesc mușteriilor la optsprezece peni pe o noapte rece ca asta. Dar Harry Chatswood, cărușașul, e binevenit oricînd, ca și vechiul meu prieten Bătrînul Jack.

Și plecă să-și zornăie agitația printre obiectele de faianță aflate pe policioarele dulapului de bucătărie — așa cum bărbații își dau în spectacol enervarea tot umplînd și aprinzîndu-și luleaua și tot plimbîndu-se prin șopron. Între timp pe masă fu așezată o față de masă de olandă închisă la culoare, cu cele mai strălucitoare farfurii de tinichea pentru mîncarea rece și cele mai strălucitoare căni de o pintă, tot din tinichea, pentru cafea (faianțăria era rezervată pentru mîncăruri calde și pentru evenimente de seamă). Pe o latură a vetrei mari era atîrnat un rezervor de apă de pe timpuri, pe cînd de cealaltă parte era o sobă de campanie ; deasupra vetrei erau atîrnate oale și o gazorniță neagră, agățate de lanțuri înnegrite de funingine. Acestea, ca și o uriașă tigaie cu toartă de găleată și cîteva arme ruginite de pe vremea cînd în colonia aceasta Anglia își trimitea pușcăriașii, obiecte spînzurate pe pereții de scîndură negeluită, erau puse la vedere mai mult pentru amăgirea ageamiilor și ageamiilor veniți pe meleagurile acestea, făcîndu-i să-și închipuie că, în sfîrșit, au ajuns în Australia necunoscută.

[1] Guinee = veche monedă de aur de 21 de șilingi (Lira are 20 de șilingi) (n.t.).

Harry Chatswood găsi prilejul (avea obiceiul să găsească mereu prilejul atunci cînd îi convenea situația) să-i șoptească Bătrînului Jack :

— Dă-i ăi pai'șpe șilingi, Jack, și termină cu ea. Are hachițe în seara asta, naiba știe de ce. Poate că la vederea ălor pai'șpe sunători și-o mai veni în fire.

Bătrînul Jack — acesta îi era obiceiul — făcu ascultător boroboața, căzînd drept în capcană. Se ridică de la masă, își vîrî mîna în buzunar și zise :

— Ei, doamnă Mac, nu știu ce ți s-a întîmplat în seara asta dar... în orice caz... (Se opri o clipă și puse banii pe masă). Uite banii pe care ți-i datorez pentru... pentru...

— Pentru ce ? întrebă cîrciumăreasa, răsucindu-se spre el cu o viteză surprinzătoare pentru o femeie atît de dolofană.

— Păi, ăi pai'șpe șilingi cu care am rămas dator pentru băutură atunci cînd Bill Hogan și cu mine...

— Nu-mi datorezi nici un fel de pai'șpe șilingi pentru băutură, tu, ticălos murdar ! Ai înnebunit ? N-ai căpătat niciodată băutură de la mine. Ce vorbă-i asta ?

— Iar... iartă-mă, doamnă Mac, bîigui bătrînul Jack, total năucit, dar... nu-ți aduci aminte ? Ăi pai'șpe șilingi... ți-i datorez... știi... am rămas dator... în noaptea aia cînd eu și Bill Hogan, și cumnata matale, Mary Don...

— Ce ? Dacă-i p-așa, cară-te din casa mea, tu, escroc josnic ce ești ! Eu mi-s femeie măritată, cinstită, și tot așa-i și cumnată-mea Mary Donelly. Auzi ce-i trece prin minte ! Cară-te din casa mea !... (Puse mîna pe oala de cafea și continuă :) Ieși imediat pe uș-afară ori te pocnesc cu asta în mutra ta pocită, hoț de drumu' mare ce-mi ești ! Auzi ce născoceală !

Bătrînul Jack ieși, împleticindu-se. Instinctul îl duse la locul cel mai sigur : la căruță. Harry Chatswood stătuse în picioare în tot acest timp, cu fața lui prelungă, sfrijită lîngă raftul de bucătărie aflat ceva mai sus, trăgînd pe rînd cîte o sorbitură din cana de cafea și cîte un fum din pipă, privind mereu foarte liniștit și nepăsător.

— Și acum, zise cîrciumăreasa, dacă onorabilul și-a făcut sumă, l-aș ruga să plătească — meniul e opt'șpe

penni, — și să-și ia mantaua. În seara asta am primit destule insulte murdare ca să-mi ajungă pentru toată viața. Cînd te gîndești că... escrocul! mai spuse adresîndu-se celor de la masă, ...și eu o femeie singurică într-un loc ca ăsta și într-o noapte ca asta... !

Pasagerul puse liniștit pe masă o monedă de doi șilingi, că și cînd cele petrecute ar fi fost cel mai normal lucru din lume (pentru că era obișnuit cu multe întîmplări din *bush*) și îmbrăcă tacticos mantaua.

— Zău, doamnă Mac, pînă acum nu mi-ar fi trecut prin minte că Bătrînul Jack ar fi nebun. Și doar i-am făcut semn să tacă, zise Harry Chatswood în șoaptă, adăugînd apoi cu glas tare În orice caz, Doamnă Mac, dă-mi te rog o lumină ca să mă uit niței la oiște.

— Cu plăcere, Harry, zise femeia, pentru că, oricum, tu ești cumsecade. Am să-ți aduc un felinar. Ți-aș aduce toate luminile de pe cer și pe cele din... cele din alte părți, dacă ți-ar putea fi de folos.

După ce Harry cercetă oiștea și se urcă la locul lui pe capră, deslegînd hățurile de pe leucă, femeia îi strigă

— Cît despre ăștia doi, Harry, răstoarnă-i în prima gîrlă pe care o întîlnești în cale și Domnul fie cu tine! Asta merită ăști doi pungași nenorociți. Auzi tu !... Să insulte o femeie cinstită, aflată singură în *bush* și încă într-un loc cum îi ăsta !

— Am înțeles, doamnă Mac, zise bine dispus Harry Chatswood. Noapte bună, doamnă Mac.

— Noapte bună, Harry și Domnul fie cu tine ! Vezi că gîrlele s-au umflat după furtuna de ieri noapte.

Și Harry cîrmi caii și lăsă femeia să se gîndească mai departe la cele ce-i spusese.

Femeia se gîndi mai departe, dar într-un fel la care Harry nu s-ar fi așteptat. Și l-ar fi obligat pe Harry să nu se simtă deloc la largul lui, pentru că era cu adevărat o femeie bună la inimă. Femeia se așeză pe un scaun lîngă foc și, după ce se mai gîndi puțin la cele întîmplate, iată că imediat două broboane mari de lacrimi se rostogoliră pe obrajii bucălați, alb-roz ai femeii, scînteind în lumina focului.

— Şi cînd te gîndeşti la Bătrînul Jack, îşi zise. Ultimul om din lume la care m-aş fi gîndit că ar putea să mă toarne. Dar... dar mereu, mereu mi s-a părut că bietul Jack e niţel sărit de pe linie. Poate că şi eu am fost prea aspră cu el. Dumnezeu să ne ierte pe toţi !

Dacă Harry Chatswood ar fi văzut-o acum i-ar fi părut rău de ceea ce făcuse. Pribegii cu *swag*-ul în cîrcă şi deznădăjduiţii veniţi mai de curînd în *bush* dăduseră peste femei mai rele decît Mătuşa Mac.

Dar femeia se reculese, se ridică de pe scaun şi începu să se foiască în jur. Înşfăcă un braţ de lemne, scurmă jăraticul din vatră, puse o bucată de costiţă şi una de cîrnat — aduse proaspete acum cu căruţa de poştă — pe o farfurie curată de pe masă şi aruncă vreo cîţiva cartofi în alta. Asta, pentru că Harry Chatswood îi spusese că fiul ei vitreg — cel mai mare, cel mai dorit şi cel mai alintat — rămăsese nu prea departe în urma lui, mînînd carul cu boi. Înainte de a fi terminat pregătirea cartofilor, auzi dinspre întunecimea cărării zăgănitul roatelor butucănoase şi pocnetul harapnicului lung pentru mînat boii.

Dar chiar a doua zi dimineaţa poposi la han un om care venea călare dinspre Croydon. Îşi vîrî capul în beciul de sub verandă, salutînd-o aşa cum se salută în *bush*, iar ea îi povesti tot ce i se întîmplase.

Omul îşi îndreptă trupul, îşi dădu un bobîrnac în ceafă cu degetul mic şi se uită la ea cu gura căscată, preţ de un minut.

— Păi ăla nu era deloc om de la fisc. Îl cunosc eu bine. Am băut cu el la hotelul Royal azi-noapte pînă să ne ducem la culcare şi am mai supt niţel împreună şi azi-dimineaţă înainte să plec. E-e-e-i ! Păi ăsta-i Bobby Howell, voiajorul comercial al firmei Burn and Bridge. E un tip de treabă şi galanton cu banii cînd reuşeşte vreo afacere bună, mai ales cînd e rost de o băuturică pe cinste, la drum lung şi pe o noapte întunecată.

— Iar Harry Chatswood ăsta ! Puşlamaua dracului ! strigă femeia, fringîndu-şi mîinile. Şi eu care am fost mereu sinceră cu el ! Escrocul ! Şi cînd te mai gîndeşti... mereu am fost convinsă că Bătrînul Jack e om cumsecade... Şi cînd te gîndeşti că... ! S-au dus pe apa sîmbetei cei pai-

șpe șilingi pe care Bătrînul Jack mi i-ar fi dat, și pasagerul mi-ar fi lăsat și el trei șilingi pentru băutură, și... dar, lasă ! Bătrînul Jack o să-mi plătească data viitoare, iar eu am să i-o plătesc lui Harry Chatswood, mizerabilul cărăuș de poștă. O să-l scot din pepeni bucată cu bucățică ! Mă răfuiesc eu cu el !

Nu l-a mai văzut niciodată pe Bătrînul Jack cu cei paisprezece șilingi, dar și-a pus la punct socotelile cu Harry Chatswood.

...Dar asta am să vă povestesc altă dată. Acum mai avem timp doar să mai tragem cîte o pipă pîn' ne culcăm.

— Five Bob ![1]

Bătrînul îşi puse mina streaşină la ochi şi privi atent prin arşiţa acestei caniculare zile de Crăciun. Stătea în uşa unei colibe din scînduri negeluite şi scoarţă de copac, situată pe malul unui rîu secat. Ocoalele pentru oi se aflau la dreapta iar un orizont plat al coamelor unor coline cu pămînt cărămiziu, neroditor alcătuia un fundal potrivit pentru această scenetă.

— Five Bob ! strigă din nou omul. Un cîine ciobănesc colbăit se sculă plictisit de la umbra colibei şi-şi privi întrebător stăpînul care arătă cu degetul cîteva oi răzleţe din turmă.

— Adă-le-napoi ! îi spuse cu încredere.

Cîinele plecă şi stăpînu-său se întoarse înăuntrul colibei.

„O să le băgăm în ţarc mai devreme", îşi zise pentru sine. „N-or să mai aibă masă de seară. O să le închidem în ţarc mai devreme şi toată după amiaza rămîne pentru noi".

„Noi o să avem de-ale gurii pentru diseară", adăugă bătrînul privind cele cîteva oale puse la foc. „Aş putea să arunc şi ceva cocoloaşe de găluşcă ; o să aibă gust ca nişte zdrenţe de fidea, aşa amestecată cu carne sărată". Luă de pe foc una din tigăi. „Îmi place s-o ţin pe foc numai pînă-ncepe să sfîrîie", îşi explică sieşi gestul. „La foc puternic se întăreşte carnea... O s-o ţiu la foc domol..."

Aici, monologul fu întrerupt de sosirea dulăului.

— Foarte bine, Five Bob, i se adresă smintitul singuratic, masa noastră de seară e gata numaidecît. Tu stai cu ochii pe oi pînă te chem ; ţine-le strînse laolaltă, că pe urmă le închidem în ocol şi noi amîndoi o să avem liber.

[1] Five Bob = „Cinci Şilingi" (n.t.).

Vorbirea era însoțită de gesturi vădit înțelese, căci cîinele se retrase ca și cînd ar fi priceput englezeasca omului, iar pregătirea mesei continuă.

„O să iau o cazma și o lopată cu mine, ca să-l dezrădăcinez pe bătrînul negru", mormăi ciobanul, urmărind, evident, un recent fir al gîndirii. „Cred că acum trebuie să adaug cartoful".

Ultima propoziție se referea la mîncare ; prima, la mormîntul unui negru care îi stîrnise curiozitatea.

„Oile stau liniștite", constată cel ce vorbea de unul singur privind pe ușă afară, „așa că eu și Five Bob o să putem cina în pace. Aș vrea să mai am destulă grăsime ca să fac tigaia să sfîrîie. Mi-am făcut chiar mie hatîrul să ung o vestă de piele cu grăsime ; dar ar trebui să tot răzui trei luni seul de pe piei ca să-mi ajungă pentru găluștele astea.

La timpul stabilit masa era gata întinsă ; bătrînul se așează pe un butuc, cu capacul unei lăzi de gin pe genunchi în chip de masă, Five Bob se lăsă pe burtă în fața omului. Pe chipul lui inteligent era zugrăvit cel mai mare interes, amestecat cu recunoștință.

Cina în doi a decurs în mare liniște, cu excepția momentelor de pauză cînd omul se oprea din tăiatul feliilor de carne pentru a întreba dulăul dacă o anume bucată gustoasă i-a plăcut, iar coada lui Five Bob declara că, firește, i-a fost foarte pe plac.

— Ei, și-acum, ia gustă asta ! zise bătrînul aruncîndu-i o bucată mare de gălușcă. Un clămpănit de fălci din partea lui Five Bob și gălușca dispăru.

— De-a dreptu-n burtă ! exclamă bătrînul cu o umbră de zîmbet.

Spălă vasele de tinichea în apa în care fiersese aluatul pentru găluște apoi, cu ajutorul dulăului, închise oile în ocol.

Terminată și treaba aceasta, luă o cazma, o lopată și un sac vechi și plecă peste culme urmat, bineînțeles, de tovarășul lui patruped. După ce străbătu greu vreo trei mile ajunse la un pinten de deal, ieșit din coama principală. La capătul acestuia, sub un pîlc de eucalipți, se afla o moviliță de pămînt, de-abia ghicită printre buruieni,

crestată în centru, așa cum sînt toate mormintele de negri.

Începu munca de deshumare și, normal, după vreo jumătate de oră atinse fundul mormîntului cu rămășițele pămînțești. După ce răzui bine pămîntul, scoțînd toate osemintele afară, se amuză așezîndu-le la locul lor, pe iarbă, și punîndu-și întrebarea dacă erau oase de negru ori de alb, de bărbat ori de femeie. Nereușind, totuși, să ajungă la o concluzie satisfăcătoare, le curăță de țărînă cu mare grijă, le puse în sac și plecă spre casă.

De data aceasta taie drumul peste colină și, mai la vale, prin făgașul unei gîrle secate, plin de arbori cu tăieturi inelare în scoarță și tufișuri de buruieni albe. Ajunsese aproape la sfîrșitul făgașului, cînd o iguană mare, unsuroasă, neagră se cățără pe un pomișor, țîșnind chiar de sub nasul lui și arătînd foarte bătăioasă.

— Săltăreața dracului ! țipă omul. M-ai speriat !

La piciorul pomișorului zări ceva care, la prima vedere, i se păru a fi un schelet de oaie, cu oasele înnegrite, dar la o mai atentă privire descoperi că este cadavru de om : zăcea cu fruntea rezemată pe un antebraț, uscat ca o mumie de arșița groaznică a verii din Australia de vest.

„Nici vorbă, azi e ziua mea cu noroc !“ își zise ciobanul, scărpinîndu-se la ceafă și începînd să se ocupe de rămășițele pămînțești. Luă un băț și ciocăni cadavrul pe umăr. Carnea răsună ca și cînd ar fi fost piele tăbăcită. Îl întoarse pe o coastă ; hoitul se rostogoli pe spate, căzînd drept ca o scîndură ; ochii uscați păreau că sînt ațintiți în sus spre el, de sub încheietura înnegrită a brațului.

Se dădu fără voie înapoi un pas dar, făcîndu-și curaj, se aplecă sprijinit în băț, și cercetă cu privirea de-a fir a păr amănuntele îngrozitoare.

Nu exista nimic pe trăsăturile înnegrite care să arate cît de cît ceva despre cine va fi fost sau măcar despre rasa lui. Dar îmbrăcămintea arăta că rămășițele pămînțești erau ale unui european. Bătrînul observă în bălării, chiar lîngă cadavru, o sticlă neagră. Acest amănunt îi dădu de gîndit. Se lăsă imediat în genunchi și examină tălpile cizmelor cu șireturi și apoi ridicîndu-se în picioare, exclamă convins :

— Brummy ! Ei, drăcia dracului ! Pîn-la urmă, ai crăpat ! Ţi-am spus-o eu, Brummy, continuă înduioşat, adresîndu-se stîrvului, ţi-am spus mereu cum o să fie şi uite că aşa a fost, zănaticule bătut de Dumnezeu! Ai fi putut să agonisești mai mult decît oricine în colonia asta, dar ai prăpădit tot ţinînd-o numai într-o beţie. Ţi-am spus mereu cum o să se sfîrşească şi acum vezi şi tu că aşa ai sfîrşit. Tot aşteptam să vii la mine, să stai locului şi să te faci om cumsecade. Şi tu jurai că aşa o să fie ; aşa jurai tu mereu. Şi acum, iată-te aici ; dar de data asta cred că am să te ţin locului o dată pentru totdeauna, să te fac să fii cuminte, că doar n-o să te las să zaci aici ca o oaie moartă.

Luă sticla cu dop de plută şi o examină. Spre marea lui surpriză era aproape plină cu rom.

„Hm, asta-mi convine", îşi zise bătrînul. „Norocul meu de Crăciun, nu-ncape-ndoială. Trebuie să-l fi pocnit damblaua dis-de-dimineaţă, că altfel nu m-ar fi cadorisit el c-un clondir aproape plin. Orişicum ar fi, mie-mi prinde bine."

Uitîndu-se în jur, ochii începură să-i strălucească de mulţumire cînd văzu cîteva fîşii de scoarţă de copac, lăsate aici de vreo echipă de cojitori care adunau scoarţă pentru clădirile de pe la *station*-uri. Alese două bucăţi, una lungă de vreo patru picioare, alta de vreo şase şi amîndouă late cam de vreo două picioare, şi le trase pînă la stîrv. Puse pe cea mai lungă lîngă cadavru, pe care începu să-l prăvălească peste ea.

— Hai, Brummy, zise cu glasul mai blînd ca de obicei, acum n-o să mai fi neascultător, aşa cum îţi plăcea ţie, ţinînd seama că trebuie să fie vreo trei luni bune de cînd te-ai dus cu vîntul. Cred că romul te-a păstrat. Romul era moarte pentru tine cînd trăiai, iar acum cînd eşti mort el te păstrează ca pe... ca pe o momîie.

Apoi aşeză cealaltă fîşie de scoarţă deasupra cadavrului, cu partea concavă pe el — făcîndu-l pe mort sanvici între cele două coji de copac — desfăcu chinga de şa pe care o purta drept curea şi o strînse cu catarama la un cap al pachetului, în timp ce căuta în gînd să găsească altceva cu care să lege celălalt capăt.

„Nu mai pot rupe o fișie din cămașă", își zise, examinînd critic pulpana vechii sale bluze albastre, „...adică aș mai putea sfîșia vreo două, că tot e ea scurtă și așa cum este. Hai să văd. De cîtă vreme port bluza asta ? Aha, mi-aduc aminte : am cumpărat-o cu două zile înainte ca Five Bob să fie fătat. Nu-mi pot permite să-mi cumpăr o cămașă nouă. Orișicum, ținînd seama că e vorba de Brummy, o să mai iau cu împrumut de la ea vreo două fîșii ; o să le cos la loc cînd o să mă întorc acasă."

Apoi îl ridică de la un cap pe Brummy, vîrîndu-și umărul la mijlocul scoarței, pe dedesubt, aduse cadavrul la orizontală, după care luă în mînă sacul cu oseminte și purcese spre casă.

„Dacă stau să mă gîndesc, zău că n-am mai petrecut un Crăciun atît de prost ca ăsta", medită bătrînul, înaintînd cu greu. Dar nu făcu nici o sută de yarzi, cînd zări o iguană neagră strecurîndu-se tematoare prin bălării.

— Uite o altă blestemăție d-astea ! E a doua pe ziua de azi ! exclamă, după care trase imediat o concluzie : E drept, tu nu miroși deloc prea plăcut, Brummy. Trebuie s-o fi mierlit cam de pe vremea tunsului oilor. Chiar mă-ntreb : cine-o fi pus mîna pe cecul tău ăl mai de pe urmă ?... ȘȘȘuuuu ! Iar o guană neagră. Trebuie să fie o turmă întreagă.

Îl lăsă pe Brummy jos pe pămînt și mai trase o dușcă din sticlă. Pregătindu-se de plecare, își aruncă pe umăr săculețul cu oase, puse cadavrul deasupra lor dar se opri imediat.

— Blestematele astea de ciolane împuțite stau vraiște. Așteaptă niței, Brummy, le aranjez eu.

Rezemă mortul de un copac, potrivi osemintele pe un umăr și mai trase o dușcă.

După ce merse vreo milă auzi un fîșîit la dreapta prin buruieni și, cercetînd cu privirea, descoperi o altă iguană tîrîndu-se în vecinătate, cu lungul ei gît de șarpe întors spre el.

Acest lucru îl intrigă peste măsură pe cioban, dar cel mai straniu i s-a părut faptul că Five Bob nu voia să se atingă de reptilă, îndepărtîndu-se pe nesimțite, cu coada între picioare, cînd îl asmuțea „șo pe ea" !

„E ceva comic în tot ce se întîmplă cu guanele astea", își zise bătrînul în cele din urmă. „Am văzut în viața mea roiuri de lăcuste, herghelii de canguri, dar să fiu al naibii dacă am mai văzut pîn-acu un ciopor de guane".

Ajuns la colibă, trînti cadavrul de perete, nimerind greșit și pumîndu-l cu capul în jos ; rămase în picioare, scărpinîndu-se în cap și încercînd să-și adune gîndurile învălmășite. Dar nu îl rezemase pe Brummy într-un unghi corect și, ca urmare, individul acesta căzu înainte, dîndu-i o lovitură violentă în umăr cu potcoavele de fier de la tocurile cizmelor cu șireturi.

Lovitura îl desmetici, sări mai bine de un yard, smucindu-și instinctiv pantalonii în sus, gata s-o ia la goană. Dar o scurtă privire înapoi îi dezvălui adevărata cauză a presupusului atac pe la spate. Ridică din nou cadavrul, îl sprijini în picioare de coșul sobei și începu să rumege întrebarea unde să-și adăpostească prietenul la noapte, fără să observe că fîșia mai scurtă de coajă de copac alunecase în jos, spre cizme, lăsînd chipul la vedere.

— Recunosc, poate că ar fi trebuit să te las la noapte lîngă hogeac, Brummy ! îi zise, întorcîndu-se ca să se adreseze direct cadavrului. Doar n-oi avea pretenția să te bag în colibă... cu toate că am mai făcut așa cînd erai într-o stare ceva mai proastă decît asta de acum... Doamne !

Ciobanul nu era pregătit să întîmpine groaznica, scrutătoarea căutătură a orbitelor goale care reflectau lumina. Avu un șoc nervos și trecu o bună bucată de vreme pînă își veni în fire și putu să-și deschidă gura.

— Uite ce-i, Brummy, zise, amenințîndu-l cu degetul arătător pe delicvent. Nu vreau să mă iau la harță cu tine. Am făcut pentru tine tot ce-am putut, și mai mult decît oricare altul ; știi și tu prea bine. Dar dacă începi cu goangele, cu coțcăriile tale ca să mă bagi în sperieți, după ce te-am adus în circă acasă, îți jur pe sfintele mele bătrînețe că am să te zvîrl ca pe o zdreanță ce ești, așa, s-o știi și p-asta !

O dată terminată amenințarea, îl ridică pe Brummy și îl așeză în scobitura de la prichiciul sobei, aruncă o ultimă

privire spre ocoalele oilor și se retrase în priciul lui să moțăie niței — cum spunea.

Nu a moțăit ci a tras bine la aghioase, căci cînd se trezi era noapte de-a binelea ; instinctul lui de om al *bush*-ului îi șoptea că trebuie să fie spre ora nouă.

Aprinse un opaiț cu seu și turnă într-o cană de tinichea tot ce mai rămăsese din rom ; dar chiar cînd era pe cale să-și ducă licoarea la gură auzi deasupra capului un foșnet neobișnuit și lăsă brusc cana, care se izbi cu violență de masă și cîțiva stropi din prețioasa licoare se revărsară.

Five Bob scînci înăbușit, iar bătrînul cioban, deși obișnuit cu nălucirile și gîndurile negre — așa cum trebuie să fie oricine trăiește de unul singur în *bush* — simți în inimă suflarea de gheață a groazei.

Dădu fuga să-și ia vechea-i flintă și apoi se duse afară să cerceteze ce poate fi. Ocoli de cîteva ori coliba și examină cu cea mai mare atenție acoperișul, dar nu văzu nimic. Cît îl privește pe Brummy, acesta părea să fi rămas în aceeași poziție.

În cele din urmă, convingîndu-se singur că zgomotul fusese pricinuit de vreun opossum sau de vînt, bătrînul intră iarăși în colibă, puse oala la fiert și după ce își mai potoli nervii cu o cină ușoară și cu o pipă fumată dus pe gînduri, se duse și se culcă. Înainte de miezul nopții fu trezit de același zgomot misterios de deasupra lui dar, deși se sculă și cercetă de fiecare dată acoperișul, la lumina lunii care răsărise, nu descoperi nimic.

În cele din urmă se hotărî să stea în capul oaselor pînă se va crăpa de ziuă, așa că se pregăti pentru orice eventualitate, să rămînă la pîndă așezat pe un buștean foarte aproape de colibă, cu pușca, pusă de-a curmezișul pe genunchi.

După ce stătu de veghe cam vreo oră, văzu pe creasta acoperișului ceva negru venind spre el. Înșfăcă pușca și trase. Acel ceva dispăru. Se duse în goană de cealaltă parte a colibei ; pe jos se zbătea în convulsii violente o iguană.

— Săltăreața dracului ar fi vrut să-mi facă figura ! exclamă bătrînul, dumirit. Păcătoasa asta blestemată m-a urmărit pînă acasă și ar fi vrut să aibă ospăț de Crăciun

din Brummy, ba să mă izgonească și pe mine, a dracului sălătăreață !

Cum nu avea pe nimeni să-l trimită cu un bilet la *station*, iar el nu avea curaj să plece și să lase oile singure, se hotărî să îngroape mortul a doua zi după amiază, gîndind că autoritățile îl puteau deshuma dacă ar fi avut poftă să facă cercetări.

Așa că, a doua zi, aduse devreme oile acasă și începu pregătirile pentru înmormîntare, măsurînd „cofrajul" în care se afla Brummy și apoi săpînd o groapă potrivit dimensiunilor.

„Asta mă face să mă gîndesc — își zise — că niciodată nu am știut precis care o fi religia lui Brummy, dacă o fi avut vreo religie. Orișicum, un lucru-i sigur : niciodată unul din popii ăștia cu deșteaptă de pianist n-o să se trudească să pătrundă în acest loc uitat de Dumnezeu și să-i facă slujbă, căutînd să afle cum și-a păpat ultimii bani pe care i-a cîștigat. Și, cum eu am luat pe seama mea toate aranjamentele pentru înmormîntare, tot eu îi voi da toată cinstea ca Brummy să se bucure de o îngropăciune plăcută... Mai mult nu se poate !"

Apoi, trăgînd cadavrul din scobitura prichiciului, îi zise doar atît :

— A venit vremea să intri înăuntru, Brummy.

Îl tîrî pînă la groapă și-i dădu drumul într-un colț, ca unui par. Aranjă în așa fel coaja de copac încît să-i acopere fața și, ajutîndu-se cu o bucată de frînghie, îl lăsă jos, orizontal. Aruncă în groapă un braț de frunze de eucalipt și apoi luă cu mare neplăcere lopata, și aruncă în groapă cîteva brazde de pămînt.

— Și uite că s-a sfîrșit și cu Brummy, mai zise încet, sprijinindu-se de coada lopeții și privind departe peste vîrfurile eucaliptilor zdrențuiți către colinele îndepărtate.

Cuvintele acestea din urmă părură că-i trezesc amintiri îndepărtate, de care bătrînul se lăsă absorbit. Se propti cu toată greutatea pe coada lopeții și căzu pe gînduri.

„La urma urmei e vorba de Brummy", mai bolborosi trist...

— Brummy, i se adresă din nou întru tîrziu, cu glas tare, Brummy, s-a terminat tot... tot. Nimic nu mai are importanță acum... Nu mai are importanță ce-a fost... și...

și nici ce va mai fi. Nu mai trebuie să spui dacă ți-o fi bine mîine. (Pauză). Mîine ăsta, pentru tine a venit, Brummy... Pentru mine încă nu a venit... dar vine curînd...

Mai aruncă în groapă cîteva lopeți de pămînt.

— Tu nu-ți mai aduci aminte, Brummy, și poate că nu-ți place să-ți mai aduci aminte — iar *eu* nu mai vreau să-mi aduc aminte — dar, ei !... dar, vezi tu, tu te-ai despărțit de mine...

Aruncă mai multe lopeți de pămînt apoi iar se opri. Cîinele se sculă, cu urechile ciulite, și se uită parcă întrebînd ceva, întîi la stăpîn și apoi la groapă.

„S-ar cădea să fie ceva trist", mormăi bătrînul „nu-i frumos să fie aruncat ca un cîine, ar trebui să fie ceva mai minunat". Oftă din greu în adînca tăcere care urmă acestor cuvinte și continuă lucrul. De data aceasta umplu groapa pînă la buză și dichisi grijuliu cu lopata movilița de pămînt. De vreo două ori mormăi „eu sînt învierea". Cînd lăsă liniștit uneltele mai încolo și se propti în picioare la capul mormîntului, era limpede că se căznea să-și amintească acel ceva ce se cădea să fie rostit. Își scoase pălăria, o puse cu grijă pe buruieni, își îndepărtă mîinile de trup și le duse un pic înainte, trase adînc și lung o gură de aer și rosti cu o gravitate care îl neliniști la culme pe Five Bob : „Țărînă din țărînă. Brummy... și să tragem nădejde într-o înviere măreață !"

Se așeză pe un butuc din apropiere, își sprijini coatele pe genunchi și își trecu ostenit palma peste frunte... dar numai ca cineva care este obosit și simte zăpușeala. Apoi se sculă brusc, luă uneltele și se duse înapoi la colibă.

Și soarele se prăbuși iarăși peste imensul *bush* australian — doica și purtătorul de grijă al tuturor minților bizare, căminul nălucilor.

TOVARĂȘUL LUI MACQUARIE

Flăcăii din bufetul circiumii lui Stiffner vorbeau despre Macquarie, un tunzător de oi ce nu era de față și care, după cum reieșea din conversație, părea mult mai bine cunoscut decît apreciat.

— Nu l-am mai văzut pe Macquarie de-atîta amar de vreme că mă-ntreb unde s-o fi cuibărit ! ? spuse după cîteva clipe de liniște cel poreclit Scamatorul.

Poate în temniță ori... în iad. Pagubă-n ciuperci ! mormăi Barcoo.

— Să-l ia dracu' ! Ai dreptate, Barcoo, interveni Thompson-Clopotarul. Uite că acum mi-aduc aminte că bătrînul Grozăvilă de colo era tovarăș cu el pe vremuri. Slavă Domnului dacă nu l-om mai găsi în viață pe bătrînul pilangiu.

Un om înalt, slab de părea un schelet, acoperit de zdrențe și murdar de noroi, se ridică bîțîind și nesigur dintr-un colț al camerei și se apropie de ei, bălăbănindu-se ; își greblă spre ceafă cu degetele unei mîini hălăciuga țeapănă ce-i cădea pe frunte. ajunse orbește la marginea tejghelii, pipăind-o cu cealaltă mînă, și căzu buștean.

— Ei, Grozăvilă, ce-i cu tine ? întrebă cîrciumarul.

Bețivul își ridică semeț capul și se uită sălbatic în jur, cu ochii înroșiți de sînge.

— Să nu... să nu mai vorbiți de el !... Auziți ? *Lăsați-o moartă, vă zic !* LĂSAȚI-O MOARTĂ !

— Ce dracu' te-a apucat ? bodogăni cîrciumarul. Iar o iei de la cap ? Hei !

— Să nu... să nu mai vorbiți de Macquarie ! Este... este un tovarăș de-al meu !... Mai dă-mi o dușcă.-

— Şi ce dacă-i un tovarăş de-al tău ? mîrîi Barcoo. Asta nu-ţi face nume bun... şi nici tu lui.

Logică aflată în ultimele patru cuvinte era de necombătut, dar Grozăvilă rămînea încă destul de rezonabil, chiar dacă romul îi mustea prin toţi porii. Se agăţă cu amîndouă mîinile de marginea tejghelii, îşi lăsă capul să cadă lent în faţă pînă cînd ajunse la nivelul mîinilor vremelnic ţepene, privind orbeşte podeaua murdară. Apoi se opinti, ridicîndu-se în picioare, dar păstrîndu-şi echilibrul tot ţinîndu-se de tejghea.

— Cineva dintre voi, flăcăilor, rosti cu glas răguşit beţivul, *unul* dintre voi, flăcăi, a zis azi, în bufetul ăsta, că Macquarie este un ticălos, şi o haimana, şi un şantajist şi... şi o secătură şi... un mincinos.

— Şi ce dacă am spus aşa ? zise Barcoo, înfruntîndu-l. Macquarie este toate astea cîte s-a zis despre el aici, ba mai este şi un escroc pe deasupra... Şi acum, ce ai de gînd să faci pentru el ?

Bătrînul beţiv se bălăbăni lîngă tejghea, pe care apoi îşi sprijini un cot, lăsîndu-şi capul în palmă.

— Macquarie nu era un ticălos, nu era un mincinos, rosti el cu glas liniştit, dar parcă obosit. Şi Macquarie nu a fost niciodată un escroc.

— Ei, moşule, nu-i nevoie să-ţi ieşi din ţîţîni, interveni Thompson-Clopotarul, împăciuitor. Poate că am vorbit de el niţel cam aspru. Şi poate că nu e prea corect ce-am făcut, băieţi, ţinînd seama că cel despre care vorbim nu e de faţă. Şi apoi ştii şi tu, Grozăvilă, care ai fost prieten cu el, că poate a fost corect cu tine pentru că erai tovarăşul lui. Pînă şi cel mai neisprăvit dintre oameni aşa se poartă faţă de un tovarăş, dacă totuşi mai e om.

— Hei, la dracu' cu beţivanul ăsta bătrîn ! urlă Barcoo. Eu mi-am spus părerea pe care o am despre Macquarie şi, mai mult, rămîn mai departe tot la părerea mea !

— Am... am ceva de spus în apărarea lui, îşi continuă bătrînul ideea, fără să ţină seama de întreruperi. Mai am de spus un lucru... ori poate două, în apărarea lui.

— Bine, să auzim, zise Stiffner.

— Mai întîi şi mai întîi, Macquarie nu vorbea de rău niciodată pe cineva care nu era de faţă.

Urmară cîteva mişcări — semn de stingherealá — şi apoi se lăsă o linişte apăsătoare. Barcoo îşi întinse mîna după pahar şi sorbi încet ; avea nevoie de timp să se gîndească. Scamatorul îşi studia bocancii. Thompson-Clopotarul se uita pe fereastră, să vadă cum mai e vremea. Cîrciumarul ştergea foarte energic faţa tejghelii, iar alţii făcură roată şi propuseră un joc de cărţi.

Barcoo îşi lăsă foarte încet paharul pe tejghea, îşi vîri adînc, provocator mîinile în buzunare şi zise :

— Ei, şi ce-i cu asta ? Macquarie era puternic ca un taur şi cel mai mare bătăuş de-a lungul rîului cînd se lăsa cu vreo discuţie. Îi trîntea omului în faţă că-i un mincinos şi tot peste faţă îl pocnea imediat. Şi a făcut aşa ceva de multe, multe ori şi cu oameni mai plăpînzi ca el.

În salonul bufetului se auzi un oftat de uşurare.

— Vrei să-mi bagi vină că-l vorbesc de rău pe cineva cînd nu e faţă ? continuă Barcoo, privind ameninţător spre Grozăvilă. Ai face bine să fii mai atent, moşule !

— Macquarie nu era niciodată un laş, replică beţivul liniştit, dar cu un ton de rîcă.

— Ce-i cu tine ? ţipă crîşmarul. Ce tot mormăi ? Vrei tărăboi ? Cară-te dacă nu poţi să-ţi ţii gura !

Omul-sugativă îşi sprijini spinarea de tejghea, se arcui lăsîndu-se în coate şi rămase cu ochii ţintiţi în gol prin uşa ce da în afară.

— Mai am... mai am de adus la cunoştinţă un alt motiv în sprijinul apărării, bolborosi. Totdeauna e bine... totdeauna e bine ca motivul cel mai puternic să fie spus la urmă.

— Of, Doamne ! Dă-i drumu' ! Dă-i drumu' odată !

— *Macquarie e mort !* Ăsta-i motivul.

Tresăriră toţi, stingheriţi. Thompson-Clopotarul se duse în cealaltă parte a salonului, îşi puse un picior peste altul şi se uită în jos, pe lîngă şold, la pingeaua şi tocul ghetei sale cu elastic, iar cîrciumarul continuă să frece vîrtos paharele. Oase-lungi îşi tîrşîi picioarele şi începu să cerce-

teze scîndura fundului unui butoi, iar cîțiva dintre ceilalți se strînseră în jurul lui, tare interesați. Barcoo avu impresia că-și aude calul luînd-o la goană și ieși să vadă ce s-a întîmplat, urmat de Scamator și alți vreo doi-trei, care își ziceau că poate o fi vorba de calul propriu al fiecăruia.

Cineva — un bușman înalt, uscățiv, arătînd a fi om hotărît, cu umeri lați, ochi cenușii, sălbatici sosise călare, neobservat prin hățiș, pînă în dosul crîșmei și descălecase lîngă fereastră.

Cînd Barcoo și ceilalți se înapoiară în bufet, își dădură imediat seama că Thompson-Clopotarul fusese cufundat în cugetare adîncă, pentru că imediat sări în ajutorul tuturor, grăind :

— Există un al dracului de mare număr de baliverne despre morți în lumea asta, un al dracului de mare număr de prostii bășești. Se irosește mai mult interes față de morți și nemernici stricați, decît se acordă interes băieților corecți, cu viață cinstită. Eu nu cred în acest sentiment de sălbatic pentru morți în dauna celor vii. Eu cred în dreptatea pentru vii — și pentru morți dacă e cazul — dar în primul rînd pentru vii. Macquarie era o poamă rea și situația nu se schimbă chiar de-ar muri de o sută de ori.

S-a auzit din nou un oftat general de ușurare în salonul bufetului și imediat cineva zise :

— Ai dreptate, Clopotarule !

— Bravo ție, bătrîn Clopotar, interveni cu glas tare Scamatorul. Nu mai vorbesc că eu nu cred deloc în moartea lui Macquarie. Ăsta mereu moare, ori alții zic de el că ar fi murit — și iată-l că se-ntoarce din nou pe pămînt. Ei, Grozăvilă, unde-ai auzit de moartea lui ?

Grozăvilă frecă trist un colț al pălăriei de pe cap cu palma și admise, cu vorbe tărăgănate, cele spuse de Clopotar, dar ignoră total intervenția Scamatorului, grăind :

— Este... este un pic de dreptate în spusele tale, Clopotarule... dar... dar...

— Ei, mi s-a făcut lehamite de nebunul ăsta ! zise Barcoo. Păi Macquarie a fost un escroc, și orice om care îi poate fi prieten e și el de aceeași teapă.

— Uite-aici ; mai trage-o duşcă şi potoleşte-te ! îl îmbie omul de dincolo de tejghea pe beţiv, împingînd spre el o sticlă şi un pahar. Tot mai vrei tăraboi ?

Bătrînul apucă sticla şi paharul cu mîinile-i tremurătoare şi-şi turnă cu greu pentru o duşcă. Pe urmă continuă cu aceeaşi încăpăţînare.

— E un pic de dreptate în ce zice Thompson-Clopotarul dar... dar (adăugă cu glas ca de pe altă lume)... dar mai există încă o chestiune de care era tît pe-aci să uit... Nici unul din voi nu pare să se gîndească la ea... nici Clopotarul şi nici măcar Scamatorul, aici de faţă.

Stiffner se întoarse cu spatele, iar Barcoo scuipă cu răutate şi cuprins de nerăbdare.

— Da, gîngăvi în continuare bătrînul, mai este o chestiune... care vine în apărare... în apărarea... în apărarea tovarăşului meu Macquarie...

— Dă-i drumu' odată ! Scuip-o, pentru Dumnezeu, că altfel face explozie în tine şi ai să crăpi. Despre ce dracu' mai este vorba ? urlă Stiffner.

— TOVARĂŞUL LUI TRĂIEŞTE ! răcni şi bătrînul. Tovarăşul lui Macquarie trăieşte ! Asta este ce mai este !

Se îndepărtă de tejghea clătinîndu-se, aruncă paharul şi pălăria pe un raft, îşi smuci pantalonii de brăcinar de îi sumecă pînă mai sus de glezne şi începu să tragă de mînecile cămăşii, sfîşiindu-le.

— Faceţi un cerc, băieţi ! urlă apoi bătrînul. Tovarăşul lui Macquarie trăieşte ! În gardă, Barcoo !... Ce dracu', tovarăşul lui trăieşte !

În ultimele cinci minute cineva îşi lăsase calul în spatele cîrciumii şi rămase în uşa din dos a localului. Acum se strecură uşor înăuntru.

— Luaţi-l pe neburi de-aici, că altfel praf îl fac ! mîrîi Barcoo.

Stiffner sări peste tejghea. Se auziră vorbe de dojană grele, apoi înjurături retezate pe jumătate, însoţite de o încăierare după care urmă o încercare de a-l azvîrli pe bătrîn pe uşă afară. Stiffner şi Scamtorul erau lungiţi la podea, alţi doi îl ţineau pe Barcoo, iar altcineva îl prinsese de umeri, din spate, pe Grozăvilă.

— Dă-mi drumu' ! urlă bătrînul prea orbit de patimă ca să mai observe gesturile de surpriză ale celor din fața lui. Dă-mi drumu' ! Fac bucățele pe oricine care... care mai scoate o vorbuliță... împotriva tovarășului meu... cînd el nu-i de față !... Barcoo, îți vărs sîngele ! Dă-mi drumu' ! O să... o să... Cine mă ține ? Cine... Tu... tu ?...

— Da, chiar eu, Macquarie, bătrînul meu tovarăș, răspunse un glas liniștit.

Lui Barcoo i se păru că iar își aude calul zbătîndu-se și o zbughi imediat pe ușă. Poate își închipuia că animalul nu mai vrea să aștepte și are să-și rupă căpăstrul dacă îl mai lasă legat, așa că se aruncă în șa și fugi călare, iute ca glonțul...

REVELIONUL

I

Era mai întuneric decît oricînd în Dead's Man Gap — beznă totală, înăbuşitoare, misterioasă, în care zgomotele ce se îndepărtau păreau să amuţească brusc la mai puţin de o sută de paşi, în loc să se stingă încet, tot mai încet şi să dispară în depărtare, să mai fie percepute o dată, de două ori, poate chiar după minute, cu o uimitoare claritate, înainte de a dispărea definitiv în depărtare, aşa cum se întîmplă în nopţile senine, geroase.

Acesta era cazul şi cu tropotul de copite de acum, cu bocănitul pricinuit de întîmplătoarele poticneli ale cailor în bolovanii de pe accidentata potecă pentru călăreţi, defrişată pe coama colinei, cu zornăitul pietrişului ce se rostogolea pe povîrnişul invizibil al terenului. Se mai auzea şi un zvon slab de glasuri omeneşti, nedesluşite, vorbind, pare-se, în monosilabe, ca şi cînd ar fi cărat un mort. Pentru nişte ochi rutinaţi, formaţi în asemenea beznă şi obişnuiţi cu ea, contururilor estompate ale grupului în trecere ar fi sugerat, cînd s-ar fi găsit ceva mai aproape, două mîrţoage specifice *bush*-ului şi un al treilea cal dus de frîu cu nimeni în şa — o şa de damă sau o „şa laterală", dacă aceşti ochi ar fi zărit mai bine. Trebuie să fi intrat într-o porţiune de potecă mai moale sau mai plată, sau să fi trecut dincolo de contrafortul colinei înainte de a ajunge la piciorul colinei sau să-i fi dat ocol, pentru că bocănelile estompate, vorbele în şoaptă, tropotul copitelor, clinchetul zăbalelor de la căpestre şi eventualul zăngănit al scărilor de şa dispărură brusc şi cu totul, ca şi cum între călăreţi şi locul unde se auziseră zgomotele s-ar fi închis o uşă capitonată.

Era destul de întuneric chiar şi în cele mai strălucitoare zile în văgăuna singuratică — sau în „buzunarul",

dintre doi pinteni de deal, la capul unui făgaş săpat de torente, acum seci — aflată în spatele muntelui Backaroo. Aici se găsea un petic de pămînt mai mult sau mai puţin acoperit numai de ţărînă, greu de descoperit chiar ziua în amiaza mare, împrejmuit cu un păienjeniş de gard viu din iarba-ciinelui pe trei laturi, iar în faţă cu un gard şubred din nouă stinghii, una sus şi alta jos (cinstite cu numele pompos de „drugi mobili", deşi aceşti drugi pe care se sprijineau erau în majoritatea lor doar nişte despicături în două a unor tulpini de arbori tineri). În centrul împrejmuirii, o coşmelie construită din bucăţi de scîndură neşeluită, adumbrită de un acoperiş din scoarţă de eucalipt aţos, era cunoscută sub numele de ferma lui Johnny Mears.

— Neagră noapte !... Neagră ca mangalul ! rosti Johnny Mears.

Niciodată nu văzuse cum arată mangalul, dar era prudent şi gîndea cu încetineală. Se cinchi lîngă gard, cu mîinile pe genunchi, ca să zărească profilat pe cer conturul şopronului mare şi astfel să-şi termine treburile. Se dusese să dea o raită pe la ţarcul viţeilor să vadă dacă toţi drugii erau puşi şi bine înţepeniţi, pentru că vorbele lui John Mears junior, mai ales cînd erau ţipate repede, cu ton ca de om ofensat, nu puteau fi luate drept neapărat adevărate, mai ales în asemenea chestiuni.

— E destul de cald ca scripca mea să fie leoarcă de sudoare, zise Johnny Mears către nevastă-sa, care şedea pe un scăunel cu trei picioare lîngă masa grosolană, în odăiţă văruită din fundul coşmeliei, cîrpind încă un petic peste peticile turului unei perechi de pantaloni din moleschin.

Îşi aprinse pipa şi îşi trase şi el un scaun lîngă vatra nefolosită acum, unde părea să fie mai răcoare — şi chiar se poate să fi fost mai răcoare, ţinînd seama de existenţa unui posibil curent de aer sugerat de prezenţa unui horn şi unde, din pricina aceasta, el simţea o adiere răcoroasă. Îşi luă vioara de pe un raft mai la îndemînă, o acordă încet şi grijuliu, ţinîndu-şi pipa (pe care o avea în gură) mai în sus şi mai într-o parte, ca şi cînd vioara sa ar fi fost un sugar curios şi neastîmpărat. Cîntă apoi „Cîteva picături de rachiu" de trei ori la rînd, destul de corect,

fără variațiuni, clipind solemn din ochi în același timp ; apoi așează cu grijă vioara înapoi în cutie și începu să taie o altă umplutură de tutun pentru lulea.

— Ar fi trebuit să pleci, Johnny, îi spuse femeia palidă, și puțintică la trup.

— Să spetesc calul pe o noapte ca asta, replică Johnny, și mîine să mă duc la plug ? ! Să vină ei încoace de le e dor de mine. Să dănțăluiești pe o noapte ca asta ! Hm, mai bine...

— Dar ai promis. N-o să fie spre binele tău.

— Da' nici spre răul meu.

Femeia puțintică începu din nou să împungă cu acul.

— Te înăbuși de atîta zăduf ! zise Johnny, înjurînd iritat. Nici nu știu dacă să mă culc în casă ori să mă culc afară în șopron în noaptea asta. E prea al dracului de cald ca să te cuibărești undeva înăuntru.

Femeia își aplecă mai adînc capul spre petic. Apoi, una dintre persoane fumă, cealaltă cîrpi în tăcere preț de vreo douăzeci de minute, timp în care, se poate presupune, Jonny se va fi gîndit dacă să se culce, în aer liber, din pricina zăpușelii, sau să rămînă în casă. Dar întrerupse tăcerea trăgîndu-și o palmă pe ceafă și spunînd o vorbă grea țîntarului care-l pișcase.

— Mi-ar plăcea să nu mai înjuri atît, Johnny, rosti femeia cu glas trist. Măcar în noaptea asta.

Bărbatul se uită indiferent la ea.

— Și de ce „măcar" în noaptea asta ? Ce-i cu tine în noaptea asta, Mary ? Cu ce este mai importantă pentru tine noaptea asta decît oricare altă noapte ? Nu găsesc deloc rău ca omul să mai tragă cîte o înjurătură cînd îl pișcă un țîntar !

— Mă gîndeam... mă gîndeam numai să nu audă băieții...

— Băieții !... Păi sînt amîndoi în fîn, sub șopron !... Se uită din nou atent la ea, își schimbă neliniștit locul, își încrucișă strîns picioarele, se încruntă, clipi și continuă, întinzînd mîna după chibrituri : Ești niței cam palidă, Mary. Numai zăpușeala asta ne cam scoate din țîțîni pe toți. Mai bine lasă lucrul la pantaloni, ia o lingură din păsatul ăla de ovăz și culcă-te.

— E prea cald ca să mă duc la culcare. Nu pot să dorm. Mă simt bine. O să... o să termin îndată și treaba asta. Dacă vrei tu, adu-mi o gură de apă din bazin ; cana este pe butucul de lîngă bocancul tău.

Bărbatul se scărpină enervat în cap și plecă după apă. Cînd se așeză din nou pe scaun, se simți ciudat de neliniștit. „Ca o găină care nu-și găsește cuibar să se ouă", își zise. Nu putea să rămînă locului și nici să tacă, ba nici luleaua nu-i mai făcea nici o plăcere. Își frecă din nou țeasta.

— O să vină o vijelie, zise. Asta este ; și cu cît mai repede o veni, cu atît mai bine o să fie.

Se duse la ușa din spate și se uită atent, privind spre răsărit : destul de sigur, scăpărau fulgere.

— Vine, lucru sigur. Norii atîrnă pe cer departe și peste vreo oră are să se răcorească. O să-ți dai singură seama de diferența care o să fie atunci.

Se așeză din nou pe scaunul cu trei picioare, își încrucișă brațele sprijinindu-și coatele pe genunchi, își trase adînc sufletul și se uită cîtva timp la lutul care era bătucit pe jos în loc de podea ; apoi răsuci scaunul în jur pe un picior pînă cînd ochii îi ajunseră în fața pendulei de lemn de modă veche, țuguiată în partea de sus, care stătea stingheră, cocoțată pe raftul de lemn de deasupra vetrei ; discul de alamă al pendulului se mișca fantomatic peste un peisaj marin — portul Margate din Anglia — plin de crăpături și zgîrieturi, peisaj care împodobea partea de jos a pendulei, acoperită cu geam. Acele orniculuí arătau două și jumătate și Johnny, care studiase orologiul acesta, putea să „nimerească destul de exact ora, cu ajutorul lui" ; după ce-și încruntă sprîncenele și clipi din ochi în fața cadranului timp de mai bine de un minut, privind acele, hotărî, că „trebuie să fie aproape de ora nouă".

Zăpușeala a fost de vină. Johnny se ridică în picioare, greblîndu-și părul cu degetele, se duse la ușă și se întoarse iară, ca apoi să-și ia vioara cu un gest de nerăbdare și s-o ducă la umăr. Atunci s-a întîmplat povestea aceea bizară. Spunea după aceea, în condiții favorabile unei asemenea confidențe sentimentale, că parcă o mînă răcorită apucase arcușul mîinii lui moleșite de zăduf și înainte, în orice caz, ca el să-și fi dat seama ce se petrece cu el,

a început să cînte primele măsuri din „Cînd am întîlnit prima dată pe dulcea mea Peggy“ — o melodie pe care o cîntase adesea acum douăzeci de ani, pe vremea cînd era îndrăgostit şi pe care nu se mai întîmplase să o cînte de atunci încoace. A scîrţîit destul de corect melodia, cîntînd în picioare (mîna răcoroasă dispăruse după vreo două măsuri); şi rămase tot în picioare, cu vioara şi arcuşul tremurîndu-i în mîini, cuprins de acelaşi fior straniu, şi un iureş de vechi amintiri îi fulgeră prin minte... pe care, mai tîrziu, le-a pus pe seama zăpuşelii. Lăsă repede vioara deoparte, blestemîndu-i călăşul cu glas tare şi repezit, socotind ca astfel să şteargă orice semn de excentricitate pe care soţia ar fi putut-o observa în acţiunile lui. „Cred că m-au pălit razele soarelui“, murmură bărbatul pentru sine. Se aşează pe scaun, schimbă dintr-o mînă în alta briceagul, tutunul, pipa şi aruncă imediat, pe furiş, o privire peste umăr spre soţie.

Femeia puţintică, deprimată cosea întruna, dar împungînd orbeşte cu acul, deoarece broboane mari de lacrimi îi curgeau şiroaie pe obrajii istoviţi.

Johnny, alb la faţă din pricina zăpuşelii, se aşează mai aproape, înapoia sa, cu o mînă pe umărul ei şi cu cealaltă încleştat de masă; dar mîna încleştată tremura tot atît de violent ca şi mîna pusă pe umărul femeii.

— Doamne, ce-i cu tine, Mary? Eşti bolnavă! (Oamenii din *bush* ştiu prea puţin sau nu ştiu nimic despre boli). Hai, Mary, spune-mi: iar au făcut băieţii vreo boroboaţă?

— Nu, Johnny, nu-i asta.

— Ce-i atunci? Ce te doare? De ce nu ai avut grijă de tine? Trebuie să fie friguri. Stai aşa un minut. Tu să aştepţi liniştită aici că eu mă duc să-i scol din somn pe băieţi şi să-i trimit după doctor şi după altcineva.

— Nu! Nu! N-am nimic Johnny, nu sînt bolnavă. Numai o proastă dispoziţie. O să-mi treacă într-un minut.

Bărbatul îşi îndreptă mîna spre faţa femeii, dar ea lăsă deodată să-i cadă capul pe umărul lui.

— Asta-i acum! ţipă Johnny furios. Nu te lăsa să leşini sau să te apuce toanele, Mary. Gîndeşte-te la băieţi! Numai zăpuşeala asta te-a scos din fire!

— Nu e asta... Ar fi trebuit să mă cunoşti mai bine decît mă cunoşti ! E vorba de... Eu, Johnny, mă gîndeam doar că... în noaptea asta... acum douăzeci de ani, ne-am căsătorit... E noaptea Anului nou !...

— Şi eu niciodată nu mă gîndisem la asta ! zicea Johnny (mai tîrziu). Iată ce poate să facă dintr-un om un păcătos de *selection* uitat de Dumnezeu. Dînsa se gîndise mereu la noaptea aceasta şi aştepta doar să-mi spună. Ah ! Eu primisem să mă duc şi să petrec la o dănţuială care urma să aibă loc la şcoala din Old Pipeclay şi să ţină toată noaptea — tocmai în noaptea aceasta — şi să o las pe ea singură acasă, pentru că nu-mi ceruse să vină şi dînsa cu mine ; şi nu-mi trecuse nicidecum prin minte să o întreb aici — în căminul ei din această vizuină dacă nu ar vrea să meargă şi dînsa cu mine. Şi primisem să mă duc să cînt doar pentru douăzeci şi cinci de şilingi. Iar eu nu mă dusesem la dănţuială numai pentru că nu-mi erau toţi boii acasă şi deoarece ştiam că ăi de acolo aveau nevoie de mine.

Acum stăteau jos amîndoi pe lunga laviţă de lîngă masă, unul vîrît în celălalt, ruşinaţi şi stingheriţi mai întîi ; şi ea s-a agăţat de el cînd a început să tune şi se desprinseră, tresărind vinovaţi, cînd stropi mari de ploaie răsunară ca nişte bocăneli de paşi pe pietrişul din curte, exact aşa cum făcuseră mai demult, — cu douăzeci de ani mai demult.

Fusese întuneric înainte, era beznă acum. Marginea înspăimîntătorului nor de vijelie se năpusti asupra întunericului de mai înainte, ca o tuşă şi mai neagră pe un fundal ceva mai puţin negru, astfel încît acesta, prin contrast, părea să bată mai curînd spre cenuşiu. Potopul dură doar un sfert de oră, însă limpezi atmosfera nopţii, situaţie ce se simţea bine de tot. Înainte de sfîrşitul potopului căzuse şi grindină — mare cît oul de emu [1], ziceau băieţii — care s-a păstrat în straturi de cîteva picioare grosime în vechile puţuri ale căutătorilor de aur de la Pipeclay timp de mai multe zile după furtună, unii zic chiar cîteva săptămîni.

[1] Emu = pasăre uriaşă, specific australiană, asemănătoare struţului, cu penaj mulicolor, fără aripi, dar foarte rapidă alergătoare (n.t.).

Cei doi îndrăgostiți de acum douăzeci de ani și din seara aceasta priviră cum se îndepărtează vijelia și, zărind Muntele Buckaroo profilat măreț, limpede, se duseră la ușa din spate care da în partea opusă șopronului și văzură spre răsărit un magnific arc de cer înstelat, albăstriu ca oțelul, cu piscurile munților și mai în albastru sub stelele din depărtare, spre străfundurile aceluiași cer.

Zăboviră cîtăva vreme acolo — cu un braț al unuia petrecut peste mijlocul celuilalt — înainte de a striga după băieți, așa cum făcuseră aceeași cumpănă de noapte cu douăzeci de ani în urmă, cînd chemaseră pe nepoții bunicii, după ce bunica o chemase pe ea.

— Bine, bine, mamă ! răcniră băieții ca răspuns, cu acea independență față de părinți caracteristică tineretului australian. Sîntem bine ! Venim acușica ! Strașnic potop de grindină, nu-i așa, mamă ?

Intrară amîndoi din nou în casă și se așezară pe laviță. Stinghereala începea să se șteargă.

— O s-o scoatem noi la cap și acuma, Mary, zise Johnny. Am să accept oferta pentru vite și unelte a lui Mason, și am să primesc și slujba la Dawson. Ei, patron or ne-patron, tot una. (Ghinionul lui Johnny se datora faptului că pînă acum nu fusese niciodată în stare să se împace cu vreun patron o mai lungă bucată de vreme). O să-i aranjez eu și pe băieți. Aici nu-i de ei, și în curînd o să-i vezi flăcăi. Nu am ținut seama de ei pînă acum. Și ceea ce este și mai rău, viața asta te ucide pe tine, Mary. Are să se schimbe totul. Am fost un orb ! Ducă-se pe gîrlă fermuliță asta de vite. Am devenit și eu o vită de povară, cu albeață la ochi, Mary — un putregai de vită cu albeață ca bătrînul bou al lui Jimmy Howlett. Și tu ai să trăiești ca o doamnă la oraș.

— Vine cineva ! strigară băieții.

Se auzi uruitul drugilor mobili de la poartă, trași grabnic la o parte, urmat de un tropot de copite.

— Am nimerit ! Hei, Johnny, ești acasă ?

— Da.

— Să știi că au venit după tine, îi zise doamna Mears lui Johnny.

— Trebuie să vii cu noi, Johnny. Nu poți scăpa de noi. E și Jim Mason cu mine și am primit dispoziții să-ți

dăm la cap pînă te năucim și să te aducem legat dacă te împotrivești. Blestematul de scripcar de la Mudgee n-a venit. Dave Regan și-a stricat armonica și toți sînt în pom.

— Dar nu-mi pot lăsa singură acasă soția.

— Foarte bine ! Am adus iapa doamnei învățătoare și șaua de damă. Doamna învățătoare zicea că ar trebui să-ți crape obrazul de rușine, Johnny Mears, dacă nu ți-ai aduce și soția la petrecerea de revelion. Așa că trebuie să vii !

Pentru motive necunoscute lor, Johnny nu arăta că i-ar fi crăpat obrazul de rușine.

— Băieții n-au găsit caii, interveni doamna Mears. Johnny tocmai se pregătea să se ducă el în viroagă și să-i caute.

Bărbatul îi aruncă o privire plină de recunoștință și simți un nou și ciudat simțămînt de admirație față de soția sa.

— Și aici e o sticlă cu cel mai bun îndemn pentru tine, Johnny, adăugă Pat McDurner, interpretînd greșit tăcerea lui Johnny. Și mai sînt și treizeci de șilingi... (Gîndurile lui Johnny se adunau încet, după zguduirea de adineauri)... sau chiar două lire... asta e !

— Nu vreau două lire, și nici măcar una ca să-mi duc soția la dans în noaptea Anului nou ! zise Johnny Mears, adresîndu-se apoi soției : Du-te și îmbracă cea mai frumoasă rochie, Mary, și ia și ceva de-ale gurii.

Și femeia dădu fuga spre rochie tot atît de nerăbdătoare și de tulburată, zîmbindu-și în sinea ei tot atît de feciorelnică, așa cum își zîmbise de atîtea ori în asemenea ocazii în serile dinaintea minunatului revelion de acum douăzeci de ani.

DANS ÎN *BUSH*

„Poc, poc, poc, poc".

Clădirea mică a şcolii din *scrub* — şcoală şi locuinţă pentru învăţător — strălucea de lumini în mijlocul beznei din jur, care părea un bloc solid de întuneric în toiul acestei nopţi de decembrie fără lună, cînd cerul şi stelele erau ascunse şi sufocate de pîcla densă pricinuită de vremea secetoasă.

Era seara sărbătorii elevilor. Aceasta înseamnă că ţîncii fuseseră lăsaţi acasă de capul lor, iar elevii mai răsăriţi fuseseră chemaţi la şcoală din vacanţă, în această zi de zăpuşeală toridă ; aici luaseră parte la un concurs de alergări, uneori legaţi de picioare doi cîte doi, fuseseră îndopaţi cu prăjituri şi chifle cu stafide, iar la urmă premiaţi şi lăsaţi acasă. Sala de clasă fusese pregătită pentru dans, hărţile înfăşurate şi legate cu sfoară, băncile şi tablele adunate claie peste grămadă afară, lîngă pereţii exteriori. Ceaiul se terminase, iar postamentele şi mesele pe care erau etalate bunătăţi mai apetisante decît cele oferite bieţilor copii fuseseră şi ele lăsate afară, să ţină de urît pupitrelor şi tablelor.

Pe scaune, înşirate de la un capăt la celălalt de-a lungul unui perete al încăperii, erau aşezate vreo douăzeci de mai mult sau mai puţin înfloritoare fete de la ţară, între cincisprezece şi douăzeci de ani.

Pe alte scaune, înşirate lîngă peretele opus, se aflau vreo douăzeci de flăcăi, şi ei mai mult sau mai puţin înfloritori.

Evident, se întîmplase ceva deosebit de grav. Nici una dintre fete nu vorbea cu un ton care să întreacă o şoaptă molcom rostită. Nici unul dintre flăcăi nu vorbea cu un ton care să întreacă o înjurătură molcom rostită. Din cînd

în cînd doi, trei inși se duceau, aproape furișîndu-se, afară și, dacă i-ai fi urmărit, ai fi descoperit că se duseseră să asculte, cu urechile ciulite, în bezna din jur, ca apoi să înjure.

„Poc, poc, poc".

Bocănelile veneau din bucătăria aflată în spatele locuinței pentru învățători și dădeau neplăcuta impresie că cineva ar fi meșterit un coșciug. Mai mult : zgomotul era însoțit de o duhoare grețoasă de nedescris, părînd înainte de orice a fi un clei ieftin pus la fiert.

În sala de clasă se juca o scenă dureroasă : ascultare încordată. De fiecare dată cînd cineva se întorcea de afară sau își vîra capul pe ușă, toți ochii se pironeau pe el ca fulgerul unei singure priviri, și apoi toate privirile se îndreptau deznădăjduite în altă parte. Cînd se auzea vreun tropot de cal toți ochii și toate urechile își îndreptau atenția spre ușă, pînă cînd vreunul bîiguia : „se aude doar tropotul cailor de pe pășune".

Ochii unora dintre fete începură să dea de bănuit prin felul cum străluceau. În cele din urmă cosînzeana sindrofiei — o fată înaltă, cu păr negru, obraji roz-albi, venită de la Blue Mountain [1], care rămăsese un minut întreg cu privirea fixă, uitîndu-se numai înainte cu ochi mari, albaștri, nefiresc de scînteietori, își acoperi brusc fața cu palmele, se ridică în picioare și fugi orbește din sală, fiind condusă în grabă de două prietene, care o compătimeau emoționate. Cînd ieși pe ușă fu auzită țipînd printre hohote de plîns :

— Oh ! Nu mai suport !... Vreau să danscz ! E o rrrruşşşşine !... Nu mai suport ! Vreau... vreau să dansez ! Am venit călare douăzeci de mile ca să dansez... și... și... și vreau să dansez !...

Un bușman înalt, viguros se ridică de pe scaun și plecă imediat după fată, fără să se ferească. Cei rămași pe loc începură să discute cu glas tare despre vite, despre cîini și despre alte chestiuni de-ale *bush*-ului ; dar mai puternic decît vocile lor răsuna glasul fetei de afară, răspunzînd flăcăului care o încuraja :

[1] Muntele albastru (n.t.).

— Nu mai pot suporta, Jack ! Am vrut să dansez ! Am avut atît de furcă... şi cu mama... şi cu tata... ca să mă lase să vin încoace... şi... şi acum !...

Cele două prietene se înapoiară în sală.

— Băiatul ne-a spus s-o lăsăm cu el, şoptiră învăţătoarei, care le întreba din priviri.

— Nu ai ce face, Jack ! se auzi de afară glasul plin de tristeţe al fetei. Tu nu ştii... cum e tata... şi cum e şi mama... N-am să mai pot să ies... să ies în lume... poate pînă cînd... cînd o să mă... mărit !

Învăţătoarea privi îngrijorată rîndul de fete.

— O duc la mine în cameră şi o culc, şopti surorii sale, care stătea lîngă ea. O să se molipsească şi alte fete... Atmosfera asta apăsătoare e tocmai bună pentru asemenea izbucniri.

Zicînd aceste vorbe ieşi în linişte din sală. Învăţătoarea era o femeie care cunoştea bine sufletul omenesc.

Din bucătărie se auzi un ultim „poc, poc", urmat de un fel de ţipăt ascuţit, ca de copil bătut ori speriat, şi chipurile din sală se întoarseră imediat în acea direcţie, luminîndu-se pline de speranţă. Dar s-a auzit îndată o pleznitură şi un mormăit care aducea a înjurătură. Deznădejdea se aşternu din nou pe toate chipurile.

Un strigăt de departe se auzi prin beznă ; mai toţi băieţii şi cîteva fete săriră în picioare şi dădură buzna afară. În întunecimea din jur se auzeau frînturi de conversaţie :

— Vă spun eu : sînt doi cai !

— Ba trei !...

— Pune urechea la pămînt !...

— Lăsaţi balivernele !...

Uruitul unei porţi deschise în grabă.

— Cine-i, Tom ?

Voci dinspre poarta curţii, strigînd :

— Johnny Mears ! L-au adus pe Johnny Mears !

Atunci izbucniră strigăte de bucurie şi ovaţii cum rar se întîmplă în ţara *scrub*-ului.

În bucătăria din spatele casei, lunganul de Dave Regan înhăţă repede de pe celălalt cap al mesei, unde o zvîrlise, o prăpădită de armonică cu burduful crăpat, pe care de o oră se tot căznise să o dreagă pentru ca să ţină aerul în

ea ; și, luînd-o în mîini ca pe o minge de fotbal, o duse la ușa din spatele bucătăriei, îi dădu drumul jos și îi trase o lovitură de picior cu bocancul lui de călărie. A fost un șut dat cu măiestrie. Armonica zbură în beznă, iar Regan primi înapoi un urlet scurt, neașteptat, ca apoi să apară un chip de om, cu un ochi clocotind de mînie și cu celălalt acoperit de o enormă palmă cărămizie, în vreme ce un glas voia să afle cine a zvîrlit cu „criminala asta de jimblă".

Dar din sala de clasă se auzi glasul puternic, vesel al lui Joe Matthews, consilier comunal :

— Luați-vă partenerii ! Grăbiți-vă ! Luați-vă partenerii ! L-au adus pe Johnny Mears, cu vioara lui !...

NEVASTA CÎRCIUMARULUI

Eram vreo doisprezece inși, claie-peste-grămadă într-un poștalion, înghesuiți în interior și pe capră, agățați pe acoperiș și pe ușile rabatabile, fiecare cum putea. Eram tunzători de oi, negustori ambulanți, un *squatter*, un *cockatoo* [1], obișnuitul hîtru și, poate, vreo doi escroci de profesie. Eram obosiți, înțepeniți și aproape înghețați. Era prea frig ca să stăm de vorbă și eram prea nervoși și pușI pe hartă ca să riscăm inevitabila ceartă la care s-ar fi ajuns în urma unui schimb de idei. Ore întregi ne uitaserăm, probabil, înainte, căutînd cu ochii coșmelia de cîrciumă unde aveam să schimbăm caii. În ultimele vreo două ore, tot ceea ce eforturile noastre reunite reușiseră să scoată de la surugiu fusese doar un mormăit din care reieșea că pînă acolo ar mai fi „vreo două mile". După aceea a zis, ori a mormăit, că „nu mai sînt nici patru", ca apoi să refuze să-și mai ia vreo obligație ; ba chiar părea îmbufnat din pricina obligațiilor pe care și le luase pînă acum.

Era unul dintre acei oameni care privesc orice cu toată seriozitatea ; care socotea drept inutilă orice exprimare de idei din afara sferei sale de viață sau drept jignitoare, bineînțeles, dacă i se adresează direct o asemenea întrebare. Părea că se gîndește mereu, și chiar gîndea mult ; cînd mîinile nu îi mai erau ocupate amîndouă, își tuflea pălăria spre frunte și se scărpina la baza scăfîrliei cu degetul mic, lăsîndu-și falca de jos să-i atîrne. Dar forța sa intelectuală era concentrată mai cu seamă asupra crucioaielor de la oiște, nu prea sigure, asupra unui ham prost pus sau asupra calului murg ori a celui bălțat (rotaș sau înaintaș) cu spinarea inflamată.

[1] Papagal, poreclă pentru micii fermieri (n.t.).

Întîmplătoarea livrare de scrisori sau ziare, care urmau să fie distribuite pe parcurs, era o chestiune care îl tulbura vag, dar constant, ca și ideile abstracte ale pasagerilor.

Hîtrul din grupul nostru era un glumeț de genul „umor sec" și încercase viclean, de cîteva ori, să-l scoată din fire pe surugiu, în ultimele două-trei etape ale călătoriei. Dar acesta doar se adîncea și mai mult în gînduri. Nu era omul care să-ți spună verde-n față că l-ai jignit sau că numai i se pare că l-ai jignit, ca în felul acesta să-ți impună respect sau să preîntîmpine o neînțelegere care ar putea duce la o dușmănie pe viață. S-ar fi putut să mai dai ochii cu el peste ani, cînd dumneata ai uitat de tot delictul pe care-l comiseseși — dacă, bineînțeles, ți-ai dat vreodată seama de el — și să-ți împroaște pe neașteptate urechile cu reproșuri.

Se mai poate să-l socoți că îți este prieten, dacă eventual s-ar ivi prilejul să-l vezi stînd alături de tine, și totuși să nu intervină, ci doar să asculte cînd un străin toarnă cele mai insultătoare minciuni care te rănesc, iar el, deși știe că străinul minte, să nu intervină nici o dată. Ce se întîmplă nu-i treaba lui. Este doar o chestiune abstractă.

Se făcea tot mai întuneric și tot mai frig. A venit și ploaia, ca și cînd sudul înghețat ar fi scuipat pe fața, gîtul și mîinile noastre, iar picioarele ni se făcuseră mari ca de cămilă și amorțiseră. De am fi tropăit pe scările trăsurii, am fi avut aceeași senzație ca și cînd am fi pășit cu picioare de lemn. Dar picioarele bocnă de acum erau mult mai comode, pentru că degetele nu se închirceau, și deci nu ne mai dureau atît de tare, și nici bătăturile nu mai împungeau atît de chinuitor pielea bocancului, de parcă ar fi vrut să o străpungă.

Căutam nesățioși cu privirea vreo postață defrișată, vreun gard, vreo lumină — orice semn al coșmeliei unde urma să schimbăm caii — dar nu exista nimic de jur împrejur în afară de beznă. Drumul lung, în linie dreaptă, tăiat prin *scrub*, nu ne mai era scos în evidență de fantomaticele pete contrastante — acolo, sus, departe deasupra capului, căci zidul copacilor de pe margine devenise compact, în perspectivă, înrămînd văzduhul. Noi eram jos de tot, în albia *bush*-ului.

Ne zugrăveam în minte un liman al hodinei, în față cu un felinar agățat undeva sus, luminînd în văzduhul înghețat, și cu un mare foc de bușteni în salonul confortabil al unui bar și o masă lungă, gata pregătită pentru cină. Dar țara asta este un tărîm al contradicțiilor; hanuri la margine de drum se ivesc pe neașteptate, în cele mai nepotrivite locuri și sînt — sau nu sînt — gata pregătite pentru un banchet cînd ție nu ți-e foame și nu poți zăbovi pe drum, ori sînt tot atît de înghețate și de întunecate ca mormîntul unui bușman, cînd tu ești și înfometat și ai avea timp să și zăbovești.

Surugiul grăi pe neașteptate :

— Am ajuns.

Rostise aceste vorbe ca și cînd ne-ar fi dus la eșafod ca să fim spînzurați, iar acum era mîndru și fericit de a ne fi adus, în sfîrșit, pînă aici, vii și nevătămați. Ne-am holbat, dar nu am văzut nimic. Apoi ceva mai sus se zări o lumină ; părea că se apropie de noi. În curînd ne dădurăm seama că este un felinar ținut pe deasupra capului de un om cu pălărie moale cu borurile late, cu barbă neagră și stufoasă și un sac mare de trei duble petrecut pe după umeri. Întinse cealaltă mînă și spuse ceva vizitiului cu un ton care ar fi putut fi folosit de președintele unei comisii de anchetă, care chiar acum ar fi descoperit cadavrul. Vizitiul se opri și apoi se apropie încet.

— Ce este ? S-a-ntîmplat ceva ?

— Ooo, totu-e-n regulă ! răspunse surugiul.

— Nevasta cîrciumarului este bolnavă și el ne poftește să intrăm în liniște, adăugă cineva.

Obișnuita coșmelie din scînduri și coajă de copae era sugerată în beznă, avînd în fundal silueta neclară a unui grajd mare, construit din coajă de copac. Ne-am dat jos toți, ca niște ologi. De cum începurăm să ne mai simțim picioarele și să ne convingem că sînt chiar picioarele proprii și mai obținurăm și folosința labei piciorului, am ajutat, cît mai fără zgomot, să deshămăm caii și să-i ducem, făcînd un ocol, la grajd.

— E bolnavă rău ? îl întrebarăm pe surugiu, dînd dovadă de cît mai multă compasiune cu putință.

— Da, ne răspunse crîșmarul, cu glasul stins al unui om aspru, care și-a petrecut multe nopți veghind plin de

îngrijorare la căpătîiul cuiva drag ! Da' dac-o vrea Dumnezeu, trag nădejde că o să ne descurcăm noi.

Încurajaţi de aceste vorbe grăirăm şi noi plini de înţelegere :

— Ne pare nespus de rău că vă deranjăm, dar sperăm că o să putem căpăta ceva de băut şi de mîncat.

— Hm... nu-i nimic de mîncat în casă. Am doar rom şi lapte. Dacă doriţi, vă servesc, răspunse hangiul.

Unul dintre pelerinii [1] noştri izbucni :

— Ei, dar dintre toate coşmeliile prin care am călcat, nicăieri n-am...

— Sssst ! interveni cîrciumarul.

Pelerinul se încruntă şi se retrase : nu poţi spune pe şleau tot ce simţi cînd o femeie e pe moarte la doi paşi de tine.

— Hei, cine doreşte lapte şi rom ? întrebă în şoaptă hîtrul.

— Staţi pe loc, zise hangiul şi dispăru prin uşa strîmtă de intrare.

Curînd o lumină apăru la o fereastră cu un B şi un A pe două ochiuri de geam, pătate de muşte, şi un R mutilat pe al treilea ochi, care era spart. Se crăpă o uşă şi ne strecurarăm în salonul barului. Parcă ne-am fi dus să tragem o duşcă după închiderea localului undeva unde poliţia este severă şi vrea să se grozăvească.

Cînd am ieşit iar afară surugiul se scărpina în cap şi se uita la hamurile aruncate pe prispa verandei.

— Pasagerii trebuie să-şi mai vadă de una, de alta, vreun ceas ori două. Caii sînt undeva, departe, acolo — ne zise, arătînd cu o clătinare a capului spre fundul Australiei — şi băiatul nu s-a întors cu ei.

— La dracu' ! izbucni pelerinul. Eu şi prietenul meu...

— Sssst ! şopti hangiul.

— Cînd crezi c-o să apară caii ? îl întrebarăm pe surugiu.

— Habar n-am ! mormăi, continuînd : Poa' să fie trei, patru ceasuri... Depinde...

— Ascultă, se repezi pelerinul, eu şi prietenul meu vrem să prindem trenul...

---

[1] Pelerin = denumire argotică pentru noii veniţi în ţară (n.t.).

— Sssstttt ! șuieră furios cîrciumarul.

— Bine, jupîne, zise hîtrul, atunci poți să ne oferi paturi ? În nici un caz eu nu vreau să înghеț aici toată noaptea.

— Da, răspunse patronul. Asta pot să vă ofer, dar cîțiva dintre dumneavoastră au să doarmă doi într-un pat, alții au să scoată niște canapele și vreo doi-trei o să-și înjghebe culcușuri pe podea. Sînt destui saci în grajd și văd că aveți toți pături și paltoane. Vă învoiți între dumneavoastră care și unde o să dormiți...

— Ascultă o dată aici, îl întrerupse disperat pelerinul. Eu și prietenul meu am fost la pămînt și acum avem prilejul să ne punem pe picioare. Noi, eu și prietenul meu trebuie neapărat să prindem...

— Sssstt ! rosti fioros cîrciumarul. Nu ți-am spus, neghiobule, că nevastă-mea e bolnavă ? Nu trebuie făcut nici cel mai mic zgomot !

— Dar ascultă ! protestă pelerinul, trebuie neapărat să prindem trenul la Dead Camel [1]...

— O să primești imediat un bocanc de la mine și o să te trezești dincolo de Dead Camel ! îl întrerupse hangiul cu o înjurătură groaznică. Nu vreau să-mi fie deranjată cucoana de dumneata sau de oricine altul. Tacă-ți gura sau cară-te, și ia-l și pe zevzecul de prieten cu tine !

Pierduserăm răbdarea față de pelerin și-l traserăm de-a-ndaratelea la o parte, certîndu-l :

— Pentru Dumnezeu, ține-ți botul ! Nu-ți mai pasă de nimic ? Nu-ți dai seama că nevastă-sa e bolnavă — poate-i pe moarte — și că omul aproape și-a pierdut mințile ?

Pelerinul și prietenul său erau două bipede pipernicite, sfrijite din specia haimanalelor de oraș, așa că fură puși imediat cu botul pe labe.

— Hm, eu n-am de gînd să stau toată noaptea cocoțat pe un butuc, zise hîtrul, întinzîndu-se și căscînd.

— Optspr'ce *pence* [2] de persoană, aruncă o vorbă patronul. Vă puteți instala imediat, dacă vreți să nu pierdeți vremea de pomană.

---

[1] Dead Camel = Cămila moartă (n.t.).

[2] *Pence*, plural de la *penny* = peni (n.t.).

Am înțeles „aluzia" și am mai tras cîte o dușcă. Nu mai știu cum „ne-am învoit între noi" care și unde să doarmă, dar ne-am pomenit toți oarecum instalați. Au urmat multe și tainice discuții și ciorovăieli în șoaptă, la lumina a două mucuri de lumînare de seu murdare. Din fericire nu îndrăzneam să vorbim prea tare și să ajungem la o răfuială, deși cei mai mulți dintre noi ar fi avut poftă să se încaiere chiar și cu un frate pe care l-ar fi pierdut de multă vreme.

Hîtrul s-a ales cu cel mai bun pat, așa cum se întîmplă îndeobște cu tipii simpatici, amabili, fără să dea impresia că ar fi dorit așa ceva. Morocănosul societății noastre s-a ales cu dușumeaua și niște saci cu pleavă, așa cum se întîmplă de cele mai multe ori cu oamenii egoiști — fără să pară că s-ar fi luptat să capete altceva. Eu am obținut una dintre „canapele" sau, mai bine zis, ea m-a căpătat pe mine. Era scurtă și îngustă, povîrnită la căpătîi și cu o țesitură la un colț la celălalt capăt ; avea bătute în ea mai multe piroane și era peticită cu mai multe șipci de la o cutie cu sticle de gin, că nu ar fi putut suporta mai multe nici cînd fusese nouă.

Ațipisem preț de vreo trei secunde, mi se pare, cînd cineva mă zgîlțîi de umăr și-mi zise :

— Hai, ocupă-ți locul.

Cînd am ieșit în curte, surugiul era pe capră, iar pasagerii turnau lapte în ei (și în sticle) înainte de a-și ocupa locurile.

Era mai frig și mai întuneric decît oricînd și polul sud părea mai aproape ; dacă nu ar fi fost romul, curînd-curînd ne-am fi simțit mai înțepeniți ca înainte.

Bombănelile intrară într-o pauză, dar curînd cineva rosti :

— Eu nu cred ce-a spus, cum că ar fi fost pierduți caii. Am dat ocol grajdului înainte ca să mă culc și i-am văzut acolo. Dacă nu sînt aceiași care sînt acum aici îi înghit de vii.

— Chiar îi înghiți ? întrebă surugiul cu ton dezinteresat.

— Chiar așa ! răspunse pasagerul, adăugînd cu o subită ferocitate : și pe tine o dată cu ei !

Vizitiul nu mai zise nimic. Era vorba de o problemă abstractă care nu îl interesa.

Ne-am dat seama că intrasem pe un teren delicat, așa că schimbarăm deocamdată subiectul. Apoi altcineva zise :

— Eu mă tot întreb unde i-o fi fost cucoana. Nu am văzut nicăieri vreun semn despre ființa ei ori a altei femei în casă, și doar am fost toți mai pretutindeni.

— Poate c-o fi ținînd-o în grajd, insinuă hîtrul.

— Nu, nu era acolo, pentru că Scotty și flăcăul ăla de pe acoperiș au fost în grajd după saci.

— Poate o fi fost în podul cu fîn, mai sugeră, îngînurat, hîtrul.

— Nu exista nici un fel de pod, interveni un glas de pe acoperișul diligenței.

— Ia ascultă, domnule... Nea Cutare, se adresă pe neașteptate vizitiului hîtrul, chiar era bolnavă coniția omului?

— Nu știu, răspunse vizitiul. Poate o fi fost. Oricum, așa zicea. Eu n-am nici o chemare să spui de un om că-i mincinos.

— Ascult-aici, se adresă surugiului insul cu poftă de canibal, cu tonul cuiva care are de gînd să facă tărăboi mare, cîrciumarul ăsta chiar are nevastă ?

— Cred că da.

— Și stă cu el ?

— Nu, nu stă... dacă ții să afli.

— Atunci, unde-i femeia ?

— Asta nu știu. De unde să știu ? L-a lăsat acu' vreo trei, patru ani. Ultima dată cînd am auzit de ea era prin Sydney. În orice caz, treaba asta nu mă privește.

— Mai există aici vreo altă femeie, vizitiule ? se interesă adîncit în gînduri un vagabond de profesie.

— Nu... nu, după cîte știu. Cîteodată venea să bucătărească o băștinașă, dar în vremea din urmă n-am mai văzut-o.

— Scuză-mă, vizitiule, dar mai există altcineva prin partea locului ? se interesă vagabondul profesionist cu aerul unui scriitor conștiincios care își adună material din viață pentru un roman cu acțiunea în Australia, grijuliu cu fiecare amănunt.

— Nooo, răspunse surugiul. Apoi amintindu-și că trebuie să fie cumpătat și serviabil cu clienții patronului său, adăugă, scuzîndu-se posac : Nu... numai jupînul și grăjda-

rul, după cîte știu. Căindu-se apoi că parcă se scuzase, își impuse iarăși bărbăția și întrebă cu tonul cuiva care caută să rupă pacea : Mai aveți vreo întrebare, domnilor, cîtă vreme localul este deschis ?

A urmat o pauză lungă.

— Vizitiule, îndrăzni pelerinul să-l roage, caii chiar se pierduseră ?

— Nu știu, răspunse surugiul. El așa zicea. El s-a dus să-i caute. Eu nu aveam nici un amestec.

— Douăsprezece păhărele a șase *pence* bucata — rosti hîtrul ca și cum ar fi făcut socoteală doar pentru sine — asta înseamnă șase șilingi ; să mai zicem, la grămadă, cîte patru rînduri de fiecare, asta înseamnă o liră și patru șilingi. Douăsprezece paturi, a optsprezece pence patul — egal optsprezece șilingi ; și să mai zicem zece șilingi pe diferite alte păhărușe și pe provizii luate cu noi, asta înseamnă două lire și doisprezece. Hangiul n-a scos-o prea prost la cap cu noi în numai două ore.

Ne-am pus întrebarea cît i s-o fi cuvenit vizitiului din suma aceasta, dar am socotit că este mai cuminte să nu-l întrebăm.

Nu prea am mai vorbit în restul călătoriei. S-a ivit obișnuitul individ care, cică, se gîndise mai mult și-și dăduse seama încă de la început — dar noi nu l-am luat în seamă. I-am închis gura. Vreo doi ar fi vrut să se întoarcă și să-l ia la poceală pe hangiul acela, iar surugiul opri vesel diligența cînd îi cerurăm asta. Dar pe urmă își ziseră că au să mai dea ei, întîmplător, ochii cu el vreodată și se lăsară convinși să renunțe. Ne simțeam prost gîndindu-ne cum ne-am lăsat păcăliți și jefuiți, cum ne-am furișat înăuntru în vîrful picioarelor și cum am tăbărît asupra nevinovatului pelerin și a prietenului său... și toate acestea de dragul unei neveste bolnave care nici nu exista.

Diligența ajunse la Dead Camel într-o atmosferă de bănuială reciprocă și multă neîncredere, așa că ne-am răspîndit prin tren și am plecat.

ASTA NU E LOC PENTRU O FEMEIE

Omul avea un mic *selection* în *scrub*-ul de la poalele colinei, la vreo jumătate de milă mai departe şi mai sus de drumul pe care circula diligenţa. Nu avea nici un vecin al cărui nume să-mi fi ajuns la ureche şi cel mai apropiat „oraş" se găsea la vreo treizeci de mile. Semăna grîu printre buturugii din poienița defrişată, vindea recolta în picioare unui fudul care locuia la vreo zece mile şi avea un surplus de copii, buni de muncă ; în unele veri secera chiar el, manual, pentru că *steamer*-ul (secerătoare mobilă, cu motorul şi mecanismele acţionate de abur)- culca paiul la pămînt, şi apoi căra grîul — cîţiva saci de fiecare dată — la moară cu şubreda lui cotigă.

Locuia singur de mai bine de cincisprezece ani şi cei care îl ştiau îi ziceau „Howlett smintitul".

Călătorii şi străinii nu descoperiseră niciodată că ar fi fost chiar smintit în comportarea lui. Se ştia sau măcar se credea, fără putinţă de tăgadă, că atunci cînd era la muncă avea mereu în preajmă calul cu căpăstrul pus şi şaua pe el, legat la gard sau păscînd în apropiere. tot înşeuat, în orice caz la îndemînă şi gata imediat de plecare, şi că ori de cîte ori observa peste *scrub* ori prin luminişul defrişat pe vreun sfert de milă un călător pe drum, avea să sară pe cal şi să se ia în galop după el. Dacă era vorba de un călăreţ, de obicei gonea după el chiar o milă. Se povestea despre multe urmăriri ratate, încurcături şi complicaţii pricinuite de mania lui Howlett de a goni după călători şi a-i acosta. Uneori prindea cîte unul în fiecare zi, timp de o săptămînă, alteori nici unul timp de săptămîni. Era o potecă nu prea bătută de om.

Explicaţia era destul de simplă şi absolut firească din punctul de vedere al unui buşman : smintitul voia doar să

mai stea de vorbă cu cite cineva. El și călătorul aveau să poposească la umbră timp de o jumătate de oră sau mai mult, să tăifăsuiască și să fumeze. Bătrînul Howlett avea să afle dincotro vine călătorul, cîtă vreme a stat acolo de unde vine, încotro se duce și cît timp crede că o să stea dincolo. Mai întreba dacă a plouat cumva pe lunga potecă lăsată în urmă de călător și cum arată ținutul după atîta secetă. Mai afla și părerile călătorului asupra unor idei abstracte — dacă acesta avea vreo idee abstractă. Dacă era vorba de un călător pe jos, un *swagman*, care ducea lipsă de tutun, bătrînul Howlett avea mereu pregătită o jumătate de pachet pentru el. Uneori, dar foarte rar, avea să-l invite pe *swagman* la el, înapoi la colibă, să-i dea o pintă [1] de ceai sau o îmbucătură de carne, făină, zahăr și cîteva fire de ceai să aibă cu el la drum.

Se spunea că, după ce conversația de pe potecă se termina, bătrînul călărea înapoi, înviorat, la *selection*-ul său singuratic și muncea pînă noaptea tîrziu, atîta timp cît mai putea zări bătrînul său cal la plug sau limba cazmalei cu coadă lungă.

În felul acesta s-a întîmplat ca și eu să fac cunoștință cu el — sau, mai bine zis, să facă el cunoștință cu mine. Călăream, în galop domol, pe potecă — mă îndreptam spre nord-vest călare pe un cal de povară — cînd, la vreo milă dincolo de potecuța ce ducea spre *selection*, auzii un „Hei, mister !" și văzui un nor de praf venind după mine. Auzisem întîmplător despre „bătrînul Howlett, smintitul", așa că nu eram surprins că-l întîlnesc.

Văzui un om înalt, deșirat, călare pe un cal mic. Era bărbierit, cu excepția unui volan de bărbuță în jurul bărbiei ; părul lung, negru, ondulat începuse să-i încărunțească. Era un bărbat cu chipul pătrat, puternic ; îmi amintea, mai mult decît orice alt chip întîlnit pînă acum, de un portret din față al lui Gladstone [2]. Avea ochi căprui, bătînd în roșu, adînc înfundați sub sprîncene groase, amintind cumva de caracteristica ochilor băștinașilor negri — ochii aceia care scrutează ceva la orizont, acolo unde nimeni nu mai poate zări nimic. Avea și un fel de a vorbi orizon-

[1] Pintă : 0,568 litri (n.t.).

[2] William Gladstone, om politic englez (1809—1898) (n.t.).

tului, mai elocvent decît vorbea cu cel căruia i se adresa. Fruntea îi era brăzdată de o cută verticală adîncă, pe care nu o netezea nici măcar zîmbetul.

Descălecai şi îmi luai pipa, ne aşezarăm amîndoi pe un buştean şi vorbirăm cîtăva vreme despre diferite subiecte ale *bush*-ului ; apoi, după o pauză, îşi schimbă locul — neliniştit, aşa mi se păru — şi mă întrebă tam-nisam şi cu glasul acesta schimbat, dacă sînt însurat. Ciudată întrebare de pus unui călător ; mai cu seamă în cazul meu, deoarece pe atunci eram doar ceva mai acătării decît un copil.

Aduse din nou vorba despre locuri şi întîmplări de demult pe care le cunoşteam şi unul, şi altul, şi mă întrebă despre oameni pe care îi cunoştea sau îi cunoscuse — păzitori de vite şi alţii — şi dacă mai trăiesc. Cele mai multe dintre informaţiile pe care voia să le afle se refereau la vremuri necunoscute mie ; doar vreo cîţiva păzitori de vite şi vreo doi, trei călători cu care fusese tovarăş pe vremea lui şi ajunseseră nişte moşi pe vremea mea, erau cunoscuţi şi de mine. Bag de seamă acum ceea ce nu observasem atunci — şi chiar dacă aş fi observat nu mi s-ar fi părut ciudat din punct de vedere al unui om obişnuit cu *bush*-ul — că nu mă întreba despre întîmplări recente şi nici nu părea interesat de ele.

Apoi, după o altă pauză jenantă, în timpul căreia scurmă cruci cu un băţ în ţărînă, mă întrebă cu acelaşi glas straniu şi fără să se uite la mine, ori măcar să-şi ridice privirea din pămînt, dacă nu cumva mă pricep la doctoriceală, dacă am învăţat vreodată aşa ceva.

L-am întrebat şi eu dacă este cineva bolnav acasă la el. Se codi puţin şi răspunse „Nu". Atunci am vrut să aflu de ce îmi pusese această întrebare ; a durat atît de mult pînă mi-a răspuns încît începusem să cred că este tare de urechi ; în cele din urmă mormăi ceva, cum că parcă figura mea i-ar aminti de un tînăr pe care îl cunoscuse şi care se dusese la Sydney „să studieze ca să se facă doctor". Poate că aşa va fi fost şi părea chiar ceva destul de firesc. Dar de ce nu mă întrebase verde-n faţă dacă eu eram flăcăul pe care îl cunoscuse? Călătorilor nu prea le place să li se vorbească amestecînd lucrurile.

Omul păstră tăcere încă o bună bucată de vreme, cu brațele încrucișate și privind absent peste nivelul neaccidentat al *scrub*-ului atotcuprinzător care pornea de la poalele colinei unde ne aflam către geana unde vreo două piscuri albăstrii se zăreau în depărtare, la orizont, peste hățiș.

Mă sculai în picioare, îmi luai pipa și întinsei brațele să mi le desmorțesc. Acest gest păru că-l trezește, pentru că îmi zise :

— Mai bine vino la colibă să îmbuci ceva. Coana mea cred că a terminat cu pregătirea cinei și am să-ți dau și un braț de fîn pentru cal.

Fînul a hotărît totul. Era secetă. Am fost surprins auzind că are soție ; îl socoteam cam țicnit — totdeauna auzisem despre el că așa ar fi. Dar poate că înțelesesem eu greșit. Sau poate că se însurase în vremea din urmă ori angajase o țiitoare.

Ferma era compusă dintr-un luminiș neregulat defrișat în *scrub*, cu mulți butuci rămași înfipți în pămînt, înconjurat de un gard în bună parte stricat, cu doi drugi în fața colibei și bîrne sprijinite pe stîlpi și proptele în rest. Era o așezare omenească tot atît de părăginită cum văzusem atîtea — și văzusem multe de-a lungul drumului — bîrloguri uitate de Dumnezeu unde trăiesc oameni singuri. Coliba se afla în colțul mai îndepărtat : o cocioabă de două încăperi, din scîndură, cu acoperiș de șindrilă, care trebuie să fi fost neobișnuit de bine făcută atunci cînd se construise casa. Cunoșteam destul de bine dulgheria de *bush* și mi-am dat seama că așezarea fusese pusă pe picioare de un bărbat cu mult drag de viață, multă speranță, atît pentru el cît și pentru cineva aflat lîngă el. Dar mai erau și două odăi neterminate în spatele colibei. Stîlpii, grinzile și fîșiile din scoarță de copac destinate pereților erau bine montate și înțepenite, iar pereții din lătunoaie erau ridicați pînă sus ; numai acoperișul nu fusese construit niciodată. În mijlocul acestor pereți nu erau decît niște pietroaie și bălării de urzici ; un vechi plug de lemn și vreo două juguri pentru boi se scorojeau și putrezeau rezemate și puse cruciș în ușa din spate.

Resturile unui stog de paie, niște fîn sub umbrar din scoarță de copac, un mic plug de fier și un bătrîn cal de

tracțiune sur, înțepenit pe picioare ca mort — atita tot am mai văzut prin curte.

În schimb, cînd am intrat în colibă am avut o mică surpriză : o față de masă albă, curată acoperea masa făcută grosolan din bucăți de scîndură, sprijinită pe nişte pari bătuți în pămînt. Pînza era de calitate inferioară, dar era o față de masă — nu o fișie oarecare așternută pe masă în cinstea unui musafir venit pe neașteptate — și absolut curată. Farfuriile și cănile de tinichea, ca și cutiile de marmeladă, folosite drept zaharnițe și solnițe, străluceau de curățenie. Vatra și pereții erau spoiți cu var, podeaua de pămînt măturată, iar foi de ziar curate și netede erau așternute pe polița de scîndură, sub șirul de cutii de biscuiți, pline cu articole de băcănie. Mi-am zis că nevastă-sa, ori menajera sau cine o fi fost trebuie să fie o gospodină curată și ordonată. Nu am văzut nici o femeie, dar pe o canapea ușoară, de lemn, cu spătar de șipci și părțile laterale cu traverse, se afla o îmbrăcăminte de femeie, alături de un morman de foi de ziar, pătate și decolorate. Bătrînul se uită la toate acestea încurcat, se încruntă, apoi luă, cu gîndul aiurea, îmbrăcămintea și o împături. Am observat atunci că erau un costum de călărie și o jachetă. Le împachetă în foile de ziar și le duse în dormitor.

— Femeia e în vizită dincolo de pîrîu în după amiaza asta, rosti repede și fără să se uite la mine, dar întrerupîndu-se ca să privească prin ușă culmile acelea îndepărtate. Cred că s-o fi plictisit tot așteptîndu-mă, așa că a plecat și și-a luat și fetița cu ea. Dar nu este nimic ; mîncarea trebuie să fie gata pregătită.

În cuptorul sobei de campanie sfîrîia încet o halcă dintr-un but de oaie și cartofi tăiați în felii, iar deasupra vetrei erau agățate mai multe oale. Observai că oalele fuseseră frecate bine, iar capacele lustruite.

Mi se părea ceva bizar în toată această poveste, afară de cazul că el și nevastă-sa vor fi avut o mică sfadă în cursul dimineții. La așa ceva mă gîndeam în vreme ce mîncam, cînd a venit din nou vorba despre femei. Zicea el că nimeni nu știe cum să se poarte cu o femeie ; dar nimic din ceea ce spunea nu putea fi luat ca fiind vorba despre nevastă-sa sau de o altă persoane precisă. În rest, vorbirăm despre vechi întîmplări din *bush*, despre paza

vitelor, săpatul în căutare de aur, vechile tîlhării prin *bush* — dar niciodată de întîmplări recente sau oameni care mai trăiau, afară de cazul cînd, întîmplător, vreunul din ortacii lui despre care povestea se mai afla încă în viață. Nu-și găsea locul, aici, în casa lui, era agitat și nu și-a scos deloc pălăria.

Pe peretele de lîngă ușă erau agățate un costum și o veche pălărie de damă, dar păreau să fi stat acolo de un veac de om. Într-adevăr, pretutindeni în așezarea asta omenească plutea ceva straniu ; se aștepta să se întîmple ceva. Dar toate căminele din *bush*, departe de drumul mare, sînt bîntuite de ceva ori de cineva lipsă acum, sau, mai aproape de adevăr, de fantomele lucrurilor ce trebuiau să se găsească aici, dar nu fuseseră niciodată, și de faptele care trebuiau să se petreacă aici, dar nu se petrecuseră niciodată.

Cînd am plecat călare pe potecă spre drumul bătut, m-am uitat înapoi și l-am văzut pe bătrînul Howlett pus pe muncă grea, într-o groapă pe care o săpa în jurul unui buștean mare, cu cazmaua lui cu coadă lungă.

Observașem că mergea purtînd un brîu îngust și de cîteva ori își dusese mîna la șale și-mi ziceam că o fi vorba de un lumbago sau de altceva de felul acesta.

Sus la Never-Never am auzit de la un paznic de vite care îl cunoscuse pe Howlett că nevasta acestuia murise în primul an de căsnicie ; așadar misterioasa femeie, dacă îi era soție, trebuie să fie, evident, nevastă-sa de-a doua. Văcarul se arătă surprins, ba chiar amuzat la gîndul că bătrînul Howlett se recăsătorise.

M-am înapoiat pe același drum peste vreo cinci ani de la Never-Never. Era dimineață pentru că plecasem călare pe la miezul nopții. Nici prin minte nu-mi trecea că bătrînul s-ar fi trezit și s-ar fi putut apuca de robotit ; în plus ardeam să ajung cît mai repede acasă, să mă întîlnesc cu vechile cunoștințe, cu ortacii lăsați acolo... și cu drăguța mea. Dar nu trecusem prea mult de punctul unde poteca lui Howlett dădea în drumul bătut cînd, uitîndu-mă, întîmplător înapoi, îl văzui venind pe potecuță călare pe un cal care înainta poticnindu-se. Așteptai pînă mă ajunse.

De data aceasta călărea pe bătrînul său cal sur de tracțiune, animal care părea acum mult mai prăpădit. Îmi ziceam că la fiecare pas stă să cadă și că orice pală de vînt are să-l trîntească la pămînt ca pe o sperietoare de ciori putredă. Bătrînul nu arăta nici el mai bine. Mi-am dat imediat seama că este foarte bolnav. Avea chipul tras și stătea cocîrjat ca și cînd ar fi fost rănit în burtă. Descălecă anevoie. Îndată ce puse piciorul pe pămînt mă înșfăcă de braț ca un om care se prinde de un tren în mers, căci altfel s-ar fi prăbușit. Se tîrî către marginea drumului, bîjbiind cu mîna liberă ca și cum ar fi fost orb, vrînd să pipăie unde este pămîntul, în vreme ce eu îl lăsam încet jos. Scosei pătura și o fîșie de stambă din bocceaua șeii ca să-l pot așeza mai comod, lungit la pămînt.

— Ajută-mă să mă reazem cu spinarea de copac, îmi zise. Trebuie să stau în capul oaselor. Nu-mi folosește cu nimic dacă stau culcat.

Se așeză încleștîndu-și mîna pe coaste și respirînd greu.

— Să dau fuga la fermă și să chem soția ? îl întrebai.

— Nu, îngăimă bătrînul cu durere în glas. Apoi, ca și cînd vorbele ar fi fost icnite din băierile inimii, adăugă căznindu-se : Nu-i acolo !

Mi-am zis că poate l-o fi lăsat nevastă-sa.

— De cînd ți-este rău ? De cîtă vreme te doare așa ? Nu dădu nici o atenție întrebării. Mi-am zis că o fi vreun puseu de febră reumatică sau cam așa ceva.

— Acum m-au apucat junghiurile în spinare și la coaste... Mă înjunghie mai ales în spinare, zise brusc.

Vagabondasem odată cu un tovarăș de drum care a murit subit de un atac de inimă. Spăla un blid cu nămol aurifer în cursul de apă ce trecea pe lîngă un *claim* [1] unde săpam căutînd aur ; scăpă blidul în apă, căzu pe spate țipînd doar „oh ! spinarea" și dus a fost. Iar acum simțeam că ceva nu este în regulă cu inima bietului Howlett. Inima unui om se află și în spinarea lui, ca și în brațele și palmele sale.

Bătrînul se îngălbeni la față, căpătînd culoarea omului gata să leșine din pricina unui val de zăpușeală, iar mîinile îi căzură ca moarte, bălăbănindu-se neputincioase

[1] *Claim* = lot de pămînt dat în concesiune pentru exploatarea subsolului. (n.t.).

prin țarină cu încheieturile degetelor. Mi-am dat seama că m-am făcut și eu alb la față ; aveam o senzație de boală, de frig și de gol la stomac, deoarece cunoșteam semnele. Bușmenii întîmpină cu smerenie boala și moartea.

Dar după ce l-am ajutat să se așeze mai comod și i-am dat o gură de apă din bidon, paloarea i-a dispărut de pe chip și omul își mai adună un pic puterile. Își trase mîinile în sus și le încrucișă pe piet. Își lăsă capul pe spate, sprijinindu-l de copac. Pălăria cu boruri mari, pleoștite îi căzu, descoperind o frunte lată, albă, mult mai înaltă decît mă așteptam să fie. Părea că omul se uită către albastrul delicat al colinei din față, care mijea la orizont deasupra *bush*-ului de o culoare mai închisă verde-albăstruie.

Apoi începu să vorbească — neținînd seama de întrebările mele dacă se simte mai bine — să povestească rostind cuvintele cu glasul acela straniu, absent, îndepărtat care îți inspiră și teamă, și venerație. Își depăna mecanic, monoton povestea, cu vorbe bine chibzuite, așa cum — îmi ziceam de astă dată — povestise deseori mai înainte ; dacă nu altora, măcar singurătății din *bush*. Pomenea nume de oameni și de locuri despre care nu auzisem niciodată — ca și cînd le-aș fi cunoscut și eu tot atît de bine ca el.

— ... Nu am vrut să o aduc aici din primul an. Locul ăsta nu e loc pentru o femeie. Vream să rămînă cu ai ei și să aștepte pînă cînd aveam să pun în ordine sălașul. Alde Phipps luaseră și ei loc pentru un *selection*, pe riu în jos. Aș fi vrut ca ea să aștepte și să vină aici o dată cu ei, ca să aibă și ea în preajmă pe cineva cunoscut... să aibă o femeie cu care să mai schimbe o vorbă. Aceia au venit mai tîrziu și nu s-au mai aciuat aici... Ăsta nu era loc pentru o femeie. Dar Mary ținea să vină. Nu a vrut să rămînă cu ai ei acolo, departe. Voia să fie cu mine, să aibă grijă de mine, să muncească și să fie lîngă mine, să mă ajute.

Repetă ca pentru sine de multe ori, uneori spunînd iarăși și iarăși același lucru. Apoi gîndurile i se împrăștiară și rămase mut o bună bucată de vreme. Într-un tîrziu își dădu seama de prezența mea și se scuză repezit, aproape speriat, că mă făcuse părtaș la necazurile lui și îmi mulțumi cu recunoștință.

— O să-mi vin imediat în fire. Mai bine du caii la colibă și îmbucă ceva acolo. Găsești mîncarea pusă la foc.

Te urmez și eu îndată. Nevasta trebuie să aștepte, așa că... (se opri brusc și apoi iar o luă pe vechea potecă a povestirii) :

...Mama ei avea de gînd să vină către sfîrșitul anului și să stea cu noi, dar bătrînul și-a scrîntit un picior. Apoi a vrut să vină sora ei măritată, dar unul dintre copilașii ei a căzut bolnav la pat și s-a abătut mare necaz în casă... Am fost și la doctor în oraș — la treizeci de mile de aici — și am aranjat tot, tot cu el. Era mereu cherchelit... Am fost cît pe-aci să-l împușc mai tîrziu. Cînd se apropie sorocul mi-am zis că Mary nu se simte prea bine. Ar fi trebuit să fie dusă în altă parte peste vreo lună ori șase săptămîni. Dar i-am dat ascultare... Să nu discuți niciodată cu o femeie căutînd s-o convingi. Fă tu ce trebuie făcut. Ar fi trebuit să avem cu noi o mamă care să vorbească și cu unul, și cu altul. Că ăsta nu era loc pentru o femeie !...

Își clătină capul ca și cînd ar fi vrut să alunge o veche amintire dureroasă, și apoi îl sprijini de trunchiul copacului.

— ... l-a fost rău pe neașteptate într-o noapte, dar i-a trecut. Falsă alarmă. Aveam de gînd să plec undeva călare, dar ea mi-a zis să aștept pînă se face ziuă. Cu siguranță că avea să treacă cineva. Era o fată curajoasă, cu scaun la cap, dar îi era groază să fie lăsată singură. Ăsta nu era loc pentru o femeie !

La vreo trei-patru mile de aici se găsea un cioban negru. M-am dus călare într-acolo pe cînd Mary era adormită și l-am trimis pe flăcăul negru la oraș. L-aș fi împușcat dacă puneam gabja pe el mai tîrziu. Bătrîna negresă, maică-sa, murise cu o săptămînă înainte, că dacă aș fi găsit-o, Mary ar fi trăit și azi. Fusese legată cocoloș cu fișii de pînză și curele de piele netăbăcită și pusă într-o groapă. Așa că prin preajmă nu era nici măcar o negresă. Ăsta nu era loc pentru o femeie !

Am pîndit drumul toată ziua, am pîndit drumul toată seara. Am coborît în vîlcea și m-am cinchit la pămînt, ca să am defileul deschis către cer și să pot zări pe oricine s-ar fi apropiat... Am încălecat și am alergat în galop vreo cinci mile spre oraș, dar parcă mă trăgea ceva înapoi, și mă apuca groaza că Mary ar putea să se stingă înainte ca

eu să ajung la colibă. La fiecare cinci minute așteptam doctorul.

S-a întîmplat a doua zi în zori. Galopam ca un nebun între drum și colibă. Și nu venea nimeni. Galopam printre bușteni prăvăliți și buturugi înțepenite în pămînt, mă împiedicam de ele, cînd zării un nor de praf către soare-răsare. Erau mama și cu sora ei într-un docar și, ajungîndu-le din urmă, doctorul în cabrioleta lui, împreună cu femeia pe care o tocmisem în oraș. Mama și sora poposiseră noaptea în oraș, cînd au aflat despre copilandrul negru. Îi trebuise o zi ca să ajungă pînă acolo. L-aș fi împușcat dacă l-aș mai fi întîlnit vreodată. Doctorul era la beție. Dacă aș fi avut pușca la mine și aș fi știut că Mary s-a prăpădit, l-aș fi împușcat acolo în cabrioletă. Ei mi-au spus că dînsa murise. Și murise și copilul.

Mă socoteau pe mine vinovat, dar eu nu voiesem ca ea să vină aici. Asta nu era loc pentru o femeie. Nu le-am mai văzut după înmormîntare. Eu n-am mai vrut să le văd.

Își mișcă obosit capul sprijinit de copac și deodată o luă din nou razna, cu vorba mai blîndă. Glasul și ochii îi erau tot mai pierduți, mai visători, mai de pe altă lume.

...După o lună — ori un an, că am pierdut de mult socoteala timpului — ea s-a întors la mine. La început a venit noaptea, apoi uneori venea cînd eram la muncă... și avea și pruncul cu ea — era o fetiță — în brațe. Și încet-încet a rămas aici la mine. Nu am învinovățit-o că plecase atunci. Asta nu era loc pentru o femeie... Mi-a fost soție bună. Era o fată veselă cînd m-am căsătorit cu ea. Fetița creștea și era leit dînsa. Aveam de gînd să o trimit acolo, în țară, să învețe carte... Aici nu era loc pentru o fetiță...

Dar de vreo lună ori de vreun an Mary m-a părăsit ; și a luat și fata cu ea, și nu s-au mai întors niciodată, pînă noaptea trecută... ba cred că s-a întîmplat chiar azi-dimineață. Am crezut la început că este fata, cu părul aranjat și îmbrăcată cu fusta maică-si, ca să facă o surpriză tăticului ei. Dar era Mary, soția mea, așa cum arăta cînd ne-am căsătorit. Mi-a spus că nu poate să rămînă, dar că mă așteaptă pe drum ; pe... drum...

Brațele îi căzură și se albi din nou la față.

„Încă o reîntoarcere ca asta și te duci și tu", îmi trecu prin minte cînd își reveni. Apoi deodată îmi amintii de circiuma care se construia cînd trecusem pe aici ultima dată, la vreo zece-douăsprezece mile mai încolo, pe marginea drumului care duce spre oraș. Nu-i puteam veni în ajutor decît lăsîndu-l pe el aici unde era, iar eu să mă duc să caut în altă parte ajutor și o căruță de vreun fel oarecare.

— Așteaptă-mă aici pînă vin înapoi, îi zisei. Eu plec să caut un doctor.

Se trase puțin mai în sus și-mi răspunse :

— Mai bine du-te la colibă și-mbucă ceva. Nevastă-mea ne-o fi așteptînd...

Iar o luase razna.

— Vrei să aștepți pînă duc calul la rîu ?

— Da... aștept pe drum.

— Uite, adăugai, îți las bidonul cu apă la îndemînă. Să nu te urnești din loc pînă nu mă-ntorc.

Mi-am luat calul meu de povară, care era și mai zdravăn și mai vioi, aruncai în hățiș desagii de pe samar cu toți săcoteii din ei, lăsai slobod celălalt cal să-și caute singur ceva de păscut și plecai către șandramaua de han, lăsîndu-l pe bătrîn locului, rezemat cu spinarea de copac, cu brațele încrucișate pe piept și cu ochii țintiți spre geana zării.

Unul din băieții de la circiumă plecă imediat în galop după doctor, iar celălalt se întoarse cu mine într-o droșcă. Îmi povesti cum soția bătrînului Howlett murise la naștere chiar în primul an cînd o înjghebaseră *selection*-ul. Auzise că fusese o fată chipeșă de tot. Mi-a depănat toată povestea lui Howlett, aidoma cum mi-o spusese bătrînul și aproape cu aceleași cuvinte, chiar dacă își exprima părerea, ca fiind a sa, că ăsta nu era loc pentru o femeie.

— Și uite-așa, își încheie băiatul povestirea, bătrînul Howlett s-a smintit de-a binelea, tot muncind de unul singur și tot înfuriindu-se pe soartă.

Știam ce se mai întîmplase. Bătrînul credea nu numai că soția lui, sau fantasma soției lui, fusese alături de el în toți acești ani, dar și că fetița trăia și creștea mare, iar

soția se îngrijea de toată gospodăria ; ceea ce, firește, trebuie să fi făcut chiar el.

Cînd am ajuns acolo unde îl lăsasem, mîinile-i cu degetele închircite, căzuseră pe pămînt pentru ultima dată și acum se odihneau. Am aruncat în fugă o privire pe chipul lui ; aș fi putut jura că se uită țintă la geana albăstruie a colinei, la orizontul îndepărtat al *bush*-ului.

În colibă masa era întinsă ca în ziua cînd îl văzusem pentru prima oară, iar gustarea de dimineață se afla pe foc, în soba de campanie.

DOI BĂIEȚI DE LA FABRICA „FRAȚII GRINDER"

Vreo cinci, șase goloănași, niște puștani, stăteau jos pe pervazul marii ferestre a fabricii de vagoane feroviare „Frații Grinder", așteptînd să bată clopotul care anunța începerea zilei de lucru. Unul dintre ei, de vreo paisprezece, cincisprezece ani, era Bill Anderson — poreclit „Unt de rițină" — Spaima străzii.

— Uite că vine Arvie Prostănacu, zise Bill cu glas tare, în vreme ce un băiețaș timid, galben la față apăru de după colț și se rezemă de zid, lîngă poartă.

— Cum se mai simt părinții, Prostănace ?

Băiatul nu răspunse. Se ghemui și mai strîns lîngă poartă. Clopotul dădu primul semnal.

— ...Ce-ai adus de mîncare, Prostilă ? Tot pîine de melasă ? mai întrebă tînărul derbedeu și, ca să-i convingă și pe ceilalți că are dreptate, îi smulse săcoteiul cu mîncare și-i vărsă conținutul pe caldarîm.

Poarta se deschise. Arvie își adună de pe jos mîncarea, își luă marca de pontaj și se grăbi să intre în fabrică.

— Hei, Prostilă, i se adresă un fierar cînd Arvie trecu pe lîngă el, ce zici de cursa de canotaj ?

— Zic, răspunse băiatul furios de întrebare, zic că ar fi mai bine dacă tineretul din țara asta nu s-ar mai ocupa atîta de curse și de box.

Cel ce întrebase se uită la el indiferent o clipă, apoi îi rîse în nas, iar băiatul plecă mai departe. Ceilalți rînjiră la el.

— Arvie se face tot mai prostănac ! strigă tînărul Bill, izbucnind în hohote de rîs.

— Hei, Unt dă rățină, fă-te-ncoa' ! strigă un ciocănar de la fierărie, cît ulei bei pentru o gură de tutun de mestecat ?

— O lingură plină ?
— Nu, două.
— S-a făcut. Da-ntîi, arată mahorca.
— Ho, c-o s-o capeți ! Ce, ți-e frică ?... Repede-ncoa', băieți ! Să-l vedem pe Bill cum bea ulei !

Bill măsură într-o cutie niște ulei mineral preț de două linguri și-l dădu pe gît. Primi tutunul, așa că cei din jur au asistat la ceea ce se numea „distracția cu Bill, care bea unt de ricin".

Clopotul bătu a doua oară și Bill se duse la celălalt capăt al halei, unde Arvie și începuse munca, măturînd așchiile de lemn de sub o banchetă.

Grozăvilă se așează pe capul banchetei, începu să bată cu degetele în picior și să fluiere. Nu se grăbea deloc, pentru că meșterul încă nu venise. Se distra aruncînd cu așchii în Arvie, care citva timp nu zise nimic.

— ... Ar fi... mai bine...pentru țara asta... — rosti tînărul Grozăvilă, dus pe gînduri și neadresîndu-se nimănui, cu ochii pironiți pe grinda tavanului văruit și pipăind pe furiș înapoia lui ca să găsească o așchie mai mare —... ar fi mai bine... pentru țara asta... dacă tinerii din ea nu s-ar mai gîndi atît de mult... la... la curse... și la box.

— Lasă-mă-n pace ! zise Arvie.

— Da' ce-ți fac ? izbucni Bill, lăsîndu-și privirea în jos, cu prefăcută surpriză. Apoi adăugă indignat Află că acum n-am poftă să tabăr pe tine, chiar dacă tu vrei.

Arvie își continuă lucrul. Bill împrăștie, aruncîndu-le în sus, toate așchiile aflate mai la îndemînă, apoi se așeză și mai comod pe banchetă, privind la cîțiva muncitori cum lucrează și începu să fluiere un „marș funebru". Deodată întrebă pe neașteptate

— Cum te cheamă, Prostănace ?

Nici un răspuns.

— Mă cheamă Arvie știi asta.

— Nu poți răspunde la o întrebare politicoasă ? De-aș fi eu tăc-to, ți-aș scoate imediat bosumflarea pe nas !

— Arvie și mai cum ?

— Arvie Aspinall.

Bill își ridică privirea spre tavan, se gîndi cîtăva vreme și apoi începu să fluiere ; deodată îl întrebă

— Spune, Prostilă, unde stai ?

— Pe Aleea Jones.
— Cum ?
— Aleea Jones.

Un șuierat ușor, scurt, din partea lui Bill, apoi o nouă întrebare :

— Care casă ?
— Numărul opt.
— Sfinte !... De ce mă minți ?
— Așa e cum îți spun. Găsești ceva caraghios în asta ? Și de ce ți-aș croi o minciună ?
— Ei, de ce... Păi am stat și noi acolo, mai demult, Prostănace. Bătrînii mai trăiesc ?
— Mama. Tata a murit.

Bill se scărpină la ceafă, își împinse în afară buza de jos și rămase pe gînduri.

— Ia spune, Arvie, de ce a murit taică-tău ?
— Boală de inimă. A căzut mort pe cînd lucra.

Un șuierat ușor, lung, din partea lui Bill. Își încruntă fruntea, privi în sus spre grinzile tavanului, ca și cînd ar fi așteptat să se petreacă acolo ceva neobișnuit, apoi după o vreme rosti cu glasul plin de emoție :

— Așa s-a întîmplat și cu tata.

Coincidența nu îi sări imediat în ochi. Se gîndi la ea aproape un minut, apoi zise :

— Cred că maică-ta spală cu ziua pe la lume.
— Da.
— Și face și curățenie pe la birouri ?
— Da.
— Așa, și maică-mea. Ceva, frați, surori ?
— Doi. Un frate și-o soră.

Pentru cine știe ce motiv, Bill păru că se simte despovărat de un gînd apăsător și zise :

— Eu am nouă ! Ai tăi sînt mai mici ca tine ?
— Da.
— Ceva necazuri cu proprietarul ?
— Da, destule.
— Au venit și portăreii ?
— Da, de două ori.

Au mai vorbit de una, de alta cîtăva vreme, apoi tăcură amîndoi. Tăcerea dură cîteva minute, timp către sfîrșitul căruia copiii se simțeau din ce în ce mai stingheriți.

Bill se tot agita pe banchetă, căuta în jur o aşchie, dar în cele din urmă se linişti. Pe urmă îşi pironi încă o dată privirea în tavan, începînd să fluiere, în vreme ce îşi înfăşura în jurul degetelor o aşchie de talaş. Pînă la urmă rupse în două fîşia de talaş, zvîrli neliniştit cele două bucăţi şi zise dintr-un suflet :

— Ascultă, Arvie, îmi pare rău că ieri ţi-am răsturnat roaba...

— Mulţumesc.

Vorba aceasta îl scoase deocamdată din luptă pe Bill. Începu să se fîţîie pe lîngă banchetă, înşurubă şi deşşurubă menghina, bătu toba cu degetele şi sfîrşi prin a-şi vîrî mîinile în buzunar, înţepenindu-se pe picioare în faţa celuilalt.

— Ascultă, Arvie, îi zise încet, dar cu glas repezit. Cînd pleci diseară, ţine-te lîngă mine şi dacă unul din prietenii ceilalţi doar te atinge ori se leagă de tine, îl şi pocnesc !

Apoi fugi pe după carcasa unui vagon şi dispăru.

În seara aceea Arvie a zăbovit mai mult în fabrică. Patronul avea o antrepriză care se ocupa numai de vopsitul vagoanelor şi făcea el ce făcea încît să găsească copiilor de lucru pentru vreo douăzeci de minute cînd mai erau doar cinci-zece minute pînă bătea clopotul care anunţa încheierea zilei de muncă. Angaja băieţi necopţi ca vîrstă, pentru că erau plătiţi mai puţin şi făceau muncă greu de îndeplinit de oameni maturi, deoarece copiii puteau să se tîrască prin băltoacele de apă, pînă sub podelele vagoanelor, cu pensulele şi cutiile de vopsea, să dea grundul şi apoi să vopsească tot vagonul. Numele patronului era Collins, iar băieţilor li se zicea „pruncii lui Collins". Prin fabrică circula bancul că patronul face „contracte de înţărcat copiii". Bineînţeles, copiii erau toţi „peste paisprezece ani", din pricina Legii învăţămîntului. Dar unii aveau doar nouă, zece ani, fiind plătiţi cu un salariu de cinci la zece şilingi. Firmei Fraţii Grinder puţin îi păsa de situaţia aceasta, atîta vreme cît contractele ei erau onorate şi dividendele încasate. Collins ţinea predici în parc în fiecare duminică. Dar aceasta nu are nimic de-a face cu povestirea noastră.

Începuse să plouă cînd Arvie ieşi din fabrică şi toţi lucrătorii plecaseră, afară de Bill care sta cu spinarea rezemată de stîlpul unui şopron şi scuipa cu foarte mare precizie, nimerind degetul ce apărea dintr-un bocanc jerpelit. Ridică ochii spre Arvie, îi făcu nepăsător un semn cu capul şi apoi dădu buzna după o trăsură care tocmai trecea ; se agăţă în spatele ei şi dispăru după primul colţ de stradă, fără să fie observat de vizitiu, care sta pe capră cu pipa în gură şi cu un sac petrecut pe după umeri.

Arvie porni spre casă cu inima şi gîndurile pline de obidă ; în acelaşi timp simţea o aversiune puternică, stranie ca să se ducă iar şi iar să se ducă la fabrică. Noua, neaşteptata, necăutata prietenie îl stînjenea pe bietul copil singuratic. Nu îi era bine venită.

Şi chiar că nu s-a mai dus niciodată la fabrică. A ajuns acasă ud leoarcă şi în noaptea aceea a fost un copil înhăţat de moarte. Fusese bolnav mereu, iar începînd chiar de a doua zi Collins s-a trezit cu un „prunc" mai puţin.

STEELMAN

Cu Steelman e mare bucluc. Dacă eşti căsătorit şi aşezat la casa ta, dar ai avut nenorocul să-l fi cunoscut pe Steelman în zilele de mai înainte, apoi fii sigur că are să te caute dacă se va afla trîndăvind prin apropiere. Te va găsi oriunde-ai fi, indiferent ce măsuri de precauţie ai lua. Dacă îţi va intra în casă, o să rămînă la ceai fără a fi invitat şi o dată ce va sta la ceai, are să-ţi ceară : „Aranjează un culcuş pe podea, bătrîne !" şi se va oploşi acolo peste noapte ; dacă va sta o noapte la tine, apoi fii sigur că o să rămînă locului pînă cînd... ei, pînă cînd i se va ivi ceva mai atrăgător.

Nu există posibilitate să-l urneşti din loc pe Steelman. Are el un anumit fel de a fi care îi dă posibilitatea să scoată în lumină faptul că tu l-ai invitat să rămînă la tine, că l-ai silit să cedeze împotriva înclinaţiilor sale spre vagabondaj, că eşti, fericit ştiindu-l mereu lîngă tine şi că el stă locului numai ca să-ţi facă ţie un hatîr. El nu poate jigni un vechi prieten, refuzîndu-i invitaţia.

Steelman îşi cunoştea oamenii.

Victima însurată nu are, îndeobşte, nici curajul, nici dibăcia să se descotorosească de el. Mereu bine dispus, el rămîne orb şi mai ales mut la toate aluziile pe care i le face nevestica ta şi, dacă aceasta, scoasă din pepeni, îi trînteşte una verde în faţă, Steelman se preface a fi profund jignit şi îi răspunde ca şi cînd nu ar fi nimic :

— Vai, doamnă, trebuie să fiţi foarte supărată. Doar sînt musafirul soţului dumneavoastră !

Iar dacă femeia nu vrea să-i facă de mîncare, apoi îşi găteşte singur.

Este cu neputinţă să scapi de el. Puţini oameni se gîndesc să se adreseze poliţiei în asemenea cazuri ; şi apoi,

cum am subliniat mai înainte, Steelman își cunoștea oamenii. Singura modalitate să scapi de el era să te muți din casă... Dar atunci, ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic anormal, el te va ajuta la împachetat, iar la urmă va veni și el cu geamantanul pe care îl va cocoța tocmai în vîrful încărcăturii cu ultimele catrafuse, aducîndu-te pe tine și pe soție în pragul nebuniei cu felul calm cu care se apuca să supravegheze agățarea tablourilor.

Odată s-a stabilit în felul arătat la un vechi coleg de școală, pe nume Brown, care se căsătorise, se cuminți și se statornicise la casa lui. Brown încercă în fel și chip să scape de Steelman, dar nu a reușit nimic. Într-o zi Brown zise lui Steelman :

— Steely, băiatule, uite ce e : îmi pare foarte rău, dar mi-e teamă că n-o să te mai putem găzdui... adică, vreau să zic, să te mai ținem și să te simți bine la noi. Vezi tu, o soră de-a nevesti-mi vine în vizită la noi pentru o lună, două și nu avem unde s-o instalăm decît în camera ocupată acum de tine. Dracu' să le ia pe neamurile coniței mele ! Doar nu m-am însurat cu toate afurisitele ei de neamuri. Dar de primit, trebuie să le primesc.

— Pauză — foarte neplăcut pentru Brown. Tăcere descurajatoare din partea lui Steelman. Brown rămase cu coatele pe genunchi și, cu un gest patetic și emoționant al mîinii duse la tîmplă, continuă disperat :

— Îmi pare foarte rău, bătrîne, vezi tu — doar știi cît mi-ar plăcea să rămîi... cît aș *dori* să rămîi... Nu-i vina mea... Sînt aranjamente de-ale nevesti-mi. Am făcut pe dracu-n patru ca s-o conving, dar degeaba. M-am simțit mai stăpîn în casa mea — mai la largul meu — și am fost mai bine tratat de cînd te am pe tine alături de mine. O să mă simt mult mai singur cînd ai să pleci... Dar află... știi tu... cum o să se cărăbănească soră-sa... știi tu bine...

Ajuns în acest punct, bietul Brown se simți dărîmat — regretînd că a vorbit și atît ; dar Steely îi sări în ajutor cu o rază de lumină.

— Dar cu odăița din spate cum stăm ? îl întrebă.

— O-o-o, nici prin gînd nu ne trece să te vîrîm acolo, zise Brown cu un ultim efort. Nu-i pusă la punct ; nu te-ai simți bine acolo ; și pe deasupra mai are și igrasie ; ai muri de frig acolo. N-a avut altă destinație decît de spălătorie. Îmi pare rău că n-am mai construit o cameră în casă.

— Vax ! îl întrerupse vesel Steelman. Eu să mor de frig ! ? Păi în cei cinci ani din urmă am bătut toate drumurile țării — și am dormit numai afară pe orice vreme... iar tu crezi că un pic de igrasie mi-ar putea face rău ? Ha ! Drept cine mă iei ? Nu-ți mai bate capul cu așa ceva, bătrîne. O să-mi aranjez gigea, cu mîna mea, camera asta pentru vechituri. Tu nu ai altceva de făcut decît să mă anunți cînd sosesc boarfele cumnată-ti, și eu mă cărăbănesc imediat din odaie, ca să-i las coniței tale timp să i-o deretice... Ascultă, ai un șiling la tine ? Aș ieși la plimbare și aș lua și ceva bere. Ți-ar prinde bine și ție o gură de bere.

— ...Păi, dacă o să te simți bine și acolo, eu sînt bucuros că rămîi, zise Brown întristat.

— Mai bine inviți tu vreo femeie necunoscută să vină în vizită și să se dea drept soră-ta, că eu am făcut-o fiartă cu Steelman, îi zise Brown soției după ce musafirul plecă după bere.

— Știam că așa are să se întîmple ! răspunse doamna Brown.

Steelman își cunoștea oamenii.

În cele din urmă Brown ajunse la convingerea că nu mai poate suporta. Chiar și gîndul la ce se întîmplă îl înfuria atît de tare încît nici nu mai putea să-și vadă de lucru. Și-a luat o zi liberă ca să se poată monta bine și s-a întors seara acasă plin pînă la gît de indignare și bere marca Dunedin. Încercă să-l dea pe Steelman afară, lovindu-l cu piciorul. Și Steelman i-a tras o chelfăneală.

A doua zi Steelman stătea lîngă patul lui Brown cu un borcănel de oțet, o fișie de plasture, o halcă de carne crudă și o sticlă cu apă minerală.

— Ei, ce-ai de zis despre tine acum, Brown ? îl întrebă sever. Nu ți-e ție rușine de rușinea ta să te-ntorci acasă în halul animalic în care erai noaptea trecută și să

jigneşti pe oaspetele din casa ta, ca să nu mai zic că musafirul ăsta era şi un vechi prieten de-al tău — ba poate cel mai bun prieten al tău, dacă vrei să ştii ! Oricine altul te-ar fi dat în judecată şi ai fi fost condamnat la trei luni pentru atac cu violenţă. Ar trebui să mai ai o fărîmă de consideraţie pentru soţie şi copii, ba chiar şi pentru onoarea ta — dacă nu mai ai nici un fel de consideraţie pentru sentimentele vechiului coleg. Hai, bea asta şi lasă-mă să te bandajez ; coniţa ne aşteaptă cu masa de dimineaţă.

ELEVUL LUI STEELMAN

Cu Steelman era mare bucluc, dar unii sînt de părere că un bucluc şi mai mare este cu Smith. Steelman era un om spătos, arătos, în felul lui chiar prietenos. Era un escroc pur şi simplu şi îşi aranja treburile aşa încît totul să pară o glumă. Smith era scund şi sfrijit, făcînd parte din varietatea „om umil". Vorba îi era tînguială şi comportarea slugarnică. Părea că mereu se teme să nu fie lovit, aşa că te făcea să-ţi vină pofta să-l loveşti.

Steelman te trăgea pe sfoară în aşa fel încît îi făcea pe prietenii lui să rîdă. Smith te trăgea pe sfoară într-o manieră că te făcea să turbezi numai la gîndul că te-ai lăsat păcălit de un atît de josnic slugarnic.

Bătuseră împreună vreo doi ani drumurile prin insula de nord a „Ţării Maorilor" [1].

Într-o zi Steelman se adresă lui Smith :

— Ascultă, Smithy, tu încă nu eşti lămurit dacă te-ai născut sau încă nu. Am să te iau sub aripa mea să te dăscălesc.

Şi l-a dăscălit. Dacă Smith nu se comporta aşa cum îl învăţase Steelman, ori nu avea succes cînd umbla cu milogeala după ce învăţase pe rupte un truc pe care îl puneau la cale, Steelman îl ameninţa că-l pocneşte, iar dacă ameninţarea nu avea efect imediat, apoi chiar că îl pocnea.

Într-o bună zi, pe poteca pribegiei, ajunseră undeva unde o pereche bătrînă de scoţieni ţineau un magazin universal şi cîrciumă. Poposiră la marginea drumului şi Smith tocmai se îndrepta spre clădire ca să cerşească alimente, cînd Steelman strigă :

[1] Maoriland — Ţara Maorilor = nume familiar dat Noii Zeelande (n.t.).

— Hei, stai ! Ia spune : unde te duci ? Ce-ai să faci ?

— Păi, bineînțeles că mă duc să împrumut ceva de la bătrînii de colo. Peste două zile n-o să mai avem nimic de potolit ramazanul, zise Smith.

Steelman se așează descurajat și plin de disperare pe un buștean.

— Degeaba ! exclamă, privindu-l pe Smith cu repros și amestecat cu dezgust. Degeaba. Aș putea să-mi folosesc mai bine timpul. Cu tine, îmi dau bine seama, mă aleg doar cu pierderea de timp încercînd să te mai învăț cîte ceva. O să reușesc vreodată să pompez un pic de ingeniozitate în căpățîna ta de lemn ? După atîta vreme pierdută cu dăscăleala ta, după toate necazurile și durerile îndurate cu educația ta, nu ți-a trecut acum prin devlă decît să te duci și să irosești o afacere ca asta ! Cînd o să-ți vie mintea la cap ? Hei, băiatule ! La urma urmei, hm, Smith !... te-ai născut și ai rămas un nătăfleț !...

Îi zicea „nătăfleț" cînd era nespus de furios pe el, iar epitetul acesta îl jignea pe Smith mai puternic decît oricare altul. Steelman continuă :

— În lume există numai două clase de oameni : șmecheri și nătăfleți... Și tu ești un nătăfleț, Smith !

— Dar cu ce-am greșit ? întrebă Smith cuprins de deznădejde. Doar atîta vreau să știu și eu !

Steelman, dezgustat și plictisit, își lăsă fruntea în palmă.

— O să-ți spun, Smith, îi răspunse cu indiferență. Tu nu mai scoate o vorbă, bătrîne. Nu m-ai ajuta cu nimic decît să-mi provoci și mai mari dureri de cap. Nu mai vorbi deloc. În definitiv ai putea cît de cît să ai puțină considerație pentru sufletul meu, dacă nu ai pentru interesele tale. Se opri, îl privi trist pe Smith și continuă : O să-ți mai aranjez o reprezentație. Pun în scenă afacerea pentru tine.

Îl obligă pe Smith să se dezbrace și să-și pună cei mai prăpădiți pantaloni — unii și mai jerpeliți decît cei pe care îi purtase pînă acum ; erau „terminați" fără putință de salvare, sub limita extremă a decenței, fie chiar cea din *bush*. Îl mai obligă să-și pună o zdreanță de pălărie de pîslă și o pereche de „elastici" — bocanci cu elas-

tic în părți — găsiți într-un morman de gunoaie unde fuseseră aruncați de un vagabond, ca pe urmă să se scorojească și să putrezească pe rînd, potrivit anotimpului. A fost nevoie să fie legați de tălpile lui Smith cu sfoară și fișii de cîrpă. Îi trase apoi în jurul ochilor niște cearcăne vinete, în pomeții obrajilor îi aplică pete stacojii — cu ajutorul unor farduri pe care le foloseau atunci cînd călătoreau sub numele combinației „Marea trupă a iluștrilor artiști dramatici Steelman & Smith". Îi udă părul ca să fie mai negru și lins, astfel ca, prin contrast, fața să îi pară mai cadaverică, pe scurt îl făcu să semene cu un ins care depășise ultimul nivel al tuberculozei și fusese ținut artificial în viață numai în interesul științei.

— Acum ești gata, îl amenință Steelman pe Smith. Ți-ai părăsit coliba alaltăieri și ai plecat pe jos la spitalul din Palmerston. Un vechi prieten te-a cules de pe drum unde te zbăteai cu moartea și te-a luat cu el, ducîndu-te mai mult în cîrcă cea mai mare parte a drumului pînă aici. Ești ferm convins că numai providența și-a spus cuvîntul, trimițînd în momentul acesta și în locul acesta pe vechiul tău prieten. Se ducea și el după o slujbă — prima umbră de slujbă ivită de nouă luni încoace — dar a renunțat la ea ca să aibă grijă de tine. Mai curînd și-ar da viața decît să părăsească un prieten lovit de nenorocire. Ai dori să ți se dea vreo doi, trei șilingi ori ceva de-ale gurii ca să poți ajunge la Palmerston. Știi că te afli în pragul morții, dar ții să mai trăiești doar atît cît să mai afli ceva despre bătrîna ta mamă și apoi să-ți dai duhul într-un pat.

Ține minte că acolo locuiesc niște scoțieni. Cunoști acum vorba repezită a scoțienilor, iar dacă nu o cunoști nu-i vina mea. Te-ai născut la Aberdeen, dar ai plecat de acolo prea de tînăr ca să-ți mai amintești ceva despre oraș. Taică-tău a murit. Ai pornit pe mare și ai ajuns la Sydney pe vaporul *Bobbie Burns*. Bătrîna maică-ta a rămas la Aberdeen — numele Bruce sau Wallace Wind ar merge. Poate că și maică-ta e moartă acum — biata bătrînică — și, în orice caz, tu n-ai să mai dai ochi cu ea. Ai vrea acum ca tu să nu fi fugit de acasă, să fi fost un fiu mai bun al bătrînei tale măicuțe. Ai vrea să-i fi scris

mai des şi să-i fi răspuns la ultima ei scrisoare. Vrei să mai trăieşti doar atît cît să apuci să-i mai scrii o scrisoare acasă, în care să-i ceri iertare şi binecuvîntarea ei înainte de a muri. Dacă mai ai un strop de vitalitate oarecare în tine ca să te întremezi ceva, o să înduri mai uşor drumul ce-l mai ai de făcut. (Fii atent : atacă delicat chestia asta!). Elimină din glas tînguiala şi respiră horcăind — uite-aşa. Caută să semene cît mai mult cu horcăitul unui om pe moarte. Poartă-te ca şi cum ţi s-ar tăia respiraţia — uite-aşa (Dacă nu poţi mai bine decît faci, te pocnesc !) Lasă falca să-ţi atîrne mai în jos şi păstrează-ţi buzele uscate — nu le umezi cu limba, găgăuţă blestemat ! — *suflă* peste ele ! Încreţeşte-le ca să pară uscate şi crăpate. Aştia-s singurii nădragi mai acătării pe care-i ai şi singurii bocanci. Eşti de religie presbiteriană — credinţa strămoşească — nu anglicană. Prietenul tău va veni şi el acolo numai dacă... ei, dar foloseşte-ţi un pic şi umplutura de paie din căpăţînă ! Nu mai aştepta de la mine să fac toată munca intelectuală. Nu uita că eşti bolnav de ftizie — chiar ftizie galopantă. Ştii toate simptomele : junghiuri în vîrful plămînului drept, tuse păcătoasă şi transpiraţie noaptea. Ceva îţi spune că n-ai să apuci noul an — acum e o săptămînă înaintea Crăciunului. Şi dacă te întorci cu nimica toată, să fiu al naibii dacă te mai curăţ curînd de mizeria de pe tine.

Smith s-a întors cu vreo patru pfunzi de prăjitură fărîmicioasă din aluat fraged şi tot felul de alte de-ale gurii — adică atît cît era convenabil să care amîndoi în circă ; un costum bun din stofă de lînă ţesută în casă, lăsat la vechituri ; o pereche nouă de bocanci cu elastic în părţi, luaţi din depozitul pentru magazin ; două sticle de doctorie brevetată şi o sticlă neagră, pe jumătate plină cu doctorie preparată în casă pentru tratament împotriva ftiziei ; în plus o scrisoare către un membru al comitetului spitalului şi trei şilingi, ca să aibă pe drum pînă la Palmerston ; s-a mai bucurat cale de vreo jumătate de milă de simpatia lor, de consolări religioase şi sfaturi medicale, din care nu-şi mai aduce aminte nimic.

— Ei, acum mai sînt un nătăfleţ ?... Ori nu mai sînt ? întrebă Smith triumfător.

Steelman, binevoitor, nu-i dădu nici un răspuns, dar făcu o remarcă, dispreţuitor :

— Pînă acum aveam o părere mai bună despre scoţieni.

Steelman s-a oploşit la un hotel, angajîndu-se ca marcator de puncte la partidele de biliard şi complice la atras clienţi, iar în şase luni a ajuns să conducă tot cabaretul. Smith, care plecase în vagabondaj pe cont propriu, s-a înapoiat în oraş absolut lefter şi într-o stare deplorabilă. Auzi de norocul lui Steelman şi se gîndi că totul va fi „în regulă", aşa că se duse la vechiul său prieten.

Un om cu sînge rece — sau orice alt soi de om — nu se poate să nu găsească îndreptăţită nemulţumirea lui Steelman. Va să zică asta era răsplata timpului irosit şi a necazurilor îndurate de el cu educarea lui Smith ! Totuşi, cînd s-a mai răcorit ceva îi zise :

— Smith, eşti încă un om tînăr şi niciodată nu este prea tîrziu să te corijezi. Ai încă timp să te transformi. Nu te mai pot ajuta acum ; dacă aş comite aşa ceva, aş reuşi doar să te demoralizez pe vecie. Cînd te gîndeşti că după ce te-am instruit atîta tu nu poţi să dai singur din mîini şi din picioare decît pînă ajungi în halul ăsta ! Am fost mereu de părere că eşti un nătăfleţ incorijibil, dar aşteptam rezultate mai bune de la tine pînă la sfîrşit. Credeam că am făcut *ceva* din tine. Halul în care ai ajuns e suficient să deprime şi să dezguste pe orice om din lumea asta ! Vai !... Erai dator să fii un om bogat acum, cu şansele ivite şi educaţia primită ! Cînd te gîndeşti că... Dar nu vreau să mai vorbesc despre asta ! Mi-e lehamite. Cred că am să-ţi dau ceva, dar numai ca să nu te mai văd în faţa ochilor ! Na o liră ; şi acum eu sînt nătăfleaţă, pentru că ţi-o dau. O să-ţi facă mai mult rău decît bine. Nu este un gest prietenesc, nu este un gest just din partea mea — a mea, omul care mereu s-a gîndit numai la binele tău — să-ţi dau un ban în asemenea împrejurări ! Şi acum, piei din faţa ochilor mei şi nu mai veni în preajma mea pînă nu te transformi total. Dacă o să mai vii, nu am altceva de făcut decît să te pocnesc, în numele sănătăţii mele şi al sentimentelor mele !

Dar Steelman a ajuns iar din cal măgar și l-a culeș pe Smith de pe drum, bătînd din nou potecile vreun an, doi. În cele din urmă ajunseră și la Wellington — Steelman, risipitorul, trăgînd la un hotel, iar Smith, ca de obicei la strîmtoare, aciuindu-se la un prieten. Într-o seară stăteau amîndoi la un hotel, pe socoteala unor nătăfleți pe care Steelman „îi educa". Ploua cu găleata. Cînd Smith se pregăti să se ducă acasă, zise :

— Ascultă, Steely, bătrînule, ascultă cum pleoscăie ploaia ! O să mă facă ciuciulete pînă acasă. Ai putea să-mi împrumuți mantaua de ploaie pentru o noapte. Tu n-o să ai nevoie de ea, iar eu n-am să ți-o rup.

Și, avînd inima încălzită de succesele recente, Steelman îi împrumută mantaua.

Smith plecă, o puse amanet, își încasă mîndru banii, iar a doua zi îi aduse lui Steelman chitanța obiectului amanetat.

Smith se transformase.

CUM ŞI-A POVESTIT STEELMAN VIAŢA

Asta era firea lui Steelman : cînd îi căşuna, începea să-i facă lui Smith confidenţe, aşa cum procedează unii oameni ai *bush*-ului cu cîinele lor.

— Eşti aproape tot atît de deştept ca un cîine ciobănesc inteligent, aşa că pot să vorbesc cu tine, Smith... Ştii cum face omul cînd se plictiseşte tot gîndindu-se la el şi vrea să se mai despovăreze. Tu eşti niţel găgăuţă şi foarte mult cretin. Norocul tău este că nu-ţi dai seama de la început către ce ţintesc eu. Acesta este principalul motiv pentru care nu-mi pasă despre ce-ţi vorbesc. Ar trebui să te consideri onorat, pentru că nu prea fac confidenţe oricui chiar pînă într-atîta.

Smith îşi frecă ţeasta. Steelman continuă :

— Fără doar şi poate, mai degrabă mă adresez ţie — ori unui butuc — decît unuia din indivizii ăia tăcuţi, bănuitori, ursuzi, atotştiutori, care sînt atenţi la tot ce zici — fie vorbe cu noimă, fie prostii — ca şi cum tu ai încerca să-l faci părtaş la împărţirea unei comori tainice. Mă debarasez de omul care ascultă atent tot ce spui şi nu dă semne de plictiseală. Asemenea tip nu-i om sigur. Nu poţi avea încredere în el. De cele mai multe ori caută să tragă spuza pe turta lui, să dea la tocilă securea lui, folosindu-se de a ta. Şi n-am nimic de cîştigat cînd sînt două securi de dat la tocilă, iar piatră de ascuţit nu-i deloc [1]... cu toate că eu aş reuşi chiar şi în asemenea caz.

— Cum se face ? întrebă Smith.

---

[1] Expresia din limba română „a-şi trage spuza pe turta sa" are echivalent în limba engleză expresia „a-şi ascuţi securea proprie de securea altcuiva". Autorul continuă conversaţia celor doi pe marginea cuvintelor din expresie (n.t.).

— Sînt mai multe modalităţi. De exemplu, fie că îţi uneşti forţele tale cu forţele lui şi găsiţi împreună o piatră de tocilă... fie că faci o tocilă din securea celuilalt, de care o ascuţi pe a ta. Dar modalitatea aceasta din urmă cere prea multă vreme şi, cum am mai spus, cere prea multă muncă intelectuală, aşa că nu-i rentabilă. S-ar putea să-ţi satisfacă mîndria sau vanitatea, dar eu nu am aşa ceva. Cînd eram tînăr am fost o dată mîndru, dar... ei, bine, era cît pe-aci să fiu ucis, aşa că am terminat cu mîndria.

Trebuie să te bizui în primul rînd pe omul care doreşte să vorbească mai mult decît tine ; poate să-ţi devină un bun tovarăş de drum, o bună piatră de tocilă.

Smith se scărpină la ceafă şi se aşează, uitîndu-se chiondorîş la foc, cu o expresie de perplexitate ca a unei femei care chibzuieşte adînc la o chestiune vitală ori la ce zorzoană să-şi mai agaţe la pălărie. Steelman îşi sprijini bărbia în palmă şi se uită, dus pe gînduri, la Smith.

— Aş vrea să te întreb ceva, Steely, aş vrea să... izbucni Smith pe neaşteptate, scărpinîndu-şi acum toată ţeasta şi uitîndu-se mai chiondorîş decît oricînd)... aş vrea să ştiu... eu ce sînt ?

— Ce vrei să zici ?

— Eu sînt securea, ori tocila ?...

— Ah ! Creierasul tău pare că lucrează extra în seara asta, Smith ! Ei, bine, tu învîrteşti piatra de tocilă şi eu ascut ! puse Steelman lucrurile la punct. Dacă tu ai putea da la tocilă mai bine decît mine, atunci trec eu la învîrtit piatra şi te las pe tine să dai la tocilă. Nu sînt deloc împotriva intereselor firmei noastre... E cît se poate de cinstit, nu-i aşa ?

— Ddda-a-a, admise Smith. Sper că da...

— Aşa cred şi eu... Şi acum Smith, ne-am înţeles de minune noi amîndoi ani şi ani în şir, cu unele întreruperi, dar omul niciodată nu ştie ce-l aşteaptă. S-ar putea, de pildă, ca eu să-mi dau duhul... şi acelaşi lucru s-ar putea întîmpla şi cu tine...

Smith se holbă la el cuprins de groază, iar Steelman continuă :

— ...Lirica judecată de apoi ne poate ajunge din urmă pe oricare din noi ori pe amîndoi deodată, că s-a mai în-

tîmplat așa ceva, deși nu prea des. Ori să mai zicem că nenorocul sau moartea s-ar putea înșela în privința noastră și ne-ar lua drept niște nătîngi cinstiți, spetiți de muncă, avînd de întreținut familii numeroase, și ne-ar secera în floarea înțelepciunii noastre. S-ar putea ca tu să intri într-o încurcătură, caz în care eu aș fi silit să te părăsesc pe loc, ca o chestiune de principiu : s-ar mai putea ca eu să intru într-o încurcătură și tu n-ai avea deșteptăciunea să mă scoți din ea — deși sînt convins că ești destul de nătăfleață ca să încerci așa ceva. S-ar mai putea ca eu să parvin într-un fel oarecare și să-ți tai nasul, ori ca tu să greșești, crezînd că te-a lovit deșteptăciunea și să vrei s-o ștergi de lîngă mine, după ce eu am să-ți mut fălcile. Poate că ai să obosești tot auzindu-mă că îți zic întruna nătăfleață, că te dădăcesc și fac din tine o unealtă practică, după cum știi. S-ar putea ca tu să cauți ciubucuri cinstite (mereu ești cam slab la minte) și atunci va trebui ca eu să-mi spăl mîinile în ceea ce te privește (afară de cazul că ai fi de acord să-mi urmezi sfatul), socotindu-te un gogoman nerecuperabil. Ori s-ar putea să-mi convină să ajung un orășean respectabil și demn de laudă și atunci, dacă ți s-ar năzări să te apropii de mine la mai puțin de zece mile sau să lași să se creadă că m-ai fi cunoscut cîndva, apoi află că pun să fii înhățat pentru vagabondaj, sau pentru cerșetorie, sau pentru tentativă de șantaj bănesc. Voi fi silit să te pun la punct... așa că te avertizez cinstit încă de pe acum. Ori s-ar putea să ajungem amîndoi într-o situație disperată (dar, oricum, nu este necesar să fie foarte disperată), iar eu să fiu obligat să te sacrific pe tine pentru propriul meu trai confortabil, pentru propria-mi siguranță, propria-mi tihnă. Se pot ivi sute de asemenea întîmplări.

Și așa-a-a... După cum am mai spus, am hoinărit împreună cîțiva ani buni și mi-am dat seama că ești om cumpătat, demn de încredere, cinstit. Așa că pentru cazul că ne despărțim — că asta se va întîmpla mai curînd sau mai tîrziu — iar tu ai să supraviețuiești, am să-ți dau cîteva sfaturi la care am ajuns prin propria mea experiență :

În primul rînd :

Dacă ți s-ar întîmpla să te naști din nou — și așa ceva nu ți-ar pricinui cine știe ce bătaie de cap — apoi naște-te cu putere de taur și piele tot ca de asemenea dobitoc, cu un cap elegant și fără prea mult creier în el ; în orice caz, nu mai mult creier decît ai acum. Eu m-am născut cu piele subțire ca hîrtia de mătase și cu creier ; ba și cu o inimă.

Naște-te fără rude, dacă este cu putință. Dacă nu, scapă de ele cît poți de repede, cel mai bun lucru fiind imediat după ce te naști. Insist asupra acestui sfat.

Dacă ai rubedenii și ești tentat să le ajuți, admițînd că tu ai avea vreodată buzunarul plin (nici nu vreau să mă gîndesc la ce i-ar trece prin minte, într-un asemenea caz, unui nătăfleț ca tine), apoi oprește-te la timp. Au să prindă pică. Un asemenea gest aduce numai necazuri și neplăceri de familie. Nu există o mai mare ură decît cea a omului care îți este îndatorat. Pînă la urmă, nu te alegi nici cu recunoștință, nici cu complimente din partea lui ; ba să fii fericit dacă scapi de un asemenea tip și rămîi cu propriul tău caracter. (Tu n-ai caracter, Smith, dar să presupunem că ai avea). Nu există ură mai amarnică și nici cleveteală mai rea ca cea împotriva gugumanului care a cîștigat bani. Cele mai cumplite basme despre un om sînt scornite în general de propriul său trib și lumea le crede imediat, pornind de la această bază. E-e-e-i, primul, dar absolut primul lucru pe care trebuie să-l faci în viață este să te descotorosești de rude și de prieteni.

Dacă te-oi apuca de muncă vreodată — că s-au mai întîmplat minuni d-astea — să știi că orice salariu ai avea sau oricum ai fi tratat, sigur e doar că o să muncești ca un sclav și o să fii plătit prost ; dar fă-te că muncești cu toată sîrguința și priceperea, că altfel n-ai să salți niciodată în lume. Dacă te duci la un spectacol, intrînd pe veresie, vei găsi un scaun confortabil, într-un loc bun ; dar dacă îți plătești biletul de intrare, ai toate șansele ca plasatorul să tragă o minciună, așa că ai să te înghionteși ca să poți găsi un loc în picioare. Omul care nu se înghesuie vizibil duce de nas toată lumea ; pentru omul care plătește, este bun orice loc ar căpăta.

Dacă încerci să te arăţi prea deştept, ai să te trezeşti la închisoare mai devreme sau mai tîrziu ; dacă încerci să fii prea cinstit, ai toate şansele să te trezeşti cu portărelul în casă — dacă ai casă — şi să dea un spectacol pe cinste în faţa vecinilor. Un papă-lapte cinstit este luat de cele mai multe ori drept pungaş şi acuzat că este pungaş, mai adesea decît un şnapan sadea ; iar omul care spune mereu adevărul este taxat drept mincinos iremediabil. Aşa că tot timpul cîntă cît mai încet cucurigu, dar cocoaţă-te cît mai sus, pentru că lumea asta e nebună şi nu ştii niciodată la ce te poţi aştepta.

Şi dacă ai să te însori vreodată (căci niciodată nu îţi vei da seama de toana unei femei), fii cît vrei să fii de rău şi apoi şi niţeluş mai bun, căci atunci nevastă-ta o să te iubească. Dacă vei fi mereu rău, ea nu va suporta o veşnicie, iar dacă vei fi mereu bun, fireşte că se va uita cu dispreţ la tine. Nu explica niciodată ce ai de gînd să faci şi nu da explicaţii nici după ce ai făcut, dacă îţi este cu putinţă. Dacă te găseşti între două scaune, bate-te pentru scaunul tău, Smith, loveşte vîrtos şi vei fi respectat mai abitir decît dacă te-ai bate pentru lumea întreagă. Generozitatea nu este înţeleasă în lumea de azi, iar ceea ce lumea nu înţelege este ori „nebunie", ori gest de „hoaşcă bătrînă". Nereuşita nu-i caz de judecată şi nu poţi acuza pe nimeni de aşa ceva.

...Eu am pornit în viaţă cînd eram foarte tînăr şi tare moliu...

— Credeam că ai să-mi povesteşti despre viaţa ta, Steely, îi atrase Smith atenţia.

Steelman zîmbi trist.

COPII DIN *BUSH*

Oh, spune tu povestea cu falnicele iele —
De bușmeni cunoscute, văzute doar de ei —
Ce sînt o călăuză, pe drum știut de ele
Pentru copii pierduți, sub cer spuzit de stele,
În fiorosul bush... *și-s singuri, singurei...*

Era unul dintre acei oameni care numai arareori zîmbesc. Există mulți asemenea inși în *bush*-ul australian, epave în derivă, care au avut insuccese la *station* ori în meserie, sau oameni din toată lumea, care nu au avut nici *station*, nici meserie. Ori, dacă zîmbesc, zîmbetul le este de obicei fie mecanic, fie amar și plin de cinism. Rareori vorbesc. Acel soi de oameni care, ca șefi, sînt socotiți de majoritatea celor ce îi cunosc — fără motive sau dovezi concrete — ca fiind mîndri, duri, egoiști, „prea meschini ca să trăiască și prea mari pentru propriile cizme".

Dar cînd șeful meu — de care este vorba aici — zîmbește, fața lui este foarte, foarte blîndă și foarte tristă. L-am văzut zîmbind aplecat asupra unui copil care se încăpățîna să-i stea pe genunchi iar el să-i facă goange, dar rămînea tot mut și mohorît. Era înalt și slab, cu ochi cenușii sălbatici — uneori parcă ochi cenușii bîntuiți de vedenii — cu barba și pletele dese și viguroase, dar sure. Nu avea mai mult de patruzeci și cinci de ani. Făcea parte din soiul de oameni care mor dar tot trag la ham, avînd barba și pletele viguroase, dar sure ori albe, deși ar fi trebuit să fie castanii. Tipul contrar este, cred, cel al oamenilor molii, cu păr negru, ochi albaștri, care mai curînd ajung să chelească decît să încărunțească, să se îngrașe, să fie mulțumiți și să moară în patul lor respectați de toată lumea.

Se numea Head, Walter Head. Era paznic șef pentru cirezile de vite care erau duse pe jos la mari depărtări. M-am angajat la el undeva la nord de granița Queensland-ului ca să ducem peste o mie de vite pentru carne pînă la Bathurst, la noua cale ferată de vest din New South Wales, iar de acolo pe piața de la Sydney. Eu sînt

om al *bush*-ului australian (cu oarecare experienţă citadină), un vagabond, evident, şi un cîrpaci în toate, presupun. Mă născusem cu ceva minte şi piele subţire — cel mai mare ghinion ! Călătoria asta s-a petrecut înainte de a mă însura şi lumea îmi zicea „Jack Ellis", asta nu pentru că m-ar fi căutat poliţia, ci pentru că aveam obiceiul să înşir la baliverne despre unul pe nume Jack Ellis şi fîrtaţii mă porecliseră aşa.

Şeful vorbea foarte puţin cu oamenii lui ; la focul de tabără sta la masă ori cu pipa în gură, aproape tot atît de tăcut ca noaptea cînd păzea vitele, dînd ocol călare cirezii imense, fantomatice, care forfotea mereu sub lumina stelor în locul unde făcusem popas în cîmpia întunecată. Cred că de la început a vorbit mai des şi mai deschis cu mine decît cu oricare altul din echipa noastră de văcari. Se născuse un oarecare grad de simpatie între noi ; nu aş putea explica de ce. Se părea că este ceva firesc ca noi să ne înţelegem bine. Uneori îmi vorbea despre ceva care ar fi avut nevoie de explicaţii suplimentare — îmi ziceam — dacă ar fi fost spuse altcuiva din echipă. De multe ori, după ce stase o vreme adîncit în gînduri negre, începea o propoziţie pe care o întrerupea cu un „ştii, Jack". Şi întrucîtva înţelegeam, fără să-mi pot explica de ce. Nu ne întîlnisem niciodată înainte de a mă fi angajat cu el la treaba de acum. Oamenii îl respectau, dar nu era un şef iubit ; era prea mohorît şi niciodată nu a băut un păhărel cu noi şi nu ne-a chemat să „dea el un rînd" în timpul călătoriei ; era socotit drept un „şef zgîrcit" şi cam staroste de slugi.

Îi plăcea mult, cum îmi plăcea şi mie, poetul anglo-australian Adam Lindsay Gordon [1], poet care s-a împuşcat. Eu pierdusem pe drum un volum ferfeniţit cu poeziile lui Gordon şi şeful mă auzise întrebînd pe unul, pe altul, dacă nu l-a găsit cumva. Mai tîrziu m-a întrebat dacă îmi place Gordon. La început eram oarecum timizi să vorbim despre aşa ceva, dar, încet, încet, ajunserăm

[1] *Adam Lindsay Gordon* (1833—1870). Născut în Azore, educat în Anglia. A venit în Australia la 20 de ani. În metrica poeziilor sale parcă se aude ritmul galopului de cai. Opere : „Stropi de apă de mare şi suluri de fum" (1867), „Balade ale *bush*-ului şi rime în galop" (1870) (n.t.).

să citäm din Gordon cînd unul, cînd altul, pe dinafară, cînd eram singuri în tabără.

— Versurile despre Burke şi Wills, exploratorii, sînt minunate, nu-i aşa Jack ? avea el să spună după ce îşi rumegase multă vreme gîndurile sau, mai corect zis, îşi rosese muştiucul lulelii fără să scoată o vorbă. (Ţinea pipa în gură tot atît de des ca oricare dintre noi, dar eu mă cam îndoiam că îi face plăcere să fumeze ; mi se părea că o pipă fără tutun în ea ori un simplu băţ ţinut în gură ar fi fost totuna pentru el). Sînt minunate. Apoi recita :

Pe bulevardul Collins e o statuie care
— Pe soclu-nalt de piatră albită — tot adastă
Să-şi povestească viaţa la mic ca şi la mare
Cum a dorit ţărîna în nisipiştea vastă.

. . . . . .

Pe-ntins pustiu se află un om în gheara morţii,
Neputincios şi palid, şi frînt, şi obosit.
S-a hotărît el singur unde să-l ducă sorţii :
S-a dus acolo unde se crede izbăvit.

— Mare lucru e ceea ce spune, Jack. Cum e mai departe ?...

Cu un pistol în mînă pare că-i om ce doarme.
Iar ochii ce se-nchid sub negurile morţii
Spre soarele-n chindie parcă ar vrea să-ntoarne...

Şeful poate avea să se ridice în picioare oftînd, ceea ce putea fi luat drept o jumătate de căscat, şi continua:

...Dar dus e pe vecie în trista beznă-a nopţii...

vorbind cu un fel de sforţare liniştită tot timpul. Apoi poate avea să-şi întoarcă spinarea spre focul care-i cocea jambierele prăfuite, cu mîinile încleştate la spate şi privind departe peste cîmpia mohorîtă :

Nisipului nu-i pasă, nici albului pietriş,
Nici ciocului de vultur, ori plisc încovoiat,
Nici bîrnei înnegrite, nici mortului frunziş,
Nici cîinelui sălbatic, căţînd înfometat.

— Nu-i așa că nu prea le pasă, Jack ? mă întreba.

— Să fiu al naibii dacă le pasă de ceva ! îi răspundeam, recitînd mai departe, la rîndu-mi :

Culcușul este groaznic, groparii-s fioroși...
...De-ai fi frumos și falnic, în strai de plumb, de poți,
Tot te mănîncă țărna și viermii nemiloși
Cînd ai ajuns acolo unde ne ducem toți...

O dată șeful a recitat poemul în care se găsesc aceste versuri :

Iubito, cînd hoinăream pe acolo mînă în mînă,
Sub biciuirea ploii ori molcom clar de lună
Cerul ne cam iubea atunci...

— Frumoase versuri, nu, Jack ?

Pe-atunci cerul era mai 'nalt și mai plin,
Valurile mai albastre, rostogolindu-se lin,
Murmurînd și șopotind, șopotind și murmurînd...

— Cum ți se pare, Jack ?

Se ridicase în picioare, întorcîndu-și chipul dinspre lumină, dar nu mai repede ca eu să nu-mi fi aruncat privirea spre el. Eu sînt de părere că cei mai triști ochi din lume sînt mai ales ochii de femeie, dar puțini ochi văzusem pînă atunci atît de triști ca cei ai șefului meu.

Părea ciudat că el, om al *bush*-ului, prefera poeziile despre mare ale lui Gordon, în locul versurilor acestuia despre cavalcade și *bush*. Dar așa stăteau lucrurile cu el. Bănuiam că cel mai drag îi era un poem al lui Gordon cu versurile :

Cît aș dori ca marea, cu brațe unduioase,
În taină să mă ducă-n adîncuri nepătrunse,
Unde să văd aievea, în peșteri luminoase,
De oameni nevăzute, minunății ascunse !...

De obicei stăteam de vorbă liniștiți, cu intonații ca și cînd moartea ar fi fost și ea în tabără ; dar după ce rămîneam tăcuți cîteva clipe, copleșiți de poezia lui Gordon, șeful întrerupea brusc tăcerea cu un „Hei, a cam venit vremea să ne culcăm", ori „E timpul să pornim la

drum", sau să-mi dea un ordin în legătură cu cireada. Fusese un *squatter* înstărit şi cu dare de mînă, pe malul rîului Lachlan, în New South Wales şi lumea zicea că fusese ruinat de secetă. Într-o noapte, în tabără, după ce fumase în tăcere aproape o oră, mă întrebă :

— Îl cunoşti pe Fisher, proprietarul cirezilor de vite pe care le mînăm acum ?

— Am auzit de el, răspunsei.

Fisher era un mare fermier, cu aşezări şi în New South Wales, şi în Queensland.

— Ei, omul acesta a venit la *station*-ul meu de lîngă rîul Lachlan cu ani în urmă, fără un sfanţ în buzunar, fără o hanţă mai ca lumea pe el ori o coajă de pîine în săculeţul de merinde şi i-am dat o slujbă la mine. Acum el este şeful meu. De ! Aşa se întîmplă în Australia, ştii şi tu, Jack !

Şeful meu avea cu el un om care îl însoţea în toate călătoriile pe care le făcea, ducînd cirezile ; lumea zicea că fusese crescut la *station*-ul şefului şi se găsise alături de acesta aproape toată viaţa. Îl chema Andy. I-am uitat celălalt nume, dacă o fi avut vreunul. Andy avea în grijă „uzina pentru drum" (o căruţă cu coviltir, trasă de doi cai, care ducea mîncarea noastră şi nutreţul pentru cai) ; tot el bucătărea şi ţinea socotelile. Şefului nu-i stătea capul la cifre. Cred că Andy avea douăzeci şi cinci, treizeci de ani, ori cam aşa ceva. Părul îi împodobea capul, ca o perie alcătuită cu măiestrie, iar ochii lui mari, cenuşii păreau mereu iscoditori. Slăbiciunea lui erau fetele, sau el era slăbiciunea lor, nu ştiu ce să zic (neexcluzînd nici mulatrele). Omul acesta era, cred, cel mai inocent, mai vesel şi mai sincer pierde-vară pe care l-am întîlnit. Către mijlocul călătoriei, Andy mi-a vorbit într-o noapte, în tabără, despre şef.

Se pare că bosul nostru ţine mult de tot la tine, Jack!

— Crezi ? i-am ripostat, crezînd că miros niţică invidie la el, ba şi parcă descoperisem un rînjet.

— Sînt sigur. Foarte rar se ataşează de cineva.

N-am mai răspuns nimic.

După o vreme Andy zise pe neaşteptate :

— Ascultă, Jack, mă bucur că-i aşa. Mi-ar plăcea să-l văd că-şi face din cineva un prieten, chiar dacă numai pen-

tru cît ține o călătorie. Să nu cumva să-l judeci greșit pe șef. E un om bun la inimă. Sînt foarte prețioși cei cîțiva care l-au cunoscut și sînt și mai prețioși cei cîțiva care-l cunosc acum ; printre aceștia sînt și eu și i-aș dori un dram de noroc ca să găsească pe cineva cu care să schimbe o vorbă.

Și Andy nu a mai pomenit despre aceasta tot timpul cît a mai durat călătoria. Am străbătut lungile, zăpușitoarele, prăfuitele mile, tîrîndu-ne de-a curmezișul cîmpului bătut de arșiță — mai bine zis a marilor suprafețe defrișate — apoi prin *scrub*-ul uscat și înăbușitor pînă cînd, în cele din urmă, ajunserăm la Bathurst. Și acolo, zilele, săptămînile și lunile de zăpușeală și praf, pe care le lăsaserăm în urmă spre Marele Nord-Vest, nu ne mai păreau nimic... așa cum cred că nu ni se va mai părea nici viața, cînd îi vom atinge sfîrșitul.

Vitele urmau să fie trimise cu trenul de la Bathurst la Sydney. Într-o întreagă după-amiază le-am încărcat în vagoane și după ce terminarăm treaba, șeful îmi zise :

— Ascultă, Jack, tu vrei să te duci la Sydney, nu-i așa ?

— Da. Mă duc acolo să mai dau o raită prin oraș.

— Bun. Atunci de ce n-ai aștepta pînă mîine dimineață și să pleci cu Andy ? El merge ca însoțitor al vagoanelor de vite. Trenul de marfă pleacă în zori. Nu-ți va fi tot atît de comod ca într-un tren de persoane, dar faci economie de un bilet de tren și apoi poți să dai și o mînă de ajutor lui Andy la vite. Nu va fi nevoie decît să inspectați vagoanele din două în două stații și să ridicați vita care ar fi căzut în vreun vagon. Tu și Andy sînteți prieteni, nu ?

Mi-am zis că propunerea era convenabilă. Mai mi-am zis că șeful era oarecum dornic să mă mai țină lîngă el o seară și apoi, ca s-o zic p-a dreaptă, și mie îmi părea cu adevărat rău că mă despart de el. Avusesem de trudit tot atît de greu ca toți ceilalți firtați ; dar țineam la el și eram încredințat că și el ține la mine. Mă impresiona ca un om care fusese bușit la pămînt de vreun necaz mare și îl compătimeam fără să știu ce fel de necaz l-ar fi putut lovi.

— Hai să luăm cîte un păhărel, șefule, îi zisei — pentru că agentul patronului ne făcuse plățile în cursul zilei.

S-a înapoiat la hotel cu mine.

— Eu nu-s băutor, Jack, dar cu tine iau un pahar.

— Nu știam că ești abstinent, șefule...

În cursul drumului nu fusesem mirat că se ținuse strict departe de băutură. Dar aici, cînd nu mai aveam grija vitelor, situația era cu totul alta.

— Nu sînt abstinent, Jack, continuă șeful. Eu pot să beau un pahar, cum tot atît de bine pot și să nu beau. Comandă două căni mari de bere și ciocnirăm, urîndu-ne reciproc „noroc!"

— Hm, zîmbii, tare aș vrea ca și eu să pot bea un pahar, dar tot atît de bine să pot și să nu beau... Și eram sincer zicînd așa.

Apoi șeful începu să vorbească așa cum nu îl auzisem niciodată vorbind pînă acum. O clipă îmi păru că paharul își spunea cuvîntul... Dar am înțeles totul înainte de scurgerea acelei nopți. Își lăsă o mînă grea pe umărul meu, încleștînd degetele ca cineva care s-ar fi hotărît brusc să-ți dea cu împrumut cinci lire sterline.

— Jack, îmi zise, sînt lucruri mai grele decît beția și sînt lucruri mai grave decît fumatul în exces. Cînd un fumător este lovit de o atare nenorocire încît nu mai găsește nici o alinare în pipa lui, atunci să știi că gravitatea nenorocirii este mare. Iar dacă un om dedat băuturii este atît de adînc îngropat în necazuri încît nu mai găsește nici un refugiu în băutură, atunci e vorba de necaz mare. Vezi-mă pe mine, Jack!

Se întrerupse brusc și se întoarse într-o parte clătinînd din cap ca omul care nu este mulțumit de sine, apoi continuă cu glasul liniștit ca de obicei:

— Tu ești încă un copilandru, Jack. Nu mă lua în seamă. Nu-ți cer să mai bem un rînd; tu nu mai ai poftă; cunosc semnele.

Făcu o pauză, sprijinindu-se cu amîndouă mîinile de marginea tejghelii și își îndreptă în jos privirea, printre brațe, spre dușumea. Rămase așa cîtăva vreme dus pe gînduri, apoi se îndreptă brusc ca omul care și-a pus în minte ceva precis.

— Aș vrea să vii acasă la mine, Jack, îmi zise. O să-ți improvizăm un pat. (Am uitat să spun că șeful era însurat și că locuia în Bathurst).

— Dar n-o să fie deranjată doamna Head ?

— Nici vorbă de aşa ceva. Te aşteaptă. Hai. În Bathurst nu-i nimic demn de văzut, iar în Sydney ai să-ţi tocşti destul pingelele. Hai, o să ajungem la ţanc pentru ceai.

Locuia într-o casă de cărămidă, fără etaj, la periferia oraşului, o căsuţă de modă veche cu iederă şi trandafiri căţărători, aşa cum se mai vede în unele din aceste regiuni colonizate mai demult. Îmi aduc aminte că în faţa casei era un ciot de copac acoperit tot de iederă, încît părea o măciucă de uriaş cu măciulia în sus.

Cînd ajunserăm la casă şeful se opri cîteva clipe cu mîna pe poartă. Mai fusese de curînd pe acasă acum vreo două zile, călărind înaintea cirezii pe care o lăsase în urmă.

— Jack, îmi zise, trebuie să-ţi spun că doamna Head a avut un mare necaz mai demult. Am... ne-am pierdut amîndoi copiii. Îi face bine dacă povesteşte din cînd în cînd vreunui străin... După aceea se simte mai liniştită... Am întîlnit foarte puţini străini pe care să-i invit. Tu... tu să nu iei seama la nimic, oricît de ciudat ţi s-ar părea. Şi să zici aşa cum zice ea, Jack. Acum ştii, Jack !...

— În regulă, şefule, i-am răspuns.

Bocănisem prea multă vreme cu bocancii prin *bush* şi întîlnisem destui inşi ciudaţi şi aflasem multe întîmplări bizare, ca să mai fiu cine ştie ce surprins de te miri ce.

Uşa se deschise şi şeful îmbrăţişă o femeie mărunţică. La lumina unei lămpi din camera aflată dincolo de unde venise femeia, am văzut că are părul cărunt .şi mi-am zis că îşi adusese mama să locuiască la ei. Şi — cum în clipele stranii ne trec prin minte ca fulgerul gînduri stranii — m-am întrebat în gînd cum s-o fi împăcînd doamna Head cu soacră-sa. Dar în clipa următoare eram în odaie şi femeia îmi fu prezentată „doamna Head, soţia mea". Mă uitai fix şi atent la ea.

În faţa mea se afla soţia lui. Cred că n-am să o pot zugrăvi. În primele două, trei clipe, cum venisem de la întuneric şi ochii încă nu mi se obişnuiseră cu lumina lămpii, am avut impresia că mă aflu în faţa unei bătrîne femei scunde — una dintre acele bătrîioare cu obrazul proaspăt, bine întreţinut — care se îmbracă tinereşte, îşi pun dinţi falşi şi se maimuţăresc făcînd-o pe fata năucă.

Dar mi s-a părut așa din pricina impulsivului bun venit cu care am fost întîmpinat de doamna Head și a părului ei cărunt. De fapt nu era chiar atît de cărunt cum mi se păruse prima dată văzînd-o cu lampa luminînd-o din spate ; constatai mai tîrziu că parcă bătea spre un castaniu ușor pudrat cu făină. Părul îi era tăiat scurt și îi stătea bine așa. Citeai ceva aristocratic în figura ei — cred că mai ales în ce privește forma nasului și a bărbiei — ca și ceva ce nu poate fi descris. Avea ochi mari, întunecați — căprui-închis, cred — deși s-ar fi putut să fie și căprui-deschis. Mi s-au părut prea mari și prea strălucitori ; cînd și cînd, atunci cînd se înfierbînta, albul ochilor îi apărea în jurul pupilelor, doar atîtica — dar acest „atîtica" era de ajuns.

Părea foarte bucuroasă că mă vede. La început mi-am zis că o fi făcînd parte dintre acele persoane care își dau nestăpînit pe față sentimentele.

— Oh, sînt atît de bucuroasă că ai venit, domnule Ellis, îmi zise, apucîndu-mi mîna ca într-o gheară. Walter — domnul Head — mi-a vorbit despre dumneata. Te așteptam. Stai colo lîngă foc, domnule Ellis ; imediat vine și ceaiul. Nu ți se pare că e cam răcoare ?

Se scutură de frig. Acolo, pe șesurile de la Bathurst, era cam răcoare noaptea. Masa era întinsă pentru ceai, aș zice chiar în stil „grangur". Și casa era bine mobilată, chiar pentru căminul unui bouar norocos ; mobila arăta ca și cînd ar fi aparținut unui cămin armonios pe vremuri. La început m-am simțit cam stingher stînd la masa asta la ceai și aproape că doream să mă fi găsit instalat la o masă într-un restaurant sau în salonul vreunei cîrciumi. Dar doamna Head știa cîte ceva despre *bush* și tot vorbea despre acesta, mă întreba una-alta despre călătoria de acum și în curînd nu mă mai simții stingherit. Vedeți dumneavoastră, de vreun an, doi îmi duceam cu degetele îmbucătura la gură — un codru de pîine muiat în apă, o felie de carne, servindu-mă cel mult de un briceag — stînd pe vine în praf, așezat pe o buturugă sau pe vreo lădiță de ambalaj.

Se mai afla în casă și o bătrînă cu fața ursuză, aspră, măslinie, zbîrcită, căreia alde Head îi ziceau „Mătușică".

Ea servea la masă ; dar doamna Head se tot foia în jurul nostru, îmbiindu-ne la mîncare. A venit și Andy la ceai.

Doamna Head forfotea încolo și-ncoace ca o fată de de douăzeci de ani, nu ca o femeie de treizeci și șapte — ani pe care mi-a spus Andy mai tîrziu că-i are. Avea chipul și mișcările unei fete tinere, ca și impetuozitatea și toată ținuta. Era ca o fetișcană abia măritată ; ba uneori se părea că în chipul și vorba ei distingi ceva foarte copilăresc. După ceai, dînsa și domnul Head se așezară de o parte a focului, iar Andy și cu mine de cealaltă parte — Andy ceva mai în spatele meu, la colțul mesei.

— Walter — domnul Head — mi-a spus că dumneata ai fost pînă departe, la rîul Lachlan, domnule Ellis. Chiar ai fost, nu-i așa ? începu femeia îndată ce se așeză pe canapea, înclinîndu-se apoi în față ca și cînd ar fi așteptat cu nerăbdare să audă că am fost pe acolo.

— Da, doamnă Head. Mi-am tîrșit bocancii și prin locurile acelea.

Își îndreptă trupul, își duse buricele degetelor la tîmple și își încruntă sprîncenele. Era un tic de-al ei — l-a repetat de mai multe ori în cursul serii. Și cînd făcea acest gest părea că uită despre ce vorbise pînă atunci.

Își mîngîie fruntea și își împreună mîinile, lăsîndu-le apoi în poală.

— Oh, sînt atît de bucuroasă cînd întîlnesc pe cineva care vine tocmai din depărtările acelea, domnule Ellis ! exclamă, continuînd : Atît de rar invită Walter pe cineva străin la noi ! Mi s-a făcut silă să tot povestesc acelorași oameni aceleași întîmplări și să văd că ascultă aceleași chipuri. Nici nu-ți dai seama, domnule Ellis, cît de bine te simți cînd vezi un chip nou și stai de vorbă cu un om străin.

Vă înțeleg foarte bine, doamnă Head, îi răspunsei.

Și chiar că o înțelegeam. Nu rămăsesem nici o dată mai mult de trei luni în același loc, dacă aveam cea mai mică posibilitate să plec de acolo.

Se uită la focul din vatră și păru că încearcă să-și adune gîndurile. Șeful își îndreptă trupul, îi izbi ușor capul cu mîna lui mare, arsă de soare și apoi o cuprinse pe după umeri. Acest gest o făcu să-și revină.

— Știi că am avut o fermă acolo departe, lîngă Lachlan, domnule Ellis. Ți-a povestit Walter ceva despre vremurile cînd locuiam acolo ?

— Nu, îi răspunsei, uitîndu-mă la șef. Mi-a spus doar că ați avut un *station* pe acolo ; dar, după cum știți, șefului nu-i prea place să vorbească mult.

— Povestește-i tu lui Jack, Maggie, zise șeful. Eu nu am nimic împotrivă.

— Asta-i Walter, domnule Ellis, răspunse zîmbind doamna Head. Să nu te superi pe el. Nu-i prea place să mă audă vorbind despre copii ; cică m-ar tulbura, dar vorba asta este un caraghiozlîc ; totdeauna mă simt cu sufletul mai ușurat cînd povestesc unui străin. (Se aplecă în față părînd nerăbdătoare să continue): Am vrut să-ți povestesc despre copii încă de cînd Walter mi-a vorbit despre dumneata. Iar cînd ți-am văzut fața, am fost convinsă că ai să înțelegi perfect. Lumea de aici de la oraș nu înțelege. Îmi place să vorbesc cu un om al *bush*-ului. Știi că ne-am pierdut amîndoi copiii acolo la ferma de departe. I-au luat zînele. Ți-a povestit Walter despre zînele care iau copii și-i duc departe ?

Primeam o lovitură neașteptată, dată drept în față..:

— Îîîî... mă scuzați, doamnă Head... nu înțeleg, bolborosii încurcat, dar Andy îmi dădu un ghiont în spinare. Mi s-a luminat mintea și continuai :

— Nu, doamnă Head. Șeful nu mi-a vorbit nimic despre asta.

— Dar dumneata ai auzit, desigur, de zînele din hățișuri, domnule Ellis, nu-i așa ? continuă femeia, privindu-mă cu ochii mari țintă în față, despre zînele hățișurilor care caută copilași rătăciți prin *bush* și îi scot la lumină. Cu siguranță că ai auzit despre ele, domnule Ellis, nu-i așa ? Cei mai mulți dintre bușmenii cu care am vorbit știau de ele. Poate le-ai și văzut ? Andy le-a văzut !

Andy mă înghionti din nou.

— Desigur că am auzit de ele, doamnă Head, îi răspunsei, dar nu pot să jur că le-am și văzut.

— Să știi că Andy le-a văzut. Nu-i așa, Andy ?

— Bineînțeles că le-am văzut, doamnă Head. Nu v-am povestit tot, tot, cînd am fost ultima oară acasă ?

— Și domnului Ellis nu i-ai povestit niciodată, Andy ?

— Ba da, mi-a povestit ! sării eu imediat în ajutorul lui Andy. Acum îmi aduc bine aminte. Andy, ai uitat că mi-ai povestit în noaptea cînd am poposit lîngă rîul Bogan ?

— Desigur că n-am uitat ! răspunse Andy.

— Ţi-a spus şi cum a dat peste un copil pierdut în *bush* şi care era însoţit de o zînă ?

— Da, zise Andy, i-am spus tot.

— Ştii, domnule Ellis, zîna era cît pe-aci să plece mai departe cu copilul, cînd Andy a dat peste ea ; şi cînd zîna l-a zărit pe Andy, a zburat de-acolo.

— Da, intrai şi eu în vorbă, aşa mi-a povestit şi mie Andy.

— Şi cum ziceai că arăta zîna, Andy ? mai întrebă doamna Head, ţintindu-şi privirea pe chipul lui.

— Cum arăta ? Păi, cam ca un înger ; aşa cum sînt zugrăviţi îngerii în pozele din biblie, doamnă Head, zise Andy fără să ezite, stînd ţeapăn pe scaun şi ţinîndu-şi ochii lui mari, nevinovaţi pironiţi în ochii ei, aşa că era cu neputinţă ca femeia să intre la bănuială că ar fi minţită. Şi Andy preciză : Semăna leit cu îngerul acela din poza cu Christos în iesle, poza aceea pe care o aveam acasă, la *station*, pe peretele din dreapta... poza aceea albastră.

Femeia zîmbi. Nu puteai zice că e un zîmbet stupid, şi nici zîmbetul prostesc pe care îl poţi vedea uneori pe chipul unui nebun melancolic. Mai curînd era un zîmbet de copil fericit.

— Eram atît de neghioabă la început, îşi reluă vorba doamna Head, încît i-am pricinuit multe necazuri lui Walter, bietul de el, şi doctorilor. Bineînţeles că de-abia mai tîrziu mi-am dat seama că zînele luaseră copiii.

Îşi apăsă pe tîmple buricele degetelor de la amîndouă mîinile şi rămase aşa cîtăva vreme, apoi izbucni :

— Dar ce fac ? Nici măcar n-am început să-ţi povestesc despre copii. Mătuşică, adu fotografiile copiilor, te rog. Le găseşti pe masa mea de toaletă.

Bătrînica părea să stea în cumpănă.

— Du-te mătuşico, şi fă ce ţi-am spus. Nu fi neroadă. Nu vezi că acum mă simt bine ? zise doamna Head, în vreme ce bătrînica se întorcea cu spatele că să plece, apoi continuă pentru noi : Nu trebuie să o iei în seamă pe bătrî-

nică, domnule Ellis. E şi ea doar un biet trup bătrîn şi obosit ! Mătuşica e cam cu toane citeodată, aşa cum ajung să fie toate babele. Nu-i place să mă audă vorbind despre copii. I-a intrat în cap că dacă vorbesc de ei, apoi încep să îndrug absurdităţi, aşa cum făceam în primul an cînd s-au pierdut copiii. Tare netoată eram pe atunci ! Nu-i aşa, Walter ?

— Erai, Maggie, rosti şeful. Dar a trecut totul. Nu te mai gîndi la vremurile de atunci.

— Vezi dumneata, începu să-mi explice doamna Head, la început nimeni şi nimic nu-mi putea scoate din cap că sărmanii copii merseseră şi tot merseseră prin hăţiş pînă s-au istovit de foame şi de sete. Ca şi cum zînele din *bush* i-ar fi lăsat să se întîmple aşa ceva !

— Pe atunci erai tare nesăbuită, Maggie, zise şeful. Nu te mai gîndi la asta.

Bătrînica aduse fotografiile: un băieţel şi o fetiţă. Trebuie să fi fost nişte copii foarte drăguţi.

— Vezi, zise doamna Head luînd nerăbdătoare în mînă fotografiile şi întinzîndu-mi-le una după alta, vezi, le-am făcut la Sydney cu cîţiva ani înainte de a se pierde copiii. Pe atunci erau la o vîrstă mult mai fragedă. Fotografia lui Wally nu este reuşită ; era tocmai pe vremea cînd îi ieşeau dinţişorii, şi băiatul era foarte slab. El este cel ce stă în picioare pe scaun. Nu-i aşa că-i frumoasă atitudinea pe care şi-a luat-o ? Uite, şi-a dus în faţă o mînă şi un picioruş şi are o privire ageră. Fotografia este foarte voalată, aşa că eşti nevoit să o priveşti mai de-aproape ca să observi piciorul. Întinde mîna spre o jucărie, un iepuraş, pe care fotograful o tot hîţîna în sus şi în jos ca să-l facă să rîdă. În fotografia astălaltă stă jos pe scaun. Chiar el se aşezase singur, ca să se joace cu noi. Dar ia uită-te cît de fericită este micuţa Maggie ! Uite, poţi să vezi şi braţul meu, cum o sprijineam ca să stea bine pe scaun. Pe atunci avea şase luni, iar micul Wally mergea pe doi ani.

Puse fotografiile pe poliţa de deasupra căminului.

— Ia să-mi aduc aminte : Wally (ştii, aşa îi ziceam micuţului Walter), Wally avea cinci ani şi mititica de Maggie avea trei ani şi jumătate cînd i-am pierdut. Nu-i aşa, Walter ?

— Da, Maggie, răspunse şeful.

— Tu erai plecat, Walter, cînd s-a întîmplat asta.

— Da, Maggie, confirmă șeful — vesel, mi se păru —, da, eram plecat.

— Și nu am putut da de tine, Walter. (Apoi către mine) : Știi, Walter — domnul Head — era la Sydney, cu treburi, și n-am putut să-i aflăm adresa. Era o dimineață frumoasă, chiar destul de caldă, imediat după sfîrșitul secetei. Iarba crescuse pînă la genunchi pe tot *run*-ul. Era un loc singuratic ; nu prea fusese defrișat mult *bush* în jurul așezării noastre — doar vreo sută de pași de jur-împrejurul casei, și groaznicul *scrub* se întindea de la buza defrișării din jurul casei pe mile și mile întregi — poate cincizeci de mile, poate o sută, în toate direcțiile, fără măcar o poiană, nu-i așa, Walter ?

— Da, Maggie.

— Eram singură acasă, doar cu Mary, o tînără mulatră care mă ajută la roboteala prin gospodărie și la copii. Andy era plecat pe *run* cu oamenii ca să strîngă oile ; nu-i așa, Andy ?

— Da, doamnă Head.

— Obișnuiam să stau tot timpul cu ochii pe copii cînd se duceau să se joace afară din casă, pentru că dacă ar fi intrat în *scrub* s-ar fi rătăcit în el ; dar în dimineața aceea micul Wally s-a rugat mult să-l las pe el și pe micuța lui soră să se ducă pînă la un pîlc de eucalipți din colțul pășunii de lîngă casă pe care o foloseam pentru cai, unde să culeagă flori de piciorul cocoșului. Îți aduci aminte de pîlcul acela de eucalipți, Walter ?

— Îmi aduc aminte, Maggie.

— „Nu am să intru nici un pas în *scrub*, mămico, n-am să trec dincolo de gardul pășunii", mi-a spus mititelul de Wally. „De acolo pot să-l văd și pe Moș Peter" — un cioban bătrîn și bun la toate, pe care-l aveam la fermă — „am să-l văd cum lucrează la iezătură". (Făceam o pomosteală de pămînt pe rîul care curgea pe acolo). Îți amintești de Moș Peter, Walter ?

— Bineînțeles că-mi amintesc, Maggie.

— Știam că Moș Peter are să stea și el cu ochii pe copii, așa că i-am zis lui Wally să o țină strîns de mînă pe surioara lui și să se ducă direct la Moș Peter și să-i spună că eu i-am lăsat să vină la el.

Stătea aplecată în față, cu mîinile încleștate pe după genunchi, povestindu-mi toate acestea cu o grabă stranie.

— Micuții plecară piș-piș mînă-n-mînă, cu mîinile libere ținîndu-și apăsate pe cap pălăriile de pai. „Asta dacă o să bată vîntul" — mi-a explicat micuța Maggie cînd au plecat. I-am văzut aplecîndu-se pe sub primul gard de sîrmă și apoi cotind spre pajiște. A fost ultima dată cînd i-a văzut cineva.

— Afară de zîne, Maggie, zise imediat șeful.

— Desigur, Walter, afară de zîne.

Își apăsă din nou preț de un minut degetele pe tîmple, apoi continuă

— Se pare că Moș Peter plecase călare în dimineața aceea să ducă pîine oamenilor care strîngeau în turme oile. Lăsase lucrul la dig și plecase în *bush* să-și caute calul, chiar imediat după ce eu intrasem în casă și înainte ca micuții să fi ajuns, în preajma lui. Fie că ei s-au dus după el o bucată bună de drum, fie că au intrat în hățiș tot căutînd flori și fluturi... Se opri brusc din povestire și mă întrebă Crezi că zînele *bush*-ului ar putea ademeni copii ca să-i atragă în adîncul hățișului, domnule Ellis?

Șeful îmi căută cu ochii privirea, mi-o prinse, își încruntă sprîncenele și clătină din cap.

— Nu, nu, doamnă Head, răspunsei imediat, zînele nu fac așa ceva.... Cel puțin după cîte știu eu despre ele.

Se gîndi, ori încercă să se gîndească, mai multă vreme, rămînînd cu nedumerirea ei. După aceea continuă, vorbind repede, mai curînd mecanic — după cum mi se păru:

— Pentru prima dată am aflat de cele ce se întîmplaseră cînd Peter a venit acasă după vreo oră, ducîndu-și calul de căpăstru și fără copii. Am... am țipat „Doamne! Unde-s copiii?"

Degetele îi bîjbîiră din nou pe la tîmple.

— Nu-ți mai aduce aminte de astea, Maggie! se repezi șeful, lovindu-i ușor capul. Mai bine povestește-i lui Jack despre zîne.

— Tu erai plecat de acasă, nu-i așa, Walter?

— Da, Maggie.

— Și n-am avut cum te găsi, Walter?

— Nu, n-aţi avut cum mă găsi, răspunse şeful cu blîndeţe, rămînînd cu cotul sprijinit de genunchi, cu bărbia în palmă şi ochii pironiţi în foc.

— N-a fost vina ta, Walter; dar dacă ai fi fost tu acasă, crezi că zînele ar mai fi luat copiii ?

— Sigur că i-ar fi luat, Maggie. Ăsta este rostul lor. Copiii se pierduseră.

— Şi ne aduc copiii înapoi la anu' ?

— Da, Maggie. La anu'...

Femeia îşi duse mîinile la cap, speriată parcă, şi de-abia după cîtăva vreme îşi găsi din nou vorbele. Dar nu mai era nevoie să-mi povestească despre copiii pierduţi. Puteam să văd aievea totul. Dînsa şi mulatra alergînd, cu Moş Peter în urma lor, înspre acolo unde fuseseră văzuţi copiii ultima dată. Căutarea în grabă prin *scrub*-ul mai din apropiere. Mama strigînd mereu după Maggie şi Wally şi devenind tot mai sălbatică din clipă în clipă. Goana călare a lui Moş Peter la tabăra celor ce strîngeau oile. Călăreţi care se părea că nu mai ajung niciodată cînd trebuie şi nu vin de nicăieri, aşa cum se întîmplă într-un asemenea caz, indiferent cît de pustie ar fi regiunea. Buşmeni galopînd prin *scrub* în toate direcţiile. Căutară cu inima la gură în prima zi şi mama înnebunită de îngrijorare o dată cu venirea nopţii. Veghea ei lungă, disperată, cu ochi însălbăticiţi în cursul nopţii. Tresărirea la orice tropot de copite şi citirea a tot ce poate fi mai rău, într-o privire aruncată pe chipul călăreţului. Sistematica muncă de căutare a echipelor de cercetare a doua zi şi în zilele următoare. Cum zburau acele zile ! Femei de la *selection*-urile sau *run*-urile apropiate, ba chiar cîteva orăşence, călărind zece, douăzeci de mile poate, venite să stea cu mama şi să o îmbărbăteze („Înhamă calul la cabrioletă, Jim : trebuie să mă duc la biata femeie !"). Îmbărbătînd-o, probabil cu incredibile poveşti despre copii care fuseseră pierduţi zile întregi, dar nu se întîmplase nimica rău, pentru că pînă la urmă fuseseră găsiţi. Poliţişti călări şi căutători de urme băştinaşi. Echipe de salvare anunţîndu-şi una alteia prezenţa în *bush* prin strigăte puternice şi semnalîndu-şi locul cu rachete luminoase. Cavalcade îndrăzneţe, cu viteză ameţitoare, pentru a afla noi veşti şi pentru a da ajutor. Şi şeful însuşi, cu ochi

însălbăticiți și palid, călărind prin *bush* cu Andy și poate cu alți cîțiva, zile întregi după ce toți ceilalți renunțaseră la orice speranță că ar mai putea găsi copiii în viață.

Toate acestea îmi treceau prin ochii minții în timp ce doamna Head vorbea, glasul ei ajungîndu-mi la auz ca și cînd cineva ar fi vorbit în cealaltă cameră. Și cînd m-am dezmeticit și am început să fiu din nou atent la ce spune, femeia ajunsese iarăși să vorbească despre zîne.

— A fost o mare neghiobie din partea mea, domnule Ellis. Multe săptămîni după aceea, ba chiar multe luni, cred, mă încăpățînam să mă duc seara pe verandă și să-mi chem copiii. Stăteam stană de piatră acolo și strigam „Maggie!" și „Wally!" pînă cînd Walter mă băga în casă; uneori chiar trebuia să mă tîrască luîndu-mă în brațe. Bietul Walter! Dar bineînțeles, domnule Ellis, pe atunci nu știam nimic despre zîne. Chiar că-mi pierdusem mințile pe vremea aceea!

— Nu-i de mirare, doamnă Head! zisei. Se întîmplase o nenorocire groaznică.

— Da. Și eu o făceam să fie și mai groaznică. Eram egoistă în durerea mea! Dar acum e totul bine, Walter, continuă femeia, ciufulindu-i șefului părul. N-am să mai fiu niciodată atît de neroadă!

— Sigur că n-ai să mai fii, Maggie.

— Sîntem foarte fericiți acum, nu-i așa, Walter?

— Sigur că sîntem, Maggie.

— Și copiii au să vină acasă la anu'!

— La anu', Maggie!

Șeful se aplecă spre vatră și ațină focul.

— Nu trebuie să te gîndești deloc la ale noastre, domnule Ellis. Bietul Walter e plecat atît de mult de acasă, zise doamna Head, încît mi-e teamă că-l obosesc peste măsură cînd se întoarce.

Făcu o pauză, își apăsă din nou tîmplele și reîncepu brusc:

— Alea aveau obiceiul să-mi spună că e o prostie toată povestea asta cu zîne, dar alea nu-mi sînt prietene. Ar fi trebuit să nici nu le ascult, Walter. Tu ai zis să nu le dau ascultare. Dar pe atunci chiar că nu eram în toate mințile.

— Cine obișnuia să vă spună așa ceva, doamnă Head? o întrebai.

— Vocile, îmi răspunse, apoi se adresă șefului: Tu știi totul despre voci, Walter, nu ?

— Da, Maggie. Dar acum nu le mai auzi, nu-i așa, Maggie ? o întrebă șeful, îngrijorat. De cînd am plecat de data asta de acasă nu le-ai mai auzit, nu-i așa, Maggie ?

— Nu, Walter. Au dispărut de mult. Și acum mai aud uneori, voci, dar sînt glasurile zînelor din hățișuri. Le aud chemîndu-i pe Maggie și Wally să vină cu ele. (Făcu o pauză, apoi) : Citeodată mi se pare că m-ar chema și pe mine. Bineînțeles că eu nu mă pot duce la ele, singură, fără tine, Walter. Dar iar am început să bat cîmpii. Domnule Ellis, voiam să te întreb despre celelalte voci. Ele îmi șopteau că e o nebunie să crezi în zîne. Dar dac-ar fi așa, și dacă zînele nu ar fi luat la ele copiii, atunci polițistul negru Jimmy ori ceilalți căutători de urme negri care îi însoțeau pe polițiștii călări ar fi dat de urma lor și i-ar fi găsit imediat, nu-i așa ?

— Desigur că așa s-ar fi întîmplat, doamnă Head, răspunsei.

— Unii ziceau că cititorii de urme nu le mai puteau găsi pentru că plouase la cîteva ore după ce copiii se pierduseră. Dar așa ceva este ridicol ! Fusese doar o răpăială de ploaie, o vijelie cu tunete și trăsnete !

— Ei, o întrerupsei, eu am văzut indigeni care au descoperit urmele unui om chiar după săptămîni de ploaie strașnică.

Își prinsese iarăși capul între degete. Cînd își îndreptă din nou privirea în sus, îi puteai citi în ochi spaima.

— Oh, Walter ! exclamă încleștîndu-și mîinile pe brațul șefului, despre ce oi mai fi vorbit ? Ce părere și-o fi făcut domnul Ellis de mine ? Oh, de ce m-ai lăsat să vorbesc așa ?

Șeful își trecu din nou brațele în jurul umerilor ei. Andy îmi făcu semn din cap și plecă. Mă ridicai și eu în picioare.

— Unde te duci, domnule Ellis ? mă întrebă în grabă. Dumneata nu pleci în noaptea asta. Mătușica a aranjat un pat și pentru dumneata în odaia lui Andy. Nu trebuie să te gîndești ce-i cu mine.

— Jack și Andy se duc să se plimbe puțin, interveni șeful. Au să vină la cină și o să mai stăm la taclale.

— Să vii neapărat la cină, domnule Ellis, mi se adresă doamna Head. Nici nu știu ce părere ți-oi fi făcut despre mine. Am sporovăit tot timpul.

— Spre marea mea plăcere, doamnă Head, îi răspunsei, în vreme ce Andy mă trăgea afară.

— Acum are să plîngă și pe urmă se va simți mai bine, zise Andy cînd ieșirăm afară din casă. S-ar putea ca apoi să se simtă bine luni de-a rîndul. De peste un an a fost destul de rațională, dar șeful a găsit-o într-o stare destul de proastă cînd a venit acasă din călătoria asta. Pot să-ți spun că l-a dat peste cap rău de tot. Doamna mai are asemenea căderi din cînd în cînd și totdeauna se termină așa cum s-a terminat și acum. Tînjește să povestească unui bușman ori unui străin cele petrecute ; pare să-i aline durerea. Doctorul nu este de acord, dar doctorii nu se pricep la toate.

— Deci e adevărat totul despre copii ? îl întrebai.

— E crudul adevăr, răspunse Andy.

— Și trupurile nu au mai fost găsite ?

— Ba da... (Și apoi, după o pauză lungă) : ... chiar eu le-am găsit...

— Tu ?...

— Da. În *scrub*, și nici prea departe de casă... Ba încă și într-un loc nu prea ascuns de hățiș. Mă tot întreb cum de n-au dat echipele de salvare peste acel loc ; dar asemenea lucruri se întîmplă adesea. Pesemne că micuții au rătăcit mult de tot, dar au mers în cerc. I-am găsit la vreo două luni după ce li se pierduse urma. Trebuia să fie găsiți, măcar de dragul șefului. Vezi tu, într-un asemenea caz și cînd trupurile nu sînt găsite, pe bieții părinți nu-i părăsește niciodată gîndul că prichindeii rătăcesc prin *bush* tocmai în noaptea aceea (chiar dacă ar fi după ani) și sînt pe cale să moară de foame, de sete ori de frig. Gîndul acesta nebunesc îi persecută toată viața. Se întîmplă același lucru, cred, cum se întîmplă cu cei ce și-au pierdut vreun prieten înecat în mare. Prietenii de pe țărm sînt bîntuiți multă vreme de imaginea cadavrului ud, care iese la suprafață și este mînat de valuri.

— Și nu i-ați spus niciodată doamnei Head despre găsirea trupurilor copiilor ?

— Multă vreme nu i-am spus. Nu ar fi ajutat-o cu nimica. A delirat în nebunia ei luni de zile. Șeful a dus-o la Sydney, apoi la Melbourne, la cei mai buni medici ce pot fi găsiți în Australia. N-au reușit nimic, așa că șeful a vîndut *station*-ul... a sacrificat tot, tot, și a dus-o în Anglia.

— În Anglia ?

— Da. Și apoi în Germania la un doctor neamț de acolo. Oferea o mie de lire dacă i se pretindea cinci sute, dar degeaba. I-a fost și mai rău în Anglia și delira cerînd mereu să fie adusă înapoi în Australia ca să-și găsească copiii. Doctorii l-au sfătuit să o aducă înapoi și el le-a dat ascultare. Și-a cheltuit toți banii, călătorind în vagoane salon și cabină rezervată pe vapoare, a angajat o infirmieră ca însoțitoare, încercînd totul ca să o tămăduiască; d-aia a ajuns acum văcar. În Sydney doamna Head nu-și găsea locul. Dorea să se întoarcă la fermă și să aștepte acolo pînă cînd zînele aveau să-i aducă acasă pe copii. Îi intrase în cap încet-încet ideea asta cu zînele și o păstra în minte. Șeful a încurajat-o. Dar ferma era vîndută și apoi acolo nu ar fi putut locui fără să înnebunească și el. Fata cu care se însurase era din Bathurst. Amîndoi aveau rude și prieteni buni aici, așa că s-a gîndit că cel mai bun lucru ar fi să o aducă în orașul ăsta. Chiar a și convins-o că zînele au să aducă înapoi copiii aici. Toată lumea a fost cumsecade cu ei. Cred că este o greșeală să te ferești de un oraș unde ești cunoscut într-o situație ca asta, deși multă lume pleacă din el. Cred că au trecut ani pînă cînd el și-a pierdut orice speranță în ce privește sănătatea ei... Ba poate că mai are unele speranțe și acum... cînd doamna arată ceva mai sănătoasă cîtăva vreme.

— Și n-ați încercat nici unul, nici altul să-i spuneți că trupurile copiilor au fost găsite ?

— Ba da ; a încercat șeful. Micuții fuseseră înmormîntați mai întîi pe malul rîului Lachlan ; dar șeful era îngrozit să-i știe înmormîntați în *bush*, așa că i-a dus la Sydney și i-a înmormîntat în cimitirul Waverley, lîngă ocean. A cumpărat un loc mai mare ; și pentru el, și pentru Maggie, cînd s-or duce și ei. Așa este tot terenul pe care îl mai stăpînește în Australia imensă... el care avea mai înainte mii de acri de pămînt. Într-o zi și-a dus soția

la mormîntul copiilor. Doctorii erau împotrivă, dar el nu şi-a găsit liniştea pînă nu a încercat şi acest lucru. A luat-o, şi a dus-o, şi i-a explicat totul. Părea că de-abia o interesează. Citi singură numele de pe piatră şi zise că este o piatră frumoasă. Mai întrebă cum de fuseseră găsiţi copiii şi cum de fuseseră aduşi aici. Părea că începe să înţeleagă ; era foarte indiferentă. Dar după ce a adus-o acasă, iar au început vorbele despre zîne. A mai încercat şi în altă zi, dar degeaba ; aşa că şeful a lăsat lucrurile să rămînă aşa cum erau. Eu cred că-i mai bine aşa. Din cînd în cînd, atunci cînd îşi revine mai bine, se pare că îşi dă seama că micuţii fuseseră găsiţi morţi, că au fost înmormîntaţi şi atunci vorbeşte cu înţelegere despre cele întîmplate, pune întrebări destul de liniştită şi îl face să-i promită că o va duce din nou la Sydney să vadă mormîntul, cu prima ocazie cînd el va avea drum într-acolo. Dar starea asta nu ţine mult ; şi totdeauna se simte mai rău după aceea.

Ne-am oprit la o cîrciumă şi i-am oferit o bere. A fost o consumaţie foarte liniştită. Andy a dat şi el un rînd şi, pe cînd sorbeam acest al doilea pahar, mă străfulgeră un gînd :

— Şeful era plecat de-acasă cînd s-au pierdut copiii ?

— Da, răspunse Andy.

— Ciudat, că n-aţi putut da de el.

— Da, e ciudat... dar numai *el* are căderea să-ţi spună de ce. E foarte posibil să-ţi spună ; la el — ori totul, ori nimic !

— Îmi pare foarte rău pentru şeful nostru, adăugai.

— Ţi-ar părea şi mai rău dacă ai afla tot, zise Andy. I s-a întîmplat cea mai mare nenorocire ce se poate întîmpla cuiva. E ca şi cum ai trăi cu moartea lîngă tine. E... e... e ca şi cum un soţ ar locui în aceeaşi casă cu nevastă-sa moartă.

Cînd ne-am înapoiat cina era gata. Am găsit o doamnă Head sclipitoare, bine dispusă, forfotind încoace şi-ncolo. Ai fi crezut că este una dintre cele mai fericite şi mai vesele nevestici din Australia. Nici o vorbă despre copii sau despre zîne. Cunoştea bine *bush*-ul şi m-a întrebat multe despre călătoriile mele. A mai spus şi dînsa cîteva po-

veşti de-ale *bush*-ului. A fost cea mai plăcută oră petrecută de mine de multă vreme încoace.

— Noapte bună, domnule Ellis ! îmi zise voioasă, dînd mîna cu mine şi cu Andy, cînd ne-am ridicat de la masă ca să ne ducem la culcare. Aaa ! Nu-ţi uita luleaua. Uite-o colo ! Ştiu că buşmenilor le place să mai pufăie o pipă, două cînd se culcă. Walter fumează şi el în pat. Mie nici nu-mi pasă. Puteţi fuma amîndoi toată noaptea, dacă ăsta v-o fi placul.

— Pare că şi-a revenit cu totul, îi spusei lui Andy, cînd intrarăm în camera noastră.

Andy clătină trist din cap. Lăsaserăm uşa deschisă şi-l puteam auzi pe şef vorbindu-i blînd. Apoi auzirăm şi glasul dînsei ; vorbea foarte limpede.

— Da, Walter, am să-ţi spun tot adevărul. Te-am minţit mereu, Walter ! Dar am făcut aşa ca să fie bine. Nu te supăra pe mine ! Vocile vin iar cînd tu nu eşti acasă. Ah, cît tînjesc ca să te întorci mai repede ! De cînd ai venit acum, nu le mai aud, Walter ! Îmi zic să mă omor şi eu ! Zic că totul s-a întîmplat numai din pricina mea... că eu am ucis copiii... zic că sînt o povară pentru tine şi rîd în hohote — uite-aşa : Ha ! Ha ! Ha !... uite-aşa. Îmi zic : „Vino, Maggie ! Vino, Maggie !". Mi-au zis să mă duc cu ele la rîu, Walter !

Andy închise uşa. Avea chipul îngrozitor de trist.

Ne-am culcat şi vă pot asigura că m-am bucurat de un pat moale, alb, după luni şi luni de dormit noaptea afară, pînă îmi venea rîndul la pază, pe pămînt tare sau pe nisip, ori, şi mai bine, pe nişte ramuri, cînd eram prea obosit ca să le dau la o parte, aruncîndu-mi doar şaua drept pernă.

Dar povestea copiilor m-a urmărit încă vreo două ceasuri. Din noaptea aceea şi pînă azi tot nu m-am dumirit de ce şeful m-a dus la el acasă. Poate că o fi crezut de-adevăratelea că îi va face nevesti-si bine dacă are să stea de vorbă cu un om străin ; poate că o fi dorit ca eu să-l înţeleg — pesemne simţea cum îmbătrîneşte şi-i scad puterile, şi aştepta din răsputeri o vorbă bună sau o strîngere de mînă compătimitoare din cînd în cînd.

După ce mă fură somnul, aş fi putut dormi trei, patru zile la rînd, dar Andy mă trezi către ora patru din zori. Bătrînica, pe care cei de ai casei o strigau „Mătuşică",

era mai de mult în picioare şi ne pregătise o straşnică gustare de dimineaţă, cu ouă ochiuri, slănină şi cafea, în bucătăria separată din dosul casei. Ne-am dus acolo în vîrfurile picioarelor şi mîncarăm în tăcere.

Şeful veni şi el şi îmi zise :

— Nevastă-mea m-a pus să-i promit că am s-o trezesc din somn şi pe ea ca să se îngrijească de masa voastră şi să-şi poată lua rămas bun de la tine. Dar aş vrea s-o las să doarmă pînă mai tîrziu, Jack. Am să merg eu cu voi pînă la gară. A făcut un pachet cu fructe şi sandviciuri pentru tine şi Andy. Să nu-l uitaţi.

Andy plecă mai înainte. Şeful şi cu mine merserăm împreună pe strada lungă, tăcută, care era şi drumul principal ce trece prin oraş. Merserăm aşa, fără să scoatem un cuvînt, vreo două, trei sute de paşi. Şeful nu părea prea amical în dimineaţa aceasta şi nicidecum sentimental. Cînd scoase cîteva vorbe, vorbi despre vite.

Dar eu trebuia să vorbesc. Simţeam o apăsare în piept, un nod în gît care creştea întruna, aşa că pînă la urmă înghiţii o dată în sec şi din gură îmi ieşiră cuvintele :

— Şefule... ascultă, bătrîne tovarăş de drum : îmi pare nespus de rău !...

Mîinile ni se căutară şi se încleştară una în alta. Fantomaticul revărsat de zori australian se întindea peste şesurile regiunii Bathurst.

Am mai mers aşa vreo sută de paşi şi apoi şeful rosti liniştit :

— Eu nu eram acasă cînd s-au pierdut copiii, Jack. Aveam meteahna ca la şase luni, ori la nouă luni o dată, să trag o beţie zdravănă. Maggie n-a aflat niciodată de asta. Îi spuneam că trebuie să plec la Sydney pentru afaceri ori să mă duc departe după nişte cirezi de vite. Cînd copiii s-au pierdut în *bush* şi încă vreo două săptămîni după aceea, eram beat ca un dobitoc într-o cîrciumă dosnică de la drumul mare, departe în *bush*, o bombă fără autorizaţie de funcţionare şi cu rachiuri prefăcute. Bruta care ţinea crîşma îmi era foarte devotat. Cînd am fost căutat şi pe acolo, şi-a închipuit că povestea cu pierderea copiilor este o şmecherie ca să mă aducă acasă şi s-a jurat că nu mă văzuse. Niciodată nu mi-a pomenit că fusesem căutat... Jack, eu i-aş fi găsit pe copii ! Pe *run*-ul fermei

mele se găseau niște oameni, în cea mai mare parte niște ageamii într-ale *bush*-ului și niște neisprăviți. Și nici unul dintre cei trei polițiști care au luat parte la căutarea copiilor nu era un om al *bush*-ului. Eu cunoșteam bine hățișurile *scrub*-ului, mai bine decît oricine din țara asta.

Îi prinsei din nou mîna și îmi încleștai degetele pe ea. Era tot ce puteam face pentru el.

— Mergi cu bine, Jack ! Cu bine, Andy, și ai grijă ca vitele să ajungă pe picioare ! ne mai zise, din ușa vagonului pentru însoțitorii trenului.

Trenul de marfă cu vagoane de vite se îndreptă spre Munții Albaștri. Andy și cu mine rămaserăm tăcuți o vreme, uitîndu-ne la șeful de tren cum prăjește trei ouă într-o tigaie pe o sobiță cu cărbuni, montată în mijlocul vagonului.

— Și șeful nu se mai duce pe la Sydney ? îl întrebai.

— Foarte rar, răspunse Andy. Foarte rar, și numai dacă trebuie să se ducă pentru vreo treabă. După ce-și termină treburile cu misiții de vite, poate că dă o raită pe la cimitirul Waverley și apoi se întoarce acasă cu primul tren.

După un timp îi zisei :

— Să știi, Andy că mi-a spus despre beție și că... era la un chef cînd s-au pierdut copiii.

— Ei, Jack, ăsta-i lucrul care-l ucide tot timpul de cînd cu nenorocirea... și asta s-a întîmplat acum mai bine de zece ani...

MITCHELL NU CREDE CĂ POȚI FI DAT AFARĂ DIN SLUJBĂ

— Dacă mai pun mîna pe vreo slujbă — zise Mitchell — apoi mă țin cu dinții de ea atîta vreme cît o să am de ce mă agăța ca să lucrez și să agonisesc cîteva lire. N-am să mai fiu zăbăucul care am fost mereu. Dacă aș fi avut minte în ultimii doi, trei ani, apoi acum n-aș mai vagabonda prin blestematul ăsta de nisip și de *mulga* [1]. O să capăt o slujbă la un *station* sau la casa vreunui bogătan, ciocănind pe la grajduri și prin grădină, și o să rămîn locului și să fac ciubucuri vreo patru, cinci ani.

— Dar dacă ți se dă răvaș de drum ? îl întrebă ortacul.

— Nu primesc. Numai pentru că am acceptat să-mi iau papucii cînd mi s-au dat o duc atît de prost acum. Bosul poate că are să vină la mine și să-mi spună :

— Nu mai am nevoie de tine, Mitchell, decît pînă la sfîrșitul săptămînii ăsteia. Nu mai am ce să-ți dau de lucru. Vino-n birou să-ți fac socoteala.

Și eu am să mă duc și să-mi iau banii ; dar lunea viitoare am să mă învîrtesc ca de obicei pe lîngă casă și am să mă duc la bucătărie să iau masa.

În timpul zilei bosul are să dea iar ochii cu mine.

— Ce-i cu tine, Mitchell, n-ai plecat ? o să întrebe.

— Da' ce, am zis eu că plec ? Cine ți-a spus, jupîne, ori ce te-a făcut să crezi că mi-ar fi trecut prin minte așa ceva ?

— Mi se pare că ți-am spus sîmbătă că nu mai am nevoie de tine, are să răspundă atunci, scurt, bosul. Nu mai am de lucru ca să angajez pe cineva. Doar ți-am spus și

[1] Mulga = arbuști din familia salcîmilor, crescînd în formă de hățiș continuu, imposibil de străbătut din pricina ramurilor pline de spini (n.t.).

credeam c-ai înțeles. *Nu ți-am dat răvaș de drum sîmbătă ?*

Iar eu am să-i răspund :

— Nu-i bai. Am mai fumat eu treaba asta. Mi s-a-ntîmplat de multe ori să mi se dea papucii. Păi tocmai că am ascultat și mi-am luat papucii — ăsta e motivul necazurilor mele. Nu mă mai las dus. Dacă nu mi-aș fi luat ușor tălpășița, păi azi aș fi om bogat. Ca să faci vînt cuiva, e o treabă care se poate foarte bine, să se potrivească la cai, dar la mine nu ține ; pe matale nu te jenează, dar pe mine — da ; mi-am pus în gînd că, dacă am să găsesc un loc care să-mi placă, apoi o să prind rădăcini în el. Aici îmi place, sînt mulțumit și matale n-ai motiv să-mi găsești pricină. Nu-ncerca să-mi dai răvaș de drum că nu mă-nvoiesc la așa ceva ; nu încerca să mai discuți ; îți pierzi vremea de pomană.

Iar el are să zică, încercînd să-și ascundă necazul cu un rînjet :

— Atunci n-am să-ți dau nici un ban, așa că o să pleci singur.

Iar eu am să răspund :

— Mă doare-n cot de bani. Îmbucătura de mîncare pentru mine n-o să te coste mai nimic, iar eu am să găsesc cîte ceva de trebăluit pe lîngă casă pînă o să găsești să-mi dai de lucru. Nu-ți cer nimica și cu siguranță că, Doamne, o să am destule de făcut ca să-mi plătesc haleala.

— Și uite-așa, o să lucrez ceva de mîntuială ici și colo, să nu mă spetesc, și o să mă duc în bucătărie ca de obicei, cînd se face ora mesei, pînă cînd bosul o să înceapă să-și zică singur : „Ei, dacă o să-l hrănesc pe individul ăsta, păi atunci trebuie să și găsesc ceva să-l pun la treabă.

Și uite-așa, are să-mi găsească el ceva de lucru : ba o reparație la gard, ba ceva de dres la lemnăria casei, ba ceva zugrăveală sau orice altceva, și atunci eu am să-i spun că-i bun de plată, adică așa cum se cuvine.

CUM POȚI SPĂLA PUTINA FĂRĂ SĂ PLĂTEȘTI

Stăteam tolăniți în tabăra încropită la marginea *scrub*-ului de *mulga* și ne uitam la luna plină care răsărise — mare, roșie, încețoșată — la orizontul cîmpiei peste care se lăsase negura ; fumam și ne împărtășeam prietenește gîndurile. Traistele noastre, erau durdulii și grele, ba mai aveam și vreo liră.

Luna îi adusese aminte tovarășului meu de drum, Jack Mitchell, de ceva ; de fapt, orice îi aducea aminte de ceva...

— Ați băgat de seamă, zise Jack cu glasul tărăgănat, ca și cînd nu ar fi avut de gînd să înceapă o poveste, ați băgat de seamă că oamenii spală putina fără să plătească[1] mai ales cînd nu e lună pe cer ?... Ai luat tu chibriturile? Dă-mi-le !...

Își aprinse pipa ; totdeauna își aprindea din nou luleaua cînd își aducea aminte de ceva.

— Asta mi-amintește de... Unde-ai pus cuțitul ? Mi s-a înfundat luleaua.

Își curăța pipa, o umplu din nou și iar o aprinse.

— Îmi amintesc că odată urma să spăl putina fără să plătesc de la hanul unde trăsesem. adică fără să-mi iau rămas bun de la patron. Nu-l cunoșteam prea bine pe vremea aceea.

Dormeam într-o cameră din fundul casei, la etaj, cu fereastra dînd spre curtea din spate. Pe vremea aceea duceam mereu cu mine un crîmpei de frînghie răsucită dintr-o fîșie lungă de pînză, purtînd-o în *swag* sau în gea-

[1] Mitchell folosește expresia engleză „to shoot the moon" (a împușca luna) care echivalează cu expresia românească „a spăla putina fără a plăti", a pleca noaptea pe furiș fără a plăti chiria. Aceasta explică sensul întrebării lui (n.t.).

mantan, căci pe vremea aceea porneam la drum şi cu gemantănaşul. Ţineam frînghia pentru vreun caz de accident sau de incendiu, ca să-mi las cu ea catrafusele pe fereastră... sau, poate, să mă spînzur cu ea dacă lucrurile ar fi mers prea rău. Ba nu ! Îmi trece acum prin minte că aveam un revolver pentru asemenea treabă ; ăsta a fost singurul obiect pe care nu l-am amanetat niciodată.

— Ca să te spînzuri cu revolverul ? îl întrebă tovarăşul de drum.

— Tare deştept mai eşti ! mîrîi Mitchell, nu face nimic... S-o lăsăm baltă !... Şi-aşa... Mi-amintesc că venisem cu un fîrtat la han ca să-l trimit să pună amanet ultimul meu costum ; eram într-o perioadă a vieţii mele cînd stăteam acolo şi aşteptam ca un prieten vechi să-mi trimită o liră. Dar păstrasem revolverul şi, dacă nu mi-ar fi trimis-o, apoi de multă vreme aş fi fost răsposatul Jack Mitchell.

— Şi cîteodată te lăsai pe frînghie în jos cînd nu era vorba de nici un incendiu...

— De... Asta mai merge. Cu timpul capeţi experienţă în chestia asta nostimă... Dar să mă întorc la poveste. În camera mea de la han erau două paturi, atunci cînd voiam să plec fără să strig după patron. Se întîmplă ca în noaptea aceea în patul celălalt să doarmă un tip pe care nu-l cunoşteam şi tocmai cînd deschisesem fereastra şi mă pregăteam să-mi las *swag*-ul cu frînghia jos în curte, ăla se trezi.

— Ascultă-mă, i-am zis arătîndu-i pumnul uite-aşa, dacă scoţi o vorbă, te pocesc !

— Ho ! îmi răspunse tipul, ho ! Nu-i nevoie să te prăpădeşti cu firea şi să sari la gîtul omului ! Mi-am pus *swag*-ul subt pat şi tocmai mă pregăteam să-ţi cer împrumut frînghia după ce termini tu treaba.

Şi uite-aşa, ne-am împrietenit. Îl chema Tom... Tom... Cutărică — i-am uitat numele celălalt. Dar asta n-are importanţă... Unde-ai pus chibriturile ?

Scăpără trei beţe de chibrit pînă aprinse unul şi continuă :

— Sub fereastră era un maldăr de tablă galvanizată ruginită şi mi-era teamă că o să facă zgomot dacă e lovită de povara lăsată de sus. Aşa că ne-am înţeles ca unul

din noi să se ducă jos şi să o prindă. Dacă am fi fost văzuţi jos fără *swag*-uri, nu era nimic; am fi zis că am coborît în curte pentru cine ştie ce.

— Dacă te-ar fi prins cu *swag*-ul ai fi putut spune că ai plecat la plimbare în somn, că eşti somnambul, zisei eu, numai pentru a spune ceva cu haz.

— Scîrţ! exclamă Jack, şi să mă trezesc cu un ochi învineţit. De obicei buşmenii nu-şi scot *swag*-ul din han cînd îi apucă somnambuleala şi nici cînd se duc să se plimbe. Aşa ceva fac doar grangurii de la oraş... Unde naiba ai pus blestematele alea de chibrite?... Ei, şi Tom căzu de acord să se ducă el jos şi în curînd văzui o umbră sub fereastră, aşa că lăsai jos *swag*-ul.

— În regulă? întrebai în şoaptă.

— În regulă! şopti umbra.

Lăsai în jos şi al doilea *swag*.

— În regulă?

— În regulă! şopti umbra, şi tocmai atunci răsări şi luna.

„În regulă", zisese umbra... dar nu era deloc în regulă. Umbra fusese chiar patronul hanului.

Pesemne că se trezise şi se dusese în fundul curţii, plimbîndu-se pe întuneric. Şi se întîmplase să vină înapoi tocmai cînd prietenul meu Tom se furişa afară prin uşa din spate. El l-a văzut pe Tom şi Tom l-a văzut pe el şi o zbughise în *scrub* printr-o gaură în zăplaz. Patronul s-a uitat în sus spre fereastră şi şi-a dat seama de ce este vorba. Coborîi şi eu în curte destul de mofluz, — ca s-o zic p-a dreaptă — şi îi ajunsei în faţă. Îmi zise:

— Ascultă, prietene, de ce n-ai venit cinstit la mine şi să-mi spui că eşti la aman, în loc să-ţi dai atîta bătaie de cap ca să o ştergi pe furiş de la mine? Uite că nu s-a putut aşa ceva.

M-am simţit imediat prăpădit, umil, dar am îngăimat:

— Vezi dumneata, bos, nu ştiam ce fel de om eşti!

— Aşa se pare. Bine, o să ne mai gîndim la asta. Pînă una, alta, cheamă-ţi prietenul şi veniţi amîndoi la un păhărel. O să vorbim după aceea ce e de făcut.

Aşa că l-am strigat pe Tom să vină:

— Vino-ncoa', i-am strigat, totul e-n regulă!

Și jupînul ne-a mai găzduit vreo două, trei zile și ap
ne-a dat haleală cît puteam duce cu noi, un pic de băutu
și cîțiva șilingi, ca să avem ce ne trebuie pe drumul pr
begiei.

— De treabă om, n-am ce zice !

— Așa e. L-am cunoscut mai bine mai tîrziu și nu a
auzit decît un singur om care să-l vorbească de rău.

— Și l-ai cotonogit p-ăsta ?

— Nu. Eram gata s-o fac, dar nu m-a lăsat Tom. Mi
spus că-i este frică să n-o fac prea de oaie și l-a luat
în primire.

— Cum l-a luat ? L-a cotonogit el ?

— L-a snopit pe omul care-l bîrfise pe hangiu... M-
fi bucurat dacă ai fost tu în locul lui... Dar unde nai
e chibritul ?

— Tom se pricepea la bătaie ?

— Da. Se pricepea.

— Și ai mers multă vreme împreună cu el ?

— Zece ani.

— Și unde-i acum ?

— E mort... Fă-ncoa' chibritul !

EROUL DE LA REDCLAY

Şeful de echipă stătea sprijinit cu spinarea de peretele dintre cele două scocuri de spălat lîna, citind recomandarea pe care i-o înmînase un ageamiu în căutare de lucru pe la cărătul sau ambalatul lînii — unul dintre acei pierdevară care stîrmocesc pe lîngă şoproanele unde are loc tunsoarea oilor. Era o zăpuşeală groaznică. Mă strecuram printre mesele turnante, ducînd trei lîni tunse, pentru a nu mai face atîtea drumuri încoace şi încolo, deşi ni se ceruse să aducem numai cîte două. Bosul mă opri :

— Tinere, te-ai încărcat cu trei lîni ?

— Da.

Deşi tocmai apucasem să strecor un val de lînă zdrenţăroasă între dinţii scocului, m-am simţit extrem de insultat şi de-a dreptul indignat că fusesem oprit de la treabă. Era o zăpuşeală groaznică, zi de vară toridă.

— Dacă te mai prind că duci cîte trei lîni, spuse liniştit bosul, te dau afară.

— Plec chiar acum, dacă-ţi place.

Dădu din cap în semn că da şi se adresă celuilalt :

— Du-te la cărat lînă, în locul ăstuia, îi zise ageamiului, în a cărui recomandare citise că nu este înscris în sindicat, ci era un „muncitor liber", sau, mai pe şleau, un „blestemat spărgător de grevă". Acum se găsea în situaţia confortabilă de ne-sindicalist într-o stînă cu sindicalişti, unde pătrunsese luînd locul unuia căruia i se dăduse răvaş de drum.

Strania simpatie cu care mă priveau oamenii mă irită parcă mai mult decît purtarea şefului de echipă. Probabil că simţeam aşa — după cum zicea Mitchell — din pricina zăpuşelii din ziua aceea. Mi-era silă de şopron, de viaţă. O să fie vorba de cîteva zile de întrerupere — după cum

i-am spus lui Mitchell, care își făcea munca de tunzător — apoi voi face un popas la gîrla din apropiere, unde îl voi aștepta ; mi-am luat cecul, mi-am înfășurat *swag*-ul, am primit hrana pe trei zile de la bucătar, luîndu-mi și rămas bun de la el, și am pornit pe drumul pribegiei pe cînd oamenii se aflau la lucru în șopron.

Am poposit la locul unde gîrla se desparte de rîu, acolo unde drumul prin hățiș se bifurcă, o cărare ducînd spre Bourke, în susul rîului, iar cealaltă spre Paroo... și la dracu-n praznic.

În cea de-a treia zi, în jurul orei zece, a sosit și Mitchell cu cecul, cu *swag*-ul, cu un cățel ciobănesc și cu zîmbetul lui liniștit ; și n-am fost prea bucuros că venise însoțit și de un tunzător de oi, căruia îi ziceam Lachlan [1].

Lachlan nu se bucura de popularitate printre cei de la șopron. Era un soi de om nesociabil, veșnic căzut pe gînduri, fără să facă vreo deosebire între băieți, fie că avea, fie că nu avea carnet de membru al vreunui sindicat. Era destul de bine cunoscut în șopron — se găseau acolo vreo trei, patru flăcăi din regiunea de unde răsărise el — și se știa că făcuse cinci ani de temniță grea pentru tîlhărie. Dar ceea ce mă surprindea era faptul că Mitchell părea prieten intim, cu el. Deseori, cînd Lachlan stătea pierdut în gînduri, fumînd de unul singur afară lîngă șopron, după apusul soarelui, Mitchell se ducea să se așeze lîngă el și să stea de vorbă. Dar nimeni, de altfel, nu vedea în acest fapt ceva ieșit din comun.

— Mai bine poposește aici cu noi pînă se lasă răcoarea serii, îi spuse Mitchell lui Lachlan, pe cînd își lăsau *swag*-urile să le lunece din cîrcă. Ai destulă vreme să pleci după asfințitul soarelui, dacă ai de gînd s-o pornești cu noaptea-n cap.

Așadar Lachlan avea de gînd să meargă toată noaptea, apucînd pe altă potecă decît pe cea pe care aveam să mergem noi. M-am simțit mai liniștit și am pus oala la fiert. Puțin îmi păsa ce va fi fost ori ce va fi făcut omul acesta ; dar pe atunci eram mai necopt și mai sensibil, așa că prezența lui mă stingherea.

[1] Numele unui rîu din acea regiune (n.t.).

Vorbiră despre tunsori, stîni, poteci şi despre ceva sindicalism — Lachlan, după cum mi se păru, discutînd cu glas liniştit şi cu mult bun simţ şi judecată corectă. Era un om înalt, slab, de vreo treizeci de ani, poate mergînd spre patruzeci. Avea ochii de un căprui întunecat, vîrîţi în fundul capului, cu privirea aceea directă, hotărîtă care se citeşte în ochii conducătorilor şi secretarilor de sindicate — oamenii aceia dintr-o bucată din timpul grevelor din anii '90 şi '91. De vreo două ori am surprins în ochii lui acea privire de „băiat rău", cînd vreunul din poliţia călare era mirosit prin apropierea stînii ; dar poate era o simplă părere nedreaptă. Pe lîngă toate acestea, în Lachlan vedeai ceva din omul care a pierdut tot ce avea, ca şi şansa de a mai realiza vreodată tot ce probabil ar fi putut realiza ; vedeai ceva în el din omul pe care nu îl mai interesează nimic, nu îl mai înfurie nimic şi nici pe departe nu îl mai entuziasmează nimic — dar totodată vedeai în el şi pe omul care avertizează pe oricine să nu-şi permită libertăţi cu el.

El şi Mitchell au stat la pescuit pe *billabong*[1] toată după-amiaza. Pescuisem şi eu o bucată de vreme, apoi mă tolănisem la locul de popas şi mă apucasem să citesc. Simţeam instinctiv că Lachlan îşi dă seama de neplăcerea mea ca el să stea în tabără cu noi, deşi nu el era omul pe al cărui chip să citeşti ce gîndeşte. După ceai şi o pipă pufăită în amurg, îşi aruncă pe umăr *swag*-ul, îşi înclină capul spre mine, ca şi cînd eu aş fi fost un participant străin, dar demn de respect, la o înmormîntare care pentru el era dureroasă, şi porni pe poteca laterală. Mitchell s-a dus cu el vreo milă, timp în care eu iscodii prin jur şi găsii să rup cîteva rămurele ca să le aştern ca pat, hrănii şi studiai căţelul ciobănesc pe care Mitchell îl cumpărase de la bucătarul tunzătorilor de oi.

I-am văzut oprindu-se în luminişul plin de ţărînă şi strîngîndu-şi mîinile ; mi s-a părut că le-a trebuit mult timp pînă să termine. Apoi Mitchell a pornit înapoi, iar celălalt începu să pară din ce în ce mai mic pînă ajunse ca

[1] Billabong = gîrlă caracteristică Australiei ; dintr-o apă curgătoare se desparte un braţ care se varsă mai la vale tot în el ori se pierde în nisip. Uneori este folosit şi ca substantiv propriu, ca nume (n.t.).

un țăruș negru și apoi ca un punct pe șesul de nisip. A fost parcă un semnal ca să se lase amurgul ; asfințitul îndepărtat, ireal transformă ziua scînteietoare într-o imensă, aspră, pustie lumină de lună.

Cînd ajunse la locul de popas mi-am dat seama că Mitchell era supărat: că nu-i mai erau boii acasă ; se tolăni, sprijinindu-se într-un cot, și începu să fumeze, cu fața întoarsă nu spre tabără, ci spre întinderea cîmpiei. După cîtva timp am simțit că-mi sare mușchiul : dacă Mitchell dorea să rămînă în starea asta, n-avea decît să-și înhațe *swag*-ul și să plece cu Lachlan. Nu-mi dau bine seama ce se întîmpla cu mine în ziua aceea, dar în cele din urmă hotărîi să pun cap situației, adresîndu-i-mă :

— Pesemne că ești tare legat de Lachlan.

— Și dacă, ce-i cu asta ? ripostă Mitchell. Nu-i primul pușcăriaș pe care-l cunosc destul de bine ca să stau de vorbă cu el. Odată, cînd eram la aman și n-aveam unde să mă odihnesc, am împărțit o vizuină cu un ocnaș care nu-și terminase pedeapsa și evadase. N-am nimic de zis în legătură cu Lachlan, afară că este un om care nu face nici un rău nimănui și că seamănă oarecum cu cineva din neamul meu.

Mi-am desfăcut *swag*-ul, întinzîndu-l peste ramurile rupte, mi-am scos pipa, tutunul și chibriturile, punîndu-le în calota unei pălării de rezervă, și m-am tolănit pe *swag*-ul așternut.

Mitchell se ridică, își aprinse din nou pipa la foc și începu să meargă în cerc cîtăva vreme, ca un somnambul, cu mîinile la spate, lovind cu piciorul vreascurile de pe cărare, uitîndu-se peste cîmpie în jos spre *billabong*, și în sus către stele printre ramurile de *mulga* ; apoi mîngîie puțin cățelul, strînse la un loc jăraticul cu tocul bocancului, puse ceainicul pe jar, apoi se apropie de mine și se așeză pe nisip lîngă căpătîiul meu.

— Joe, vreau să-ți spun o poveste.

— Foarte bine : dă-i drumul. E ceva în legătură cu Lachlan ?

— Nu are nimic de-a face cu Lachlan în clipa de față, dar e vorba de un fîrtat pe care-l cunoaște. Să nu sufli o

vorbă despre ce am să-ți povestesc, nici lui Lachlan, nici altcuiva, că se află imediat de unde știi.

— Bine. Dă-i înainte !

— Știi că în viața mea am făcut destule meserii. O dată făceam o leacă de zugrăveală. Aveam mîna dibace pentru bidinea și peănsulă și scoteam bani buni. Ei, și am avut un pic de lucru într-un tîrg numit Redclay, aflat pe malul rîului Lachlan. Știi cum arată acest soi de orașe : două circiumi, un magazin general, un oficiu poștal, un atelier de fierărie, un post de poliție, o sucursală a unei bănci și vreo zece, douăsprezece case mari din bîrne, cu stîlpi strășnici și cu acoperiș de tablă galvanizată, alături de cocioabe. Orășelul mai avea și o publicație locală, pe nume *Redclay Advertiser* [1] (care era editată de *Geebung Chronicle* [2]), o biserică romano-catolică, o biserică anglicană și o capelă wesleyană [3]. Și atît. Mai află că făcînd meseria de zugrav, observai mai multe din viața particulară a oamenilor decît făcînd altă meserie — ca instalator de canale sau instalator de gaze ; dar despre experiența mea ca zugrav am să-ți povestesc altă dată.

Pe atunci se afla în tîrgușor un tînăr, pe nume Jack Drew, care publica foaia *Advertiser*. Era originar de prin partea locului, dar fusese trimis la Sydney de copil, la o școală secundară. Acum avea vreo douăzeci și cinci — treizeci de ani. Se zbătuse prin multe locuri și o bună bucată de vreme, dar pînă la urmă își făcea de cap prin Sydney. Ajunsese proaspăt reporteraș la unul din marile ziare. Era deștept și putea scrie mult și bine, dar a intrat în șleahtă cu unii care își ziceau „boemi" și s-a apucat de băutură. Ziarul l-a menținut și apărat cît a putut de mult (datorită inteligenței lui), dar pînă la urmă a trebuit să-l dea afară.

A plecat în fund de țară, așa cum fac cei mai mulți dintre cei ca el, să se apuce de lucru și astfel să-și asigure salvarea, rătăcind din tîrlă în tîrlă. Așa a dat peste mine la o tîrlă unde mă angajasem la tunsul oilor ; pe urmă ne-am cărat împreună *swag*-urile în cîrcă multe luni. Apoi el s-a înapoiat prin părțile unde se află rîul Lachlan și a

[1] *Știri din Redclay* (n.t.).
[2] *Cronica Geebung*-ului (n.t.).
[3] Biserică metodistă (n.t.).

făcut prospecțiuni prin fostele mine de aur, acum părăsite, cu fratele lui mai mare Tom, singurul om care mai rămăsese în viață din toată familia. Că veni vorba — Tom a suferit un atac de inimă pe cînd săpa un șanț către un puț de mină în care lucra Jack și a murit la cîteva minute după ce își salvase fratele. Dar asta este altă poveste [1]. Jack a dat-o iar în beție, rău de tot ; apoi s-a dus din nou la Sydney, a bătut la ușa vechii sale gazete, ajuns în sapă de lemn și, cu protecția unui grup de parlamentari, grup care tipărea cîteva ziare-bombă prin orașe și gazetuțe de provincie, l-au trimis să scoată fițuica *Advertiser,* cu un salariu de două lire pe săptămînă. A început iar să bea, și nu-i lucru de mirare decît pentru unul ca tine, care nu știe ce înseamnă să conduci o gazetă ca *Geebung Advocate* sau *Mudgee Budgee Chronicle* și să locuiești în același oraș. Era aproape tot așa de spătos ca Lachlan, ba parcă și mai vînjos, și avea uneori același fel de privire. Dar era tot atît de nepăsător și de nesăbuit, pe cît era Lachlan de tăcut și liniștit.

Locuia acolo și un medic, doctorul Lebinski pe nume. Lumea zicea că este un exilat polonez. Avea vreo cincizeci ori șaizeci de ani, era înalt și cu ținută de bătrîn ostaș cînd stătea nemișcat în picioare. Dar de cele mai multe ori se mișca, mergea cu mîinile la spate, uitîndu-se atent în pămînt. Jack Drew a adoptat și el această obișnuință în cele din urmă. S-au împrietenit — o prietenie melancolică — și țineau unul la altul ; erau singurii oameni deștepți din oraș. Beau împreună și tot împreună se luptau împotriva beției. Doctorul era prea trist și se enerva prea ușor de fleacuri ca să se bucure de popularitate. Jack Drew spunea prea pe șleau lucrurilor în gazetă — în pofida proprietarilor publicației — vorbea despre șmecherii și alte fapte de acest soi — și avea o atitudine sarcastică în Comitetul pentru progres din cadrul Consiliului comunal și în știrile date în legătură cu recepțiile care erau caracterizate mai ales prin lingușeală. Doctorul avea nasul coroiat, barba sură, mustățile sure și în furculiță și ochi cenușii ca oțelul, uneori cu o privire de om obsedat (mai ales cînd se uita piezîș la tine), ca și cînd i-ar fi fost silă de

[1] Vezi schița „Cînd apunea soarele", p. 108 (n.t.).

semenii săi și nu ar fi putut ascunde mereu acest sentiment ; sau cum tu ai fi stafia morfinei sau a opiului sau a unei fete răposate pe care ar fi ucis-o în tinerețea lui — sau orice dracu' ar mai putea fi... împreună cu beția. Era om deștept, dar băutura îl adusese în fund de țară, la Redclay.

Directorul băncii era un mare snob, numit Browne. Se plîngea că ar fi cam tare de o ureche, după ce tu răcneai la el de trei, patru ori ; cîteodată aveam impresia că este surd ca un contabil de amîndouă urechile. Avea nevastă și copii, dar aceștia erau plecați în vizită cînd am lucrat eu la Redclay. Nepoata lui — ori, mai degrabă, nepoata nevestei lui — o fată care se numea Ruth Wilson, avea grijă de gospodărie. Era o orfană adoptată de mătușă-sa, iar în această familie era privită, mai ales de tineri, ca o slujnică și țap ispășitor — cum se întîmplă adesea în asemenea cazuri. Era destul de drăguță, cu multă feminitate, dar evita lumea. Femeile și fetele îi ziceau domnișoara Wilson, dar nu le era deloc pe plac. Cei mai mulți dintre burlaci — și poate chiar unii dintre bărbații însurați — erau amorezați de ea, dar nu aveau nici inteligența, nici neobrăzarea să-și încerce norocul pe lîngă ea. Cred că eu eram cel mai îndrăgostit de ea, dar aveam destulă experiență și bun simț ca să tac. Fata era foarte bună cu mine ; obișnuia să-mi dea căni cu ceai și farfurii cu sandviciuri sau pîine cu unt ori prăjituri, dimineața și după-amiaza, tot timpul cît am zugrăvit banca. Doctorul îi cunoscuse familia și era foarte bun cu ea. Cred că era singura femeie — căci arăta mai mult a femeie decît a fetiță — pe care o lăuda și despre care vorbea cu drag. Nici ei, nici Jack Drew nu erau deosebit de prietenoși cu Browne sau cu șleahta lui.

Bancherul, proprietarul magazinului, unul dintre cîrciumari, măcelarul (un om cunoscut de toți, mereu cu mîinile în buzunar, cu pălăria dată spre spatele capului și cu nimic în cap, dirigintele poștei și canaliile lor alcătuiau subaristocrația. Restul societății era alcătuit din lingușitori, cei mai mulți fiind escroci de prin cabarete și cîrciumi, derbedei ai *bush*-ului, iar femeile erau ori golance, ori bătrîne și urîte. Orașul trăia pe spinarea celor

ce veneau cu cecuri agonisite în *bush*-ul din preajmă. Una peste alta, era o mică localitate simpatică.

Îmi amintesc de un bal la primărie, la care aristocraţii nuli ocupaseră o parte a salonului unde să danseze, iar drojdia societăţii ocupase cealaltă parte. Era o chermeză cu muzică. Într-o bună zi se va ivi un scriitor australian care să aducă aminte cititorilor şi criticilor de Dickens, Carlyle şi Thackeray la un loc şi să facă dreptate umilelor noastre obiceiuri din orăşelele de provincie ale Australiei democratice. La Redclay acest soi de serbări culminau cu revelionul, cînd avea loc un „bal public" pentru pace pe pămînt şi între oameni bună învoire... dar mai ales în cursul căruia se trăgeau sforile pentru ca să se prelungească linia ferată pînă la Redclay. Erau toţi prezenţi la bal. Fusese scos din găoace pînă şi doctorul ca să reprezinte corpul medical.

Una dintre membrele aristocraţiei era fata băcanului din localitate. Făcea parte din clica jucătorilor de tenis, iar aceştia erau persoane din elită. Dintr-un motiv sau altul — fie că o socotea pe domnişoara Wilson o slujnică, fie că i s-a părut că ar fi o înjoseală, fie că zăpuşeala a accentuat prostia, fie că s-a întîmplat ceva ce li se cam întîmplă femeilor şi fetelor şi de care nici dracu' nu este vinovat — această domnişoară Zahăr-şi-Ceai îşi smuci capul în sus şi refuză mîna domnişoarei Wilson la prima întîlnire în cadrul dansului aşa că lanţul femeilor s-a întrerupt şi dansul s-a oprit. A urmat tăraboi. Doctorul ridică mîna către orchestră să înceteze şi anunţă foarte calm că este nevoit să ceară domnişoarei Cutare fie să ceară scuze domnişoarei Wilson, fie să părăsească sala. După oarecare tevatură fata îşi ceru scuze cu atîta arţag, că asta era o nouă insultă. Jack Drew oferi domnişoarei Wilson braţul şi o conduse afară din sală fără să scoată o vorbă. Am văzut că fata aproape plîngea. Cineva zise : „ei, hai cu danţul înainte !" Doctorul se îndreptă ca fulgerul spre el dar ăia de-acolo erau prea neînsemnaţi în ochii lui, aşa că plecă fără să zică ceva. Dar eu eram mai aproape de ei pe scara socială, aşa că nimic nu mă oprea să fac unele observaţii, bine alese, cu privire la cîteva lucruri în general — şi le-am făcut. Şi am spart balul iar după aceea am mai spart şi cîteva capete, ceea ce mi-a adus multă ură

şi mult respect, ba şi două iubite. Şi am pierdut toate angajamentele pe care probabil urma să le mai am, afară de zugrăvitul la bancă, la doctor şi la cabaretul Royal.

Într-o zi a început să plouă — ploaie generală timp de o săptămînă. Ploaie, ploaie, ploaie peste coamele colinelor, peste *scrub*, peste tabla galvanizată şi în gîrla prefăcută în mlaştină. Eu terminasem toată zugrăveala în interior, afară de o mică porţiune de sub veranda doctorului, unde erau cîteva pete şi scorojeli în jurul uşilor de sticlă în cabinetul unde îşi consulta pacienţii. Nu voiam să pierd vremea. Era într-o luni, deci nu zi pentru Royal, nu era praf, deci zi bună de dat cu vopsea şi lac. Am luat cutia de vopsea şi o pensulă şi m-am dus să dau un grund la uşile doctorului. Doctorul şi Drew erau înăuntru, stînd lîngă foc, bînd whisky şi fumînd, dar eu nu ştiam că sînt acolo cînd mi-am început lucrul. Ploaia bubuia ca valurile mării pe acoperişul de tablă. Potopul s-a întrerupt brusc preţ de vreun minut şi atunci le-am auzit vorbele. Doctorul ridicase glasul blestemînd ploaia şi uitase să-l mai domolească.

— Ascultă, Jack Drew, zicea, pentru dumneata nu rămîn de făcut decît două lucruri dacă ai respect şi consideraţie pentru fata aceasta. Primul este să termini cu asta (cred că se referea la sticla de băutură) şi să te împaci în cugetul tău ; nu cred că vei face aşa — cunosc firea omenească. Cel de al doilea lucru este să renunţi la *Advertiser* — nu-ţi aduce nimica bun gazeta — şi să dispari de aici.

— N-am să fac aşa ceva ! răspunse Drew.

— Atunci împuşcă-te !... Vezi, mai e o sticlă în bufet... Ştii ce punct negru e ăsta. Este o fată cu trup şi suflet, aşa cum a făcut-o Dumnezeu. I-am cunoscut pe taică-său şi pe maică-sa şi îţi spun, Jack, mai degrabă aş vrea s-o văd moartă decît...

Răpăiala de ploaie pe acoperiş începu din nou. Mi-am dat seama cît de delicată era chestiunea discutată şi nu voiam să-i deranjez, aşa că am şters-o repede şi nu am mai venit să lucrez în ziua aceea.

Cu vreo săptămînă în urmă fusesem la gîrla Redclay, încercînd să prind vreun baboi. Mă aveam tare bine cu servitoarea de la Royal ; fata îmi lăsa pe grătarul mare de lîngă maşina de gătit farfurii cu budincă şi pateuri

calde. Şi după ce mă servi a treia oară cu asemenea bunătăţi, mi-am zis că situaţia este destul de bună ca să am mai mult curaj în această direcţie. Fata mi-a spus aşa, într-o doară, pe cînd tăifăsuiam într-o zi, că îi place să facă seara, din cînd în cînd, pe răcoare, o plimbare pe malul gîrlei. Mi-am zis că o fi liberă de la bufet în seara aceea, aşa că o să mă duc şi eu la pescuit după ce o să-mi termin treaba din ziua respectivă. Mai îmi trecea prin minte că ar putea fi vorba şi de o păcăleală... În orice caz, pe Lizzie n-am pus laba... O să-ţi povestesc asta altă dată.

Era într-o duminică. Dădeam la undiţă de vreo oră, aşteptînd-o pe Lizzie ca s-o prind în nadă, cînd zării cu coada ochiului o fustă ivindu-se pe malul apei — şi mi-am zis că-mi pică ceva la undiţă. Dar eu fusesem prins în undiţă. Era domnişoara Wilson, în toată splendoarea ei, care se plimba pe malul apei în amurg. Era o fată zveltă, nu prea înaltă, cu păr roşcat în bucle, ochi căprui şi trăsături delicate, frumoase. Vorbele ei dovedeau clar că este mai deşteaptă decît lumea de pe aici şi că a avut o educaţie mai înaltă. Jack Drew era singurul om din Redclay cu care putea susţine o conversaţie sau care putea susţine o conversaţie cu o fată ca ea ; în două cuvinte, ăsta era singurul lucru care mă derarţja. Clădirea gazetei era vecină cu banca şi văzusem de mai multe ori cum mîna ei, ţinînd o ceaşcă de cafea sau de cacao, se întindea peste gard către fereastra redacţiei, ba uneori văzusem şi cum stăteau de vorbă cîtăva vreme. Acum fata îmi zise :

— Bună dimineaţa, domnule Mitchell.

— Bună dimineaţa, domnişoară, am răspuns eu.

Există unele fete cu care nu pot vorbi aşa cum vorbesc cu celelalte. Ea m-a întrebat dacă am prins vreun peşte şi eu am zis doar :

— Nu, domnişoară.

M-a mai întrebat dacă eu fusesem omul care dăduse la undiţă cu o seară mai înainte, tot aici, împreună cu domnul Drew şi eu am zis :

— Da, eu am fost.

Şi imediat mă întrebă direct dacă nu l-am văzut şi azi la pescuit pe Drew, aici la gîrlă. Am răspuns :

— Nu ; cred că a plecat din oraş.

Ştiam că se găsea într-o stare jalnică la Royal. Am întrebat-o dacă nu vrea să încerce cu undiţa mea, dar mi-a răspuns :

— Nu, mulţumesc.

Pe urmă a zis că trebuie să plece şi a apucat-o pe malul gîrlei în sus. Mi-am dat seama că Jack Drew avusese noroc la nadă şi că agăţase peştele. Mi-a părut destul de rău pentru ea.

În sîmbăta următoare după ploaia începută luni care mă prinsese la doctor, m-am dus din nou la gîrlă, pentru baboi... şi Lizzie. Am coborît pînă pe sub mal — unde era un buştean mare de casuarina, pe jumătate în apă — păşind încet, fără zgomot, cu gîndul să nu sperii peştii. Începusem să desfăşor struna de pe băţ, cînd observai un alt vîrf de băţ ieşind la iveală de dincolo de ciot ; şi pe cînd mă întrebam ce să fie, băţul lansă o strună în apă. După aceea am auzit un murmur de glasuri şi-mi întinsei gîtul ca un cocor prin spatele buşteanului, ca să văd cine-i acolo. Şi i-am văzut din spate pe Jack Drew şi pe domnişoara Wilson ; el o ţinea cu un braţ de mijloc, iar capul ei era rezemat de umărul lui. Ea zice :

— *Vreau* să te cred, Jack... Sînt convinsă că ai să te laşi de băutură, de dragul meu. Şi eu am să te ajut, şi vom fi fericiţi... şi alte vorbe ca astea.

Se anunţa o furtună. Cerul se întunecase, acoperit de un nor negru-albăstriu care prevestea vijelia, dar cei doi nu-l observaseră. Mie nu-mi păsa, pentru că peştele muşcă mai bine cînd e furtună. Dar tocmai cînd fata rostise „fericiţi", a scînteiat un fulger orbitor, urmat de un tunet care a zguduit culmile colinelor din jur şi primii stropi de ploaie începură să bată darabana. Cei doi săriră în picioare şi se căţărară pe mal în sus, pe cînd eu mă cocoţai pe rădăcinile ieşite din apă ale casuarinei, ca să nu mă vadă cînd aveau să treacă pe lîngă locul unde mă aflam. La jumătatea drumului pînă la tîrg i-am zărit stînd în picioare la adăpostul unui vechi coş de piatră, lăsat în părăsire. El îşi pusese pardesiul pe după umerii ei şi o apăra cu trupul lui de bătaia vîntului...

— Iese abur gros, Joe. A dat în clocot ceaiul ! zise Mitchell, ridicîndu-se în picioare. Întinse mîinile, luă oala şi cănile de zinc şi le aduse la căpătîiul meu.

Luna era acoperită de ceaţă. Orizontul şesului dispărea. Două crengi atîrnau de copacul noduros, răsucit, zdrelit peste *billabong*, sugerînd perfect formele a doi oameni spînzuraţi unul lîngă altul. Mitchell se scărpină la ceafă şi privi în jos la căţelul încovrigat ca un boţ de noroi în nisip şi-i veni o idee : scoase vechea pălărie de fetru cu boruri mari, ridică de jos căţelul, ducîndu-i botul la coadă, îl puse cu o mînă în pălăria pe care o ţinea cu cealaltă mînă de boruri şi o aşeză lîngă căpătîiul aşternutului său ca să fie ferit de lumina lunii.

— S-ar putea să-l pălească luna şi să ajungă lunatic. Eu nu vreau ca bietul meu căţel să ajungă un geniu.

Căţelul părea absolut satisfăcut de noul aranjament.

— Să tragem şi-o pipă. Vezi tu, continuă Mitchell, cu un zîmbet de vulpoi bătrîn, eu am înşirat povestea asta urmărindu-i firul aşa cum am văzut-o, ceea ce nu e lucru uşor. Parcă mi-aduce aminte de basmele pe care ţi le spunea bunica ori mătuşa, de cînd ele erau fete la uşa părinţilor — dar întîmplarea asta este adevărată. N-o să mai ai mult de ascultat ; am şi trecut la volumul al II-lea.

— După furtună m-am dus în grabă acasă, la şopronul pe care îl construiam împreună cu un dulgher. Mi-am schimbat hainele, am aprins foc într-o găleată, cu surcele şi lemn moale, am pus oala la fiert şi mi-am făcut o cafea. Era sîmbătă seara. Tovarăşul meu se dusese la Royal. Era trist şi mohorît în şopron, nu aveam nimic de citit, aşa că mi-am zis că mai bine mă duc şi eu la Royal ca să-mi mai treacă timpul.

În drum trebuia să trec pe lîngă bancă. Era obişnuita construcţie din bîrne, cu acoperiş de tablă galvanizată : patru camere pe un coridor, cu bucătăria şi spălătoria mai departe spre spatele casei. În faţă, la dreapta, se afla biroul, după el urma dormitorul familiei, încăperea din stînga era dormitorul domnişoarei Wilson, iar dincolo de el se găsea salonul de toate zilele. După cum am spus, biroul lui *Advertiser* era învecinat cu banca. Jack Drew sălăşluia într-un fel de magazie din spatele tipografiei, iar

masa o lua la Royal. Băgai de seamă că vijelia smulsese o foaie de tablă de pe magazie și am presupus că omul are să rămînă să doarmă la Royal în noaptea asta. După clădirea lui *Advertiser* se aflau postul de poliție și judecătoria. Mai departe se găsea Imperial Hotel, frecventat de nulitățile aristocrate. Dincolo de bancă se afla o mică parcelă de teren viran și mi-am scurtat drumul spre Royal, traversînd pe acolo.

Uitaseră să tragă storurile la fereastra sufrageriei și fără să vreau aruncai o privire înăuntru ; văzui că domnișoara Wilson avea musafir pe Jack Drew și tocmai îi oferea o ceașcă de ceai. Mi-am amintit că omul era grav răcit, și presupun că sănătatea lui era prețioasă pentru biata fată. Pe cînd eu priveam scena, ea se apropie de fereastră și trase în jos jaluzelele, fapt care m-a scos din funcțiune... deși, lucru sigur, ea nu mă văzuse. Am fost destul de surprins că Jack este la ea, dar pe urmă am aflat că bancherul, dirigintele poștei, polițaiul șef și alți cîțiva își petreceau noaptea la Imperial, așa cum făceau adesea în ultima vreme, și petrecerea se terminase cu tărăboi, polițaiul fiind dus pe sus acasă. În timp ce am aflat toate acestea, eu îmi beam porția. Am fumat, am jucat cărți, am trăncănit și iar am umplut paharele la Royal pînă mai tîrziu de ora unu după miezul nopții. Pe urmă am pleeat spre casă.

În săptămîna aceea terminasem de dat la bancă două straturi de calcio, iar în sîmbăta aceasta trăsesem bagheta cu o culoare mai închisă în jurul burlanelor, tocurilor de ușă și pervazelor de la ferestre. În drum spre casă capul îmi era destul de limpede ; cînd treceam pe lîngă casă mă străfulgeră gîndul că uitasem acolo unica pensulă pe care o aveam pentru trasat baghete lustruite. Obișnuiam să dau cercevelelor o culoare lăcuită și-mi amintii că uitasem pensula pe pervazul uneia dintre ferestre — întîmplător, chiar pervazul de la fereastra fetei. Știam că a doua zi aveam să dorm fiind duminică și mi-am zis și că s-ar putea să fie o zi caldă ; nu vream să mi se strice pensula de dat lacul, așa că mă hotărîi să mă strecor prin portița laterală, să iau pensula și s-o pun să stea într-o cutie cu petrol pe care o aveam acasă. Cerceveaua feres-

trei era închisă — îmi amintii — şi nu reuşisem să dau cu vopsea mai mult de cîteva şchioape, pe partea mobilă. Iarba creştea chiar pînă sub fereastră şi m-am furişat fără zgomot. Observai că acum cerceveaua era întredeschisă de cîteva degete. Cînd tocmai puneam mîna pe pensula aflată pe pervaz, auzii cîteva şoapte în interior... Vorbele domnişoarei Wilson şi ale lui Jack Drew, în camera ei...

Surpriza mi-a aruncat în gît un nod cît o halbă de bere. Am plecat repede, în vîrful picioarelor. Imediat după ce dispărusem pe portiţă îl văzui pe bancher venind acasă, sprijinit de doi cumetri.

M-am dus la culcuşul meu din şopron şi m-am culcat, dar de dormit n-am putut dormi. Stăteam tolănit şi mă gîndeam... şi mă gîndeam... şi mă gîndeam, pînă mi-am gîndit toată băutura afară din cap. Adusesem o sticlă de bere cu mine, ca să-mi ajungă pentru ziua de duminică, dar am sorbit-o acum. N-am reuşit decît să văd că situaţia este şi mai proastă. Nu mai ştiam cum mă simt... Mă simţeam... mă simţeam... că şi eu sînt om, om ca Jack Drew... pentru că... vezi tu... ia încet ce-ţi spun acum !... eu o iubeam pe fata aceasta, dar nu aşa cum fusesem amorezat de celelalte fete, ci după moda veche, o iubeam duios, cinstit, la disperare, cu mult dincolo de felul obişnuit ; ba chiar, ca să spun adevărul adevărat, mă gîndeam că ar fi putut fi a mea. Pierzi pe cineva pentru că eşti prea sever sau prea sentimental sau că ai obrazul subţire ; şi vine un alfel cu mai multă obrăznicie în sîngele lui şi mai puţin sentimentalism şi ţi-o suflă... Şi tu simţi în inima ta că eşti un om mai slab ca el. Ce mai ! Multă vreme trebuie să mă fi simţit aşa cum se simte bărbatul a cărui nevastă fuge cu unul mai bun ca el. Aşa că în noaptea aceea cînd eram destul de beat, mă simţeam scos din pepeni şi singur-singurel.

Ei, dar a doua zi Redclay a aflat o nemaipomenită întîmplare ! Jack Drew, tocmai acesta şi nu altul din toată lumea, fusese prins pe cînd încerca să jefuiască banca. Conform declaraţiei lui Browne în faţa judecătorului şi făcută şi presei, în noaptea trecută se întorsese acasă către ora douăsprezece (ceea ce ştiu că este o minciună, căci cu ochii mei văzusem cum era sprijinit să ajungă acasă,

cînd era aproape două noaptea), și că imediat s-a dus să se culce (peste cuverturi, cu ghetele în picioare și așa mai departe). Cu puțin înainte de revărsatul zorilor s-a trezit, părîndu-i-se că aude un zgomot ; s-a dat jos din pat, a aprins lampa de noapte (pot să jur că n-a aprins-o !) și a intrat în coridorul care duce spre sufragerie și birou să cerceteze (să cate unde e sticla de whisky și să ia și o sticlă de apă). A constatat că ferestrele și ușile erau încuiate, așa că s-a întors în dormitor și s-a culcat din nou.

Există ceva deosebit la un surd, și anume că se trezește ușor. Cunosc chiar eu cazul unui fîrtat surd care era trezit din somn de un pas ori de o mișcare prin casă, cînd nimeni altul nu auzea, nu simțea nimic ; pesemne că e vorba de o sensibilitate ascuțită la vibrații. Așaaa... Deci în zori (ca să scurtez povestea), bancherul a fost trezit brusc — zice el — și a auzit un pocnet ca o împușcătură, în casă. În coridor, una din scîndurile dușumelii se slăbise din cuie și uneori pocnea ca un foc de pistol cînd călcai pe ea ; și eu presupun că Jack Drew a călcat pe ea cînd a vrut să se strecoare afară, și omul avea aproape nouăzeci de kilograme. Dacă s-ar fi aflat adevărul adevărat, apoi pesemne că el îl auzise pe Browne cotrobăind prin casă și încercat fereastra ale cărei cercevele erau înțepenite ; pe urmă se strecurase prin coridor ca să ajungă la ușa din spatele casei. Browne și-a luat revolverul, a deschis brusc ușa și l-a prins pe Drew stînd în picioare între ușa (care era închisă, de la camera fetei) și ușa de la birou, cu pardesiul pe braț și cu ghetele în mînă. Browne se apără cu revolverul, jură că trage dacă face vreo mișcare și începu să urle după ajutor. Drew a rămas buimăcit locului o clipă, apoi se năpusti asupra lui Browne ; în încăierare revolverul s-a slobozit, iar Drew a fost împușcat în braț. Doi polițiști călări — care se sculaseră mai devreme să aibă grijă de cai pentru că se pregăteau să se ducă cine știe unde — au dat buzna în clădire și l-au înhățat pe Drew. Ce putea să zică omul ? Nu putea să spună că este un ticălos care profitase de o biată fată fără apărare pentru că îl iubea. Ușa din spate a fost găsită descuiată, — în treacăt fie spus — fapt care a fost pus tot pe seama tîlharului ; bineînțeles Browne nu putea

să explice că venise acasă atît de tulbure la minte că nu mai încuiase ușa după el.

Și fata ? Cînd a început zarva, ea a scos un țipăt și a căzut, fiind găsită întinsă ca un buștean pe podeaua camerei sale, după ce s-a potolit tărăboiul.

În buzunarul pardesiului lui Jack a fost găsit un pachet cu o daltă, o cheie franceză mică, o pilă și alte cîteva unelte pe care le cumpărase în seara aceea ca să mai repare cîte ceva la presa de imprimat. Știam aceasta, pentru că îi dădusem chiar eu o mînă de ajutor cu cîteva seri mai înainte și el îmi spusese că are să cumpere aceste unelte pentru tipografie. S-au găsit cîteva zgîrieturi pe ivărul oval și în jurul găurii de la broasca ușii biroului, zgîrieturi pe care chiar eu le făcusem, răzuind petele de vopsea căzute pe alămăria de la ușă, ca să dau porțiunilor de metal un lustru final la încheierea lucrării. Ah ! Întîmplarea asta mi-a arătat ce înseamnă pentru justiție dovada întîmplătoare ! Dacă aș fi judecător, nu aș părăsi un om nici cînd se ajunge la „Curtea intră în deliberare", așa cum nu aș crede nici în cuvintele goale, fără dovadă precisă, fie ele chiar ale celei mai nobile femei din lume.

La cercetările preliminare, Jack Drew s-a recunoscut vinovat. Dar se părea că, potrivit legii, nu se putea să fie socotit vinovat decît după comiterea actului. Așa că judecata a fost amînată pentru sesiunea din trimestrul următor al judecătoriei de pace. Agitația și flecăreala în jurul acestui caz au fost mai mari decît în cazurile senzaționale din trecut, fapt care îmi provoca scîrbă, pentru că toți mergeau pe o pistă falsă. Omul pierde o bună parte din viață, dacă se găsește în spatele scenei unde se joacă piesa. Dar agitația s-a potolit curînd, în așteptarea judecății.

S-au gîndit să ducă fata în altă parte, să nu rămînă tot în locul unde avusese șocul, așa că doctorul o dusă acasă la el, unde avea o bătrînă menajeră surdă ca un stîlp — recomandație de prim ordin pentru orice menajeră de oriunde. Doctorul a mai adus o infirmieră de la Sydney să o îngrijească pe Ruth Wilson ; nimeni, cu excepția lui și a infirmierei, nu avea voie să se apropie de bolnavă. Fata zăcea ca moartă, zicea lumea, afară de ca

zul cînd începea să delireze și trebuia să fie ținută cu forța; se spunea că are febră cervicală, encefalită, declanșată de tentativa de jaf și de focul de pistol. Doctorul Lebinski a adus pe cheltuiala lui un alt medic din Sydney, dar nimic nu a mai putut să o salveze... și poate că așa a fost mai bine. Altfel, și-ar fi sfîrșit viața în balamuc. Se pregăteau să o trimită la un spital de boli mintale din Sydney, dar fata a murit cu o săptămînă înainte de începerea sesiunii judecătoriei de pace. Lumea spunea că a fost absolut în toate mințile cu o oră înainte de moarte și că întreba mereu de Jack. Doctorul i-a spus că Jack e bine și că are să vină acum la ea... Și, tot așteptînd și fiind atentă să-i audă pașii, fata și-a dat duhul.

Cazul lui Drew devenise acum și mai întunecat pentru el. Îmi dădeam seama că nu va avea curajul, mai ales acum, să spună adevărul, chiar dacă ar fi fost omul care să facă asemenea gest. Eu nu știam ce poziție să adopt, așa că am vorbit pe față cu doctorul. L-am prins pe stradă cînd se întorcea de la Royal și am mers după el o bună bucată de drum. Cred că el și-a închipuit că vreau să-i explic de ce ușilor de la casa lui trebuie să li se dea un nou strat de vopsea cu lac.

— Hei, Mitchell, cum mai merge cu zugrăveala ?

— Doctore, i-am răspuns, ce trebuie să fac în cazul ăsta ?

— Care caz ?

— Cazul lui Jack Drew.

Îmi aruncă pieziș o privire — privirea aceea în fugă de om bîntuit de vedenii, și merse mai departe cinci-șase pași fără să scoată o vorbă, cu mîinile la spate, privind cu atenție țărîna de pe jos. Apoi mă întrebă destul de liniștit :

— Știi adevărul ?

— Da.

De data aceasta făcu vreo zece-doisprezece pași apoi zise :

— Îl voi vedea mîine dimineață și după aceea vin să te caut.

Îmi dădu mîna și se duse spre casă.

A doua zi veni să mă vadă acolo unde făceam o lucrare la o scară de intrare cu multe trepte. Își sprijini o clipă

cotul pe o treaptă de mai sus, își frecă fruntea cu mîna ca și cînd l-ar fi durut capul și ar fi fost obosit.

— L-am văzut, Mitchell, îmi spuse.

— Și ?

— Ai fost tovarăș de drum cu el pe vremuri ?

— Am fost.

— Cunoști scrisul lui Drew ?

— Cred că da.

Doctorul puse pe suprafața de deasupra a unei trepte o foaie de hîrtie ruptă dintr-un carnet. Citii biletul scris cu cerneală :

„Lui Jack Mitchell — Am fost tovarăși pe poteca pribegiei. Dacă știi ceva despre cazul meu, nu spune nimic — J. D.“

Am rupt foaia în bucățele și le-am aruncat în oala cu vopsea.

— În regulă, doctore, zisei. Dar altă cale nu-i ?

— Nici una.

Se întoarse și plecă trist. Străbătuse lumea în lung și-n lat atîta vreme și nu se mai sinchisea să-și explice întîmplările, și nu se mai mira de nimic. Dar se pare că-și făcuse o altă părere despre mine. Veni înapoi la treptele scării, se uită atent la pensula mea cîtăva vreme, de parcă s-ar fi gîndit morocănos să-și părăsească meseria și să se apuce de zugrăvit case, apoi zise încet și cu multă înțelepciune :

— Dacă ea, fata, ar fi trăit, poate că am fi încercat să aranjăm lucrurile în liniște. Eu așa speram. Nu știu cum l-am mai putea ajuta acum, chiar dacă el ne-ar permite. În orice caz, el nu ar fi spus niciodată. Trebuie să lăsăm lucrurile să-și continue drumul și după judecată mă voi duce la Sydney să văd ce pot face la administrația centrală. Este prea tîrziu acum. Înțelegi, Mitchell ?

— Da. Așa cred și eu.

Apoi doctorul s-a îndreptat spre Royal.

Ce mai puteam face noi ori Jack Drew ? Gîndește-te la orice cale ți-ar fi pe plac. Mai exista o singură șansă să fie ajutat, și anume să ne adresăm judecătorului ; dar judecătorul care se întîmplase să fie de serviciu atunci era un om care — chiar dacă ar fi catadicsit să ne asculte

povestea şi să o creadă — ar fi fost tentat să-l condamne pe Jack la mai mult decît urma să-i dea pentru ceea ce era acuzat acum. Pe Browne nu ne puteam bizui. În ajunul zilei judecăţii am făcut o lungă plimbare în *bush*, dar nu am putut găsi nimic ce aş fi putut să-i reproşez doctorului.

Am fost şi eu la judecătorie. Nu puteam sta la o parte. Era acolo şi doctorul. Înfăţişarea lui Jack nu se schimbase prea mult ; în orice caz, nu atît cît mă aşteptasem eu ; numai că şi căpătase paloarea omului închis. Stătea în picioare bătînd tamburina cu degetele în bara boxei, ca şi cum ar fi fost marginea unui pupitru de la tribună şi el ar fi fost un preşedinte plictisit şi obosit care nu aştepta decît să propună un vot de mulţumire din partea asistenţei.

Singurul om mai cunoscut din Australia care îmi aminteşte de Mitchell este Bland Holt, actorul de comedie. Mitchell era aproape tot atît de blajin ca el în toate cîte făcea, dar fusese mult înăsprit de viaţa dusă în *bush*. În seara aceasta părea că îşi simte inima tare îndurerată, deoarece spre sfîrşitul poveştii sale se ridică de jos şi începu să se plimbe încoace şi încolo pe lîngă culcuşul meu, întorcîndu-se cu faţa spre mine cînd începea cîte o propoziţie. Îşi încrucişă strîns braţele, iar chipul lui, luminat de lună, era... ei, da, era cu totul diferit de tonul indiferent al glasului. Mitchell era aidoma unui... ei, da, era aidoma unui actor care joacă o tragedie, dar vorbeşte ca într-o comedie...

...Acum continuă povestea, vorbind din ce în ce mai repede, iar glasul părînd că îi devine din ce în ce mai înverşunat :

— A fost citit actul de acuzare — am uitat ce conţinea — dar părea că se recită o psalmodie. Jack şi-a recunoscut vina. Apoi îşi îndreptă trupul, îşi ridică pentru prima dată capul şi privi în sală de jur-împrejur, cu o căutătură calmă, dezinteresată, ca şi cînd toţi ar fi fost nişte străini şi el voia să vadă cît de numeroasă era asistenţa. Şi — lumea e nebună, nebună, nu-i aşa ? — fiecare dintre noi, cei din asistenţă, îşi mută privirea în altă parte

sau își lăsă ochii în jos, ca și cînd noi am fi fost delicvenții, iar Jack judecătorul. Toți au făcut așa, afară de doctor ; el se uita la Jack, iar Jack se uita la el. Apoi doctorul zîmbi — nu pot descrie zîmbetul acela — iar Jack îi răspunse zîmbind și el. Mai tîrziu mi-a trecut prin minte că poate în acel zîmbet o fi fost vorba și de mine. Apoi doctorul a făcut ceva care părea un gest bizar : a luat poziția de drepți ca un ostaș, cu mîna lipită de vipușca pantalonului. Observasem gestul acesta la el și mai înainte : ori de cîte ori își punea în gînd ceva, ducea și mîinile în poziție de drepți ; era un semn că nu mai poate fi clintit din hotărîrea lui. Acum mai ridică încet mîna la frunte, cu podul palmei înainte, salutînd astfel pe deținut, se întoarse pe călcîie și ieși cu pas apăsat din sală.

— Iar s-a cherchelit, murmurară cîțiva.

— S-a molipsit și el de la ăla.

— Să mă ia dracu' dacă nu-i țicnit de-a binelea ! remarcă altcineva.

Unul dintre agenții de poliție zise :

— Ce mai ! Dovezi incontestabile !

Judecătorul îl acuzase violent pe Jack Drew că actul lui de tîlhărie fusese cauza morții fetei și adusese jalea într-o familie respectabilă ; apoi îl condamnă la cinci ani de temniță grea.

Am căpătat mai multă încredere în mine văzînd cum Legea țării mele a nimerit alături cu drumul. Adevărul era cunoscut numai de mine, de doctor și de cel întemnițat. Dar mi-am dat seama mai tîrziu că de multe ori numai Legea își dă și ea seama că o ia alături cu drumul.

Mitchell era pe cale să se oprească.

— Și ce s-a mai întîmplat cu Drew ? îl întrebai.

— Ei, și-a făcut anii de pușcărie ori cea mai mare parte din ei. Doctorul s-a dus la administrația centrală, dar fie că un doctor bețiv dintr-un tîrg de la dracu-n praznic nu putea să fie luat destul în seamă, fie că ei de acolo nu aveau poftă să asculte o poveste romanțioasă de dragoste. Așa că doctorul a venit înapoi, a băut strașnic și într-o dimineață geroasă a fost găsit zăcînd pe spate pe malul gîrlei și cu chipul alb ca hîrtia de scrisori. Pe față nu i se uscase încă sîngele. Avea în mînă un pistol

vechi, pistolul acela pe care îl folosise — zicea lumea — cînd pribegea călare prin tufișuri, trăgînd în cazacii țarului, ca tînăr student luptînd pentru Polonia.

Mitchell rămase tăcut o bună bucată de vreme ; apoi căscă plictisit.

— Hei, hei !... Să știi că-i pustie de tot poteca pe care pribegește Lachlan în noaptea asta, dar eu cred că și-o fi luat și fantomele cu el.

În jumătatea de oră din urmă îmi tot storceam creierii să-mi aduc aminte unde îl întîlnisem pe Jack Drew sau cînd și unde îi mai auzisem numele. Și iată că îmi fulgeră prin minte : mi se spusese mai demult că Jack Drew era adevăratul nume al lui Lachlan.

Am rămas treaz multă vreme, afundat în gînduri. Aș fi dorit ca Mitchell să-mi fi spus povestea asta în timpul zilei. Simțeam că... ei, bine, simțeam că povestea lui Lachlan ar fi trebuit reprezentată în cel mai mare teatru din lume și jucată de cei mai buni actori, cu muzică în antracte și între scene, muzică profundă, impresionantă, care te cutremură și te scoate din fire. Și cînd m-am culcat nu am putut pune geană pe geană ; cînd m-am ridicat de pe pămînt, privind în depărtare cu ochii holbați, am văzut cele două crengi drăcești care atîrnau spînzurate și m-a pălit ideea de coșmar că Lachlan nu plecase ori că a venit înapoi, apoi el și Mitchell s-au spînzurat amîndoi prietenește, Mitchell — din simpatie, în numele sentimentului de tovărășie...

Dar Mitchell dormea liniștit, în ciuda razei de lună care îi cădea drept pe față... și tot atît de liniștit dormea și cățelul lui...

POVESTEA „PROROCULUI"

— Noi, tinerii, i se adresă Joe Simpaticul lui Mitchell, imediat după ceasul luat la primul popas făcut la vest de rîu — iar eu şi cu tine chiar că sîntem tineri în comparaţie cu alţii — noi, tinerii credem că am cunoaşte bine lumea. Sînt destui flăcăiaşi care se vîntură prin ţara asta şi pretind că au trecut prin toate înainte de a împlini treizeci de ani. Am cunoscut oameni cinici şi oameni de lume de vreo douăzeci şi unu de ani sau pe-aproape care nu aveau la viaţa lor mai mult de o raită pînă la Sydney. Aceştia vorbesc despre „lumea asta" ca şi cînd ar mai fi străbătut cinci-şase lumi înainte de se fi aciuat aici şi pălăvrăgesc despre orice din colonia aceasta ca şi cînd ar fi vechi australieni în comparaţie cu alţii. Îi auzi zicînd: „hai, hai, fă asta ca mine!", „p-asta o ştiu eu mai bine", „hm, aici ai dreptate", „hai, hai, nu-mi mai bate capul cu asta!" şi tot felul de asemenea vorbe. Eu înţeleg femeile şi le disprețuiesc. Iar băieţii care nu vorbesc aşa cum vorbesc ei, nu se comportă aşa cum se comportă ei, nu văd aşa cum văd ei, apoi aceştia sînt ori „molii", ori „jalnici". Mulţi dintre ei socot că „viaţa asta blestemată nu merită să fie trăită"; uneori zic că viaţa este atît de afurisită încît nici nu merită să vorbeşti despre ea; şi asemenea tineri nu mai crîcnesc de loc. Cei mai mulţi dintre aceştia sînt oameni liniştiţi şi, dacă se plîng împotriva lumii, rezultatul este că ajung la punctul acesta culminant de a privi lucrurile. Ce mai! Am cunoscut tineri pînă în douăzeci şi cinci de ani, care beau ca să-şi înece necazurile... ba unii pretinzînd că lumea nu-i înţelege şi nu-i apreciază aşa cum s-ar cuveni.

— Dacă lumea nu te înţelege şi nu te apreciază, spuse Mitchell cu glas solemn — în timp ce îşi întindea mîna

ca să ajungă la o crenguță cu jăratec la care să-și aprindă pipa — apoi oblig-o tu...

— Auzi, cică să-și înece necazurile ! continuă Joe cu ton de nestăvilit dispreț. Păi, Prorocul trebuie să se apropie bine de șaizeci de ani și poate să stea la pahar cu oricine, dar nimeni nu l-a văzut beat pînă acum.

— Și ce are de-a face Prorocul cu cele de care a fost vorba mai înainte ?

— Ai auzit vreodată povestea vieții lui ?

— Nu. Tu o știi ?

— Da, deși cred că el nu bănuiește că eu aș ști. Ei, noi am mai vorbit uneori cîte ceva despre Proroc. Știm că este un bătrîn cam netot. Destul de mulți dintre cei ce nu-l cunosc mai îndeaproape îl socot un om moliu, fără valoare, dar noi, care probabil vom fi tovarăși de muncă în cadrul contractului acela pentru construirea unei mari împrejmuiri, dacă vom încheia acest contract, vom cunoaște — și ai să afli și tu — ce fel de om a fost și este ; și nu ai să te mai simți incomodat de el atunci cînd va rămîne surd o bună bucată de vreme în timp ce tu îi vorbești, și nici cînd face giumbușlucuri cu pipa ori gamela sau se plimbă un ceas și mai bine încoace și în colo de unul singur după ceai, ori se așază pe un butuc cu capul prins în palme, sau se reazimă de gard în bezna nopții, privind ciudat înainte, peste luminișul în care se află. Pentru că el se uită la ceva aflat la o mie de mile depărtare, de-a curmezișul șesului, spre sud-est, și la vreo douăzeci de ani în trecut ; fără îndoială că se vede pe sine (tînăr fiind) și o fată din regiunea Gippsland, strîns lipiți unul de altul, sub licărul stelelor, departe între cîmpul cu hamei și rîul Mitchell. Și dacă faci rost de o vioară sau de o armonică, nu zdrăngăni multe cîntece vechi, fudulindu-te că știi să le cînți, cînd Prorocul e prin apropiere, căci el nu le poate suporta. Cîntă ceva vesel.

Acum el trebuie să se afle departe, în tabăra topometrilor unde are să stea de vorbă ore întregi. Așa că avem destul răgaz să-ți spun povestea lui... Dar să nu sufli o vorbă cum că ai ști ceva.

...Cei din familia mea îl cunoșteau bine. Cea mai mare parte din poveste o știu de la ei, mai ales de la Unchiul Bob care îl cunoștea mai bine ca oricine. Restul s-a aflat

din gura femeilor... doar știi și tu cum se răspîndesc asemenea poveşti printre femei.

(Mitchell își lăsă capul în jos și se scărpină la ceafă : *știa*).

Unchiul meu Bob și cu el erau tovarăși pe una din concesiunile de teren de-a lungul rîului Cudgegong, unde năvăliseră căutătorii de aur ; cred că era Pipeclay sau Log Paddock. Pe atunci Prorocul era un tînăr, firește, și tot așa și Unchiul Bob. Erau socotiți de toată lumea o pereche nedespărțită. Te uiți la Proroc acum și ți-l poți imagina cum arăta cînd era tînăr : înalt de peste șase picioare și drept ca un copac tînăr — cum zicea Unchiul Bob — zvelt și vioi cum erau oamenii pe vremurile acelea ; mergea ținînd mîinile la spate, așa cum face și acum cînd nu este cu *swag*-ul în circă... dar pe atunci nu avea umerii aduși în față. Bineînțeles că pe vremea aceea nu era „Prorocul" ; era junele Tom Marshall — dar asta nu interesează acum. Era iubit de toată lumea, dar mai ales de femei și copii. Nu punea nimic la inimă, era chiar nepăsător și nu cunoștea nimic din „lumea asta" și nu se sinchisea că nu știe ; el nu mai „trecuse prin asta" și avea inimă bună, „o inimă de aur", cum spunea adesea mătușă-mea. Nu cunoștea femeile, așa cum le cunosc tinerii de azi și deci nu le disprețuia. Poate că le înțelegea și le înțelege mai mult decît oricine, dar fără să le cunoască. În orice caz — ai văzut și tu — se poartă mereu frumos și atent cînd este vorba de o femeie ori de un copil și nu-i place să audă vorbindu-se despre femei așa cum vorbim noi cîteodată.

Era o fată pe terenurile acelea aurifere, un bulgăre de aur fin — blondă, drăguță și destul de dezmățată. Cred că venise de la Sydney cu neamurile ei care țineau crîșme pe terenuri. Avea voce splendidă și obișnuia să cînte „Madeline". S-ar putea ca în viața Prorocului să mai fi fost vorba de una-două femei rele, dar nici una cu planuri ascunse pe care să le ducă la capăt cu sînge rece. Femeilor rele el le zicea „niște nefericite".

Poate că a atras-o spre Tom fie lipsa lui de experiență, fie inocența ori blîndețea — sau toate la un loc. Oricum, Tom s-a încurcat cu ea înainte ca terenurile aurifere să se epuizeze.

Fără îndoială că a fost nevoie de multă vreme pînă cînd în mintea lui Tom şi-a făcut loc — destul de greu — convingerea că o fată poate cînta aşa cum cînta ea şi să fie totodată absolut necinstită. Prorocul ia destul de greu, de încet o hotărîre, dar cînd o ia, apoi este, în general, hotărîrea cea justă. Şi poţi fi sigur că nu şi-o va schimba.

Nu ştiu dacă el a descoperit că ea nu este chiar aşa cum pretindea că este faţă de el, ori dacă s-au certat, ori dacă fata i-a dat cu piciorul, schimbîndu-l cu un căutător de aur mai norocos. Tom niciodată nu a avut noroc pe terenurile aurifere. Oricare ar fi fost situaţia, fapt este că el a plecat în statul Victoria, unde se aflau neamurile lui, trecînd peste regiunea Gippsland. Acolo a dat pentru prima dată în viaţa lui peste „fata care-i era sortită".

Îmi amintesc că se numea Bertha Bredt. Mătuşa Bob a văzut-o mai tîrziu. Obişnuia să zică despre ea că era o fată „aşa cum a făcut-o Dumnezeu" — o fată bună, credincioasă, cu vino-ncoace — una din soiul acela de fată care iubeşte numai o dată. Tom a intrat în legătură cu tatăl ei, care făcea cărăuşie cu cai de povară prin trecătorile munţilor către noile terenuri aurifere — căci pe atunci nu existau drumuri şi terenul era accidentat ; pe atunci orice bagaj trebuia dus pe calul cu samar şi se cîştigau bani buni cu cărăuşia. Tatălui fetei i-a plăcut de Tom — cum de altfel era plăcut de oricine ; în ce priveşte fata, înclin să cred că a fost unul din cazurile de dragoste la prima vedere. Se cunoscuseră de-abia de vreo şase luni şi „îşi făceau curte", cum se spunea pe atunci de vreo trei-patru luni. Dar ea era o fată care iubeşte un bărbat timp de trei luni şi chiar dacă îl pierde pentru totdeauna, apoi de iubit continuă să-l iubească pînă la moarte... şi să moară cu numele lui pe buze.

Ei, perspectivele pentru Tom erau luminoase din toate punctele de vedere, iar el şi iubita lui începuseră să vorbească despre viitorul lor mic cămin, cînd sosi o scrisoare de la fata care cînta „Madeline" în New South Wales.

Fata se găsea la mare ananghie, într-o situaţie groaznică. Într-o lună avea să nască. Rudele o izgoniseră şi era muritoare de foame. Îl ruga, îl implora să vină înapoi şi să se căsătorească, fie numai pentru soarta copilului. După

aceea poate să plece din nou, să fie iarăşi liber ; niciodată ea n-o să-i mai ceară nimic... numai să vină şi să se căsătorească de dragul copilului.

Prorocul nu ştie unde să se fi pierdut această scrisoare, dar eu ştiu. A fost arsă cîndva de-o femeie, care a fost mai mult decît o mamă pentru el în nenorocirea lui — mătuşa Bob. Ea se gîndise că s-ar putea ca el să o care cu el în *swag*, împreună cu alte hîrtii, s-o care ani de zile, să dea peste ea pe neaşteptate într-o tabără în *bush* şi să se întristeze. Scrisoarea nu-i putea aduce nimica bun.

Prorocul trebuie să fi dat cea mai cumplită luptă cu el însuşi cînd a primit scrisoarea. Fără îndoială că s-a plimbat încoace şi încolo, încoace şi încolo toată noaptea, cu mîinile la spate şi cu ochii în pămînt aşa cum mai face uneori şi acum. Mersul încoace şi încolo te ajută să-ţi îndepărtezi gîndurile negre, necazul.

Desigur că a judecat situaţia cam tot aşa cum judecă şi acum : ruşinea bietei fete în vorbele oricui, lătrată prin toată regiunea de orice babă-cloanţă de prin tîrguri ; iar ea avea să fie socotită de femei tot atît de vinovată ca orice bărbat care trecea prin Bathurst în zilele acelea cu cătuşele la mîini, între doi poliţişti călări. Dar pentru ocnaş lumea mai are ceva milă, i se dă o pipă, nişte tutun, i se spune o vorbă de mîngîiere şi poate i se dă şi un păhărel de băutură ici şi colo. Aşa este privit un criminal pe drumul spre ocnă ; dar nu există pic de milă, cel puţin din partea femeilor, pentru biata fata fără minte, care trebuie să se ferească mereu să nu fie văzută, să ocolească pe drumuri dosnice peste maidane seara, ascunzîndu-şi chipul cu gulerul unei pelerine.

Tom i-a trimis banii pe care i-ar fi putut economisi şi a doua zi s-a dus la fata care îl iubea şi pe care o iubea ; îi spuse adevărul şi îi arătă scrisoarea. Era doar o fată, dar o fată dintre acelea căreia i te poţi adresa într-o situaţie disperată ca aceasta. El hotărîse să facă ceea ce era de cuviinţă, iar ea l-a iubit şi mai tare pentru acest gest. Aşa că s-au despărţit.

Cînd Tom ajunse la Pipeclay, rudele fetei la care era aciuată aveau gata pregătit un preot, aşa că cei doi fură cununaţi în aceeaşi zi.

— Şi ce s-a mai întîmplat pe urmă ?

— Nu s-a întîmplat nimic vreo trei, patru luni, timp în care pruncul a fost născut. Nu era copilul lui.

Mitchell sări în picioare, mormăind o înjurătură.

— Fata era o mare stricată. Se ţinuse cu Dumnezeu ştie cîţi bărbaţi atît înainte, cît şi după ce îl prinsese în capcană pe Tom.

— Şi ce-a făcut el atunci ?

— Ei, tu ştii cum întoarce Prorocul pe toate feţele lucrurile cînd discută despre ceva şi eu presupun că şi pe atunci era tot atît de nătărău ca azi. El crede că majoritatea bărbaţilor ar păcăli femeile dacă le-ar fi cu putinţă ; şi că atunci cînd un bărbat este prins în capcană nu este cazul să se ţipe din cauza aceasta ; el este obligat să se împace cu situaţia, din pricina atîtor păcate ale bărbaţilor faţă de femei. Ce înseamnă nedreptatea făcută unuia faţă de sutele de nedreptăţi făcute sutelor de fete nefericite ?

Este un fel neobişnuit de a pleda o cauză — cum neobişnuite sînt mai toate ideile Prorocului — dar la prima vedere pare just.

Poate că el s-a gîndit că fata a mers drept la ţintă ; poate că ea l-a convins că el a fost pricina primei ei căderi ; în orice caz, el i-a rămas credincios mai bine de un an şi avea de gînd să o ia de acolo imediat ce vor strînge banii necesari. Poate că şi azi ar fi lîngă ea, dacă tatăl copilului — un irlandez smead la faţă, numit Redmond — nu ar fi sosit pe furiş către sfîrşitul anului. Aşa începu să dea tîrcoale doamnei Marshall cînd Tom era plecat la lucru... şi ea l-a încurajat. Tom s-a văzut obligat să-l caute şi să-l întîlnească.

A vrut să se bată cu el pentru ea fără să fie amestecaţi şi alţii, dar prietenii n-au vrut să-l lase. Erau toţi de părere că ar avea prea puţine şanse faţă de Redmond care era un foarte brutal muşteriu şi un bătăuş de temut. Unchiul Bob, care mai era pe acolo, a stabilit ca bătălia să se desfăşoare aşa : Prorocul trebuia să boxeze cu Redmond, şi dacă Prorocul era bătut, în locul lui trecea să boxeze Unchiul Bob. Dacă Redmond îl snopea şi pe Unchiul Bob, chestiunea era tranşată. Dar dacă Unchiul Bob

îl bătea pe Redmond, trebuia să mai lupte şi cu prietenul lui Redmond, un alt irlandez brutal, pe nume Duigan. Şi cu asta se termina povestea, indiferent care ar fi fost rezultatul. Ai băgat de seamă că Unchiul Bob avea să se lupte de două ori şi Prorocul numai o dată, ceea ce, la prima vedere, părea un aranjament cinstit.

Redmond avea ca secundanţi pe Duigan şi alţi vreo doi inşi ce alcătuiau banda care teroriza regiunea în zilele furtunoase ale goanei după aur spre Gulgong. Din partea Prorocului, secundanţi la duel erau lunganul de Dave Regan, cărăuşul — un scoţian blînd, care ar fi putut să îmblînzească şi cel mai îndrăcit armăsar, ori l-ar fi doborît, sau ar fi fost el doborît de armăsar — pe scundul Jimmy Nowlett, bouarul, şi alţi vreo doi săpători de la minele de aur, dintre cei mai buni care mai rămăseseră pe aceste terenuri aurifere.

Era o poiană în mijlocul puieţilor din adîncitura de teren numită Specimen Gully, unde îşi stabiliseră arena pentru întreceri la lupte : şi aici, într-o seară răcoroasă de vară, cei doi bărbaţi stăteau faţă în faţă. Redmond era o brută, care făcea gură mare, urla ; îşi smulse cămaşa, mugind ca un taur, înjura, rînjea şi zicea că are să-l ia pe Tom şi pe toţi prietenii lui şi să-i facă pe toţi chisăliţă. Nu putea pierde timpul bătîndu-i unul după altul, pentru că voia să plece repede, chiar mîine, spre Cattle Creek unde se descoperiseră noi terenuri aurifere. Nebunul băuse whisky prefăcut.

Tom stătea în picioare, îmbrăcat în pantaloni albi, curaţi de moleskin şi cu un tricou de flanelă, unul din modelele fără mîneci care dau putinţă braţelor să acţioneze fără a fi stingherite de ceva. Avea pe chip o expresie de hotărîre fermă şi în ochi o privire pe care nici Unchiul Bob, şi nici altul, nu o mai văzuseră pînă acum. „Faceţi-ne loc... mai mult loc !“ zbieră Redmond. „Unul din noi o să ajungă în iad acuşica ! O să fie o luptă pînă la sfîrşit !“

— Şi aşa a fost, zise Joe şi se opri.

— Spune mai departe ! îl îndemnă Mitchell, spune mai departe !

Joe respiră adînc.

— Prorocul nu s-a ales nici măcar cu o zgîrietură. A fost net învingător încă de la început. Poate pentru că Redmond îi subapreciase forța sau își spunea cuvîntul lipsa lui de știință în arta boxului, sau poate că îl înfricoșase tăcerea lui Tom (pînă și unchiul Bob se simțea de multe ori dezarmat în fața acestei tăceri). Sau poate că a intervenit providența (era un bun prilej pentru providență să se manifeste) dar, orice ar fi fost, Prorocul — după cum am spus — nu s-a ales nici măcar cu o zgîrietură, afară de cîteva zdrelituri la pumni. După cîteva reprize, Redmond intră în panică și ar fi vrut să se dea bătut, dar fîrtații lui nu au fost de acord... afară de Duigan. Prietenii îi cereau să lupte atîta vreme cît se mai ține pe picioare. Lui Redmond îi era rușine că fusese învins și urlă ceva cum că i s-ar fi scrîntit cotul... dar degeaba... Și Prorocul ? Prietenii care îl cunoșteau credeau că are să refuze să mai boxeze, pentru că niciodată nu mai lovise un om care se dădea bătut. Dar de data aceasta a lovit. Stătea în picioare alături, cu acea privire calmă în ochi, și aștepta... Și cînd a lovit, nu a mai fost nevoie ca Redmond să spună că este învins : fuse bătut prin knock-out. Chiar și astăzi poți vedea o scînteiere, cîteodată, din vechea lumină a ochilor ; și dacă o sesizezi, să știi că este un semnal : cineva a trecut dincolo de ce se cuvine și este timpul să fie oprit.

Jimmy Nowlett era un băiat de aur, scund, tare ca fierul, bun la inimă, dar care se înfuria foarte ușor. Pe cînd Redmond lungit la pămînt era tîrît la o parte (bietul Unchiul Bob aștepta destul de încordat, așezat pe un buștean, răsuflînd cu sughițuri, — reacție la cele întîmplate), Duigan făcu unele comentarii sarcastice pe care le auzi numai Jimmy Nowlett, care sări în picioare și se îndreptă spre Duigan.

Pesemne că acesta era demoralizat de înfrîngerea prietenului său ori fusese surprins de atacul neprevăzut așa că, pentru orice eventualitate, căută o ascunzătoare. Unchiul Bob obișnuia să spună că a fost cel mai caraghios spectacol văzut în viața lui. Jimmy începu să strige : „Lăsați-mă la el ! Pentru Dumnezeu, lăsați-mă să ajung

la el !". Şi cum nimeni nu încerca să-l împiedice, se apropie de Duigan şi-l doborî la pămînt, apoi începu să dănţuiască în jurul lui, strigîndu-i să se ridice în picioare. Şi de fiecare dată cînd ţopăia şi sărea ca o minge de fotbal — zicea Unchiul Bob — ţipa la el. Ba era chiar s-o păţească încercînd să-l ridice pe acest găligan în picioare ca să-l poată trînti din nou la pămînt. A fost necesar ca doi din fîrtaţii lui Jimmy să-l chelfănească niţel, ca să-l aducă într-o stare de spirit oarecum rezonabilă. Prorocul a plecat la Sydney chiar a doua zi şi Unchiul Bob a mers cu el. Au rămas cîtăva vreme acasă la Unchiul Bob. Mi-au spus că Prorocul era foarte liniştit şi prietenos ; avea obiciul să se joace cu copiii şi toată lumea ţinea la el. Bătrînii ziceau că avea inima frîntă de durere, dar Prorocul a mai trecut pe urmă şi prin alte necazuri şi inima tot îi rezistă. Trebuie ca omul să îndure mult pentru ca inima să-i plesnească.

— Şi nevastă-sa, ce s-a ales de nevastă-sa ? întrebă Mitchell.

— Cred că nu a mai văzut-o niciodată. A decăzut destul de mult după ce a părăsit-o Prorocul. Am auzit că acum trăieşte liniştită pe undeva. De cînd îl cunosc, el trimite mereu bani cuiva. Ştiu că este vorba de o femeie şi presupun că este chiar ea. Nu-i el omul care să vadă o femeie răbdînd de foame, mai ales dacă este vorba de o femeie cu care el să fi avut de-a face.

— Şi fata din Gippsland ?

— Cu ea e partea cea mai tristă a acestei poveşti, cred. Prorocul se ducea în nord uneori. În vreun an, doi de la păţania cu nevastă-sa s-a dus buhul şi în Gippsland şi, printr-un prieten al lui care locuia în acea regiune, vestea a ajuns şi la urechile Berthei Bredt. Ea trebuie să-i fi scris măcar vreo zece scrisori — zicea mătuşa Bob. Prorocul i-a răspuns numai o dată. Şi atunci, ce avea de făcut o fată decît să plece de unde era şi să-şi facă drum spre Sydney, la Mătuşa Bob acasă, să-l caute pe Tom ? Nu s-a dus niciodată mai departe. S-a îmbolnăvit de febră la creier sau de inimă rea, ori altceva de acest fel. Zăcea tot timpul

și plîngea : „Mi-e dor să-l văd ! Vreau să-l găsesc pe Tom ! Atîta vreau : să-l văd pe Tom !“

Cînd au simțit că fata trage să moară, Mătușa Bob a dat o telegramă Proroculuí, cerîndu-i să vină... Și el a venit. Cînd fata l-a văzut pe Tom stînd lîngă patul ei, l-a privit lung în față, și-a petrecut brațele pe după gîtul lui, și-a lăsat capul pe umărul lui... și a închis ochii pe vecie...

...Dar uite că vine Prorocul.

Mitchell luă oala de pe jăratic.

MITCHELL DESPRE FEMEI

Mitchell avea obiceiul ca din cînd în cînd să renunţe seara la taclale şi la expunerea de cugetări înţelepte şi să purceadă foarte metodic la spălatul cămăşilor şi peticitul pantalonilor. Eu mă apucasem să colaborez la unele publicaţii din Sydney şi, cum orice om este în inima lui un redactor responsabil de gazetă, Mitchell îşi rezerva altă seară ca să-mi cotrobăie prin *swag* şi să-mi cerceteze fiţuicile, în aceeaşi manieră metodică, să facă schimbări sau adausuri ici şi colo, fără să explice de ce le face sau să-mi ceară părerea ; şi cîteodată, cînd citea vreun flecuşteţ scris de mine care nu se potrivea cu vederile lui, îl lăsa să cadă, ca din întîmplare, în foc : alteori punea mîna pe vreo poezie sau schiţă cu care îmi bătusem capul, o împacheta şi o dădea unui poştaş în trecere pe care nici nu-l cunoşteam. Apariţia neaşteptată a unor asemenea materiale în vreo gazetă, ca şi nedorita lui colaborare la alte bucăţi publicate îmi provocau multe şi mari surprize.

Eram într-o tabără la vest de oraşul Bourke, oraş unde încheiase un contract pentru durarea unui gard de împrejmuire. Aveam la noi o carte pe care o împrumutasem de la biblioteca din oraş de vreo doi ani — habar nu mai am ce titlu avea — dar era prin anii '91, '92 şi pe vremea aceea erau la modă problemele despre psihologia femeii. Rupsesem pe furiş cîteva file de manuscris îngrijit caligrafiate — foi smulse dintr-un carnet vechi — şi le făcusem bucăţele-bucăţele ; le lăsam să cadă, cu prefăcută neglijenţă, în flăcări, eu stînd cu spatele la foc.

— Pariez pe cinci lire, zise Mitchell pe neaşteptate, că-ţi încerci mîna cu o poveste de dragoste a unei femei.

Mă întorsei stingherit cu faţa spre el şi îmi luai mîinile de la spate, băgîndu-mi-le în buzunar.

— Ca să spun drept, admisei, așa este : am încercat.

— Eram sigur ! exclamă Mitchell. O să ne bagi la cheltuială ca să te trimitem la Sydney și încă pentru tratament medical. În ultima vreme ai avut parte de zile prea liniștite, ciubucuri din gros și nici o grijă pentru crăpelniță și ziua de mîine. Și cum se manifestă simptomele bolii ?

— Iată, spusei, scoțind o mînă din buzunar ca să mă scarpin la ceafă, conflictul pare bun... la prima vedere.

— Deci există un conflict... În primul rînd, conflictul este o problemă. Ei și care este conflictul ?... Hai, nu te teme să-l povestești unui vechi tovarăș de-al tău, cum sînt eu !

— Ei, povestea pare limpede la început. Articolul acela semnat cu inițiala „T" din ziarul *Bulletin* mi-a sugerat subiectul. Ascultă și spune-mi ce părere ai : Era un tînăr cu o scînteiere de geniu...

— Exact. Numai geniile se agață de probleme ale femeilor. Deci este o chestie autobiografică. Dă-i 'nainte !

— Așaaa... Și tînărul s-a însurat cu o fată.

Mitchell *(sotto voce)* : — Domnul s-o aibă în pază !

— El o iubea și ea îl iubea. Dar la cîtăva vreme după căsătorie, bărbatul a descoperit că, deși el o înțelege, ea nu-l înțelege și nu-l putea înțelege pe veci.

— Da, comentă Mitchell, și dacă el nu s-ar fi apucat să disece probleme cu femei sau nu ar fi citit despre ele, apoi nu ar fi descoperit nimic.

— A fost o groaznică dezamăgire — îmi continuai gîndul, căci mă obișnuisem să privesc întreruperile și comentariile lui Mitchell ca ceva de la sine înțeles — și și-a dat seama că viața lui avea să fie un infern.

Mitchell : — Și nu i-a trecut prin minte că și viața ei cu el ar putea fi un infern ?

— Nu gîndeau niciodată la fel.

Mitchell : — Atunci ea este în toate mințile.

— Dar el nu putea să se despartă de ea pentru că o iubea și deoarece își dădea seama că și ea îl iubește și i-ar frînge inima dacă ar părăsi-o.

— Trebuie să fi fost un tip din cale-afară de încrezut, murmură Mitchell, dar așa sînt geniile.

— Cînd era aproape de ea, vedea toată încăpățînarea, toată absurditatea și tot egoismul ei ; dar cînd era departe vedea numai părțile bune ale caracterului ei.

Mitchell : — Păcat că asemenea tipi nu rămîn mereu departe.

— El sta pe gînduri, sta pe gînduri, medita melancolic, pînă cînd viața i-a devenit un infern...

Mitchell : — Chiar așa ! Datorită problemei.

— S-a gîndit s-o ucidă și să se omoare și el, ca astfel să o ia cu el...

— Unde ? întrebă Mitchell. Ar fi trebuit să se gîndească și la ea un pic... Doamne, Dumnezeule !... Aici se arată efectele groaznice ale problemei femeii asupra minții unui tînăr zdravăn ca tine !... Și Mitchell se ridică în picioare.

El stătea lîngă ea noaptea, gîndindu-se la toate astea și iarăși răzgîndindu-se.

— Și tu zaci treaz noaptea, înecat în gînduri, cu mine și cu Prorocul lîngă tine. O să trebuiască să îngropăm securea războiului dintre noi și să stăm de veghe toată noaptea, cu rîndul, pînă ai să te înzdrăvenești.

Într-o noapte el a stat treaz, sprijinit în coate, privind-o cum doarme și încercînd să reconstruiască în minte imaginea femeii ideale care fusese, dar tocmai cînd ajunsese într-o stare de spirit mai favorabilă, ea a căscat gura și a început să sforăie... Eu nu spun altceva decît că a sforăit, precizai.

— Nu, bineînțeles că nu spui decît atît, răspunse Mitchell, și nimeni dintre cei ce se ocupă de problemele femeii n-o să zică mai mult, afară dacă nu ajunge în așa hal că nu mai are nimic în căpățînă. Aici ar fi trebuit să-l faci pe eroul tău să-și vină în fire. Așa este ?

— Nu. După părerea mea, în ce privește povestea, căscatul a înrăutățit situația. Cînd a văzut-o sforăind cu gura căscată, a căzut pe spate și apoi a rămas așa, lungit, uitîndu-se plin de deznădejde în tavan.

— Iată un caz precis pentru balamuc. Ascultă, Harry, tu pari un bătrîn nătărău bun la inimă și blînd cînd ești în toate mințile. Continuă să rămîi un bătrîn nătărău bun la inimă și blînd și nu mai căuta să-ți faci o problemă din tine sau din oricine altul, că ajungi de rîpă. Un carnet e

bun să faci socoteli pe el, nu notițe (pe astea le notezi în cap și le pui în practică mișcîndu-ți brațele) și nici să scrii în el absurdități despre problema femeii ; asta înseamnă să prăpădești bunătate de carnet și bunătate de om. O nedreptățești pe fata asta și termini cu ea cum ai termina contractul pe care îl îndeplinim acum. Nu face din ea o problemă ; fă din ea o nevastă fericită, o mamă fericită... Și eu eram foarte deștept în tinerețe (aici, glasul lui Mitchell căpătă o notă de amărăciune, de tristețe). Obișnuiam și eu să-mi fac probleme din te-miri-ce... Azi nu mă mai laud cu așa ceva. Mi se pare mie acum că destui bărbați vor să-și transforme în îngeri nevestele, fără ca mai înainte să-și dea osteneala să devină ei sfinți. Am vrea ca femeile să se comporte cum ne comportăm noi ; tot atît de just ar fi și ca noi să ne comportăm cum se comportă ele. Unii bărbați vor să fie considerați zei în căminele lor ; în general ai să descoperi că în lume acest soi de oameni nu fac nici cît o ceapă degerată ; dacă alta ar fi situația, nu s-ar sinchisi atît de mult să pară cocoși în propriul lor coteț... Și altceva : vechii tovarăși rareori se ceartă, pentru că-și cunosc reciproc hachițele. Uite : dacă tu rămîi morocănos o bună bucată de vreme, eu am să-ți zic : „Ascultă, Harry, de ce ești supărat pe mine ? Descarcă-ți sufletul, bătrîne !“ Și tu ai să procedezi tot așa față de mine; dar cîți bărbați au să-și dea această infimă osteneală cu nevestele lor ?

O adiere de vînt clătină tufișurile de *mulga* și aduse ecoul îndepărtat al unei voci frumoase care cînta în tabăra topometrilor :

Uitați să fie toți cei dragi
Lăsați c-un „bun rămas“ ?
Atunci uitat e tot ce ai
Și cîntecul de-acas' !

— Blestemata asta de veche melodie o să-l răscolească rău pe Proroc și așa o să rămînă toată noaptea, îi spusei lui Mitchell.

— Că veni vorba pe Proroc, îmi răspunse Mitchell. Păi omului ăstuia o femeie i-a făcut cel mai mare rău, cum puțini bărbați au mai pățit ; i-a fost distrusă viața... Dar el nu e omul să facă din această întîmplare cu o femeie

un motiv de cercetare a „problemei caracterului femeii". El crede că este tare la rezolvat probleme. Dar nu-i așa. Totul la el se reduce la aceasta : îi pare rău de toți bărbații și de toate femeile cînd li se întîmplă ceva rău și încearcă, după puterile sale, să aranjeze în așa fel lucrurile ca totul să fie bine. Poate că așa este creștinește, deși numai Dumnezeu știe dacă are vreo credință religioasă, că eu unul nu știu. Indiferent ce rău ți-a pricinuit vreo femeie sau numai ți se pare că ți-a pricinuit, mai curînd sau mai tîrziu va veni vremea cînd o să-ți pară rău pentru ea — să-ți pară rău adînc, în străfundurile inimii — dacă ești cu adevărat bărbat. Și indiferent ce atitudine vei lua, ce acțiuni ai făptui împotriva ei și indiferent cît de motivate, cît de îndreptățite ți s-ar părea din punctul tău de vedere, va sosi vremea cînd te vei simți pe ascuns în inima ta un om meschin și punîndu-ți la îndoială propria-ți comportare. Cred că poți socoti cele ce ți-am spus că o părere general valabilă în ce privește atitudinea bărbaților față de femei și a oricărui om față de alt om. Și mai cred că starea aceasta de îndoială, cînd te simți meschin și supărat pe tine, vine mai tîrziu, atunci cînd nu mai ești înfierbîntat, judeci la rece și cunoști mai bine lumea ; e ceva firesc și just și avem datoria să ne purtăm mai în concordanță cu acest sentiment, cu această stare.

...Și a venit refrenul de la tabăra topometriîor :

Noi amîndoi am mers prin rîpi
Și mult am mai tras,
Dar chiar răniți am mers mereu
Cu cîntecul de-acas' !

Ne pare rău de certurile pe care le-am avut pînă și cu cel mai cumplit dușman al nostru cînd îl vedem lungit pe năsălie, tăcut și liniștit... mort. Ce ar fi dacă am încerca să ne pară niței rău și mai înainte ?

Călătorit-am amîndoi
Pe mări, fără răgaz.
Urla ea, marea, dar cîntam
Tot cîntecul de-acas' !

Pe vremuri mă făceam foc și pară din pricina cine știe cărei întîmplări, dar pînă la urmă tot numai cu aveam de

suferit. Odată m-am ciondănit cu o fată... şi am făcut un caz din asta şi am plecat. Acum fata este măritată cu o brută, iar eu sînt ceea ce sînt. Odată am făcut o problemă din a avea o casă bună şi din felul cum este alcătuită lumea şi m-am ridicat împotriva ultimului om din lumea lui Dumnezeu împotriva căruia aş fi putut să mă ridic, i-am respins mîna întinsă şi i-am întors spatele. Mai tîrziu, mîna lui era rece de tot cînd i-am prins-o în mîinile mele. Nu avem nevoie de probleme care să ne înverşuneze mai mult împotriva lumii, de cît sîntem înverşunaţi uneori.

Să ne dăm mîinile acum
Să mergem pas la pas,
Să fim mai buni şi să cîntăm
Tot cîntecul de-acas' !

Şi iată cum cîntecul acesta răspunde la toate problemele.

Iar în seara aceea, cel ce nu a dormit, rămînînd treaz, adîncit în gînduri, eu am fost...

EROUL DIN *SCRUB*-UL CU CÎINI DINGO

Iată o poveste — poate unică — despre Job Falconer, stăpînul *station*-ului de la Talbragar din centrul Statului New South Wales, de prin anii '80 cînd se mai găseau *run*-uri în *scrub*-urile cu cîini dingo [1], *run*-uri care scăpaseră de mîinile băncilor și mai existau încă *squatter*-i care locuiau în *station*-urile lor.

Job nu accepta niciodată să-și spună el povestea ori măcar nu o spunea întreagă, iar după ce familia i-a devenit mai numeroasă se înfuria... atît cît îi permitea firea sa blajină să se înfurie, dacă se făcea vreo aluzie, în prezența lui, la cele întîmplate. Dar soția sa — scunda, durdulia, vioaia Gerty Falconer — depăna adesea povestea, (cu glasul acela misterios, pe care îl adoptă femeile cînd vorbesc între ele despre chestiuni intime), stînd de vorbă cu prietenele la ceai. Și mai ales spunea această poveste unei prietene noi. În asemenea ocazii era deosebit de tandră față de insensibilul Job, ciufulindu-i părul rar și blond într-un mod care îl punea în încurcătură cînd se găsea în societate — făcîndu-l să arate tot atît de timid ca un bătrîn berbec cu coarne mari și răsucite, care abia fusese tuns și acum se întorcea printre oi. Iar la plecare, noua prietenă avea să-i strîngă cu subînțeles mîna lui Job, semn care îl surprindea nițel, și să se uite în așa fel la el ca și cînd dînsa ar fi gata să-i dăruiască dragostea.

În conformitate cu o teorie de-a mea, Job — pentru a corespunde personajului principal al povestirii — ar fi trebuit să fie un bărbat înalt, brun la chip, sever sau posomorît și irascibil. Dar omul nu era așa. Era destul de înalt, dar cu obrajii rumeni, părul blond-roșcat (pielea

[1] Cîini semi-sălbatici (n.t.).

feţii avea culoarea de la roz pînă la roşu aprins cînd era bătută mai mult de vînt) avea ochi căprui, spălăciţi, fruntea înaltă ca de copil, braţe scurte şi picioare arcuite, tocmai bune pentru stat călare în şa. Luat în totalitate, arăta ca o pasăre din *bush* neîndemînatică, disgraţioasă... cînd era pe jos : cînd era călare în şa, era cu totul altfel. Nu-şi pierdea niciodată firea.

Întîmplările trăite sau văzute de el îi rămîneau adînc imprimate în minte mulţi ani după ce se petrecuseră ; tocmai aceasta a dus la incidentul de care este vorba. Cînd Bob era un puştan de vreo paisprezece ani, a văzut calul lui taică-său venind acasă fără călăreţ, fugind în jurul ogrăzii şi sforăind, cu capul smucit în jos ori de cîte ori copita călca pe vreunul din cele două capete ale căpăstrului care se bălăbăneau pe pămînt, şi cu şaua răsturnată pe o coastă, stricată, cu măciulia oblîncului ruptă şi cu chingile pentru scările şeii sfîşiate.

Tatăl lui Job nu fusese rănit grav, dar mama lui Job, o femeie sensibilă şi pe atunci aflată într-o stare delicată a sănătăţii, a supravieţuit doar vreo trei luni şocului. „Nu mai avea capul teafăr — zicea lumea — din ziua cînd calul a venit singur acasă pînă în ziua cînd a murit". Şi, ciudată întîmplare, tatăl lui Job (de la care băiatul pesemne moştenise firea blajină), a murit şi el după vreo alte trei luni. Doctorul de la oraş a fost de părere că trebuie să se fi ales în cădere cu „leziuni interne", cînd calul l-a aruncat la pămînt. Doctorul Wild a zis că tatăl lui Job a fost lovit sufleteşte cînd i-a murit soţia şi a fost atît de rănit că nu s-a mai putut înzdrăveni. Dar nicăieri în lume doctorii nu sînt de aceeaşi părere.

Dar destul cu povestea aceasta veche. Povestea de acum a lui Job a început aşa : Se însurase de vreun an şi în ultima vreme se ocupa cu creşterea oilor pe un *run* luat în arendă dincolo de Talbragar ; era un loc de păşune nou, cu coşmelii noi, construite din capete de scîndură şi coajă de cópac, pe marginea pîriului, alcătuind gospodăria cu acareturile, cu şoproane noi pentru tunsul oilor, ţarcuri... şi o nevastă tînără ; totul era nou şi bărbatul aştepta ca soţia să-i nască şi un copil. Job se simţea şi el tînăr, nou-nouţ, pe vremea aceea, aşa cum spune oricui şi astăzi. Pentru o nevastă tînără locul era pustiu

de tot : dar Gerty era fată de colonist. Noutatea vieții și a lucrurilor din jur mai anulase ceva din pustietate, zicea ea, și spusele ei erau adevărate : un cămin în mijlocul *scrub*-ului pare cu atît mai mult situat într-un pustiu cu cît este mai vechi și tot mai bîntuit de năluci în amurg pe măsură ce scoarța de copac și scîndurile se albesc sau, mai bine zis, devin mai cenușii în verile cumplite. Și nimic, sub cerul Domnului, nu pare atît de spectral, de agresiv singuratic, ca o veche casă părăsită în *bush*.

Soția lui Bob avea ca însoțitoare o mulatră cînd Job pleca pe *run* ; o femeie albă (nevasta unui *selector*, o femeie aspră dar cinstită, originară din Lancashire — mai bine zis din împrejurimile acestui oraș — se mai afla în vecinătate... dar la vreo șapte mile depărtare. Îi promisese să-i fie oricînd de ajutor și chiar venea de două, trei ori pe săptămînă. Dar Job nu-și mai găsea liniștea cu cît se apropia sorocul ca Gerty să nască și-și zicea că ar fi trebuit să insiste mai mult pe lîngă ea să se lase dusă la cel mai apropiat oraș (aflat la treizeci de mile), așa cum îi propusese el încă de la început. Mama nevesti-si, care locuia la oraș, avea să vină în curînd ca să fie în preajmă în timpul încercărilor care o așteptau. Job se învoise cu doctorul din oraș, dar nu prea avea încredere că are să vină imediat ce s-ar simți nevoia, deoarece doctorul avea prea multă clientelă în oraș și mai ales era prea gras ca să-i convină să se cațăre în șa și să se ducă așa, călare, la treizeci de mile depărtare.

Bob, ca majoritatea bușmenilor din jur și a familiilor lor, avea mai multă încredere în doctorul Wild, yankeul [1], un om care nu părea de pe lumea asta, își prepara medicamentele într-o cratiță, dar tămăduise mai mulți oameni ai *bush*-ului decît vindecaseră ceilalți trei medici din regiune, luați la un loc : aceasta, poate și din pricină că bușmenii aveau încredere în el sau din pricină că el cunoștea viața din *bush* și structura omenească a celor ce trăiau în *bush*... sau, posibil, și pentru că făcea lucruri pe care ceilalți doctori nu îndrăzneau să le facă. L-am descris pe doctorul Wild în altă poveste. Unii ziceau că este un vraci, un șarlatan, iar alții ziceau că nu este așa.

[1] Yankeu = american din Statele Unite (n.t.).

în *bush* există sumedenie de epave omeneşti ca el şi de taine. Bea groaznic, „pe pielea lui", dar rareori nu mai era în stare să facă o operaţie. Bușmenii cu experienţă preferau ca doctorul să fie pe trei sferturi beat ; cînd era complet treaz, era posibil să-i tremure mîna. Era înalt, sfrijit, avea mustăţi negre, cu vîrfurile ascuţite, sprîncene stufoase şi ochi negri, cu privire pătrunzătoare. Se culca şi locuia acolo unde se întîmpla să se găsească : într-un hotel la oraş, în camera pentru musafiri dintr-o gospodărie, în magazia unei cîrciumi clandestine, cu băuturi falsificate, într-o colibă a tunzătorilor de oi, o coşmelie de săpător de aur, de paznic de hotar, într-o tabără de topometri sau într-un sălaş de indigeni... ori, cînd era la mare ananghie, rezemat de o buturugă în *bush*-ul pustiu. Se părea că pentru el este totuna. Uneori îşi pierdea toate catrafusele — pînă şi hainele ; dar nu şi o tolbă de piele de porc în care ţinea instrumentele chirurgicale şi actele : o singură dată a pierdut-o şi atunci a dat cinci lire sterline unor băştinaşi ca să i-o caute.

Pacienţii lui erau de toate soiurile : de la marele *squatter* la prăpăditul de negru. Şi se ducea călare tot atît de repede, tot atît de prompt şi la casa unui *squatter* şi la tabăra unui *swagman*. Cînd nu avea nimic de aşteptat de la un biet *selector* sau de la un muncitor de pe vreun *station* şi doctorul era lefter, se adresa *squatter*-ului pretinzînd cîteva lire. În unele cazuri i se oferise de către *squatter*-i cecuri de cîte 50 sau 100 de lire ca să le „pună pe picioare" nevasta sau copiii ; dar asemenea oferte îl scoteau totdeauna din pepeni. Dacă pretindea cinci lire se simţea jignit cînd i se oferea un cec de zece lire. Odată dăduse în judecată un doctor care pretinsese că nu are diplomă de medic ; dar magistratul, după ce citi cîteva documente prezentate de doctorul Wild, a sugerat celor doi împricinaţi o rezolvare a cazului fără a mai avea loc judecata, situaţie cu care amîndoi au fost de acord. celălalt doctor cerîndu-şi fără multe vorbe scuze printr-o notă publicată în gazeta locală. După aceea s-a observat că magistratul şi medicii din oraş îl priveau pe doctorul Wild cu mult respect chiar cînd se găsea în cea mai jalnică stare. Cazul nu a fost niciodată explicat, ceea ce a

făcut ca misterul de care era înconjurat doctorul Wild să devină şi mai adînc.

În vreme ce pentru familia Falconer se apropia momentul hotărîtor, doctorul Wild se aciuase într-o coşmelie de crîşmă de pe drumul principal, aflată la jumătatea distanţei dintre *station*-ul lui Job şi oraş. (Oraşul se numea „Come-by-Chance", expresiv nume [1], iar coşmelia se chema „Dead Dingo Hotel" [2], ţinut de James Miles, cunoscut sub numele de „Jimmy Veninosul", poreclă care putea luată fie ca un omagiu, fie ca o bîrfă la adresa băuturilor spirtoase pe care le vindea. Fratele lui Job, Mac pe nume, era şi el instalat la „Dead Dingo Hotel", cu consemnul ferm de a veghea, sub un pretext oarecare, ca doctorul să nu-şi bea pînă şi minţile sau să nu rămînă destul de treaz ca să devină nervos de a-l împiedica să plece în altă parte ori, dacă pleacă, să se ţină după el ; în orice caz, cum după vreo săptămînă să-l aducă la *station*. Mac (mult mai nepăsător, mai vesel şi mai energic decît frate-său), executa cu strictеţe consemnul, pretinzînd cu destul succes că se află şi el la coşmelie ca să tragă un chef.

Dar într-o dimineaţă, pe la începutul săptămînii de care era vorba, îngrijorarea lui Job crescu nespus de mult din pricina unor simptome, aşa că trimise pe băiatul negru după nevasta vecinului şi se hotărî să plece călare la Come-by-Chance, să-şi anunţe soacra să vină repede la Gerty, iar în drum, să vadă care mai este situaţia cu doctorul Wild şi Mac. Cum sosi nevasta vecinului, care călătorea cu o brişcă uşoară, Job încălecă pe o mînzişoară pe care de-abia o învăţase la călărie.

— Nu fi îngrijorat, Job, zise Gerty cînd bărbatul se aplecă din şa ca să o sărute. O să fie totul cum trebuie. Aşteaptă ! E bine să-ţi iei şi puşca s-ar putea să dai iar peste dingo ăia. Ţi-o aduc eu imediat.

Acei cîini dingo făceau mult rău, atacînd oile : Job şi Gerty zăriseră în ultima vreme trei astfel de animale aflate în apropierea potecii, cînd soţii se aflau pe acolo împreună dar, bineînţeles, fără puşcă. Gerty luă cu grijă

[1] „Ajuns din întîmplare" (n.t.).
[2] Hotelul „La cîinele dingo mort" (n.t.).

arma încărcată ce se afla, agățată de o curea, pe peretele dormitorului, o scoase afară și i-o dădu lui Job în mînă cînd bărbatul se apleca să o mai sărute o dată înainte de a pleca.

Era o zi foarte fierbinte — începutul unei lungi perioade de secetă, zi în care Job a fost pus la cea mai mare încercare. A străbătut prin potecă vreo cinci, șase mile prin *scrub*-ul des, monoton, apoi coti spre drumul principal ca să mai scurteze din cale, luînd-o peste șesul întins cu arbori „inelați". Eucalipții înalți fuseseră „inelați" (un inel de scoarță decojită jos lîngă rădăcina trunchiului), sau mai curînd „săpați" ; adică se scobea un inel în jurul trunchiului pînă se ajungea la sevă, pentru ca arborele să fie ucis, să se usuce, rădăcinile vii să nu mai aibă putința de a suge slaba „putere" aflată în acest pămînt „sărac", astfel ca buruienile obișnuite (de care depinde viața cirezilor și turmelor din Australia) să crească mai bine. Copacii tari, morți își țineau drepte în sus trunchiurile fără coajă, înălbite și crengile fără frunze, pe o distanță de trei, patru mile, iar buruienile cenușii, castanii creșteau printre ei, murind și ele la primul vînt de secetă ce se abătea asupra lor. Toată vegetația căpăta culoarea sură, ca de cenușă, dogoarea scînteia și juca printre lucrurile de acolo, iar bolta cerului, avea culoarea galbenă ca de alamă, fără urmă de nor pe toată întinderea ei, pe care soarele strălucea orbitor ca un disc alb, cu marginile aproape topindu-se în culoarea cerului.

Job își ținea neglijent pușca gata de tras (era o armă cu două țevi care se încărca prin vîrful țevii, cu țeavă lisă pentru alice și cealaltă cu ghinturi pentru cartuș cu glonț) și tot trăgea cu ochiul după vreun dingo. Își ocrotea mînza așa cum se procedează cînd este vorba de o călătorie lungă, călărind fără grijă în trap mărunt, după obiceiul bușmenilor, ceva aplecat într-o parte — și nu sînt sigur dacă nu cumva va fi avut și un picior trecut peste măciulia din față a oblîncului. Se lăsase drumului fără grijă, gîndind ca un bun părinte la viitor, poate, cînd deodată o iguană mare, neagră, unsuroasă o zbughi de lîngă potecă printre pămătufurile de buruieni și țăndările de coajă jupuită, mișcînd un copăcel.

„Era o namilă, — zicea Job mai tîrziu — trebuie să fi fost lungă de peste șase picioare și peste un picior de lată. M-a speriat aproape tot atît de rău și pe mine ca și pe mînză".

Mînza sări într-o parte ca o pocnitoare, Job se proțăpi instinctiv în șa, ceea ce pentru el era ceva firesc, dar mai înainte ca să poată apuca frîul — care fusese lăsat să se bălăbăne, agățat de măciulia șeii — mînza se izbi de un măr îndigen uscat, tare ca fierul, și piciorul lui Job fu strivit de la scară pînă la buzunar.

„Am simțit cum sîngele începe să gîlgîie — mai spunea Job — și mi-am dat seama că... (Job mai înjura nepăsător din cînd în cînd) și mi-am dat seama că afurisitul de picior era rupt de-a binelea. Am aruncat pușca și mi-am eliberat piciorul sting din scara șeii trăgîndu-l cu mîinile și am reușit să cad pe piciorul drept cînd mînza începu din nou să se miște".

Cele ce urmează au fost spicuite din declarațiile doctorului Wild și ale lui Mac Falconer, precum și ale lui Job : „gînduri care-mi zburau prin minte", cum spunea el.

„Ei aveau un oarecare avantaj față de mine zicea el — căci eu eram la pămînt și nici nu puteam vorbi ca lumea".

Mînza făcu vreo cîțiva pași în jur și după aceea rămase în picioare uitîndu-se la el — așa cum face o herghelie de cai sălbatici cînd aude un foc de armă ; se oprește uneori numai ca să vadă fumul. Piciorul lui Job era strivit rău de tot și durerea trebuie să fi fost groaznică. Dar gîndurile îi zburau fulgerător, așa cum se întîmplă oamenilor cînd se găsesc la ananghie. Fără îndoială că în minte i-a apărut scena din copilărie de la casa singuratică din *bush* : calul tatălui său apărînd fără călăreț ; și apoi ce a citit în ochii mamei sale.

Se știe că prima, cea mai bună și cea mai rapidă șansă pentru un bușman aflat în atare situație disperată este ca animalul său de călărie să se ducă acasă fără călăreț, cei de acasă să fie astfel alertați și să se ia înapoi după urmele calului pînă ajung la el ; altfel, cel rănit poate să zacă acolo unde se află zile întregi... săptămîni... pînă

cînd buruienile crescute în jur ascund trupul prefăcut în ţărînă. Job se afla pe o veche potecă prin *scrub* folosită doar de oi şi pe care puţini oameni mai aveau prilejul să treacă luni de zile de acum înainte ; dar el nu ţinu seama de această împrejurare. Se tîrî pînă aproape de puşcă, apoi pînă la o buturugă, trăgînd după el arma şi piciorul făcut zob. Cum a reuşit aşa ceva el nu mai ştie. Pe jumătate tolănit într-o rînă, rezemă ţeava puştii de buştean, ochi, mînza, apăsă pe amîndouă trăgacele şi apoi se prăbuşi pe spate şi rămase lungit la pămînt, cu capul rezemat de buştean : iar ţeava puştii, alunecînd, îi căzu pe grumaz. Corbii erau interesaţi de ce se petrece, iar furnicile aveau să apară şi ele curînd-curînd.

Ei, dar doctorul Wild avea adesea presimţiri, inspiraţii : fapt este că făcea cîte ceva care, după ce fusese făptuit, părea să fi fost sugerat de o inspiraţie şi de nimic altceva. De multe ori se ducea undeva şi într-un moment cînd şi unde era mai multă nevoie de el decît ori care alt om din lumea asta în acel loc şi în acel moment. Avea în el sînge de ţigan vrăjitor, zicea lumea. În orice caz, fiind omul înconjurat de mister care era, avînd înfăţişarea pe care o avea, trăind viaţa pe care o trăia şi mai ales înfăptuind ceea ce înfăptuia — este posibil ca el să se fi găsit mai mult decît noi în legătură cu această temută lume invizibilă, aflată în jurul nostru şi printre noi, din lăuntrul căreia noi nu vedem decît chipuri denaturate şi auzim vorbe fără noimă cînd sîntem pe cale de a ne veni în fire după o boală sau... de a înnebuni.

În dimineaţa cînd Job a avut accidentul şi după o lungă tăcere cu gîndurile aiurea, doctorul Wild se adresă pe neaşteptate lui Mac Falconer :

— Adu caii, Mac. Ne ducem la *station*.

Mac, obişnuit cu excentricităţile doctorului, se duse imediat să caute caii.

Şi atunci, cine avea să sosească la han decît doamna Spencer, soacra lui Job, în drum de la oraş la *station* ? Poposise doar pentru a bea o ceaşcă de cafea şi să dea cailor ceva nutreţ. Avea chipul colţuros şi era socotită drept o femeie destul de aspră şi practică, dar avea destulă vioiciune, un bun simţ care aducea a prietenie

și ochi albaștri, veseli, adînciți în orbite. Locuia la oraș și era înstărită de pe urma dobînzilor la unele sume pe care soțul ei le depusese la bancă. Venise cu o trăsură de tip american, fără coviltir, cu două bănci laterale și un destul de lung și de larg compartiment ca un cufăr în partea dinapoi, fapt care o obligase în cazul de față să pună oiștea la trăsură ca să înhame doi cai. Printre catrafusele din compartiment se găseau o saltea, perne și fulucuri umplute cu lînă, două pături mari tot de lînă și tot felul de cutii ticsite cu cele necesare traiului, trufandale și obiecte de lux. Într-un cuvînt era o soacră excelentă, la dispoziția unui ginere aflat într-o situație critică.

Și, pentru că veni vorba de soacre, mi-ar plăcea să spun o vorbă bună pentru ele chiar acum. În toată lumea soacra este socotită o pacoste cînd este liniște și belșug în casă. Dar cînd în casă intră boala sau se cuibăresc nori negri ?! Atunci spui : „Scrie mamii ! Telegrafiază după mama ! Trimite pe cineva la mama ! Mă reped s-o aduc pe mama !" Și dacă mama nu este pe-aproape : „Ah, cît aș vrea să fie mama aici ! Dac-ar fi mama mai aproape !" Iar cînd mama se găsește la fața locului, ginerele îngrijorat se roagă : „Nu pleca, *mamă !* Ai să mai stai la noi, nu-i așa, mamă ?... Pînă o să fie din nou bine în casă ! Să știi că am să mă duc chiar eu să văd ce mai e pe la casa matale !...". Dar lui Job Falconer îi era mereu dragă soacra, nu numai cînd avea nevoie de ea.

Mac zăbovise ceva pînă să găsească și să prindă unul din cai. Doamna Spencer plecase, așa că Mac și doctorul o ajunseră din urmă de-abia la vreo milă mai înainte ca trăsura să apuce pe cărarea care ducea spre casă și să pătrundă în *scrub*, la colțul întinsului șes cu copaci inelați. Doctorul Wild și Mac urmară calea trăsurii și cînd dădură frîu cailor pe lîngă marginea scrubului, doctorul își aruncă de cîteva ori privirea peste șes, la crengile uscate, pleșuve. Mac se uită și el la ele. Corbii săreau pe crengile unui copac aflat în mijlocul cîmpului, ceva mai departe de drum, bătînd ușor din aripi și ajungînd din cracă-n cracă tot mai jos spre bălării, de unde zburau repede în sus și apoi în cerc.

— E un animal mort acolo, zise Mac, convins de superioritatea lui în cunoașterea *bush*-ului.

— Nu... E un animal care trage să moară, zise doctorul Wild, care avea mai puțină experiență a vieții din *bush*, dar mai multă inteligență ca să interpreteze faptele.

— O fi pe undeva vreun juncan de-al lui Job, mormăi Mac, apoi izbucni : Dar încă nu-i secetă !... Să fiu al naibii dacă n-o fi vorba de „ploorer".

Lui Mac îi era teamă de această molimă a vitelor cornute, pleuro-pneumonia, care făcea ravagii pe la alte *station*-uri, dar care pînă acum nu se declarase și pe *run*-ul lui Job.

— Să mergem și să vedem, dacă vrei, propuse doctorul Wild.

O luară înapoi de-a curmezișul cîmpului, caii căutîndu-și cale printre smocurile de buruieni uscate și crengile căzute.

— Nu-i nici urmă de vită cornută, zise doctorul : mai curînd poate fi vorba de vreo oaie care și-a pierdut mielul.

— Ah ! Blestematii ăștia de dingo care se dau mereu la oi ! se oțărî Mac. N-avem o pușcă să tragem măcar o dată în ei !

Doctorul Wild smuci poalele hainei lungi de mătase chinezească cu care era îmbrăcat și scoase un revolver din buzunarul de la șold. Mereu avea un revolver la el. „Pentru cazul că m-aș vedea silit să împușc persoana întîi singular în una din aceste zile dogoritoare", a explicat el odată, vorbe la care bușmenii se scărpinară la ceafă, nepricepînd ce vrea să zică.

N-o să-i vedem niciodată atît de aproape ca să putem trage în ei, zise doctorul, apoi începu să îngîne frînturi dintr-un cîntec din *bush*, despre un bușman găsit în ultimele lui clipe cînd murea din pricina setei și nu era apă.

Corbii tot zboară pe sus, copii,
Nu vor să se lase pe el.
Cîinele-adulmecă pe jos, copii,
Deși e doar un cățel.

— Trebuie să fie ori una, ori alta, așa cum am spus eu. Uite la blestemații de corbi...

Au găsit omul și l-au luat...
Mii de furnici sînt pe jos.
Iar corbii se roagă să le fie lăsat,
Croncănind rar, fioros

— Dumnezeule ! Ce-i asta ? țipă Mac, care călărea ceva mai în față și avea un cal mai înalt.

Era mînza lui Job, cu șaua și căpăstrul pe ea și cu un glonț (așa cum au descoperit mai tîrziu cînd au examinat hoitul), care îi trecuse prin greabăn și piept și cu țeasta plină de alice pentru cangur. Își mișca încet capul pe pămînt și scormonea țărîna cu copita, ca și cînd ar fi vrut să consemneze în scris motivul pentru care se găsește în starea în care era.

Doctorul luă revolverul, scoase din buzunarul vestei un cartuș și mîntui în mod foarte științific mînza de chinuri. Apoi ceva — instinct profesional ori ceva supranatural — îl făcu pe doctor să se îndrepte chiar spre buturuga ascunsă în bălării, unde se găsea Job, așa cum l-am lăsat în povestirea noastră, adică la vreo sută de pași de mînză. Bietul animal trebuie să mai fi mers, clătinîndu-se, pînă mai încolo, după ce fusese împușcat. Mac se ținea după doctor, tremurînd din toate mădularele.

— Doamne, Dumnezeule ! țipă Mac ca o muiere (și — mai zicea doctorul Wild — cu fața atît de palidă încît pistruii păreau niște nasturi pe obrajii lui), Doamne, Dumnezeule ! S-a împușcat.

— Nu, nu s-a-mpușcat, zise doctorul, aducîndu-l pe Job repede, cu dibăcie într-o poziție mai convenabilă, cu capul mai departe de buturugă și cu gura în sus, să aibă aer. Apoi își plimbă privirea și palmele pe tot trupul lui și Job gemu încet.

— Și-a rupt piciorul, anunță doctorul. Apoi, chiar în această situație, nu se putu struni să nu facă, mai mult pentru sine, o remarcă scurtă dar caracteristică : Un bărbat nu se sinucide cînd are perspectiva să ajungă pentru prima dată în viața lui tată legal, decît dacă nu mai poate întrevedea posibilitatea unui drum lung în viitor.

Apoi își luă sticla de whisky și îi porunci brusc lui Mac :

— Dă-mi bidonul ! (Mac avea agățat de gîtul calului un bidon îmbrăcat în stofă groasă de pîslă). Și acum, gonește înapoi pe potecă, oprește-o din drum pe doamna Spencer și adu trăsura aici, spune-i că e vorba doar de un picior rupt.

Mac sări în șa și plecă într-un galop amețitor.

Pe cînd lucra cu mîinile, doctorul mormăia :

— Neghiobul și-a împușcat calul. Un asemenea gest mă face praf, n-am ce zice alta ! Netotul ar fi zăcut așa o săptămînă. N-aș fi bănuit atîta neomenie în acest hoit de om ! Ar fi timpul să cunosc mai bine oamenii !

Dar cînd Job își mai reveni ceva în fire, doctorul Wild fu lămurit.

— Unde-i mînza ? țipă brusc Job, printre gemete.

— E bine, sănătoasă, răspunse doctorul.

— Oprește-o ! strigă Job, încercînd să se ridice de jos. Oprește-o !... Oh, Doamne, piciorul !...

— Stai liniștit, nebunule !

— Oprește-o ! urlă Job.

— De ce s-o opresc ? întrebă doctorul, adăogînd : N-o să se ducă prea departe.

— Oprește-o ! Se duce acasă, la Gerty ! țipă Job. Pentru Dumnezeu, oprește-o !

— O-o-o-o ! Aș fi trebuit să bănuiesc așa ceva..., rosti doctorul tărăgănîndu-și vorbele... Ar fi trebuit să cunosc mai bine oamenii...

— Nu mă duce acasă ! se rugă Job într-un răstimp cînd era pe jumătate conștient. Du-mă la Jimmy Veninosul și trimite vorbă acasă la Gerty că sînt la un chef.

Cînd Mac și doamna Spencer sosiră cu trăsura, doctorul Wild era cu mînecile cămășii suflecate, iar haina de mătase chinezească fusese sfîșiată în fașe pentru bandajat. Jumătate din cracul pantalonului și gheata cu elastic de la piciorul rănit erau aruncate la pămînt, tăiate și spintecate, iar piciorul bandajat era prins între două fîșii de coajă de copac, cu smocuri de iarbă îndesate între ele și picior și legate pe deasupra cu curelele de la șa.

— Asta-i tot ce pot face pentru el acum.

Doamna Spencer era o femeie tare, vioaie la minte, dar se cam îngălbenise la față și tremura nițel. Cînd ajunse destul de aproape ca să fie auzită, strigă la doctor :

— Ce mai face Job acum ? (În treacăt fie zis, Job nu se remarcase niciodată ca făcînd ceva).

— Și-a rupt piciorul și și-a împușcat calul, răspunse doctorul. Continuă însă imediat : Dar nu știu dacă este un erou sau un netot. În orice caz, e destul bucluc.

Desfăcură și desfășurară patul, păturile și pernele de la spatele trăsurii, rezemară patul de buturugă, ca să aibă o treaptă pînă la el, și îl urcară pe Job în pat. A fost o treabă anevoioasă, delicată dar trebuia făcută. Job, înnebunit de durere și zăpușeală, era menținut să nu leșine numai cu whisky ; tot timpul gemea, delira și urla la ei să oprească mînza.

„Noroc că l-am găsit noi înaintea furnicilor", mormăi doctorul. Apoi avu din nou o inspirație...

— Să-l ducem la coliba ciobanului din partea asta a *station*-ului. O să-l lăsăm acolo. Mînă încet, cu grijă și din cînd în cînd toarnă-i brandy în gură ; cînd s-o termina brandy, toarnă-i whisky... apoi gin... ține romul mai la urmă (doctorul pusese în trăsură o provizie bună de băuturi spirtoase de la Jimmy Veninosul). Eu iau calul lui Mac, plec și am să-l trimit pe Peter (un muncitor de la fermă) să vă întîlnească. Dacă am să pot, mă întorc și eu la voi. *Cele întîmplate au să grăbească evenimentele de la* station.

Remarca aceasta era una dintre cele multe și aparent fără noimă ale doctorului Wild, pe care nici un om sănătos la cap și care nu se găsește sub influența băuturii nu ar putea să-i ghicească tîlcul sau să-i găsească vreo motivare... afară de țicneala doctorului.

Delirul lui Job a rămas tot drumul concentrat numai asupra mînzei moarte.

— ...Opriți-o ! Nu trebuie să se ducă acasă la Gerty !... Doamne, ajută-mă s-o pot împușca !... Stai !... Ptttrrr ! Aho !... Ptttrrr !... Stai locului, Jessie, fetițo !... Stai !... Stai !... Ochește bine !... Ochește... exact !... Dumnezeule, ochește tu, Doamne, în locul meu !... Ah, am greșit ținta ! Oprește-o să nu fugă !...

— N-am mai întîlnit asemenea caracter, își spunea mai tîrziu doctorul Wild părerea, la un om cu înfățișarea exterioară ca a lui Job. În California am întîlnit oameni cu revolverul în mînă, cu mustăți fioroase. Dar aici, în Australia am văzut mai mulți oameni care, în situațiile cele mai blestemate, te primesc prietenește și se căznesc să-ți zîmbească. Acești găligani de bușmeni costelivi și nătîngi vor reuși într-o bună zi să facă asemenea lucruri încît lumea veche o să tresară și o să rămînă pe gînduri.

La *station* a ajuns la timp, iar după douăzeci, treizeci de minute a lăsat cazul pe seama femeii din Lancashire — a cărei pricepere îi dădea motiv să o admire — și a plecat călare la colibă pentru a se ocupa de Job pe care îl instalară curînd cît mai confortabil cu putință.

Doamnei Falconer i-au spus mai întîi o poveste cum că Job ar fi nemaipomenit de timid, de fricos și apoi, încet-încet, pe măsură ce tînăra mamă se înzdrăvenea tot mai mult și adevărul căpăta tot mai puțină importanță, i-au spus despre ce era vorba în realitate. Și astfel, în loc ca Job să fie împins, cu obrajii îmbujorați, în dormitor ca să-l vadă pe primul lui născut, Gerty Falconer, chiar ea, își duse pruncul la colibă și prezentă unchiului Job pe primul și cel mai iubit văr al meu și prieten la toartă prin *bush*.

Doctorul Wild a mai rămas pînă l-a văzut pe Job mutat cu grijă în casa lui și apoi a plecat și el.

— Îmi pare rău, spuse Job doctorului în zilele cînd încă nu era în putere, îmi pare rău după biata mînză. Începusem să o învăț la șaua de damă pentru Gerty, cînd am fost nevoit să o ucid. N-aș fi renunțat la ea nici pentru douăzeci de lire sterline.

— Nu te mai gîndi la asta, Job, îi răspunse doctorul. Află că și eu am împușcat odată un animal la care țineam mult — și am făcut asta de dragul unei femei — iar animalul pe care l-am împușcat mergea în două picioare și purta pantaloni... Rămîi cu bine, Job...

Și plecă spre Jimmy Veninosul.

LA URMA URMEI — E PATRIA LUI

Poştalionul dinspre Blenheim cobora în lunca rîului Avetere, ieşind din trecătoarea Taylor. La dreapta, dincolo de rîu, se întindeau mlaştinile şi cîmpiile verzi pînă la oceanul îndepărtat, întretăiate de lanţuri de coline acoperite cu smocuri de iarbă. Aici, în Noua Zeelandă, nu există acel *bush* specific Australiei. Dar se puteau observa destule pîlcuri de arbori importaţi, plantaţi la distanţă unii de alţii — cu trunchiurile drepte aidoma unor santinele — părînd că sînt lăsaţi în părăsire şi pricinuind uimire prin singurătatea lor.

— Straşnică ţară Noua Zeelandă, nu-i aşa ? zise un bărbat voinic, cu faţa tuciurie, barba înspicată şi ochi căprui, aşezat între surugiu şi un alt pasager pe capra pentru vizitiu.

Celălalt călător, care pretinsese a fi, şi chiar părea să fie, voiajor comercial, dar care putea să fie şi un escroc de meserie — ba chiar era posibil să fie şi una şi alta — exclamă :

— Nu mai spune ! Păi, poate că Noua Zeelandă este cea mai săracă ţară. Auzi, straşnică ! Ar trebui să vezi insula de nord a ţării, prin districtele Wairarapa şi Napier, în jur de Pahiatua. Iată de ce eu zic că Noua Zeelandă e o ţară a dracului de săracă.

— Hm ! Părerea mea este că n-ai mai vorbi aşa dacă ai fi fost vreodată în Australia, departe în New South Wales. Mi se pare că lumea de aici nici nu bănuieşte ce minunată ţară are. Dumneata zici că aici e prost, nu ? Păi, unui prăpădit de „papagal“ [1] australian i-ar lăsa gura apă după ce-i mai prost în Noua Zeelandă.

[1] Mic fermier (n.t.).

— Eu mereu mă gîndesc că Australia-i o ţară bună, mormăi surugiul, un „cap sec" cu păr bălai. Eu mereu m-am gîndit că...

— Ţară bună ! exclamă cel cu barba înspicată cu ton de dispreţ. Ba Australia, cu excepţia unei fîşii de-a lungul ţărmurilor, este cea mai stearpă şi mai bătută de Dumnezeu ţară din cîte am văzut !

A urmat o tăcere : mută din partea vizitiului, rămas pe gînduri, agresivă din partea străinului.

— Eu mereu m-am gîndit că... — începu vizitiul, după ce tăcuse multă vreme dus pe gînduri — ...eu mereu m-am gîndit că Australia este o ţară bună...

Îl lăsară să se gîndească mai departe. Diligenţa cobora pe terasele naturale de deasupra malurilor rîului şi trase la cîrciuma de la marginea drumului.

— Aşadar eşti originar din Australia, se adresă ambulantul cu bocceaua celui cu barba înspicată, după ce diligenţa porni iar la drum.

— Hm !... Cred că sînt. În orice caz, de născut acolo m-am născut. Ăsta e cel mai preţios lucru pe care l-am primit de la blestemata aia de ţară.

— Şi cît ai stat acolo ?

— Pînă am plecat, răspunse străinul. Apoi, după ce se mai gîndi niţeluş, adăugă : Prima dată am plecat cînd eram de vreo treizeci şi cinci de ani ; m-am dus în arhipelag. Am jurat că nu mă mai întorc în Australia, dar... m-am întors. Cred că am o oarecare afecţiune pentru bătrînul Sydney. Am mai bocănit prin ţara asta sălbatică vreo cinci-şase ani şi apoi am şters-o la Frisco [1]. Am jurat că nu mă mai întorc niciodată acolo, şi nici că mă mai întorc.

— Dar cînd eşti atît de aproape, sigur că ai vrea să mai dai o raită pe-acolo, să mai vezi bătrînul Sydney şi alte locuri, înainte de a te întoarce în America.

— De ce dracu' aş mai vrea să văd această afurisită de ţară ? se răsti străinul extrem de iritat. Păi, Australiei nu sînt dator să-i mulţumesc cu nimic... decît... că am

[1] San Francisco (n.t.).

plecat din ea. E cea mai nimerită țară ca să fugi din ea, din cîte țări am văzut.

— Bine... Ei, îmi ziceam doar că ai putea avea niscai prieteni pe acolo, răspunse boccegiul, cam ofensat.

— Prieteni !... Asta-i alt motiv. Nu m-aș mai duce pe-acolo pentru toți prietenii și toate neamurile de la Adam încoace. M-am săturat pînă peste cap de toți, cîtă vreme am fost cu ei. Cei mai urîți și cei mai proști ani din viață i-am cheltuit în Australia. Puteam să mor de foame și am și îndurat foame jumătate din viața dusă acolo. În țara mea am trudit mai greu și am agonisit mai puțin în cinci ani decît în cincisprezece (amestecase borcanele) în altă țară — și am cutreierat cîteva de cînd am părăsit-o. Nu, Australia este cea mai cumplită țară pe care Domnul a avut motiv să o uite. Am de gînd să iubesc țara care m-a primit cu dragoste cînd am plecat de groaza foamei din scumpa mea țară natală — și această nouă țară a mea se numește Statele Unite ale Americi. Ce e Australia ? O întinsă sălbăticie înfometată și însetată, cu vreo două orașe mari pentru comoditatea speculanților străini și cîte o adunătură de coșmelii, numite orașe, tîrguri, tot pentru speculanții străini. Iar populația este compusă în cea mai mare parte dintr-o turmă de corcituri, cei mai mulți dintre ei niște neghiobi, care trăiesc aidoma robilor din Europa prin orașe și ca niște cîini zănatici prin *bush*, care trăncănesc despre democrație și nu au altceva de făcut decît să trudească pentru un pumn de orășeni spilcuiți, mulți veniți din Londra, și care cea mai mare parte a timpului o țin într-un chef la Paris. Ce mai, australienii nu au avut măcar curajul să ceară guvernului să facă, din banii lor, o serie de îndiguiri pe malurile fluviilor, ca să fie mai mult teren de locuit. America este destul de rea, dar niciodată nu a fost atît de meschină. Ha ! Blestemul Australiei este oaia și strigătul de război al australienilor este be-e-e-e !...

— Hm ! Ești primul om pe care îl aud vorbind despre patria lui așa cum vorbești dumneata, zise boccegiul, foindu-se obosit și enervat din pricină că stătea nemișcat de atîta vreme. E un cîntec „Trăiește acolo un om cu sufletul atît de mort, care niciodată nu și-a zis... că...". Am uitat continuarea.

Încercă să-şi reamintească. Omul de alături al cărui suflet era mort, îşi dregea glasul ca să intre din nou în acţiune, iar vizitiul — care fusese repezit de două ori, pe cînd străinul fusese numai o dată — prinse prilejul să sublinieze că el mereu a gîndit că un om este dator să sară în apărarea patriei sale.

Străinul nu îl luă în seamă şi deschise focul asupra boccegiului. Începu să demonstreze că totul este putred ; că patriotismul este cel mai mare blestem din lume ; că el a fost pricina tuturor războaielor ; că este un sentiment fals, generat de incultură, care îl împinge pe om să slugărească, să rabde de foame şi să lupte pentru bunăstarea puturosului de stăpîn al său, că acest sentiment este împotriva fraternităţii universale, că este mama urii, crimei şi sclaviei şi că lumea nu va fi mai bună pînă cînd otrava ucigaşă, numit sentiment patriotic, nu va fi „educată", fiind scoasă din burţile oamenilor.

— Patriotism ! ! exclamă el ironic. Patria mea !... Bieţii nătărăi. Ţara nu a fost niciodată a lor, ci a speculanţilor, absenteiştilor, samsarilor de terenuri, escrocilor, a bandelor de hoţi — oamenii pentru care luptă nătărăii de patrioţi — adică ţara a fost chiar a stăpînilor lor ! Be-e-e-e-e !

Opozanţii lui erau la pămînt.

Diligenţa se căţărase pe terasele din partea sudică a rîului şi hurducăia pe o porţiune de drum de-a curmezişul unui platou.

— Ce arbori sînt cei de colo ? întrebă străinul, spărgînd muţenia agresivă care urmă după discursul său antipatriotic, şi arătă cu degetul înspre o pădurice, alăturea de drum, ceva mai înainte. Pare o plantaţie. Cu siguranţă că pe aici nu a fost nici o pădure.

— Ei, sînt nişte copaci pe care i-a importat guvernul, zise boccegiul, ale cărui cunoştinţe asupra subiectului în cauză erau limitate. Arborii de la noi nu trăiesc pe terenul ăsta.

— Dar mi se pare ca şi cum...

Străinul se smiorcăi întîmplător şi apoi trase de mai multe ori aer în piept, dar de data aceasta cu interes. Era o dimineaţă călduroasă după ploaie. Îşi pironi privirea

pe copaci. Nu erau aidoma eucaliptilor australieni. Coroana se ţuguia spre vîrf, crengile erau destul de drepte. Aici nu este arşiţa din Australia, care face ca ramurile să se încovoaie şi frunzele să se răsucească.

— Asta-i bună ! exclamă străinul, holbîndu-se întruna şi adulmecînd puternic. La naiba, zău că sînt (adulmecînd din nou) chiar eucalipţi australieni !

— Da, chiar d-ăia sînt, zise vizitiul, atingînd caii cu nuieluşa.

— Liniştiţii, (tras aer pe nas) bătrînii eucalipţi australieni ! exclamă ex-australianul, cu un foarte ciudat entuziasm.

— Nu-s bătrîni, ripostă vizitiul. Sînt copaci tineri de tot. Dar cică aici nu cresc ca-n Australia. Contează diferenţa de climat. Eu mereu m-am gîndit că...

Dar celălalt părea că nu-l aude. Se uita cu ochii mari la copacii pe lîngă care treceau. Fuseseră plantaţi în şiruri drepte întretăiate de şiruri în curmeziş şi se dezvoltau de mai mare dragul.

Printre copaci se zărea şi o tabără a unui vînător la capcane. Făcuse focul cu frunze uscate şi vreascuri de eucalipt, deasupra căruia fierbea o oală. Mirosul fumului acelui foc interesa acum nasul înstrăinatului, aducîndu-i în minte un val de amintiri.

— Bună ziua, prietene ! strigă pe neaşteptate spre vînătorul cu capcane, spre mirarea pasagerilor din diligenţă.

— Bună ziua, prietene !... I se păru că răspunsul vine ca un ecou al trecutului.

Deodată privirea îi căzu pe un pîlc de copaci, vădit plantaţi mai demult ; poate cu titlu de experienţă. Unul dintre ei crescuse ciudat, după ereditatea soiului : răsucit, strîmb şi cu coaja zgrunţuroasă. Nu te mai puteai înşela, luîndu-l drept al soi de copac ; era un eucalipt australian.

— Un formidabil, de bătrîn eucalipt australian albastru ! exclamă pasagerul, privind copacul cu cel mai mare interes.

Îşi răsuci capul ca să-l mai privească o dată şi apoi se aşeză liniştit, fumînd în tăcere şi privind drept înainte,

ca și cînd trecutul i-ar fi apărut în față... Și chiar că-i apăruse.

— Hm !... Hm !... Copacii ăștia... mireazma frunzișului lor m-au făcut să mă mai gîndesc, zise ca un fel de motivare a tăcerii sale... Și rămase mai departe cufundat în gînduri.

— Ei, cît mă privește, zise pe nepusă masă, cu aer de superioritate, un turist din interiorul diligenței, cît mă privește, eu nu prea găsesc ceva demn de reținut din Australia. Păcătoasele astea de colonii sînt...

— Ei, la dracu' ! mîrîi omul născut în Australia către cei din diligență care goliseră o a doua sticlă de whisky. Ce, naiba, știți voi, britanicii, despre Australia ? În orice caz, aflați că este la fel de bună ca Anglia !

— Bănuiesc că o să te duci ca glonțul înapoi în Statele Unite imediat ce o să-ți termini treburile la Christchurch, zise voiajorul comercial cînd, către sfîrșitul călătoriei, deveniseră ceva mai apropiați.

— Ba nu. Cred că mai întîi am să dau o raită prin Australia. Unul din vechii mei prieteni se ocupă de afaceri în Sydney și aș vrea să mai stau ceva la taifas cu el.

NOTĂ

Henry Archibald Lawson, „cel mai iubit și cel mai cunoscut scriitor al Australiei" — cum îl socotește criticul australian Denton Prout, în cartea sa publicată în deceniul al șaptelea al secolului nostru „The Grey Dreamer" („Visătorul cărunt") — s-a născut la 17 iunie 1867 într-un cort din așezarea omenească a căutătorilor de aur din regiunea Grenfell, statul New South Wales. Tatăl său era un marinar norvegian, Peter Hertzberg Larsen. Mama se numea Louisa Albany, de origine engleză. Tatăl părăsise vasul la Melbourne, atras de mirajul terenurilor aurifere. Copilul a fost înregistrat la autorități ca Henry Archibald, iar ca nume de familie a fost trecut Lawson în loc de Larsen. Părinții se mutau cu cortul de pe un teren pe altul, au încercat să înjghebeze o fermuliță, tatăl se angaja să facă lucrări ocazionale. Copilul și-a petrecut primii ani din viață în această lume de oameni veniți în căutarea norocului, de aventurieri, de speculanți. De-abia la 9 ani băiatul a putut fi dat, împreună cu fratele său mai mic cu doi ani, la o școală improvizată, dar și aici se ducea numai la cursurile serale, ziua muncind alături de tatăl său. Îi plăcea literatura și a citit mult, la întîmplare. Către douăzeci de ani a plecat împreună cu fratele în căutare de lucru, spre vest. În aceste călătorii a cunoscut alți oameni și a înregistrat în minte sumedenie de tipuri și caractere.

În 1887 trimite publicației *Bulletin* o poezie, care este publicată. A continuat colaborarea la această gazetă cu poezii și schițe, povestiri, a început colaborarea și la alte gazete ; evident, munca literară nu îl hrănea, așa că era veșnic în căutare de lucru. Un timp a fost și învățător la o școală rurală din Noua Zeelandă, a călătorit și la Londra. În patrie a găsit editori pentru poezii, dar mai ales pentru povestirile sale mult gustate de public. Cam de pe la începutul veacului nostru a stat mai mult la Sydney, trăind din avansurile luate de la edituri și gazete și din împrumuturi.

Uneori prietenii făceau chetă să-i plătească datoriile pentru a nu fi dat în judecată.

A murit la 2 septembrie 1922, pe neașteptate, la Abbotsford, mahala aparținînd de Sydney, cu nimeni lîngă el.

Deși se poate spune că a scris în maniera lui Bret Harte, Mark Twain, Rudyard Kipling, Jack London, povestirile sale nu discută probleme generale ; se limitează la fapte simple, dar cu adîncă rezonanță în sufletul australienilor, pentru că zugrăvește realitatea. După moartea sa au fost publicate cîteva culegeri de amintiri ale foștilor lui tovarăși de pribegie, mulți din eroii povestirilor lui fiind identificați ca persoane reale, trăind întîmplări reale. Critica este unanimă în a-i recunoaște marele talent de povestitor.

În românește au mai fost publicate două culegeri de povestiri, în colecția „Meridiane" : „Cum s-a îndrăgostit Joe Wilson" (1955) și „Rivalul lui Andy Page" (1969). Culegerea de față încearcă să prezinte cititorului român o cît mai cuprinzătoare și semnificativă imagine a operei lui Lawson, despre care criticul H. M. Green spunea : „Dacă ni s-ar da sarcina să găsim o singură carte care să reprezinte Australia, aceasta ar fi un volum de Lawson. A-l citi pe acest autor în străinătate echivalează pentru un australian cu a respira aerul patriei".

* * *

Australia de acum 80—100 de ani este o lume exotică, atît în spațiu cît și în timp. Unele cuvinte care nu-și puteau găsi un echivalent acceptabil și mai ales care nu puteau oglindi realitatea australiană a vremii respective, au fost lăsate în forma lor originală ; în notă la subsol au fost date explicații simple, concise. Aici vor fi date o serie de amănunte. În felul acesta, cititorul român va face cunoștință cu cîteva cuvinte strict australiene. Iată aceste cuvinte în ordine alfabetică :

billabong = gîrlă, curs de apă, apărut vremelnic în urma unor ploi torențiale în amonte, ca braț al unei ape curgătoare. Brațul se varsă mai la vale în același curs de apă sau se pierde în nisip. Cînd e secetă mai multă vreme — caz frecvent în Australia — brațul dispare.

bush = cuvînt de origine olandeză, semnificînd inițial „hățiș", dar care a înlocuit încă de pe la începutul secolului trecut cuvintele pădure, tufiș, lăstăriș. Cu timpul a căpătat o nouă semnificație, care dăinuie și azi : „dincolo de suprafețele locuite", „la țară" — în opoziție cu orașul. În această ipostază este folosit și astăzi în expresii ca „telegramă în *bush*" sau „radio în *bush*", semnificînd „răspîndire de zvonuri".

bushman (pl. *bushmen)* buşman. buşmeni = oameni ai *bush*-ului. pribegi în căutare de lucru.

cockatoo (pl. *cockatoes)* = papagal, nume dat micilor fermieri, de obicei foarte săraci.

dingo = cîine semi-sălbatic, originar din Australia. De obicei foarte laș, atacînd numai oi rămase în urmă.

jackeroo (pl. *jackeroes)* ageamiu, un nou venit în Australia, de obicei încă întreținut de părinți sau rude și trimis în colonii ca să „capete experiență". Nou venitul sărac este un „pilgrim", pelerin.

papagal = vezi *cockatoo.*

run = vastul teren de păşunat al unei ferme, care nu poate fi numit păşune, deoarece rareori are iarbă bună de păscut, fiind în general acoperit de vaste întinderi de *scrub* (v.), bălării uscate şi chiar numai nisip.

scrub (probabil de origine daneză sau norvegiană) = vaste întinderi de pămînt peste tot continentul australian, peisajul tipic al Australiei ; hățișuri de nepătruns compuse din bălării uscate și copaci pitici. Se disting două feluri de scrub : *malee scrub*, compus în cea mai mare parte din eucalipți pitici, și *mulga scrub*, compus din copăcei spinoși de accacia. *Scrub*-ul este de nestrăbătut, prin el defrișîndu-se poteci. După ploi repetate, vegetația se preschimbă temporar într-o adevărată junglă.

selector = omul care, în virtutea unei legi din 1860, valabilă în statele New South Wales și Victoria, avea dreptul să „selecteze", să aleagă întinderi de pămînt de două-trei sute de mii de hectare, de pe domeniile Coroanei sau chiar de pe vastele *run*-uri ale *squatter*-ilor, pentru a-și întemeia pe acest teren o fermă, cu condiția ca omul să locuiască apoi la această fermă. Din pricina lipsei de mijloace materiale pentru combaterea calamităților naturale, aceste terenuri erau apoi acaparate de *squatter* (v. povestirea de la pag 1).

squatter = inițial, un individ care ocupa ilegal o suprafață mare de teren de pe domeniile Coroanei. Darwin, în cartea „Voyage of the Beagle", pomenește încă din 1845 de acești oameni, care ocupau ilegal terenul, își construiau o căsuță din coajă de copac, cumpărau sau furau cîteva vite, primeau și păstrau bunuri de furat și în cele din urmă ajungeau bogați, zicîndu-și fermieri. Cu timpul ocuparea terenurilor s-a făcut numai cu acte în regulă, către 1900 *squatter*-ul fiind un mare proprietar de pămînt, fiind socotit ca aristocratul Australiei. Cu timpul au fost tot mai mult înlocuiți cu „pastoraliști", asociații finanțate de bănci.

station = sediul unei ferme mari, cu clădiri, colibe pentru muncitorii sezonieri, șoproane pentru tuns oile, scocuri pentru spălatul lînii etc. De multe ori exista și un magazin de unde muncitorii își puteau cumpăra cele necesare.

sundowner = „musafir de seară", vagabond care își făcuse obiceiul de a sosi seara la o stînă, la un *station*, unde primea masa de seară, găsea un loc de dormit, a doua zi primea masa de dimineață, eventual și alte alimente pentru drum, apoi pleca mai departe.

swag = sacul specific australian, folosit de pribegii pe cărările *bush*-ului, în căutare de lucru (v. povestirea pe la pag. 15).

swagman (pl. *swagmen*) = omul cu sacul, pribeag în căutare de lucru. Azi termenul este pe cale de dispariție, nemaiavînd obiect real, această pătură socială rămînînd ca o amintire a altor vremuri.

TABLA DE MATERII

PÎRJOLUL DIN *BUSH* 5
POVESTEA SACULUI DE PRIBEGIE 19
PETER AL LUI MIDDLETON 27
VAGABONZI 37
DOI „MUSAFIRI DE SEARĂ“ 44
CUMNATA LUI BRIGHTEN 57
BOGG DIN GEEBUNG 64
DORMITUL PE STRADĂ
ȘI DORMITUL ÎN TABĂRĂ 86
DOI GOLANI 93
COLONIST ÎN FUND DE ȚARĂ 97
I-A FOST DOR DE-ACASĂ 104
POVESTE DE DRAGOSTE NEÎMPLINITĂ 106
CÎND APUNEA SOARELE 114
ÎMBLÎNZITORUL DE CAI NĂRĂVAȘI 118
BRUMMY USEN 123
RETRIMITERE PRIN POȘTĂ 126
CONTROLORUL DE IMPOZITE INDIRECTE 133
CIOCLUL DIN *BUSH* 142
TOVARĂȘUL LUI MACQUARIE 151
REVELIONUL 157
DANS ÎN *BUSH* 165
NEVASTA CÎRCIUMARULUI 169
ASTA NU E LOC PENTRU O FEMEIE 177
DOI BĂIEȚI DE LA FABRICA „FRAȚII GRINDER“ 189
STEELMAN 194

ELEVUL LUI STEELMAN 198
CUM ȘI-A POVESTIT STEELMAN VIAȚA 204
COPII DIN *BUSH* 209
MITCHELL NU CREDE
CĂ POȚI FI DAT AFARĂ DIN SLUJBĂ 233
CUM POȚI SPĂLA PUTINA
FĂRĂ SĂ PLĂTEȘTI 235
EROUL DE LA REDCLAY 239
POVESTEA „PROROCULUI“ 260
MITCHELL DESPRE FEMEI 270
EROUL DIN *SCRUB*-UL CU CÎINI DINGO 276
LA URMA URMEI — E PATRIA LUI 290
NOTĂ 297